

Schriftverklaringen

24 delen

**In hedendaagse grammatica herzien
En in volgorde van de Bijbelboeken geplaatst,
In 14 aparte documenten.**

VIERDE DOCUMENT

JOZUA-PSALM 54

**door
Dr. H. F. KOHLBRÜGGE**

In leven predikant bij de Nederlands-Gereformeerde Gemeente te Elberfeld

Eerdere uitgave: De Protestantse Periodieke Pers
Berkel, Z. H.
1965

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2011**

Index op volgorde van de Bijbel

1. Leerrede. Herinnering aan het vredefeest na de oorlog van 1870-1871
Voorts geschiedde het, als Jozua nabij Jericho was, dat hij zijn ogen ophief, en zag toe, en ziet, er stond een Man tegenover hem, die een uitgetogen zwaard in Zijn hand hield. Jozua 5: 13-15

2. Leerrede. De fakkel in de lege kruiken
En Hij gaf een iegelijk een bazuin in zijn hand en lege kruiken en fakkelen in het midden der kruiken. Richteren 7: 16

3. Leerrede. Een opsomming van nooit naar waarde geschatte weldaden Gods.
Na Abimelech nu stond op, om Israël te behouden, Thola, een zoon van Pua, zoon van Dodo, een man van Issaschar; en hij woonde te Samir op het gebergte van Efraïm. En hij richtte Israël drie en twintig jaren; enz. Richteren 10: 1-16

4. Leerrede. De Engel des Heeren boven de dorsvloer van Arauna de Jebusiet
Toen gaf de Heere een pestilentie in Israel, van de morgen af tot aan de gezette tijd, en er stierven van het volk van Dan tot Berséba toe, zeventig duizend mannen. ... De Engel des Heeren nu was bij de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet. Enz. 2 Samuel 24: 15-18

5. Leerrede. Salomo's gebed om wijsheid
Te Gibeon verscheen de Heere aan Salomo in een droom des nachts; en God zeide: Begeer, wat Ik u geven zal. Enz. 1 Koningen 3:5-12

- Bladvulling 1 Koningen 13

6. Leerrede. Over Gods alwetendheid
Want de Heere aangaande: Zijn ogen doorlopen de ganse aarde, om zich sterk te bewijzen aan degenen, welker hart volkomen is tot Hem. 2 Kronieken 16:9a.

7. Leerrede. Jobs Verlosser
Want ik weet, mijn Verlosser leeft. Job 19: 25

8. Leerrede. Een van Gods wegen met Zijn volk
Maar God spreekt eens of twee maal; doch men let niet daarop. In de droom, door het gezicht des nachts, als een diepe slaap op de lieden valt, in de sluimering op het leger, dan openbaart Hij het voor het oor der lieden en Hij verzegelt hun kastijding; Enz. Job 33:14-30

9. Leerrede. Een en ander omtrent Job
"Gewisselijk, Hij legt de mens niet teveel op, dat hij tegen God in het gericht zou mogen treden." Job 34: 23

PSALMEN

Bladvulling Psalm 9:1

10. Preek

Ik stel de Heere gedurig voor Mij; omdat Hij aan Mijn rechterhand is, zal Ik niet wankelen. Daarom is Mijn hart verblijd en Mijn eer verheugt zich; ook zal Mijn vlees zeker wonen. Psalm 16: 8 tot 11.

11. Preek

Want met U loop ik door een bende, en met mijn God spring ik over een muur. Psalm 18: 30.

12^e preek. De volmaaktheid van 's Heeren weg

Gods weg is volmaakt; de rede des Heeren is doorlouterd; Hij is een Schild allen die, op Hem betrouwen. Psalm 18: 31

13. Iets over de 33ste Psalm.

Gij rechtvaardigen, juicht vrolijk in de Heere, lof betaamt de oprechten.

14. Pinksterpreek over Psalm 45: 1-12

Een onderwijzing, een lied der liefde, voor de opperzangmeester, onder de kinderen van Korach, op Schoschannim; enz.

15. Gedicht over Psalm 45:14

16. MEDITATIE Hooglied 4: 12-17

Mijn zuster, o bruid, gij zijt een besloten hof, een besloten wel, een verzegelde fontein. Enz.

17. Preek. De ware Toevlucht in benauwdheden

God is ons een Toevlucht en Sterkte; Hij is krachtig bevonden een hulp in benauwdheden. Psalm 46:2

18. Meditatie over Psalm 54: 8

"... dat Hij goed is."

1. Herinnering aan het vredefeest na de oorlog van 1870-1871

Over Jozua 5: 13-15

Nu de grote gebeurtenissen van het jaar 1870-1871, na verloop van 25 jaren, in het naburige Duitsland overal plechtig werden herdacht en ook in ons vaderland de nieuwsbladen met berichten daaromtrent gevuld zijn, zal het onze lezers zeker een welkome verrassing zijn, dat wij in onze "Blaadjes" de leerrede opnemen, die Dr. H. F. Kohlbrügge uitsprak op de algemene bid- en dankdag, uitgeschreven door de zegevierende, nu zalig ontslapen keizer Wilhelm I na afloop van de oorlog.

Groot en talloos zijn de wonderen, toen geschied, wonderbaar, ver boven bidden en denken, heeft de Heere der heirscharen Zich toen betoond te zijn een Verhoorder der gebeden. Het gold toch in deze eeuwig denkwaardige oorlog geen rechtstreekse strijd tussen Duitsland en Frankrijk alléén, maar het was een helse aanslag, een veldtocht van al de machten van het rijk der duisternis in allerlei gestalte, tegen het rijk des lichts en der waarheid, tegen de kerk des Heeren Jezus Christi, tegen Zijn waarheid, tegen het Evangelie van de volzalige God.

Men zal uit deze leerrede zien, hoe trouw onze overleden schrijver zijn toehoorders ook bij deze gelegenheid gewaarschuwd heeft, niet alleen tegen alle overmoed, na de behaalde overwinning, maar ook tegen de vreemde zeden en manieren, en bovenal tegen het vergeten der wonderen Gods. Alles wat in de sinds die krijg verlopen 25 jaar is geschied, rechtvaardigt maar al te zeer zijn uitspraken. Velen leven nog, die in 1870 al volwassen waren, velen, vooral onder het jongere en opkomende geslacht, hebben er alleen van gehoord, velen helaas, hetzij zij het jaar 1870-71, dat jaar der wrake van onze God, beleefd hebben of niet, zijn de wonderen uit die tijd vergeten. Gedenkende aan de woorden uit Psalm 78: 4: "Wij zullen het niet verbergen voor hun kinderen, voor het navolgende geslacht, vertellende de loffelijkheden des Heeren, en Zijn sterkheid, en Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft", verheugen wij er ons in, deze schone feestrede onder de ogen van onze landgenoten te brengen.

Veel bijzonderheden worden daarin vermeld, die nu onbekend of vergeten zijn, maar toch zo uitnemend geschikt zijn om ons in benauwde en donkere dagen van welke aard ook, aan de troostrijke waarheid te herinneren, dat voor God geen ding onmogelijk is. Wij geven deze feestrede met des te meer vrijmoedigheid in het licht, daar zij een schone "Schriftverklaring" bevat van Jozua 5: 13-15, maar ook, omdat onze lezers meestal behoren tot de aanhangers en liefhebbers van onze aloude Gereformeerde religie, en het is een feit, dat die hier te lande zowel als elders, in 1870 als één man partij hebben getrokken voor het zo zwaar beleegde Duitsland. Zij hebben toen hun gebeden verenigd met die van Duitse vorsten en volken en hebben ook het hunne rijkelijk bijgedragen om de nood van de weduwen en wezen der gesneuvelden en de smarten der gewonde helden, te verzachten.

De auteur spreekt zijn blijdschap uit over de wederkeer van Straatsburg onder Duits gezag.

Het was op de 27ste september 1870, dat Straatsburg, na een langdurig beleg en zeer dappere verdediging, zich over moest geven aan de Duitsers, doch trokken deze laatsten eerst de 30ste de stad binnen, ter ere van de verjaardag van koningin Augusta, echtgenote van Koning Wilhelm I, later de eerste protestantse Duitse keizer. De Heere wilde echter met dit alles nog wat anders leren aan de ongelovige geesten

van de 19e eeuw, zowel als aan Zijn volk. Hij wilde tonen, dat Zijn ogen gezien, dat Zijn oren gehoord hadden, welk een ontzettende misdaad er eens in Straatsburg gepleegd was.

Het was ook op 30 september en dat wel in het jaar 1681, dat de goddeloze koning van Frankrijk, Lodewijk de Veertiende, de aartsvervolger der Gereformeerden, in Frankrijk, geheel onverwacht, midden in vreedstijd, zich van Straatsburg meester maakte, dat tot op die dag een Duitse stad was geweest. Onmiddellijk liet hij in de schone en aloude hoofdkerk, waar eens de grote Calvijn en vele andere vrome leraars jaren achtereen de ware Gereformeerde waarheid verkondigd hadden, het altaar oprichten, de mis, - zo terecht door onze Heidelbergse Catechismus een vervloekte afgoderij genoemd, - bedienen en een gebed, aan de maagd Maria gericht, uitspreken. Men zegt, dat bij deze gelegenheid de kardinaal van Fürstenberg, die tot de orde der Jezuieten behoorde, op de knieën viel, uitroepende: *Nu laat Gij Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw woord want mijn ogen hebben Uw zaligheden gezien.* Met de uitdrukking "uw zaligheden" niet anders bedoelende dan de wederinvoering van de mis en de plechtige viering daarvan op dezelfde plaats waar vroeger Calvijn's heerlijke woorden hadden geklonken.

Hoe mag het op 30 september 1681 Gods kinderen in Straatsburg te moede zijn geweest, toen zij zich geheel onverwacht in de macht zagen van hun aartsvijand, van een koning, die zijn eigen Gereformeerde onderdanen door dragonders liet vangen, geselen en bij kleine vuren levend liet verbranden. Ja, hoe mag het hun te moede zijn geweest en hoevelen hunner zijn misschien in die dagen door beulshanden omgekomen. Maar de Heere, Die hen schijnbaar had verlaten, zag nochtans hun nood, hun tranen, hun worstelingen met de dood. En op een andere 30 september, 189 jaar later, trokken de zegevierende Duitsers het aloude Duitse Straatsburg weer binnen. O volk des Heeren, o arm Sion in Nederland en elders, zulk een God is uw God! Ja, de Heere denkt er aan, en in Zijn hemelse flessen worden al uw tranen vergaderd. Red.

*God stilt alom het oorlogen,
Zijn arm verbreekt de taaie bogen,
Doet spies en speer aan stukken slaan,
En wagens door het vuur vergaan.
Laat af; zo spreekt de Heer der Heeren,
Weet, Ik ben God, elk moet Mij eren,
Het heidendom, ja, 't gans heelal,
Verhoge Mij met lofgeschal.*

*De Heer, de God der legerscharen,
Is met ons, hoedt ons in gevaren,
De Heer, de God van Jacobs zaad,
Is ons een Burcht, een Toeverlaat.*

Psalm 46: 5, 6

Mijn geliefden.

Wil als tekst tot onze feestrede op deze dag opslaan wat wij lezen Jozua 5: 13-15. Daar lezen wij: ***Voorts geschiedde het, als Jozua nabij Jericho was, dat hij zijn ogen ophief, en zag toe, en ziet, er stond een Man tegenover hem, die een uitgetogen zwaard in Zijn hand hield. En Jozua ging tot Hem en zei tot Hem: zijt Gij van ons of van onze vijanden? En Hij zeide: nee, maar Ik ben de Vorst van het heir des Heeren; Ik ben nu gekomen. Toen viel Jozua op zijn aangezicht ter aarde en zeide: wat spreekt mijn Heere tot Zijn knecht? Toen zeide de Vorst van het heir des Heeren tot Jozua: Trek uw schoenen af van Uw voeten, want de plaats, waarop gij staat, is heilig. En Jozua deed alzo.***

In verband met deze woorden willen wij lezen wat geschreven staat Psalm 106: 24: ***Zij versmaadden ook het gewenste land; zij geloofden Zijn woord niet.***

Wij zijn, mijn geliefden, hier samen gekomen om de Allerhoogste te danken. Hem lof te zingen voor Zijn grote genade en barmhartigheid, dat Hij ons een eerlijke vrede heeft verschaft. Om te overwegen, hoe de Heere in de hemel, boven bidden en denken, onze gebeden heeft verhoord, zowel de gebeden dergenen, die mede uittogen ten oorlog, als dergenen, die thuisbleven. Ja, Hij was, die ons beschermd en gered heeft, Hem zij de lof en prijs daarvoor. Maar laat ons ook gedenken aan wat schuldige plicht is, die op ons rust en op het gehele volk van geslacht tot geslacht. Daar wij echter uit onszelf tot alle dingen onbekwaam zijn, zo laat ons de naam des Heeren aanroepen.

Gebed.

De eeuwige God had aan Zijn knecht Mozes het bevel gegeven tot Farao te spreken: Israël is mijn eerstgeboren zoon. Dit Israël was toen ter tijde het volk, dat voortgekomen was uit de lendenen Abrahams en in dat volk lag de Christus, die komen zou, verborgen. Dit volk werd later uitgebreid ook onder de heidenen, zodat de Apostel Paulus sprak van het Israël Gods. En wat voorheen Gods eerstgeboren zoon was, werd later uitgebreid tot de gehele gemeente des Heeren, welke Hij met Zijn bloed heeft gekocht uit Joden en Heidenen.

Deze gemeente kan niemand op de duur in enig diensthuis opgesloten houden zonder dat zij tenslotte daaruit geleid wordt door de arm van haar trouwe God. Deze gemeente is vervolgd van het begin van de wereld af, wij zien dit allereerst in de geschiedenis van Abel en zij wordt nog vervolgd tot op de huidige dag. Maar tot op de huidige dag toe heeft de Heere nog altijd helden verwekt, die, bewust of onbewust, voor Zijn gemeente, voor Zijn ware kerk opgekomen zijn. Zo had, na de dood van Mozes, de Heere Jozua uitverkoren tot een strijdbare held, die het volk in het land Kanaän zou brengen, in dat land, dat de Heere een heilig land had genoemd. Dit land, hoewel vloeiende van melk en honing, was op zichzelf niet heilig, maar bezoedeld door allerlei gruwelen en zonden, waarom ook de bewoners van het land verbannen moesten worden op 's Heeren bevel.

Heilig was dat land, omdat het aan Abraham beloofd was, omdat het geheiligd was door de Heilige Israëls, én eens in letterlijke zin Diens bloed zou drinken, toen Hij stierf op Golgotha. Het was het land, waarin de Heere al wonder op wonder gedaan had ten behoeve van Abraham, Izak en Jakob en waarin Hij nog wonder op wonder wilde doen ten behoeve van hun zaad.

Zo was het met het heilige land, maar het bleef voor het volk gesloten totdat Gods ure zou gekomen zijn. Toen verwekte Hij Jozua. Daar stond Jozua nu voor Jericho, een geweldige, naar menselijke kunst en berekeningen, onoverwinnelijke vesting. Toen nu Jozua, zo geheel alleen, voor Jericho stond, werd hij omgord door kracht van boven. Plotseling ziet hij een man voor zich staan met een ontbloot zwaard in de hand. Dapper als hij is, treedt Jozua deze man onverschrokken tegemoet en vraagt: *zijt Gij van ons of van onze vijanden?* Tot antwoord verneemt hij de woorden: *Nee, maar Ik ben de vorst van het heir des Heeren en Ik ben nu gekomen.* Waar was nu deze vorst over het heir des Heeren tot nu toe? In de hemel. Wie was Hij? Hij was Christus, de Zoon van God. Hij noemt Zich hier: "de Vorst van het heir des Heeren." En voegt er bij: *Ik ben nu gekomen.*

Wat is hier bedoeld met de uitdrukking: het heir des Heeren? Zijn dat alleen uitverkorenen uit het volk? Nee, het waren de miljoenen die door de woestijn optrokken om het heilige land in bezit te nemen. Voor dat onmetelijke heir heen, - waarin in letterlijke zin de belofte Gods aan Abraham, dat zijn zaad zou zijn als het zand der woestijn, aan de oever der zee, vervuld was, -trekken de zeshonderdduizend gewapenden en tot de oorlog toegeruste krijgslieden. In de hemel was Christus dus tot nu toe, nu kwam Hij, om Gods beloften aan Abraham verder waar te maken. Hij sprak: *Ik ben nu gekomen.* Waartoe was Hij gekomen en wat wilde Hij doen? Hij wilde aan de spits van dat gehele leger optrekken. Hij wilde de muren van het onoverwinnelijke Jericho doen ineensinken. Hij wilde voor dat leger heen optrekken, zodat Jozua overwinning op overwinning behaalde. Wel ondervond hij met het volk de kleine vernedering te Ai (Jozua 8) maar die moest alleen dienen tot verootmoediging, zowel voor hem als voor het volk en des te inniger sloten zij zich daarna aan de Heere aan. Maar anders beleefde Jozua niets dan overwinning op overwinning, zodat hij met het heir één en dertig koningen van de troon stiet en één en dertig steden, die tegelijkertijd sterke vestingen waren, innam. Dit was het doel, waartoe Christus, de Vorst van het heir des Heeren, gekomen was.

Wat doet nu Jozua? Toen hij vernam, dat het de Vorst van het heir des Heeren was, die voor hem stond, wierp hij om zo te zeggen zijn zwaard verre weg en vroeg alleen: *Wat spreekt mijn Heer tot Zijn knecht?*

Dus Jozua, die uitverkoren was tot aanvoerder van het volk, doet zich hier niet voor als een machtig heerser, maar voor des Heeren aangezicht noemt hij zich "des Heeren knecht", noemt Hem zijn Heere en aanbidt Hem, geeft Hem dus de Goddelijke eer, die Hem toekomt.

Wat zegt de hemelse Vorst tot Jozua, die de aardse vorst over Israël was? Wat beveelt Hij Jozua? Spreekt Hij met hem over het innemen der steden en dat Jozua vele vorsten ten onder zou brengen?

Niets van dat alles, want dat was des Heeren en niet Jozua's zaak. De Vorst was gekomen en trok voor het leger heen. Zichtbaar verscheen Hij alleen aan Jozua en niet aan het heir, maar Hij hield Zich verborgen en trok onzichtbaar voor het volk heen. De Heere Christus gordde Jozua aan en leerde hem zeggen: "Niet ik, maar U bent de Heere en ik ben de knecht, Uw knecht".

"Welaan" zegt de Heere, "bewijs Mij dat u Mijn knecht bent, de plaats waarop u staat, het land dat u betreedt, is heilig land."

Jozua moet dus belijden, dat hij niet heilig is, en dat in hem geen kracht is, maar dat hij al zijn sterkte alleen in de zalige, geruststellende gedachte zou hebben: *het land, dat ik met het volk zal innemen, is den Heere heilig.* Daarom trekt hij ook op bevel van de Heere zijn schoenen van de voeten. Naar oosterse begrippen legt Jozua daarmee

zijn menselijke macht, heiligheid en waardigheid af. Wanneer een oosterling de tempel binnentreedt, zal hij nooit verzuimen, zijn schoenen aan de drempel te laten staan. Geen oosterling zal ooit met geschoeide voeten een tempel zijner afgoden betreden, Ja, bij de Indiërs is de grootste eer, die een soldaat te beurt kan vallen, dat hij uit naam der regering schoenen aan de voeten krijgt.

Jozua moest dus alle eigen eer afleggen, alle zelfverheffing op eigen kracht, eigengerechtigheid of heiligheid, ook op de rechtvaardigheid van zijn zaak. ‘Van alles ontdaan, neemt dit land u op. Houdt uzelf niet voor heilig, maar houdt het land voor heilig, o Jozua, dat Ik geheiligd heb door Mijn vast gezworen eed aan Abraham Izak en Jakob.’ Daarop volgen dan aan het slot van het vijftiende vers, de gewichtige woorden: *en Jozua deed alzo.*

Geliefden, in juli van het jaar 1870 was Gods tijd en ure gekomen om het in Frankrijk met stromen vergoten bloed Zijner dierbare kinderen te wreken en voor hemel en aarde openbaar te maken, dat hun bloed, hun lijden en hun tranen dierbaar waren geweest in Zijn ogen. Het was des Heeren tijd en ure die beide schone, - aan het Duitse Rijk op de schandelijkste wijze door list, geweld en verraad ontrukte - provincies Elzas en Lotharingen, met de stad Metz, aan Duitsland terug te geven, welks rechtmatig eigendom zij waren.

Geliefden, van mijn jeugd af ging er uit mijn hart een noodkreet op tot de Allerhoogste God, als ik in de geschiedenis las, op welk een valse wijze Straatsburg door de Fransen in bezit werd genomen, nu bijna twee eeuwen geleden. En ik smeekte de Heere die stad, waar Gods waarheid eens zo heerlijk is verkondigd, weer aan Duitsland terug te geven. En voorzeker leefde sedert de overgang van Straatsburg in Franse handen, dezelfde noodkreet, die uit mijn hart opsteeg ook in het merg en bloed van elke Duitser, die zijn vaderland heilig is, die liefde voor hetzelfde koestert. Ja, het is geschied, de noodkreten zijn verhoord. Maar hoe?

Toen onze eerbiedwaardige Koning op de 19e juli geheel alleen bij het praalgraf stond bij de graftombe van zijn vader Frederik Wilhelm III en van diens edele vrouw, koningin Louise, zijn moeder, toen heb ik het mijne gedacht. Ik heb de Heere gedankt en van toen af, meer dan ooit, voor het koninklijk huis van Pruisen en voor het Duitse volk gebeden.

Vreselijk was onze geliefde koning door de Franse keizer Napoleon III beleegd, niet alleen met een menselijke, maar met een duivelse beleeging. En koning Wilhelm zou het land, dat de Heere hem gegeven had om te regeren, niet heilig hebben gehouden, zo hij niet ogenblikkelijk besloten had, deze wrede en giftige Kanaänieten met het zwaard tegemoet te trekken. Toen onze eerbiedwaardige koning daar in die grafkelder te Charlottenburg stond, tussen de graven van zijn ouders, weet ge, wat de Heere hem toen gegeven heeft, op die merkwaardige dag, toen de Franse oorlogsverklaring bekend was geworden? O, al zijn latere berichten uit de oorlog, waarin hij gedurig de Heere alleen de eer gaf van al zijn overwinningen, bewijzen het ons: toen heeft hij, evenals Jozua het schoeisel van de voeten gedaan en niet zichzelf, maar het land geheiligd den Heere, niet zijn eigen eer of voordeel, maar die van zijn land gezocht. O, hijzelf had genoeg lauweren geplukt in zijn leven, hij bezat ook wijsheid en verstand genoeg om zich aan die strijd met Frankrijk, die voor hem niets dan bezwaren en moeiten kon opleveren, te onttrekken. Maar daardoor zou hij zijn land en zijn volk, en bovendien de waarheid Gods, de kroon van het hoofd hebben laten rukken.

Die erekroon ging hem boven alles, en evenals in 1866, roept hij de Heere aan, weet van geen eigen roem of kracht en vertrouwt op niemand dan op de Almachtige, en heiligt het land. En welke wonderen hebben wij beleefd, het allergrootste wonder dat alles overtreft, is zeker, dat wij nu zoals onze keizer in het door hem uitgeschreven bid- en dankdag schrijven zegt, *eindelijk tot een eervolle vrede zijn gekomen door Gods genade*. Ja, een eervolle vrede heeft Duitsland verkregen. En dat scheen eerst, zelfs na de eeuwig merkwaardige slag van Sedan, een onmogelijkheid. Want met wie had men eigenlijk vrede kunnen sluiten, toen de Franse keizer de wapens afgelegd had en gevangen was genomen?

Er was op dat ogenblik niemand met wie Pruisen of Duitsland vredesonderhandelingen had kunnen aanknopen. Dat was toen een ernstig benauwde toestand. Wat moest men beginnen? Geheel Frankrijk verwoesten? Dat ging immers niet en dat lag ook niet in 's Heeren raad. Zijn voornemen, de teruggave van Elzas en Lotharingen aan Duitsland en de verootmoediging van Sodom was werkelijkheid geworden. Het leger verlangde naar hun huizen en haardsteden terug, maar de vijanden moesten ook betalen, de schade door hun goddeloze, onverhoedse aanval aangericht. Wie was er in September 1870, waarmede men over de vrede onderhandelen kon en van wie men zekere waarborgen voor de vervulling der vredesvoorwaarden kon krijgen?

Toch is het door Gods genade tot een eervolle vrede gekomen en dat het daartoe gekomen is, is nog het grootste wonder wat wij beleefd hebben. Wanneer onze geliefde keizer ons op het hart drukt, de Heere voor zulk een weldaad te loven en te danken, dan moeten wij niet uit het oog verliezen, dat zijn woorden, woorden van het grootste gewicht zijn, die in de geschiedenis voor altijd opgetekend worden.

Grote veldslagen te winnen is nog niets, vergeleken bij het verkrijgen van een eervolle vrede. Zulk een vrede heeft de Heere ons geschonken, een vrede, die Duitslands eer en roem bevestigt en waarbij de Heere getoond heeft, dat Hij onze strijd gestreden heeft.

Nu komen wij nog op iets anders, dat ik u wilde voorhouden en dat is: hoe wonderbaar, hoe verre boven alle bidden en denken heeft de Heere onze gebeden verhoord. Ik heb veel geschiedenis gelezen, mijn geliefden, maar van zoiets, als in deze oorlog is geschied, heb ik nog nooit gehoord. In honderd en tachtig dagen, van de 31ste augustus 1870 tot de 28ste januari 1871, toen de eerste vredesonderhandelingen geopend werden, in deze tijdsruimte van 180 dagen, wat is hierin niet voorgevallen? In dat tijdperk werden honderd acht en vijftig grotere en kleinere veldslagen geleverd, overwinning op overwinning behaald, zonder dat bij legerhoofden of staatslieden, bij vorsten of volken ook maar een zweem van overmoed te zien was. Geen ogenblik verslapte de nodige waakzaamheid en de Heere gaf het velen, gaf het ook ons, bij de Vorst van het heir des Heeren aan te houden om wijsheid en kracht voor de koning en zijn legerhoofden zowel als voor onze dierbaren, die mede in de bloedige strijd hadden moeten gaan.

Wie heeft ooit iets dergelijks vernomen, honderd acht en vijftig veldslagen, waarvan zeventien grote, omvangrijke veldslagen waren? Ik herhaal het: zeventien grote veldslagen. Wij hebben meer grote veldslagen beleefd, bijvoorbeeld in 1813, de z.g. volkenslag bij Leipzig en daarna de slag van Waterloo de 18e juni 1815. En het was zeker in herinnering aan de slag van Waterloo, dat de keizer de 18e juni uitkoos als de dag waarop wij openlijk de Heere zouden danken voor al deze nieuwe overwinningen in deze nieuwe oorlog met Frankrijk. De smaad, die Frankrijk door de slag van Waterloo heeft moeten uitdrinken, heeft het nooit vergeten en het heeft sinds die tijd

altijd het geschikte ogenblik afgewacht, om deze smaad aan het Verenigd Europa, maar vooral aan Duitsland te wreken.

In deze, nu onlangs teneinde gebrachte oorlog, wonnen wij niet slechts één, maar zeventien grote veldslagen. Zes en twintig sterke vestingen vielen in onze handen, dus maar vijf minder dan Jozua innam. Viermaal honderdduizend gevangenen werden naar Duitsland getransporteerd, terwijl nog bijna honderdduizend over de grens werden geworpen. Dat ging toch waarlijk onze stoutste verwachtingen verre te boven, zodat men nauwelijks woorden kan vinden om recht uit te spreken, wat men bij het vernemen van zulke wonderen gevoelt, om God te danken zoals het behoort, voor al de wonderen van Zijn almacht. En welk een buit was de onze! Tachtig vaandels en adelaren, zes duizend zevenhonderd kanonnen! En vraag eens hoeveel één enkel kanon kost. Viermaal honderdduizend geweren vielen in onze handen en een schadeloosstelling van dertien miljoen daalders werd de vijand opgelegd.

Maar o, laat ons niet vergeten, welke ontzettende rampen van ons afgewend zijn! Zeker, zo de Fransen overwinnaars waren geweest, zouden wij hier niet zo rustig samen zitten, want de vijand zou in één oogwenk over de Rijn zijn geweest en wij zouden het hebben moeten beleven, dat ook in ons kerkgebouw kruisbeelden en andere afgodsbeelden werden geplaatst. De mis zou hier bediend worden en de waarheid Gods van de kansel verbannen zijn. Men zou alles in het werk gesteld hebben om ons rooms te maken. God heeft dat alles genadig verhoed, Hij is het, Die ons een strijdbare held tot koning heeft gegeven. Hij is het, Die hem omringd heeft met dappere veldoversten, wijze raadslieden, onverschrokken krijgslieden, die, bewust of onbewust, het vaderland heilig was, ja, die bewust of onbewust, bezielde waren door de gedachte: God, de Heere der legerscharen is met ons, en Frankrijk is voor Hem niet anders dan een Edom, waarop Zijn vloek rust.

O, geliefden, sluit toch uw ogen niet voor het gevaar, dat ons boven het hoofd heeft gezweefd. Wat zou er van ons geworden zijn zo de Heere toegelaten had, dat de Fransen de overwinning hadden behaald?

In vroeger jaren was er een spreekwoord in Holland: "zo menig Fransman, zo menig duivel". Ik spreek uit ervaring, want ik heb als kind de overheersing der Nederlanden door de Fransen bijgewoond en waarschuw u in mijn grijze dagen nog voor Franse list, wreedheid, bedrog en dubbelzinnigheden, die mij van oudsher de diepste afkeer en verachting hebben ingeboezemd. Ach, al het onheil dat over de Nederlanden zowel als over Duitsland is gekomen in het begin van onze eeuw, het zou ook nu over ons gekomen zijn. Bovendien, daar deze laatste Duits-Franse oorlog ook in zeer nauw verband stond met kerkelijke en geestelijke zaken, zou het Evangelie, zou onze dierbare, gereformeerde religie in het dreigendste gevaar gekomen zijn; tucht en goede zeden zouden uit ons vaderland zijn verdreven en alle gevoel van eer, eerlijkheid en waarheidsliefde en trouw, die tot nu toe een sieraad van het Duitse volk zijn, zouden uitgeroeid zijn geworden. Wat wij beleefd zouden hebben, kunt u opmaken uit hetgeen dezer dagen te Parijs voorviel.¹

Dankt en prijst de Heere er toch voor, dat Hij al zulke onheilen genadig van ons afwendde, vergeet geen van Zijn weldaden, prijst Hem ook voor die weldaad, dat alle Duitse vorsten nu verenigd zijn en zich aaneen hebben gesloten om gezamenlijk nijverheid en welvaart te bevorderen. Ach, geliefden, allen die Duits bloed in de

¹ (Onze schrijver zinspeelt hier op de vreselijke gebeurtenissen, die in Mei 1871 Parijs voor een tijd tot een puinhoop maakten onder het wanbestuur der zogenaamde commune of socialistenregering. Red.)

aderen hebben, ook allen, die Duitsland liefhebben, om de wonderen, die de Heere aan het volk gedaan heeft, hebben er van oudsher over getreurd, dat de, onder de Duitse vorsten en volken heersende onenigheid oorzaak was, dat vooral het naburige Frankrijk altijd stouter en drierster tegen Duitsland durfde op te treden. Maar ook aan deze onenigheden, waardoor Duitsland zo jammerlijk verzwakt was, wist de Vorst van het heir des Heeren een einde te maken. En in de grote Spiegelzaal van het koninklijk paleis van Lodewijk de Veertiende, werd koning Wilhelm de Eerste uitgeroepen tot Duits keizer; en deze keizer was niet rooms, maar protestant. Dit is geschied in hetzelfde paleis, waarin ter ere van de Roomse antichrist een prachtige kapel werd gebouwd, toen - *door de herroeping van het edict van Nantes*, waarop de vrijheid en rechten der gereformeerde kerk in Frankrijk berusten, - alle belijders van het evangelie daar te lande plotseling al die rechten verloren en, beroofd van al hun bezittingen, een weerloze prooi van hun aartsvijanden waren geworden.

Geliefden, de tijd is te kort om al de weldaden van de Heere, al Zijn trouw aan ons bewezen, te vermelden, maar ik wil toch nog een enkel woord wijden op de verplichtingen, die op ons rusten na zoveel ontvangen weldaden.

Allereerst is het onze heilige verplichting deze weldaden niet te vergeten, maar de Heere te danken voor Zijn grote barmhartigheid aan ons bewezen, want het was alleen genade en barmhartigheid van de Heere, dat wij zoveel overwinningen mochten behalen en onze aartsvijand voor jaren onschadelijk mochten maken, zoals onze geëerbiedigde vorst dat zo heerlijk in zijn bid- en dankschrijven uitsprekt.

Laat ons, geliefden, een afschuw hebben van alles wat ook na al de wonderen die geschied zijn, Duitslands eenheid weer op het spel kunnen zetten en waartoe sommige nieuwsbladen zich niet schamen, het hunne bij te dragen. Laat ons met heldenmoed en vastberadenheid, als één man, opkomen voor Duitslands heilige zaak.

Het tegenovergestelde van onze tekstwoorden uit Jozua, - waaruit wij de woorden tot Jozua gesproken, vernemen: *het land waarop gij staat, is heilig*; - heb ik u voorgelezen uit Psalm 106: 24: ***Zij versmaadden ook het gewenste land; zij geloofden Zijn woord niet.***

Went men zich aan vreemde, Franse leer, zeden, taal en klederdracht, houdt men op zijn eigen vaderland, hetzij Duits of Hollands, te heiligen, dan veracht men het land, dat de Heere heilig is. Dan zult u ook de stad uwer inwoning gaan verachten en het eens zo stille Elberfeld, zal nog Parijs in het klein trachten te worden.

O, u jonge mensen, neem toch ter harte wat ik u uit 's Heeren mond toeroep: laat uw vaderland u toch heilig zijn en blijven! O, laat u toch niet tot hoogmoed opgeblazen worden door de duivel of door ijdele Franse pronk en praal, want dan zou het kunnen gebeuren, dat u opnieuw in ketenen wordt geslagen. Voor ons allen geldt de heilige verplichting *de goede strijd des geloofs te strijden waartoe wij zijn geroepen*.

Laat ons allen vast aangesloten blijven aan onze keizer en koning, en een onverbreekelijke slagorde rondom hem vormen, in tucht, in goede zeden, in het evangelie van onze Heere Jezus Christus. Amen

2. De fakkel in de lege kruik

En Hij gaf een iegelijk een bazuin in zijn hand en lege kruiken en fakkelen in het midden der kruiken. Richteren 7: 16

"Neem weg alle ongerechtigheid en geef het goede zo zullen wij betalen de varren van onze lippen", zo lezen wij bij de profeet Hoséa, hoofdstuk 14: 3. Dat is een eigenaardig offer, dat de profeet hier aan des Heeren volk voorschrijft, een offer, dat volstrekt niet in overeenstemming schijnt te zijn met de voorschriften der wet van Mozes, want die wet eist werkelijke varren of runderen. Toch zijn de woorden van Hosea geheel en al in overeenstemming met des Heeren bevel; ja, zij zijn naar Zijn hart. Want zo spreekt Hij immers in de 50ste Psalm: Ik zal uit uw huis geen var nemen, noch bokken uit uw kooien (Psalm 50: 9). De werkelijke runderen en varren, waarvan in de wet der ceremoniën sprake is, waren, als offerande van Christus, de Middelaar des Nieuwen Verbonds, Die Zichzelf Gode opgeofferd heeft tot een levend en welriekend slachtoffer. Waar nu de Heere deze woorden: *dan willen wij U brengen de varren van onze lippen*, zijn volk in het hart legt, voert Hij met deze woorden Zijn Eerstgeborene in de wereld in en predikt Hij de afschaffing van al die welriekende, liefelijke offers, van alle werken der wet. Hij verbreekt Hij alle steunsels en stutten der eigen gerechtigheid en legt een vaste grond der vergeving van zonden en der gaven Zijner genade; een grond, die geheel en al buiten de zondaar, in Christus ligt. Er is hier geen sprake van een offer, dat wij zouden moeten brengen om de zaligmakende genade Gods op te wekken, tot zondevergeving en barmhartigheid, maar wel van een offer, dat zo zeker uit de vergeving van zonden en Gods barmhartigheid voortkomt als het licht van de zon uitgaat en het water uit de diepte van de put opborrelt. Want er staat in Hosea 14: 3 niet: "Wij willen U de varren van onze lippen brengen, daarom zult U ons onze zonden willen vergeven en het goede geven", maar in tegendeel: *vergeef ons al onze zonden en geef het goede, dan zullen wij U brengen de varren van onze lippen*. Wij kunnen dus uit deze woorden van de profeet Hoséa leren, dat wij de vergeving der zonde en de zaligmakende genade Gods ontvangen uit loutere barmhartigheid en ontferming, zonder enige offerande van onze zijde. En dat, wanneer de vergeving van zonden ons is geschonken en de zaligmakende genade Gods zich aan ons verheerlijkt heeft, er aan onze zijde en uit kracht dezer genade wel andere offers aanwezig zullen zijn dan wat wij voorheen voor Gode welgevallige offers hielden en als zodanig wilden doen gelden. Want met de uitdrukking "varren van onze lippen" worden geen eigenlijke varren of slachtoffers bedoeld, dus geen zichtbare varren. Wel noemt de Heilige Geest het "varren" maar wij kunnen die niet als zodanig erkennen en wij zien niet, dat het varren zijn, kunnen die ook niet bij de horens grijpen om die tot de Heere te geleiden en voor Zijn heilig aangezicht te brengen. Wij kunnen zulke varren niet kopen, niet ter plaatse brengen, door welke middelen dan ook, want zij passen ook eigenlijk niet voor onze lippen. Wat zijn varren of runderen groot en wij klein. Hoe zouden wij varren op onze lippen kunnen nemen? Die passen immers niet daarop. Hoe zouden onze lippen dingen kunnen voortbrengen die bij de Heere als varren, als slachtoffers zouden kunnen gelden en voor Hem, voor Zijn aangezicht ook waarachtig varren zouden zijn, meer dan alle reuzenvarren of runderen, die naar de wet opgeofferd werden? Wat verstaat de Heere dan onder het woord "varren"? Hij verstaat daaronder: *Zijn lof*. Dat leert ons de apostel Paulus, waar hij schrijft: "Zo laat ons dan tot Hem uitgaan buiten de legerplaats, Zijn smaadheid dragende. Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige. Laat ons dan door

Hem altijd Gode opofferen een offerande des lofs, dat is de vrucht der lippen, die Zijn Naam belijden” (Hebr. 13: 13 tot 15).

De gemeente Gods wordt dus door de apostel geleerd te spreken: ‘Mijn God, Ik heb met allerlei offeranden beproefd de zonden te overwinnen. Ik heb al de varren uit mijn stal geslacht, ik heb niet meer om voor mijn zonden ten offer te brengen. Ik kan mijzelf niet verlossen van de heerschappij der zonde en van het kwade geweten, hoezeer ik mij ook inspan en moeite geef om dit grote werk klaar te krijgen. Maar U hebt nog een ander offer, dat belijd ik en dat te brengen vermag alleen Uw lieve Zoon Jezus Christus, de Heere der heerlijkheid. O, zie toch in genade op mij neer omwille van Zijn offerande. Zie in genade op mij neer, opdat ik genade voor genade mag ontvangen uit Uw volheid. Wilt u mij om wille van dit offer aannemen zoals ik ben en mij het goede geven, dan wil ik het luide van U verkondigen, dat U alleen Mijn Zaligmaker en Verlosser bent. Dan wil ik prediken van Uw gerechtigheid en u zult mijn God zijn, al de dagen van mijn leven.’

Geliefden, o, wat is dat toch een verkwikkende en vrolijk makende gelofte! Die deze gelofte in waarheid aflegt, volbrengt die ook. Opdat dit u duidelijk zij, willen wij samen uit Gods Woord nagaan, hoe aangenaam de Heere deze gelofte is, opdat wij ons nooit of te nimmer de mond laten stoppen, maar luid de lof zouden verheffen van Hem, die genaamd wordt: *Heere, onze gerechtigheid*.

Wij slaan samen op: Richteren 7: 16b: ***En Hij gaf een iegelijk een bazuin in zijn hand en lege kruiken en fakkelen in het midden der kruiken.***

Deze woorden maken een deel uit van de geschiedenis der verlossing van de Israëlieten van het juk en de onderdrukking der Midianieten. De held, die God de Heere verwekte om deze verlossing tot stand te brengen droeg de naam van Gideon. Hij werd ook genoemd: Jerub- Baäl. Toen hij op des Heeren bevel ‘s nachts (omdat hij uit vrees voor zijns vaders huis en de inwoners van de stad zulks op de dag niet durfde doen) het altaar van Baäl verbroken en diens bos afgehouden, het hout van dit bos daarenboven aan de Heere tot een brandoffer geofferd had, riepen de lieden der stad Gideon naar buiten. Toen sprak Joas zijn vader tot allen, die bij hem stonden: “Zult gij voor de Baäl twisten? Zult gij hem verlossen? Die voor hem twisten zal, zal nog deze morgen gedood worden. Indien hij een God is, hij twisten voor zichzelf, omdat men zijn altaar heeft omvergeworpen.”

Deze geschiedenis, mijn geliefden, is u welbekend. Zij is niet alleen zeer leerrijk en vertroostend, maar zij heeft ook een zeer gewichtige betekenis, want, God de Heere heeft Gideon’s gedrag zó bestuurd, dat al zijn doen en laten een nauwkeurige afschaduwing is van het kruis en de lijdenswegen waarop God aan Zijn volk de volkomen overwinning over al hun vijanden schenkt. Gelijk Gideon op ‘s Heeren bevel het volk wapende en uitrustte. Zo rust de Heere van oudsher en ook in latere eeuwen Zijn volk uit. En deze uitrusting van ‘s Heeren volk door de Heere Zijn God, willen wij u nader verklaren, opdat wij Zijn Naam prijzen en verkondigen Zijn gerechtigheid en almacht. Wij beschouwen daartoe:

1. **De bazuinen.**
2. **De lege kruiken.**
3. **De fakkels in de kruiken.**

1. De bazuinen.

Wat in de wet van Mozes en doorgaans in de Heilige Schrift de bazuinen betekenen is u zeker niet onbekend, daar wij u dit al meermalen verklaard hebben. Wat de Heere voor en door Gideon gedaan heeft, dat heeft Hij altijd gedaan en dat doet Hij nog tot op de huidige dag, *want Israël wordt verlost door de Heere zijn God, met een eeuwige verlossing*. Er staat van Gideon geschreven, dat hij een ieder van die mannen *een bazuin* in de hand gaf. Er staat niet, dat hij een ieder *een zwaard* gaf maar wel een bazuin. Zo rust de Heere Zijn volk toe. Juist deze bazuin, die de Heere het volk in de hand geeft, is het zwaard van het volk. Alleen Gideon droeg een zwaard, juist zoals wij ook in Openbaringen 19 lezen van onze Heere Christus. Wij lezen aldaar: “En uit Zijn mond ging een scherp zwaard, opdat Hij daarmee de heidenen slaan zou (vers 15). Zijn heirlegers volgden Hem (de heirlegers uit de hemel) op witte paarden, gekleed met wit en rein fijn lijnwaad.” Maar zwaarden droegen zij niet.

Uit vers 8 van ditzelfde hoofdstuk 19 weten wij, *dat dit wit en rein fijn lijnwaad, de rechtvaardigmakingen der heiligen zijn*, d.w.z. de gerechtigheid en heiligheid van de Heere Jezus Christus, waarin zij voor God rechtvaardig en heilig verklaard zijn.

Wat is nu die bazuin, die de hemelse Gideon ons in de hand geeft en dat wel op zulk een manier, dat zij tegelijkertijd een scherp zwaard is waarvoor alle vijanden moeten wijken?

Wij lezen in de 149ste Psalm: *de verheffingen Godes zullen in hun keel zijn*. Deze verheffing is het scherpe zwaard, dat alle heiligen Gods in handen krijgen. De verheffingen Gods, de lof des Heeren en het woord des Heeren.

Ook in de 89ste Psalm lezen wij: *welgelukzalig is het volk, hetwelk het geklank kent*. Met andere woorden: welgelukzalig is het volk, dat niets kan en niets vermag omdat het in zichzelf volstrekt geen macht heeft. Nochtans zal dit volk het goed hebben en welgelukzalig zijn en in grote vrede wonen, het zal rust hebben en in stilheid leven, want het zal de zegepraal wegdragen over al zijn vijanden. Deze zegepraal zal dat volk juichend behalen. Dit juichen heeft het van de Heere geleerd. Voor dit Goddelijk bazuingeschal vallen de muren van Jericho in puin, gaan duizend en duizendmaal zwarte Moren, die de duivel op het volk Israël afgezonden had, op de vlucht en valt Midian in zijn eigen zwaard. De stem der bazuin van des Heeren volk is een stem uit de hemel, een stem als van vele en grote wateren, een stem als des donders en als de stem der citerspellers, die op hun harpen slaan. Machtig wapen, dat de Heere der Heeren, de Koning der koningen, de waarachtige, hemelse Gideon zijn arm en ellendig volk in de hand geeft!

Hoe moet er op deze bazuin worden geblazen en welk geluid geeft zij? Weet u het niet? De klank der bazuinen leek op de klagende stem der offerdieren, wier klank tot ‘s Heeren troon opklom en door Zijn oor werd vernomen. Als wij op deze bazuin blazen, als wij aan de troon der genade pleiten op grond van het bloed en de gerechtigheid van onze enige Borg en Middelaar want dat is het rechte blazen op de bazuin Gods. Dan is het niet onze stem die gehoord en verhoord wordt, maar de stem van het Lam Gods, dat de zonden van de wereld draagt. De stem van een levende offerande, die roept en pleit, een stem, die recht heeft om te roepen en te pleiten, een stem, die verhoord wordt als zij roept: *laat deze in het verderf niet dalen, want Ik heb verzoening voor hen gevonden*.

Het is de stem van de Zoon van God, die spreekt: *Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Mij uit de wereld gegeven hebt, want zij waren de Uwen; opdat zij in Ons zouden zijn, Ik in hen en zij in Mij, opdat zij volkomen zouden zijn in Eén*.

Daarom is het eigenlijk de stem van de Heere Jezus Christus, die gehoord wordt als wij de bazuin blazen. Die wordt gehoord voor de troon van God en van die troon van

God komt antwoord neer, een macht, die volkomen verlossing schenkt, die alle vijanden omverwerpt en op de vlucht drijft. De bazuin hebt u, God heeft ze in uw hand gegeven, u namelijk, die hongert en dorst naar gerechtigheid en heiligheid, naar volkomen verlossing van al uw vijanden, van duivel en wereld, van zonden en dood. Deze bazuin aan de lippen, o arm volk van God, zoals de hemelse Gideon u bevolen heeft!

En weet u wat de liefelijke muziek is, die Hij u voorblaast? Zo spreekt Hij: *Niemand zal Mijn schapen uit Mijn hand rukken. de Vader, Die ze Mij gegeven heeft is meerder dan allen en niemand zal ze rukken uit de hand Mijns Vaders.*

Verheft uw stem, blaast op uw bazuinen, o u Sion des Heeren, roept luid zodat het midden in het leger der vijanden weerklinkt. Blijft staan waar u staat en u zult aanschouwen niet hoe u, maar hoe Hij de vijanden terneder werpt, zodat zij razend en tierend op de vlucht gaan en verdwijnen.

Hoe menigeeen uwer, geliefden, zou niet graag verlost zijn van alle onderdrukking en kwellende heerschappij der zonde om eens vrij op te ademen in de vrijheid, waarmede de Heere de Zijnen bevrijd heeft, maar hij is te moedeloos om zijn, hem van God gegeven bazuin, aan de mond te zetten. Waarom dat bange zwijgen? Ach, de duivel fluistert zulk een bekommerde ziel toe: ‘de Heere zal u verdoemen als u het waagt de bazuin aan de mond te zetten.’ O, deze hemelse muziek kan de duivel niet horen, hij kan die niet uitstaan, want zij drijft hem terug in de duistere kerker van de afgrond. Hoe graag behield hij de arme, gejaagde en hard geplaagde zondaar in zijn macht en hij wil niet in de gevangenis terug waar hij thuis hoort. Maar hij is niets dan een leugenaar.

Onze hemelse Gideon heeft geblazen, daarom: *de bazuin aan de mond*, o allen, die meent in uw druk te vergaan en daarom hijgt naar verlossing en zaligheid! Stoort u niet aan al die snode influisteringen van de vorst der duisternis, die u toeroept: *eerst moet u verlost zijn en eerst dan moogt u blazen*; want dat is niets dan een inzet van de duivel. Roept luide: Ik ben verlost, ik ben des Heeren, ook waar u niets voor u ziet dan het wèl toegerichte en verschanste heirleger der Midianieten. Roept het luide: *met onze macht is niets gedaan!* Maar toch: *de bazuin aan de mond!* Want zo luidt des Heeren woord: “Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus, heeft mij vrij gemaakt van de wet der zonde en van de dood.” Daarom: ‘mijn God, mijn God, ik ben Uw gerechtigheid en Gij zijt mijn zonde. Want U, o Heere Jezus, zijt van de Vader tot zonde gemaakt opdat wij zouden zijn gerechtvaardigd, opdat wij zouden zijn rechtvaardigheid Gods in U. (2 Cor. 5: 21). Daarom ben ik heilig en rechtvaardig in U. Dat heeft Uw lijden en Uw sterven uitgewerkt en in Uw bloed ben ik rein en afgewassen van al mijn zonden. Daarom, leer mij, o, mijn God, want ik ben Uw gunstgenoot. En zeker, u zult het heil des Heeren beleven, de volkomen verlossing uit de hand van al uw vijanden, die u als doden zult zien liggen op de oever der zee. Voor het blazen der bazuinen gaan alle vijanden op de vlucht en vallen tenslotte in hun eigen zwaard.

2. De lege kruiken

Dat met onze macht niets gedaan is, geeft de Heere ons te verstaan met de lege kruiken, die Gideon op ‘s Heeren bevel aan een ieder van de kleine kudde, die met hem was, moest geven. Deze lege kruiken moesten daarenboven nog verbroken worden, zodra Gideons mannen in des vijands leger kwamen en dit alles had voorzeker een eigenaardige betekenis. Als lege kruiken, als aarden vaten want meer zijn wij niet drijven wij het best elke vijand op de vlucht. Toen Petrus sprak: *al*

werden zij ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden, ik ben bereid met U in de gevangenis en in de dood te gaan, was hij geen leeg, maar wel een vol vat. Maar hoe spoedig werd dat vat gebroken en viel in stukken voor de eenvoudige vraag van een dienstmaagd en al het met zoveel moeite samengeperste sap der goede voornemens vloeide weg als water. En leeg, van alles ontdaan stond Petrus daar. Wie daarentegen, denkende aan 's Heeren woord: *zonder Mij kunt u niets doen*, zichzelf voor God heeft leren kennen bij het licht van Zijn heilige wet als een lege kruik en zo zichzelf verwerpt en veroordeelt als een arm en ellendig zondaar, die zal zeker leren spreken en zingen: "Maar waarlijk, ik ben vol kracht van de Geest des Heeren; en vol van gericht en dapperheid om Jakob te verkondigen zijn overtreding en Israël zijn zonde" (Micha 3: 8).

Die zal wel met Asa tot de Heere roepen: "Heere, het is niets bij U te helpen hetzij de machtige hetzij de machteloze. Help ons, o Heere onze God. Want wij steunen op U en in Uw Naam zijn wij gekomen tegen deze menigte. O Heere, Gij zijt onze God; laat de sterfelijke mens tegen U niets vermogen." (2 Kron. 14: 11). En met Josafat: "Want in ons is geen kracht tegen deze grote menigte die tegen ons komt en wij weten niet, wat wij doen moeten, maar onze ogen zijn op U" (2 Kron. 20: 12).

Zulk een arm zondaar zal zeggen met Gideon toen de Heere tot hem zei: *de Heere is met u, u strijdbare Held*;: "Ach mijn Heere, zo de Heere met ons is, waarom is ons dit alles overkomen en waar zijn al de wonderen waarvan onze vaders ons verteld hebben?" Zie, toen was Gideon ook maar een lege kruik. Daarom wendde de Heere Zich tot hem en zei: *ga heen in deze kracht. Ziet, Ik heb u gezonden*.

Een lege kruik was ook de apostel Paulus toen hij schreef: *ik ben de voornaamste der zondaren*. En wederom: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?"

Ach, waarom is toch menig een zo hard aangevochten daarover, dat hij wel voelt en diep voelt, dat hij niet meer is dan een leeg vat? O, veeleer moest hij een welgevallen daarin hebben, zoals ook de apostel betuigt voor het oor der gemeente: *als ik zwak ben, dan ben ik machtig* (2 Cor. 12: 10). Met welk een moed in God heeft hij niet telkens zichzelf weggeworpen en Gode de eer gegeven! Bijvoorbeeld, als hij getuigt voor vriend en vijand: "Ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen; doch niet ik, maar de genade Gods die met mij is", (1 Cor. 15: 10).

Hij toont het altijd aan en wijst er de gemeente op, waar de schatten der genade liggen, namelijk in de Heere Jezus Christus. Dat is de verborgenheid der kracht, dat wij ophouden zelf iets te willen betekenen en bij al het droevige gevoel van onze leegheid het oog wenden naar Hem in Wie al de volheid der Godheid ons ten goede woont. Zijn wij lege kruiken geworden, dan zullen wij onszelf verwerpen en veroordelen voor het aangezicht des Heeren en midden onder de vijanden alleen van Zijn kracht en sterkte roemen. Dan zullen wij ook beleven en ondervinden, wat wij gelooft hebben en wij zullen niet leeg noch onvruchtbaar zijn. Ja, wij zullen het ervaren: "Welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij aan ons, die geloven naar de werking der sterkte Zijner macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden opgewekt heeft en heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in de hemel" (Ef. 1: 19 en 20).

Als God ons tot lege vaten wil maken, dan doet Hij zulks alleen om ons uit de schatten Zijner volheid te vervullen. Hij blaast Zijn Heilige Geest in die vaten, die Hij tevoren ontledigd heeft van alles, wat zij meenden te bezitten en dan worden zij vervuld met Zijn Woord, hoewel wij er niets in zien. Hij wil bovendien deze lege kruiken, deze lege vaten verbroken hebben en zo zal het woord, zó zal het licht, dat Hij in deze

kruiken gelegd heeft en ontstoken, midden onder de vijanden weerklinken. Zodat vreze en beving hen overvalt en zij op de vlucht gaan. Met vaten, met kruiken die vol zijn van allerlei onwillige, eigenwillige en op menselijke inzetten gegronde voortreffelijkheden, kan Hij niets uitrichten. Evenmin wil Hij zulks met onverbrokenen en onverbrijzelden van hart doen. Maar door en door lege vaten, door en door verbrijzelden en verbrokenen doet Hij wonderen, grote wonderen. Hij verstaat het koninklijk hen te verlossen van zonde, duivel en wereld, van vlees en bloed, van nood en dood en hoe hun vijanden verder mogen heten. Wie zich inbeeldt, een vat te zijn, vervuld met allerlei plichten en deugden, die worde leeg, geheel leeg, zodat er geen druppel meer op de bodem van zijn hart is te vinden, die worde en blijve een verbroken en verbrijzeld vat. Dit tot stand te brengen is des Heeren werk en dat doet Hij door Zijn Geest en Woord.

Er is nu iets in de lege kruiken waarover wij u ook nog een en ander willen meedelen.

3. De fakkels in de kruiken

Gideon gaf een ieder, die tot zijn kleine schare behoorde, behalve een bazuin ook nog een lege kruik en een fakkel daarin. Zo doet onze hemelse Gideon ook. Als lege kruiken, die verbroken moeten worden maar met licht in deze hun lege vaten, rust de Heere de Zijnen uit.

Op deze geschiedenis van Gideon speelt de Apostel Paulus toe, en hij ziet daarin Goddelijke wijsheid en genade, waar hij aan de Korintiërs schrijft (2 Cor. 4: 6 tot 10): "Want God, die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen (gelijk ook het licht der fakkel uit de duisternis van de aarden kruik scheen), is Degene, die in onze harten geschenken heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus. Want wij hebben deze schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij van God en niet uit ons. Als die in alles verdrukt worden, doch niet benauwd, twijfelmoedig, doch niet mismoedig, vervolgd, doch niet daarin verlaten, nedergeworpen, doch niet verdorven. Altijd de doding des Heeren Jezus Christus in het lichaam omdragende, opdat ook het leven van Jezus in ons lichaam zou geopenbaard worden."

Maar ondanks dit alles, in de ene hand blijft de bazuin, in de andere de fakkel. "De verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus", dat is onze fakkel in de lege kruik. Hij, wiens licht en wiens heil de Heere is, heeft geen andere roem dan alleen in Hem. Laat ons maar tevreden zijn, arme zondaren te zijn en niets meer, zo wij maar een God hebben, rijk aan genade en ontferming, een God, die woord en trouwe houdt; een God die overvloedig kan doen, ver boven ons bidden en ons verstand; en Die gezegd heeft: *Mijn genade is u genoeg, Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht.*

Zullen onze aarden vaten vervuld zijn met het licht des Heeren, zo mogen zij niet vervuld zijn van zaken, die de Heere Zelf niet zijn. *Laat ons maar minder worden, opdat Hij wasse* (Joh. 3: 30). Laat ons maar meer en meer leeg worden en blijven opdat de fakkel van Zijn macht en genade helder in ons brande. Wie zich inbeeldt, dat hij wat kan en vermag in eigen kracht, heeft niet wat hij hebben moet. Verlichting, hemels onderwijs, is het wat wij behoeven. *Verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus*, (2 Cor. 4: 6).

Toen de kinderen Israëls hun doodsvijanden, de Midianieten, tegemoet moesten trekken, hadden zij niets in hun kruiken dan brandende fakkelen. Toen zij midden onder hun vijanden kwamen en hun kruiken moesten verbreken, moesten zij midden in de diepste duisternis het licht laten schijnen, dat Gideon hun had gegeven. Zij

moesten geen gevecht met de vijanden beginnen, het licht der brandende fakkel en de luid klinkende stem der bazuinen, dát was het, wat al de vijanden op de vlucht dreef. O, geliefden, dat blijve ook ons drievoudig wapen: *de lof des Heeren Heeren, onze gebroken kruiken, en de kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus*. Wereld, zonde, duivel en dood moeten voor deze wapenen vallen. Daarom, *wie roemt, die roeme de Heere alleen*.

Wij arme mensenkinderen zijn veel te zwak om de strijd met onze doodsvijanden aan te binden en de zegepraal weg te dragen. Wie echter des Heeren genade roemt, Zijn gerechtigheid verkondigt, wie in 't midden van eigen ellende en dood de waarheid van des Heeren Woord roemt, die zal weldra ervaren, hoe de Heere hem uit de ruisende kuil, uit modderig slijk, weet te halen. Wie over zichzelf in alle opzichten de staf breekt, en al zijn gerechtigheid, die hij meende te bezitten, wegwerpt als een weg te werpen kleeft, en die bij ervaring blijft, dat uit hem, dat is uit zijn vlees, niets goeds voortkomt, die zal het hemels licht dat hij ontvangen heeft, wel in de hand houden en al zijn vijanden op de vlucht zien gaan. Ach, hij is zelf te blind om zijn vijanden te onderscheiden, hij kan die nauwelijks van des Heeren vrienden, die ook zijn vrienden zijn, onderscheiden. O, hij zie slechts op het licht des Heeren, dat licht zal de vijanden met vrees en angst vervullen, want die kennen het licht niet, maar legeren midden in de duisternis.

Is echter ons oog gevestigd op de vijanden, zoals zij daar rustig en veilig bij hun nachtlegers, dan ontbreekt ons de kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus. Dan blijven wij onder 's vijands heerschappij en koesteren omtrent de Heere zulke harde gedachten, dat wij menen, dat Hij ons niet wil of niet kan verlossen. O, dan worden de vijanden zo groot in onze ogen.

Komt echter op 's Heeren bevel de fakkel *der kennis Zijner heerlijkheid* in onze lege kruik, wordt deze kruik verbroken als wij optrekken tegen de vijand, als wij met de brandende fakkel in de hand hem tegemoet gaan, dan is de slag gewonnen en de zegepraal des Heeren en dus ook de onze, eer wij het vermoeden.

Daarom, wie diep terneer is gedrukt door zonde en duivel, door wereld en dood, en vlees en bloed en daarna hongert en dorst, van deze vijanden verlost te zijn, die zie zijn dierbare Zaligmaker en Verlosser eens in de ogen. O, die heeft zulk een genadig, vriendelijk aangezicht tot heil van alle noodlijdenden, armen en aangevochtenen. In dat liefelijke aangezicht zal hij de Vader zien, zoals onze Heere Zelf gezegd heeft: *wie Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien!*

O, dan zal hij spoedig begrijpen: zo vriendelijk en genadig als de Heere Jezus Christus is, zo vriendelijk is ook God de Vader. Voor de arme zondaren, voor de hard geplaagden en verdrukten, die uitzien naar gerechtigheid en verlossingen des Heeren, is Hij vriendelijk, is Hij genadig, is Hij graag vergevend, want Hij is hun God. Zulke kennis der heerlijkheid Gods, is zulk een brandende fakkel, zulk een heerlijk licht, ... dat wij daarbij graag onze lege kruiken breken!

Het is echter ook een licht, dat de vijanden zó zwaar verblindt, dat zij zich onderling verderven en tegronde richten. De zwakken en verdrukten kunnen zij echter geen leed aandoen, maar zij moeten op de vlucht gaan en hem nog een rijke buit achterlaten. Daarom: *de lege kruiken gebroken!* Vooraan met de kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus! Zó zult u de ene overwinning voor, de andere overwinning na behalen en zoals er Psalm 84: 8 staat, *voortgaan van kracht tot kracht*. Want dat is het ware geloof, dat wereld, zonde, duivel en dood overwint, dat wij onszelf wegwerpen en als uitgeledigde en ellendige zondaren, de vijand tegemoet

trekken en de bazuin van Gods woord en Gods lof luide laten weerklinken. Zo alleen worden wij ontslagen van onze vijanden, die onder een valse schijn van gerechtigheid, van ons eisen wat wij nooit kunnen volbrengen en wat zijzelf met geen vinger aanroeren. Ja, dat is het ware geloof, dat wij de Heere alleen prijzen voor Zijn grote genade, dat Hij al onze zonden heeft gelegd op Zijn Lam, op Zijn lieve Zoon, zodat wij jubelend mogen uitroepen en luid juichen: *Christus leeft, die onze zonden heeft gedragen in Zijn lichaam op het hout!* En, door Zijn zwaard van Zijn Woord: *laat Mijn gevangenen los uit de kuil, Ik heb hen verlost door het bloed Mijns Verbonds*, is de machtigste vijand overwonnen en valt tenslotte in zijn eigen zwaard. Amen.

3. Een opsomming van nooit naar waarde geschatte weldaden Gods.

1. Na Abimelech nu stond op, om Israël te behouden, Thola, een zoon van Pua, zoon van Dodo, een man van Issaschar; en hij woonde te Samir op het gebergte van Efraïm. 2. En hij richtte Israël drie en twintig jaren; en hij stierf en werd begraven te Samir. 3. En na hem stond op Jaïr de Gileadiet en hij richtte Israël twee en twintig jaren. 4. En hij had dertig zonen, rijdende op dertig ezelsveulens en zij hadden dertig steden, die zij noemden Havvoth-Jaïr, tot op deze dag, welke in het land van Gilead zijn. 5. En Jaïr stierf en werd begraven te Kamon. 6. Toen voeren de kinderen Israëls voort te doen dat kwaad was in de ogen des Heeren, en dienden de Baäls, en Astharoth, en de goden van Syrië, en de goden van Sidon, en de goden van Moab, en de goden der kinderen Ammons, mitsgaders de goden der Filistijnen en zij verlieten de Heere, en dienden Hem niet. 7. Zo ontstak de toorn des Heeren tegen Israël en Hij verkocht hen in de hand der Filistijnen, en in de hand der kinderen Ammons. 8. En zij onderdrukten en vertraden de kinderen Israëls in datzelfde jaar; achttien jaar onderdrukten zij al de kinderen Israëls, die aan gene zijde der Jordaan waren, in het land der Amoriëten dat in Gilead is. 9. Daartoe togen de kinderen Ammons over de Jordaan, om te krijgen, zelfs tegen Juda, en tegen Benjamin, en tegen het huis van Efraïm, zodat het Israël zeer bange werd. 10. Toen riepen de kinderen Israëls tot de Heere zeggende: wij hebben tegen U gezondigd, zo omdat wij onze God hebben verlaten, als dat wij de Baäls gediend hebben. 11. Maar de Heere zeide tot de kinderen Israëls: Heb Ik u niet van de Egyptenaren, en van de Amoriëten, en van de kinderen Ammons, en van de Filistijnen, 12. En de Sidoniërs, en Amalekieten, en Moabieten, die u onderdrukten, toen u Mij riep, alsdan uit hun hand verlost? 13. Nochtans hebt gij Mij verlaten, en andere goden gediend; daarom zal Ik u niet meer verlossen. 14. Gaat heen, roept tot de goden, die u verkozen hebt; laten die u verlossen ter tijd uwer benauwdheid. 15. Maar de kinderen Israëls zeiden tot de Heere: wij hebben gezondigd; doe u ons naar alles wat goed is in Uw ogen; alleen, verlos ons toch te dezen dage. 16. En zij deden de vreemde goden uit hun midden weg, en dienden de Heere. Toen werd Zijn ziel verdrietig over de arbeid van Israël. Richteren 10: 1-16.

Wij hebben in deze geschiedenis:

1. Een opsomming van nooit naar waarde geschatte weldaden Gods.
2. Zien wij in dit verhaal de wijsheid van Gods regering.
3. Het voor het natuurlijk verstand onverklaarbaar verschijnsel, dat een mens, dat des Heeren volk, ondanks al deze weldaden, plotseling weer in de goddeloosheid kan vervallen.
4. Wij zien dat God een wreker is van alle ongerechtigheid.
5. Zien wij, dat half berouw nergens toe dient, dat echter een waar berouw zich daarin openbaart, dat men verre van zich werpt, wat God een gruwel is.
6. Dan ondervindt men echter ook, hoe waar het blijft van Gods volk, van een volk, dat des Heeren woord heeft, van elke waarachtig verbrijzelde en boetvaardige ziel, dat des Heeren ziel verdrietig wordt over een hard geplaagd Israël.

Het boek der Richteren loopt van het eerste tot het tiende hoofdstuk over een tijdsruimte van tweehonderd en tachtig jaren. Deze gehele tijd lang ziet men voortdurend bij de kinderen Israëls afval van de levende God. Men ziet in dit gehele

tijdperk bij voortduring: het was een geslacht, dat de grote daden Gods, die ten tijde van Jozua waren geschied, niet meer kenden. Zij bezaten het geschiedverhaal daarvan wel in een boek, maar zij namen de geschiedenis van deze grote daden niet ter harte. Het Boek der Richteren, mijn geliefden, is een boek dat ons voor ogen stelt, wat voor diepgevallene schepselen wij van nature zijn, want helaas, de moedige strijd tegen de zonde, de wereld en de duivel wordt niet volgehouden en dat is de oorzaak van jammer en harteleed, dat over de mensen komt. God had aan de kinderen Israëls het land Kanaän beloofd, zoals Hij ook ons, die Hem toebehoren, een "gezegend aardrijk" beloofd heeft, voor ons en onze kinderen en daarbij het beloofde land in het Jeruzalem daarboven. Maar de stammen Israëls werden spoedig traag en mat, zij werden moede te strijden tot den bloede toe tegen hun vijanden, die al overwonnen en in hun handen waren gegeven. In plaats dus van de Kanaänieten en de overige volken te verdrijven, lieten zij al dit afgodische gespuis rondom zich wonen. Als zij het maar goed hadden, lieten zij de Kanaänieten Kanaänieten zijn en zochten in vrede met hen te leven. Toen kwam er echter een verderfelijke zaak op, namelijk er kwamen tegen Gods gebod en tegen des Heeren uitdrukkelijk bevel, allerlei huwelijken met vreemde volkeren tot stand, zodat de Israëlieten hun dochters aan de zonen dier vreemden uithuwelijkten en de dochters van deze vreemde naties voor hun zonen tot vrouwen namen. In huisgezinnen waar de levende God niet gemeenschappelijk door man en vrouw wordt aangeroepen, daar leren de arme kinderen later allerlei afgoderij, en dat naast de dienst des Heeren. In Zijn oneindige barmhartigheid wil nu de Heere nochtans wel horen naar hem of haar, die een dergelijk verkeerde stap gedaan heeft en tot Hem roept in de nood, en dan schenkt de Heere nog dikwijls weldaad op weldaad. Dat zien wij keer op keer in het boek der Richteren, maar dit nam niet weg, dat zulke verbintenissen niet naar Gods wil waren.

U kunt u voorstellen, geliefden, welk een weldaad het is, twee en twintig jaren van zijn leven in vrede het dagelijks brood te kunnen genieten. Wij hebben in de laatste jaren veel vernomen van de oorlogen, die in Bohemen en later in Frankrijk gewoed hebben, maar hier in onze woonplaats hebben wij er eigenlijk geen onmiddellijke last van gehad, veel meer heeft de Heere ons weldaad op weldaad doen toevloeien. Zulk een onwaardeerbare weldaad schonk de Heere ook aan het volk Israëls en dat wel door de hand der Richteren. Deze richtten het volk zó, dat zij de onderdrukkers onderdrukten en op het hoofd sloegen, Israël zoveel mogelijk bij Gods woord hielden en het volk met een goed voorbeeld voorgingen, zodat het woord zijn vrije loop kon hebben en de zegen des Heeren daarop nederdaalde.

Zoek het gehele Woord Gods door, mijn geliefden, en u zult overal vinden, dat, waar Gods woord werd verlaten, de jammerlijkste toestanden ontstonden. Er kwamen slechte regeringen op, de ene regering joeg de andere weg denk maar aan de vreselijke broedermoord, door Abimelech gepleegd en de staf des broods werd gebroken. Waar echter Gods woord komt en ter harte wordt genomen, daar mag het soms duister uitzien, toch zien wij daar 's Heeren belofte in vervulling gaan, dat bij Hem rijkdom is en ere en duurzaam goed.

Ja, geliefden, ik roep het velen van u toe: denk eens terug aan de stand van uw ouders en hoe het er met hen uitzag dertig of vijf en twintig jaar geleden en dan zult u zeker des Heeren weldaden met de handen kunnen tasten. Hoe staan wij nu echter onder dit alles? Hebben wij het levendig voor ogen, dat alles, wat wij hebben en zijn, onverdiende gaven Gods zijn? Of zijn wij het, die dat alles verworven hebben, door onze kracht? Door onze vlijt en bekwaamheid? Ach, waar God Zijn rijke zegen schenkt, daar eet en drinkt en geniet men meestal zonder aan Hem te denken en

meent, dat het zeer natuurlijk is, dat men heeft en bezit, wat men heeft en bezit, ja, men ziet er niets bijzonders in, dat een volk zulk een weldaad van vrede en overvloed eerst twee en twintig jaren en dan nog eens drie en twintig jaren, dus samen vijf en veertig jaren lang geniet. En toch is dit een weldaad, die men niet genoeg ter harte kunt nemen. U weet, hoe God aan het volk Israël voorgehouden heeft de zegen en de vloek. Toen Hij hen de zegen voorhield, bedoelde de Heere niet alleen de geestelijke zegen, maar Hij beloofde hen ook een rijke overvloed van uiterlijke weldaden. Dat de Heere deze, Zijn belofte waar maakt, dat kan men ook in onze woonplaats als met handen tasten, hetzij men op de straten van de stad rondziet of in de huizen binnentreedt. Dat vrede en welvaart heersen, het is het werk van de grote en genadige God in de hemel.

Hier in ons teksthoofdstuk vinden wij gewag gemaakt van een vijf en veertigjarige vrede. Indien wij echter de geschiedenis der voorafgaande jaren gadeslaan, zullen wij zien, dat het volk gedurig de Heere vertoornde door zijn zonden en ongerechtigheden en dat dan ook de rechtvaardige straf hen trof. Maar dan zien wij ook weer, hoe God de Heere Gideon of Jerubbaäl verwekte, die het volk bevrijdde van zijn onderdrukkers. Op hem volgde de afschuwelijke broedermoord door Abimelech, die de zeventig oudere zonen van Gideon doodde. Dan komt eerst Thola en vervolgens Jaïr. In deze geschiedenis blinkt des Heeren wijsheid op het heerlijkst uit. Thola was geen Jaïr en Jaïr was geen Thola. De naam Thola beduidt: worm. Waarom Thola's ouders hun kind zo genoemd hebben, weet ik niet: waarschijnlijk was het zó met hem gesteld, dat men elk ogenblik meende, dat hij niet in leven zou blijven. Zo zal deze Thola in zijn eigen ogen een worm gebleven zijn, een zwakke, een ellendige, die niet voor mensen, maar voor de Heere kroop en juist zo een des te beter geschikte richter was voor het arme en ellendige volk, omdat hij zó medelijden kon hebben met de zwakheid des volks, en het heerlijk kon troosten en weiden met het Woord van God.

Weet u nu echter, mijn geliefden, hoe het gewoonlijk bij een volk of bij een gemeente toegaat? Eerst is het gewoonlijk maar een klein hoopje volks, enige weinige arme en ellendige mensen. Dan krijgen deze mensen kinderen, maar dit nieuwe geslacht is meestal anders gezind dan hun ouders en weet van niets. Het kent geen geestelijke armoede, daar hebben zij nooit iets van ondervonden, weten ook niets daarvan, in welk een hitte der verdrukking hun ouders gestaan hebben en hoe zwaar het hun gevallen is, met God en ere door de wereld te komen, en hoe, naast Gods woord de aanblik van hun kinderen, hun enige troost was. Zie, dan leven zulke kinders, soms zonder het zelf te weten, van de zegen en de gebeden van hun ouders, van wat deze in hun worstelen met God verkregen hebben. O, God is zó genadig en goed, dat Hij om der ouderen wil, ook aan de kinderen wil gedenken, aan die kinderen, die het voorwerp hunner smeekbeden zijn geweest of nog zijn. En dan verwekt Hij ten nutte van deze kinderen geen Thola, geen arme worm, ach, zulk één konden zij niet gebruiken. Nee, zij moesten wat hebben, dat voor hun hart was, iets prachtigs, iets hoogs, iets aanzienlijks en bovenal rijk.

En, tegemoetkomende aan deze zwakheid der kinderen Zijns volks, gaf Hij hun een richter, Jaïr genaamd. Die was nu eens onmetelijk rijk, Hij had dertig zonen, die als vorsten leefden, of die, zoals wij hun rijkdom hier op oosterse wijze beschreven vinden, op dertig muilezelen reden. Hij zelf bezat dertig steden, die ook na zijn dood op zijn zonen overgingen. Zie, dat was nu eens een man, die kon tot stand brengen waar de arme Thola nooit aan gedacht had, en daar tegenover was Jaïr ook weer

anders gezind dan Thola. Dat alles geschiedde zo volgens het raadsbesluit en door het wijze bestuur des Heeren.

En omdat alles van Hem alleen afhangt, wil Hij ook in onze tijd, dat wij in het bijzonder en gemeenschappelijk Hem aanroepen om ontferming, om Zijn genadige bescherming. Want helaas, de duivel en de paus zijn in hete toorn ontstoken tegen Duitsland, ja, tegen de gehele gemeente van de Heere Jezus Christus en zij verzinnen allerlei wegen en middelen om haar op het felst te krenken en ten onder te brengen. Zie, nu heeft de Heere ons ook nog zulk een vorst (de schrijver, die deze woorden in 1874 uitsprak, bedoelt hier de overleden keizer Wilhelm I) verwekt, die ons in deze strijd met de machten der duisternis voorgaat, zoals het geen andere vorst in Duitsland vóór hem gedaan heeft. God geeft ieder mens, ook iedere vorst, zijn eigenaardig karakter, deze zo, gene weer anders.

Beide richteren echter, Thola en Jaïr, zijn de weg van alle vlees gegaan, zij zijn gestorven.

Maar nu het volk. Ach, is het dan niet mogelijk, waar de Heere weldaad op weldaad bewijst en men alles alleen bezit door Zijn barmhartigheid, dat men zelf, of dat de kinderen bij de alleen levende God, bij de God van hun vaderen blijven?

Ach geliefden, zoals wij nu eenmaal geworden zijn door Adams val en moedwillige ongehoorzaamheid, nee! Het is voor vlees een volstrekte onmogelijkheid. Is het dan niet mogelijk, dat wij allen, de een zo, de andere weer anders, bij het aanschouwen van de weldaden Gods, bij de levende God blijven en ons hoeden voor de zonden?

Helaas, zoals wij nu eenmaal geworden zijn, nee! En de treurige geschiedenis van de kinderen Israëls, ons in het boek Richteren beschreven, is onze eigen treurige geschiedenis, daar zal voorzeker elke oprechte *ja, en amen* op zeggen. Ja, het klinkt wel als een raadsel, indien men vergeet, wie men zelf is, dat men zo plotseling de levende God kan verlaten om de domme, ja, de allerdome afgoden te dienen. Als de Heere Zelf er ons niet bijbrengt, als Hij ons niet door allerlei verootmoedigingen bij het geleerde houdt, dan laten wij spoedig onze heerlijke Catechismus varen.

Men zou wel willen vragen: maar hebben dan nu die mensen, die zoveel van God ontvangen hadden, plotseling hun gezond verstand verloren?

Ach, geliefden, in betrekking tot de levende God heeft de mens geen gezond verstand, maar is zijn verstand enkel duisternis. De edelste, beste, voornaamste, meest verlichte mensen in Frankrijk houden nu pelgrimstochten naar een gordel, waarvan de paus verklaard heeft, dat het de gordel van Jozef was en dan aanbidden zij deze gordel. En dat zijn naar het verstand hoogbegaafde mensen, die zulke dwaasheden doen. Ik zou wel willen vragen: hoe is zo iets mogelijk in het jaar 1874? Maar er zullen nog wel andere dwaasheden geschieden en te voorschijn treden. Niemand, dan wie geregeerd wordt door de Heilige Geest, niemand dan wie de levende God gevonden, persoonlijk gevonden heeft voor zijn hart, en dat wel, die Hem gevonden heeft als zijn verzoenende God en genadige Vader, zal bekennen, dat, afziende van alle anderen, *in hem, dat is in zijn vlees, niets goeds woont*. Daarom zal zulk een ziel ook voortdurend tot de Heere om genade en om ontferming schreien, Hem voortdurend smeken haar in Zijn almachtige hoede te nemen. En zij worstelt voortdurend, zij voert een harde strijd, omdat zij maar al te goed weet, dat de afgoden haar in één oogwenk kunnen overvallen en meeslepen. Ik herhaal het: wie het van de Heilige Geest geleerd heeft, die alleen erkent, welke afschuwelijke afgoden er in zijn hart huizen.

Maar wilt u nu het verschil weten tussen zulk een mens en degene, die zijn eigen weg gaat?

Zulk een mens kan nooit of nimmer aflaten van de Heere, die hem vroeger geholpen en uitgered heeft, maar hij kruipt altijd weer naar de genadetroon om meerdere genade te verkrijgen, om geholpen te worden ter bekwamer tijd. De overigen echter, bij wie het woord des Heeren niet dieper is doorgedrongen dan het oor, zijn er in een ogenblik toe gebracht dat eenvoudig geloof van onze dierbare Catechismus te laten varen voor allerlei zogenaamde kunstgewrochten, voor gesneden afgoden en gegoten beelden.

Maar o, die trouwe God, Hij was, Hij is, Hij blijft een wreker van alle goddeloosheid en ongerechtigheid, Hij is ook een getrouwe Vader, die tot hun eigen heil, Zijn overtredende kinderen geenszins spaart. Hij bewijst Zijn barmhartigheid aan vele duizenden dergenen, die Hem liefhebben. Maar hoe is het eigenlijk met deze neiging van de mens tot afgoderij gelegen? *God*, zegt de apostel, 1 Thess. 4: 7, *heeft u niet geroepen tot onreinheid, maar tot heiligmaking*. Daarom zegt hij ook, 1 Thess. 4: 3-5: “Want dit is de wille Gods, uw heiligmaking, dat gij u onthoudt van de hoerierij. Dat een iegelijk van u wete zijn vat te bezitten in heiligmaking en ere, niet in kwade beweging der begeerlijkheid, gelijk als de heidenen, die God niet kennen.” Waarom was nu voor Israël en te allen tijd voor de mens de afgoderij zo verleidelijk? Juist daarom, omdat elke afgoderij de weg is tot overtreding van het zevende gebod. Wij lezen ook nog 1 Thess. 4: 6: “Dat niemand zijn broeder vertrede, noch bedriege in zijn handeling, want de Heere is een wreker over dit alles, gelijk wij u ook tevoren gezegd en betuigd hebben.” En deze waarheid ziet u bevestigd in de u voorgelezen woorden uit het tiende hoofdstuk der Richteren. God verlaat de kinderen Israëls nadat zij Hem verlaten hebben en plotseling is het gedaan met het uiterlijk geluk, welvaart en overvloed. Alles ligt terneer, de staf des broods is gebroken en jarenlang worden de kinderen Israëls overgegeven in de handen van hun vijanden.

Zo gebeurt het ook wel, dat God deze of gene overgeeft in de gedachten zijns harten en verkoopt onder de slavernij van allerlei hartstochten, want het is ons mensen eigen, niet te willen weten wie wij zijn, maar wel onszelf te vleien met allerlei hoogmoed en inbeeldingen des harten. Dan moet echter God komen en het ons openbaar maken hoe jammerlijk het met ons gesteld is. Daarom levert Hij ons op staatkundig gebied ook wel eens over in de handen van de staatkundige vijand, en geestelijk laat Hij ons gaan in de wegen van onze harten, naar Psalm 81: 14:

*'k Liet hun dies, veracht,
Naar 't hun goeddacht, hand'len,
'k Liet dit boos geslacht,
Naar de keuze viel
Van hun dwaze ziel,
In hun wegen wand'len.*

Waarom handelt de Heere zo?

Allereerst omdat Hij een Wreker is van alle ongerechtigheid. De mens moet het weten: wie niet wegsmelt voor de toorn Gods, wie deze toorn niet voelt branden in zijn gebeente, die zal ook nooit of nimmer de roede kussen en nooit de genade als het enig anker der behoudenis omhelzen.

Ten tweede handelt Hij zo, opdat de mens, opdat Zijn volk, opdat Zijn kind niet zou omkomen onder het geweld der afgoden, niet in de heerschappij der zielsvijanden zou blijven steken, maar beginnen tot God te schreien om verlossing. Gewoonlijk echter, mijn geliefden, is zulk een schreien maar een half schreien. Eerst is het gewoonlijk maar een halve bekering. Men wil graag van de straf verlost zijn en van de gevolgen zijner verkeerdheid bevrijd worden. Ach, men zou toch niet graag in de hel komen. O,

roept dan de ziel uit, het is toch een verschrikkelijke gedachte, dat mijn dierbaren daarboven in Jeruzalem zouden zijn, in het land van eeuwige vrede en rust, en dat ik hen dan uit de verte zou horen juichen, terwijl ikzelf daar in de diepte, in de buitenste duisternis lig. O, wat is dat een vreselijke gedachte! Nee, ter hel wil de mens toch liefst niet varen, hij wil graag van de straf ontslagen zijn en de gevolgen van zijn verkeerdheid ontgaan. Want och, de zonde verwoest immers lichaam en ziel en vernietigt de welvaart van volken en huisgezinnen.

Als men echter zo maar met een half berouw komt, is het des Heeren gewoonte om te antwoorden: "Laat uw afgoden u helpen, Ik heb u zo vaak geholpen, maar wat hebt u gedaan? U bent altijd weer tot de afgoden gegaan; en gaat er voortdurend heen om die te eren en te aanbidden." Zie, dan laat de Heere de mens raad en hulp zoeken, dan hier, dan daar, zonder die te vinden. Het is dikwijls alsof de Heere Zelf hem dieper en dieper in allerlei nood en schande stort. Maar dat doet de Heere toch alleen uit trouwe liefde, opdat Zijn kind, Zijn hard aangevochten en voortgedreven kind, zou leren, waarachtig met alles tot zijn God te vluchten. Opdat hij niet half, maar geheel en al de Heere zou hebben tot zijn deel en erfenis, en niet meer ten halve, maar geheel en al, met lichaam en ziel zich zou leren overgeven in des Heeren handen.

Ik? Mezelf geheel en al overgeven in des Heeren handen? Ach, dat kan ik wel doen, als ik geen zonden heb, als ik heilig leef, als ik met de rijke jongeling kan zeggen, *al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jonkheid af*. Maar als de Heere toelaat, dat de duivel mij met vuisten slaat, dan gaat het erom, de Heere te geloven, als Hij zegt: *Mijn genade is u genoeg!*

Alzo, eerst is het: *O God, wij hebben gezondigd tegen U!* En het antwoord luidt: *gaat tot de afgoden, die ge u verkoren hebt*.

Maar nogmaals verheft zich Israëls noodkreet: "O God, wij hebben tegen U gezondigd." Maar nu (vers 15) voegt het volk erbij: "Doe Gij ons naar alles, wat goed is in Uw ogen; alleen verlos ons toch te dezen dage." 'Heere, wil de ziel dan zeggen, maak U het met mij, zoals U wilt. Indien U mij rukt uit deze nood, waarin ik mij bevind, dan geef ik mij over aan Uw soevereine wil. Wilt U mij zalig maken, dan zal ik U eeuwig prijzen en loven. Wilt U mij verdoemen, ach, Heere, ik heb niets in te brengen, ik heb niets verdiend dan de eeuwige dood. Zie, dat is de wijze, waarop des Heeren volk zich op genade of ongenade werpt in de handen van de levende God.

En wat geschiedt er nu met de afgoden? Weet u, geliefden, wat onze gewoonte, onze geneigdheid is? Wij willen graag onze afgoden, wij willen graag deze of gene hartstocht aan de hand houden. 'Ja, ja, zeggen wij dan, genade is goed, maar laat mij mijn ongerechtigheid aan de hand mogen houden, dat zal ik dan eindelijk toch wel met de Heere in orde brengen.' Zo is de mens gezind. Maar zo stond het volk Israël er niet bij, toen de Heere hen verootmoedigd had. En zo staat Gods volk er heden ten dage ook niet bij, als de Heere hen verootmoedigd heeft. Dan zegt dit volk: "Wij hebben gezondigd, doe Gij ons naar alles, wat goed is in Uw ogen." En dan volgt er ook in het 16e vers: "En zij deden de vreemde goden uit hun midden weg."

Zie, dan staat de ziele daar ontdaan van alle pracht en heerlijkheid en kan nergens meer op roemen; op geen gerechtigheid, heiligheid, noch voortreffelijkheid in en uit zichzelf. Dan leert men de dood schrijven op alle zelfgekozen werken des vleses, waarmede men zijn afgoden wil opsieren en God van Zijn eer beroofde.

Alzo, nogmaals werd de jammerkreet gehoord: 'Alleen, verlos ons toch te dezen dage, help ons nog deze éne keer, wij werpen ons voor U neer, wij werpen ons op genade of ongenade in Uw handen, zonder iets anders te kunnen meebrengen dan zonden en

smarten. Wilt U ons verwerpen, wij hebben het duizendmaal verdiend. Wilt U ons genadig zijn, dan zullen wij Uw genade loven tot in alle eeuwigheid.'

Zo kwam dan dit volk geheel arm en ellendig voor zijn God te staan. En waar een volk, waar een ziel zo geheel uitgeleegd voor de Heere staat, daar wordt het heerlijke woord vernomen, dat wij aan het eind van het 16^e vers lezen: "Toen werd Zijn - dat is des Heeren - ziel verdrietig over de arbeid van Israël." Dat wil zeggen: *Hij werd met ontferming over hen bewogen.* Amen.

4. De Engel des Heeren boven de dorsvloer van Arauna de Jebusiet

Laat ons geliefden, onze aandacht vestigen op hetgeen wij lezen in een gedeelte van 2 Samuel 24, en wel: 15-18:

15. Toen gaf de Heere een pestilentie in Israel, van de morgen af tot aan de gezette tijd, en er stierven van het volk van Dan tot Berseba toe, zeventig duizend mannen. 16. Toen nu de Engel zijn hand uitstreckte over Jeruzalem, om haar te verderven, berouwde het de Heere over dat kwaad, en Hij zeide tot de Engel, die het verderf onder het volk maakte: Het is genoeg, trek uw hand nu af. De Engel des Heeren nu was bij de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet.

17. En David, als hij de Engel zag, die het volk sloeg, sprak tot de Heere, en zeide: Zie ik, ik heb gezondigd, en ik, ik heb onrecht gehandeld, maar wat hebben deze schapen gedaan? Uw hand zij toch tegen mij en tegen mijns vaders huis. 18. En Gad kwam tot David op die zelfde dag, en zeide tot hem: Ga op, richt de Heere een altaar op, op de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet.

Wij vergelijken hiermee 1 Kronieken 21: 14-18:

14. De Heere dan gaf pestilentie in Israël; en er vielen van Israël zeventig duizend man. 15. En God zond een engel naar Jeruzalem, om die te verderven; en als hij haar verdierf, zag dat de Heere, en het berouwde Hem over dat kwaad, en Hij zeide tot de verdervende engel: het is genoeg, Trek nu uw hand af, De engel des Heeren nu stond bij de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet. 16. Als David zijn ogen ophief, zo zag hij de engel des Heeren, staande tussen de aarde en tussen de hemel, met zijn uitgetrokken zwaard in zijn hand, uitgestrekt over Jeruzalem: toen viel David, en de oudsten, bedekt met zakken, op hun aangezichten. 17. En David zeide tot God: ben ik het niet die gezegd heb, dat men het volk tellen zou? ja, ik zelf ben het, die gezondigd en zeer kwalijk gehandeld heb, maar deze schapen, wat hebben die gedaan? O Heere, mijn God, dat toch uw hand tegen mij, en tegen het huis mijns vaders zij, maar niet tegen uw volk ter plage. 18. Toen zeide de engel des Heeren tot God, dat hij David zeggen zou, dat David zou opgaan, om de Heere een altaar op te richten in de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet.

Wij willen nog eens samen nagaan in welk verband deze voor ons merkwaardige tekstverzen zich bevinden. Wij weten uit 2 Samuel 23:1, dat de toorn des Heeren ontstoken was tegen Israël. Want, zo lezen wij daar: *en de toorn des Heeren voer voort te ontsteken tegen Israël.* De Satan stond op tegen Israël en klaagde het volk aan bij de Heere. De Satan stond op en zette, onder toelating des Heeren, David aan tot een grote zonde. Hij overreedde de Koning namelijk, te tellen, wat niet te tellen was, of ten minste op dat ogenblik niet geteld mocht worden. Tegen al de goede raad van Joab en de andere krijgsoversten aan, bleef David bij zijn verkeerd besluit volharden: het volk zou en moest geteld worden. Dit geschiedde nu echter niet buiten de Heere om, maar onder Zijn toelating. In die zin hebben wij de woorden uit 2 Samuel 24:1: *En Hij dat is, de Heere porde David aan tegen henlieden, zeggende: Ga, tel Israël en Juda, te verstaan.* Want, hoewel de hand des Heeren, die Israël kastijden wilde, in dit alles was, en Davids verkeerde handelwijze dus dienen moest, om 's Heeren kastijding over Israël te brengen, zo is toch God nooit of te nimmer een Auteur of oorzaak der zonde. Deze volkstelling duurde meer dan negen maanden, en David, de koning, de man naar Gods hart, die toch zeker een kind Gods was, volhardt gedurende al die tijd in eigenzinnigheid, ja, verhardt zich om zo te zeggen, meer en meer. Maar ziet, nog was al het volk niet geteld, of daar verheft zich een plaag, zo als wij lezen 1

Kronieken 21:7: en deze zaak was kwaad in de ogen Gods, daarom sloeg Hij Israël. Eerst toen sloeg de koning het hart; eerst toen bekende hij zijn zonde voor de Heere, en smeekte hij: “Ik heb zeer gezondigd, dat ik deze zaak gedaan heb; maar neem nu toch de misdaad uws knechts weg, want ik heb zeer zottelijk gehandeld.”

Zeker werd dit gebed van David in genade aangenomen, maar nochtans zou het volk de welverdiende straf niet ontgaan, en de Koning zou ook gestraft worden. Het volk om de zonden die het volk, en David om de zonden die David gedaan had.

Daarom zond de Heere de profeet Gad, die tegelijkertijd ook ziener of leraar van David was, tot de koning. Gad stelde de koning, uit Naam des Heeren, drie zaken voor, waaruit hij had te kiezen: drie jaren hongersnood, drie maanden voortvluchtig te zijn voor zijn vijanden, of drie dagen pestilentie in het land, door dat God een verdervende engel zou zenden, om het volk neer te vellen. En wat doet David nu?

Hij onderwerpt zich aan de hem van Godswegen aangezegde straf. Hij zegt niet: nee, nee, dat kan niet waar zijn, daartoe is de Heere veel te barmhartig. Hij onderwerpt zich aan de straf, maar tegelijkertijd werpt hij zich in des Heeren hand, want hij spreekt: “Mij is zeer bang, laat mij toch in de hand des Heeren vallen, want Zijn barmhartigheden zijn zeer vele, maar laat mij in de hand der mensen niet vallen.” (1 Kron. 21: 13). Zie, in des Heeren hand werpt zich de koning, en daarin lag hij veilig. Maar nochtans, de verdervende engel komt over Israël, en niet die engel, maar de Heere door die engel slaat het volk met pestilentie en dat in zulk een mate, in zeer korte tijd, in één dag. Want de woorden uit 2 Samuel 24: 15: "Van de morgen af tot de gezette tijd toe," kan men ook vertalen: "van de morgen af tot de avond toe." Zodat de pestilentie geen volle drie dagen geduurd heeft, maar het "berouwde Heere al over dit kwaad" (vs. 16b), toen er nauwelijks drievierde van één dag verlopen waren sinds de plaag begon. In dat zo korte tijdsbestek vielen echter zeventig duizend mannen, buiten de vrouwen en kinderen. Want er staat uitdrukkelijk: *zeventig duizend mannen*.

David zag de engel, die met zijn uitgetrokken zwaard boven Jeruzalem stond, hoog in de lucht tussen hemel en aarde; David was dus te Jeruzalem. Misschien had hij zich wel graag naar Gibeon begeven, waar toen de Heere nog slacht- en zoenoffers geofferd werden; - misschien had hij daar ook wel graag de Heere een offer gebracht, - maar hij was zeer verschrikt, het was hem "zeer bang", zodat het hem aan moed ontbrak om zich naar Gibeon te begeven.

David zag de engel. Die engel stond hoog boven de dorsvloer van Arauna de Jebusiet, zoals hij in 2 Samuël genoemd wordt; in 1 Kron. 21 heet hij voortdurend: Ornan de Jebusiet. Deze Arauna of Ornan was een vroegere koning der Jebusieten, die David een gedeelte van Jebus, d.i. van Jeruzalem, gegeven had en waar hij, misschien wel als stadhouder, in Davids naam het gezag voerde. Boven die dorsvloer zag David de engel des Heeren staan, met het opgeheven en glinsterend zwaard in de hand. En, lezen wij aan het eind van 1 Kron. 21: 16, *toen viel David en de oudsten, met zakken bedekt, op hun aangezichten*. Wij zouden zeggen zij verzonken in de diepste rouw en droefheid. David viel in het stof, echter niet voor de engel, maar wel voor het aangezicht des Heeren. Want niet tot de engel, maar tot de Heere richtte David deze gedenkwaardige woorden, vers 17: “En David zeide tot God: Ben ik het niet, die gezegd heb, dat men het volk tellen zou? Ja, ik zelf ben het, die gezondigd, en zeer kwalijk gehandeld heb, maar deze schapen, wat hebben die gedaan?”

O, wat zijn dat heerlijke woorden! Vergeten heeft deze Koning ineens al de oude, vorige zonden des volks, waarmee zij tegen hem gezondigd hadden, vergeten, hoe zij tegen hem gerebelleerd, en hem verraden hadden onder Absalom en Seba. Hij denkt er niet meer aan, hoe dikwijls het volk zijn woorden, zijn getrouwe vermaningen en

waarschuwingen in de wind heeft geslagen. Hij is vergeten, hoe zij hem het leven hebben zuur gemaakt door hun farizese en saddusese zin. Hij heeft ze alle vergeten, die vreselijke zonden van Israël, die zij tegen hem gepleegd hadden, en waardoor des Heeren toorn tegen Israël ontstoken was. David denkt aan niets anders dan aan *zijn* zonde. Hij klaagt zichzelf aan bij de Heere, en het is hem nergens om te doen, dan dat zijn volk van de pestilentie gered worde. Op hem, op zijns vaders huis, op zijn gezin moge de plaag komen.

Maar, al eer David tot de bekentenis, tot dit gebed kwam, toen de Heere die menigte van mannen in het land zag vallen, "berouwde het de Heere over dit kwaad". Want zo lezen wij 2 Sam. 24: 16: - dus voordat David tot de Heere voor Israël smeekte - "Toen nu de engel zijn hand uitstreckte over Jeruzalem, om haar te verderven, berouwde het de Heere over dat kwaad en Hij zeide, tot de engel, die het verderf onder het volk maakte: het is genoeg, trek uw hand nu af."

David lag in het stof voor de Heere, hij beleed zijn zonden en ongerechtigheden, en gaf zichzelf de schuld van alles. Nochtans lezen wij niet, dat de Heere hem ook maar één woord ten antwoord gaf. Maar de engel, die zulk een slachting onder het volk had aangericht, moest, nadat hij het zwaard weer in de schede had gestoken, de profeet Gad gelasten tot de Koning te gaan, en hem te zeggen, dat hij een altaar zou bouwen op de dorsvloer van Arauna de Jebusiet.

Mijn geliefden, welk een schat van lering hebben wij in deze geschiedenis.

(1) Allereerst moet ik iets herhalen, wat ik u al zo vaak voorgehouden heb. Want ik weet zeer goed, dat nauwelijks een vierde gedeelte dergenen, die ter kerk komen of Gods Woord lezen, werkelijk acht slaan op hetgeen zij horen, of op wat er geschreven staat, en, van dit vierde gedeelte, o hoe weinigen zijn er daar nog onder, die Gods Woord toepassen op zichzelf, Daarom herhaal ik het, wat ik niet ophoud u te zeggen: laat ons God vrezen, eren en liefhebben, laat ons sidderen en beven voor Zijn majesteit, en ons verootmoedigen voor Zijn heilig aangezicht. Want Hij is, Hij leeft, Hij is geen dode God, maar Hij vertoornt Zich schrikkelijk over elke zonde. Laat ons dat toch wel ter harte nemen. Want het is de zonde, die de ogen verblindt, en, waar de lusten en de boze hartstochten op klimmen in het hart, daar wordt men mede gesleept, eer men er aan denkt. En wat baat het dan, als men gezondigd heeft, de wond toe te pleisteren met allerlei zogenaamd evangelische gedachten, of vals van zichzelf te beweren, dat men bekeerd is, waar men het toch niet is, of zich, zonder er enig recht op te hebben, de troost toe te eigenen, dat God de werken Zijner handen niet zal laten varen?

Ik herhaal het u, geliefden, God is wel barmhartig, maar nochtans wordt Zijn heilige toorn in de hoogste mate gaande gemaakt door onze zonden en ongerechtigheden. Maar was dat nu zulk een zware zonde, die David gepleegd had? Davids zonde, was Davids zonde, en zij ging hem alleen aan. En uw zonde, is uw zonde, en zij gaat u aan, en niemand anders. Als ik nu zeg: David wilde tellen, wat niet geteld moest zijn, dan zult u zeggen: "Ja, maar dat heb ik toch niet gedaan", maar het zou veel beter zijn, als u de toepassing van het besprokene op uzelf maakte, en u bedacht allereerst: dat Gods toorn hevig ontstoken wordt, door iedere zonde.

(2) Ten andere. Beweer toch niet, dat u een borg voor uw schuld hebt, zo u deze Borg niet persoonlijk hebt leren kennen, en Hem, namelijk onze Heere Jezus Christus niet gevonden hebt voor uzelf.

(3) Ten derde: hebt u Hem gevonden, sidder en beef nochtans voor Zijn majesteit en heiligheid. David kende Hem zeker, hij had Hem gevonden, en de Heere was zijn Deel en erve, maar nochtans stond de Satan op tegen hem en tegen het volk, en zijn

aanklacht werd geenszins van de hand gewezen. Nergens in Gods woord lezen wij, dat Hij de zonden door de vingers ziet, en, hoewel David zijn misdaad bekent, toch zendt de Heere de profeet tot hem, om hem straf aan te zeggen.

Ik herhaal het daarom, laat ons God vrezen, eren en liefhebben. Want, als u deze of gene zonde begaan hebt, ontsteekt niet alleen des Heeren toorn tegen u, en staat de Satan tegen u op, maar u zult het ervaren, dat uw eigen hart verhard wordt, zodat u niet eens meer gewaar wordt, welk een gruwelijke overtreder van Gods gebod u zijt. Negen maanden lang stijfde David zich in zijn verkeerde weg, en hij sloeg geen acht op Joabs rechtvaardige vermaning. Zo verstaat de mens het, zich in een pantser van onverschilligheid te hullen, en in zijn boze weg voort te gaan, totdat de Heere komt. Juist deze dood, deze verhardheid, is de vrucht der zonde, en uit deze verhardheid zal men uit en van zichzelf nimmermeer terecht komen, tenzij God Zich over zulk een ontferme, en hem treffe met Zijn oordelen.

Maar daar zien wij nu ook aan de andere zijde bij David, te midden van 's Heeren oordelen, het waarachtige leven in Gods kinderen, de bewijzen ener waarachtige wedergeboorte, der geboorte uit God, "Mij is zeer bang", spreekt hij, en het hart sloeg hem. Zie, dat is ook een stuk van het waarachtige leven, dat er oprecht berouw en zelfbeschuldiging in het hart en van de lippen komt. O, wat is toch de oorzaak daarvan, dat ik zoveel mensen ontmoet, die blijven, wat zij zijn, die zich stijven op hun zondige weg, en het komt nooit tot een oprechte zelfbeschuldiging, nooit tot de begeerte alles weer goed te maken? Wel tracht men zichzelf vrij te pleiten met allerlei verontschuldigen, met dit of dat, indien deze of gene anders was, dan zij zijn. 'Ik zou zo niet leven, als ik leef, indien mijn zaken, mijn ambt, mijn stand het zo niet meebracht.' Dat zijn alles ijdele verontschuldigen, die voor de Heere niets gelden, en waar Hij niet naar vraagt. Maar heil ons, zolang God de Heere Zijn volk nog lief heeft, zolang zal Hij er ook Zijn hand niet van aftrekken, de vaderlijke hand van tucht en kastijding. Zolang God kinderen heeft hier op aarde, zolang zal Hij Zijn hand niet van hen aftrekken, maar hun zonde, te Zijner tijd, ernstig en nadrukkelijk thuis zoeken.

Indien wij dus vragen, hoe komt dit of dat toch te gebeuren, wat is daar de reden van? Laat ons allereerst onszelf nauwkeurig onderzoeken, ons van onze zonden bekeren en daarbij wel bedenken, dat, ook wanneer wij met David bidden: "Heere, neem mijn overtredingen van mij", de Heere nochtans vrij blijft, ons vanwege onze zonden te bezoeken, ja, dat Hij dikwijls, ondanks de zonden beleden en erkend zijn, nochtans Zijn volk straffen en de tuchtroede over hen brengen moet. Daarom was het, dat de Heere deze zware pestilentie in Israël zond.

Geliefden, wanneer de Heere ons aan onszelf overlaat, en niet weer telkens en telkens ons liefderijk onderwijst, leeft eigenlijk in ons niets dan het toeval. Wij zeggen bijvoorbeeld de cholera heerst dáár of dáár, en zij zal ook wel hier komen, die vreselijke cholera. Of wij zeggen: de pokken heersen hier of daar, en wordt de een of ander plotseling door de tering, of door enige andere ziekte overvallen, dan denken wij, in de overleggingen van ons hart, in de grond aan niets dan aan toeval. Wij hebben dan kou gevat, of wel het een of ander genuttigd, dat niet goed voor ons was, en daardoor is ons de maag bedorven, en daar is dan de dodelijke kwaal door ontstaan, die wij met ons rondslepen. Dan laten wij de geneesheer komen, en geneest hij ons, welnu, dan prijzen wij zijn bekwaamheid, en gelukt het hem niet, welnu, dan sterft de mens. En al heeft men zijn gehele leven met deze of gene twist en onvrede gehad, dan plaatsen wij hem toch ten spoedigste in de hemel, alsof wij daarover te beschikken hadden.

Ach, daartoe is de Heere God of "onze lieve Heer", zoals men zegt, dan nog goed genoeg, om alles maar in de hemel binnen te halen. Maar o, geliefden, hoe bedrogen zullen wij met zulke valse voorstellingen uitkomen! Daarom, laat ons toch acht slaan op Zijn allerheiligst Woord. De pest, de cholera, de pokken komen niet toevallig hier of daar heen, maar het is de Heere, die ze hier of daar zendt. Wij zijn wel eens zeer spoedig gereed met de belijdenis, "dat gezondheid of ziekte, rijkdom of armoede, vruchtbare of onvruchtbare tijden niet bij geval, maar door "Gods vaderlijke hand ons toekomen", maar hoe is het daar mee gesteld in het werkelijke leven? O, ik kan dit heerlijke antwoord uit onze Catechismus zo spoedig uitspreken, als ik gezond ben; of als mijn vermogen toeneemt; dan zeg ik wel spoedig: o, ik kan God niet genoeg prijzen voor zijn weldaden en zegeningen.

Maar nu komt het tegenovergestelde: ik word zwak en ellendig, mijn welstand neemt af. Vraagt men dan niet vol angst: waar vandaan dit of dat? Waar vandaan komen pokken en cholera, waar vandaan komt alle bittere tegenspoed in dit aardse leven? Hoe ontstaat de dood? Och, als wij aan onszelf zijn overgelaten, beschouwen wij alle lotswisselingen van voor of tegenspoed met geen ander oog dan wij het op- en ondergaan van de zon beschouwen; hoe dwaas, hoe lichtvaardig is het echter zo te denken. Nee, het is de Heere die dit alles doet. Dat staat hier uitdrukkelijk, opdat wij het zouden leren en ter harte nemen.

En nu heb ik u nog wat mee te delen, wat misschien u als een fabelachtig verhaal in het oor zal klinken.

Er staat hier, zo wel in 2 Samuel 24 als in 1 Kron. 21 niet alleen, *dat de Heere een pestilentie zond, maar dat Hij die zond door de hand van een engel*. Deze engel heeft David gezien, en Ornan en zijn vier zonen hebben die ook gezien; voor de overige mensen was hij onzichtbaar. Ook de oudsten die met David waren, zagen hem. Want hun ging het oordeel des Heeren evengoed aan als de koning zelf, en Ornan de Jebusiet, - het heidenkind met zijn vier heidense zonen, - die werden ook de ogen geopend; zodat zij de engel, die voor de ogen der anderen verborgen was, zagen. Als er de een of andere ziekte heerst, dan zeggen de mensen gewoonlijk: "er ligt iets in de lucht". Ja, maar wat is er dan in de lucht?

Hier zie ik hoog in de lucht, hoog tussen hemel en aarde een engel staan, met het zwaard in de hand, en van dat zwaard gaan vergiftigde vonken uit, harde slagen, waardoor op een dag zeventig duizend mannen vielen, en waardoor eens in één nacht in het leger der Assyriërs honderd vijf en tachtig duizend mannen vielen. Nu vraag ik: *zijn er nog zulke engelen?*

Volgens de mening der hedendaagse mensen zijn er geen engelen, maar ook geen duivel meer, ook geen God meer, die de zonden straft. En toch zijn er zeker nog engelen, en bijna op elke bladzij van de Bijbel vinden wij daar vermelding van gemaakt. Zo lezen wij o.a. Psalm 103: 20: *Looft den Heere, Zijn engelen, gij krachtige helden, die Zijn woord doet, gehoorzamende de stem Zijns woords*. Kan zulk een engel, zulk een engel des Heeren, een verdervende engel zijn? De engelen doen immers alleen goed? De engelen doen de oprechten, het arme en ellendige volk des Heeren, wel. Die krijgen in hun angst en nood wel eens, evenals Jakob, niet een engel, maar twee heirlegers engelen te zien, zodat zij jubelen: *Mahanaïm!* En evenals de profeet Elisa de berg vol van vurige wagenen en paarden zag, zien ook zij zich omringd door de legermachten des Heeren. Maar de engelen zijn de voltrekkers van al Gods bevelen, en daar lezen wij vooral in de Openbaring van Johannes, dat zij het zijn, die de fiolen van Gods toorn moeten uitgieten op aarde. Is het dan niet de duivel, die al deze ziekten en oordelen op aarde brengt?

Nee, wij lezen het hier in deze geschiedenis van Koning David, dat het de engel des Heeren is, die dit uitricht. Bedenk het wel, o mens, gelijk er een stroom van genade uitgaat van de Heere, zo heeft de Heere ook Zijn heilige engelen, die Hij uitzendt, om Zijn kinderen te tuchtigen met Zijn geselroede, ten leven, en de overigen te slaan met dodelijke slagen. O, dat is toch vreselijk! Ja, maar het is ook zeer vertroostend. Ik dank er de Heere voor, dat Hij het mij al in mijn kindsheid bijbracht, en ook leerde geloven: het is de Heere, die elke plaag zendt, en die ze zendt door de hand van Zijn engel. Ja, ik herhaal het, dat is een heerlijke vertroosting. Ware het de duivel, die macht had over deze plaag, dat ware vreselijk, maar nu het een engel des Heeren is, nu dan is het ook een engel des Heeren. Laat mijn Vader mij maar slaan, ten laatste zullen Zijn slagen mij nog een ereteken zijn. Als ik gezondigd, als ik gerebelleerd heb, word ik toch liever door de voet van mijn Koning vertreden, dan door de voet van een vreemde!

Het is dus de Heere, die macht heeft over deze plaag. Het is de Heere, die het doet, en die Zijn vonnis ten uitvoer legt, door de hand van Zijn engel. Welaan, zo de ziekte mij dan overvalt, zo weet ik, waar mijn toevlucht is, waar ik hulp en uitkomst vinden kan. Voor mij is het geen moeilijk op te lossen vraagstuk, waar de cholera begint, of waar die ophoudt, hoe zij verdwijnt en plotseling weer daar is, of waar de pokken ontstaan, en hoe zij weer wegtrekken. Want dat weet ik: het is de Heere, die dit alles doet.

Mag men dan geen veiligheidsmaatregelen nemen, en voorzichtigheid oefenen? Zeker; ja, wij hebben daarbij een zorgdragende overheid alle hulp en bijstand te verlenen. Doe dat met een rustig geweten, maar weet: het zal alleen daar helpen, waar de Heere het wil. Hij alleen heeft alles in Zijn hand. Waarom heeft de Heere, in de dagen Zijns vleses, zo weinig wonderen kunnen doen? Waarom werd ten tijde van de profeet Elia alleen die éne weduwe in Sarepta geholpen, daar er toch zo veel weduwen in Israël waren? Omdat die velen niet geloofden. Waarom werd ten tijde van de profeet Elisa alleen Naäman de Syriër genezen, daar er toch vele melaatsen waren in Israël? Omdat die velen niet geloofden. Omdat de overigen op de krankheden, op de velerlei plagen staarden, maar niet op de Heere zagen, niet op de engel, die het straffende zwaard in de hand had.

Om dezelfde reden staat er ook van de Heere Jezus Christus geschreven, *dat Hij aldaar* (in Zijn stad Nazareth) *niet veel krachten doen kon, van wege hun ongeloof*. (Matth. 13: 58). Ik herhaal het daarom: het is een geweldige troost, te weten: wat *ook geschiede, wat mij ook overkome, het is de Heere, die het doet*. Geen ongeluk, geen oordeel, geen kwaad is er in de stad, of in een huisgezin, dat de Heere niet doet, en Hij bedient zich daarbij van Zijn engelen ten goede. Ja, maar ook ten kwade, wanneer Hij Zijn kinderen straffen wil. Bijt daarom niet met de hond op de steen, die u treft, op de stok, waarmee u geslagen wordt, maar waar des Heeren hand u treft, denk daar aan uw zonden en overtredingen.

Toen David de engel zag, beleed hij zijn schuld, niet voor de engel, maar voor de Heere. In de openbaring vinden wij gewag gemaakt van een engel, die aan Johannes verscheen, en aan wiens voeten de apostel neerviel, om hem te aanbidden. Toen de apostel dit wilde doen, sprak de engel echter tot hem: “Zie, dat u het niet doet. Want ik ben uw mededienstknecht, en van uw broederen, de profeten, en dergenen, die de woorden dezes boeks bewaren: aanbid God.” (Openb. 22: 9). Dus niet de engel, maar de Heere moest aangebeden worden.

Nu volgt in ons tekstverhaal Davids schuldbelijdenis.

O, wat is een kind van God toch een wonderbaar voorwerp! Zo zondigt het, wil niet horen naar getrouwe waarschuwingen, zet zelfs de zonde door, en verhardt zich

maanden lang. Maar zodra David ziet, hoe het volk ter rechter- en ter linkerhand valt, en hij niet getroffen wordt, zodra hij ziet, hoe des Heeren bliksemstralen en donderslagen op het ganse land vallen, en zijn huis niet getroffen wordt, daar wordt het hart des konings bewogen met innerlijke barmhartigheid, en hij roept het luid uit: *wat hebben deze schapen gedaan?*

Ik herhaal het: hen noemt hij schapen, die tegen hem gezondigd hadden; hen, die hem beledigd en op het hart hebben getreden. Maar wat zij misdaan hebben, heeft hij alles vergeven en vergeten, hij denkt er niet meer aan. Hij zegt niet: "nu hebben zij hun welverdiende straf, ik kan er God niet genoeg voor danken, dat ik met de mijnen verschoond ben gebleven, ik kom er nog goed van af; en aan mij wordt Psalm 91: 7, 8 vervuld: "Aan uw zijde zullen er duizend vallen, en tien duizend aan uw rechterhand; tot u zal het niet genaken; alleenlijk zult u het met uw ogen aanschouwen, en u zult de vergelding der goddelozen zien". Nee, zo was David niet gezind, Hij voelt niets dan medelijden en barmhartigheid voor het hard geslagen volk. De barmhartigheid van een kind Gods is echter van dien aard, dat zij hem drijft tot hetgeen de Heere Jezus ook deed. Hij wierp Zich om onzentwil, om de wil van Zijn arm en ellendig volk, in de open afgrond, in de muil der hel. Hij nam al de schulden Zijns volks op Zich, en overwon zó Zijn en hun vijanden.

Zo is elk kind van God, dat waarachtig de Heere Jezus kent, ook gezind. "Wat hebben deze schapen gedaan?" Schapen noemt hij het volk, slachtschapen als het ware. O, heerlijk gebed van de diep gebogen en bedroefde koning David! Zolang u in uw eigen ogen niet walgelijk zijt geworden van wege uw zonden, zolang u Hem niet gevonden hebt, die u al uw zonden heeft vergeven, zolang zult u de schuld op anderen blijven werpen, maar nooit uzelf aanklagen voor Gods rechterstoel. Bent u echter waarlijk verslagen voor God, dan zal ook weldra uw hart met innerlijke barmhartigheid bewogen zijn, dan zult ge uzelf de schuld geven van alles. Dan bent u in uw ogen de grootste zondaar van de wereld, en u houdt de overigen voor schapen, al zijn het dan ook maar verdoolde schapen; en graag neemt u de straf op u en op uw huis. Dat heeft de Heere zo heerlijk uitgesproken in de schone belofte, waarin de Heere ons toezegt, dat Hij volhouden zal, Zijn volk te tuchtigen, totdat Hij hen heeft, waar zij zijn moeten. Die lezen wij in Leviticus 26: 27, 28: "Als gij hierom ook Mij niet horen zult, maar met Mij wandelen zult in tegenheid, zo zal Ik ook met u in heet grimmige tegenheid wandelen, en Ik zal u ook zeventvoudig over uw zonden tuchtigen." En vers 40-42: "Dan zullen zij hun ongerechtigheid belijden, en de ongerechtigheid hunner vaders met hun overtredingen, waarmede zij tegen mij overtreden hebben, en ook dat zij met Mij in tegenheid gewandeld hebben. Dat Ik ook met hen in tegenheid gewandeld, en hen in het land hunner vijanden zal gebracht hebben. Zo dan hun onbesneden hart gebogen wordt en zij dan aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen hebben; dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond met Izak, en ook aan Mijn verbond met Abraham zal Ik gedenken, en aan het land zal Ik gedenken."

Zie, "een welgevallen hebben aan de straf zijner ongerechtigheid", God billijken in Zijn oordelen, dat is "zich buigen onder des Heeren hand". Zoals David zegt: *ik ben de man! En: de straf over mij en over mijns vaders huis. Want wat hebben deze schapen gedaan?* Intussen, er zal nooit of nimmer barmhartigheid bij een kind Gods aanwezig zijn, tenzij zich eerst daarboven in de hemel barmhartigheid verheerlijkt heeft. Want wiens hart werd in deze geschiedenis het eerst door innerlijke barmhartigheid bewogen? Het hart des Heeren of het hart van David? Immers het hart des Heeren. Het was de Heere, wiens ogen al die doden met één blik zagen, van Dan tot Berseba toe, en Hem "berouwde" het allereerst over de verslagenen des volks. Nu was Jeruzalem aan de beurt, en het glinsterende slagzwaard van de engel was al over de stad

opgeheven, waarin de tempel, het huis des Heeren, zou staan. Wat had de Heere daarmee voor? Hij wilde de troon Zijner barmhartigheid, de genadetroon oprichten te midden des toorns. Dat was Zijn allerheiligste wil.

En, omdat dat Zijn voornemen was, liet Hij de verderver verderven tot aan de avond, maar toen luidde 's Heeren bevel: *het is genoeg, het zwaard in de schede!* De engel is door het gehele land getrokken, van Dan tot Berséba toe, en stond nu hoog tussen hemel en aarde boven Jeruzalem, zodat men zeggen kon: o zie, welk een liefde de hemel met de aarde verbindt! Juist te dier ure sprak de Heere tot de engel, die boven de dorsvloer van Arauna stond: *steek uw zwaard in de schede!* De engel gehoorzaamde dat Goddelijk bevel met de snelheid van de bliksem.

De Jebusieten waren eigenlijk een volk, dat bij David zeer slecht stond aangeschreven. Zij hadden David, toen hij hun stad Jeruzalem wilde innemen, de grootste hoon aangedaan, en hem allerlei smaadredenen toegeroepen. Wij lezen deze geschiedenis 2 Samuel 5 vers. 6-8: "En de koning toog met zijn mannen naar Jeruzalem, tegen de Jebusieten, die in dat land woonden. En zij spraken tot David, zeggende: gij zult hier niet inkomen, maar de blinden en kreupelen zullen u afdrijven; dat is te zeggen: David zal hier niet inkomen. Maar David nam de burg Sion in; dezelve is de stad Davids. Want David zeide ten zelve dage: al wie de Jebusieten slaat, en geraakt aan die watergoot, en die kreupelen, en die blinden, die van Davids ziel gehaat zijn, die zal tot een hoofd en overste zijn; daarom zegt men: een blinde en kreupele zal in het huis niet komen."

En de ogen van de koning van deze Jebusieten, de ogen van deze blinde heiden en zijn vier heidense zonen worden geopend, zodat ook zij de engel Gods zien. Maar als blinde heidenen verbergen zij zich vol angst want de natuurlijke mensen sidderen en beven voor alles wat uit de hemel, voor alles wat van Boven komt, en zij schrikken daarvan, omdat zij zondaars, omdat zij Jebusieten zijn. David nu had tot de Heere gezegd: "de straf zij toch op mij en op mijns vaders huis". Hierop, zoals ik u al zei, ontvangt hij geen onmiddellijk antwoord, noch van de Heere, noch van de engel, maar, van de hoge hemel af spreekt de engel tot de profeet Gad, en gelast hem tot de koning te gaan, en hem te bevelen, uit Naam des Heeren Heeren, *dat hij op de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet, de Heere een altaar zou oprichten*. Deze zending van de profeet Gad aan de koning vinden wij in 2 Samuel 24: 18, en in dat vers heet de koning der Jebusieten in het Hebreeuws niet Arauna, zoals hij anders doorgaans in het 24e hoofdstuk van 2 Samuel genoemd wordt, noch Ornan, zoals hij in 1 Kron. 21 heet, maar Aranja. Dit woord beduidt in diezelfde taal: *de Heere verheugt Zich*. Doch eer wij dit nader beschouwen nog enige woorden van waarschuwing.

Mijn geliefden, veel valt er in onze dagen rondom ons voor, dat het hart van allen, die voor des Heeren Woord beven, moet vervullen met angst en vrees, en waaruit wij zonder veel moeite het besluit kunnen opmaken, wat ons boven het hoofd hangt. Daarom roep ik u met de volle ernst des harten toe, te midden der oordelen Gods, die ons omringen: *waakt, behoudt wat u hebt, opdat niemand uw kroon rove!* Klemmt u vast aan des Heeren Woord, dat u nog door Zijn getrouwe getuigenis gebracht wordt. Zolang u dat voorrecht nog geniet, stel het op hoge prijs, en prent Gods waarheid uw kinderen en kleinkinderen in. Als God met Zijn heilig getuigenis in een stad of plaats komt, draagt dat woord gewoonlijk maar voor een klein getal vruchten ten eeuwigen leven; door de overigen wordt hetgeen God geeft, verworpen, veracht, en doodgezwegen. En, waar dit blijvend geschiedt, daar moet de Heere Zijn genadige wijze van regeren veranderen, en Zijn genadige invloeden terughouden, en moet Hij

met Zijn oordelen komen. Dan komt de afgodendienst weer op, en de paapse mis wordt weer schering en inslag. Daarom geliefden, slaapt niet in, maar waakt, en zijt niet alleen hoorders, maar ook daders des Woords. Verheugt u daarom in de openbaring van Gods heil, van het eeuwige heil, zoals het volzalige Evangelie dat meedeelt, ons verkondigende, dat God te midden van de toorn nog aan barmhartigheid wil gedenken, en deze barmhartigheid nog aan het licht doet treden, doordat Hij, waar Hij aan de ene zijde de tuchtroede voor Zijn volk besteld heeft, aan de andere zijde toch weer ter Zijner tijd, de tuchtroede ver van Zich werpt. Zodat Hij onder elke vreselijke kastijding, ja, onder de vreselijkste kastijding, ja, onder de hardste straffen, ook de vurigste liefde verborgen houdt, de reinste genade schenkt, zoals wij dit al zo heerlijk gezien hebben en ook nog verder zullen zien uit Davids geschiedenis bij de dorsvloer van Aranja.

Laat ons nu nog eens nauwkeurig nalezen, wat wij lezen in 1 Kron. 21: 18, 19: “Toen zeide de engel des Heeren tot Gad, dat hij David zeggen zou, dat David zou opgaan, om de Heere een altaar op te richten in de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet. Zo ging dan David op naar het woord van Gad, dat hij in de Naam des Heeren gesproken had.” Vergelijken wij hiermee 2 Samuel 24: 18: “En Gad kwam tot David op diezelfde dag, en zeide tot hem: Ga op, richt de Heere een altaar op, op de dorsvloer van Arauna (Hebreeuws Aranja,), de Jebusiet.”

Zo ergens, dan kunnen wij in deze geschiedenis de wonderbare genade en ontferming Gods aanschouwen. Het was een engel, die op Gods bevel al dat vreselijke onheil over het volk van Israël moest brengen en het vonnis van de dood over zeventig duizend mannen voltrekken. Wederom spreekt de Heere, en diezelfde engel des verderfs wordt de bode des Almachtigen om het middel aan te wijzen, waardoor de straf zou ophouden, de slaande hand des Heeren afgewend en des Heeren toorn weer van het volk weggenomen zou worden. De engel des Heeren bracht dus niet alleen verderf en straf over het volk, maar volgens 1 Kron. 21 brengt hij ook het zalig Evangelie, de blijde boodschap des heils, te midden van verderf en ondergang.

Wij kunnen hieruit de gevolgtrekking maken, dat de boeken der Kronieken evenals alle andere boeken van Gods Woord, door de Heilige Geest zijn ingegeven. Want in geen mensenhart zou de gedachte opklimmen, dat dezelfde engel, die zulk een zware tuchtroede op het volk had moeten brengen, daarna met het bevel tot koning David zou komen, de Heere een altaar op te richten op de dorsvloer van Aranja, de Jebusiet. Wij weten uit 1 Kron. 21: 30, dat David te bevreesd was om naar Gibeon op te gaan, om de Heere een offer te brengen. Wij lezen in dat vers *dat hij verschrikt was voor het zwaard van de engel des Heeren, en dat hij daarom niet op kon gaan naar Gibeon, om God te zoeken.*

De ark des verbonds was wel te Jeruzalem, maar het altaar, waarop God bevolen had spijs- en zoenoffer te brengen, stond toen nog te Gibeon. David was echter zó verschrikt door de oordelen Gods, dat hij de moed niet had, om door die vreselijke pestilentie heen tot het altaar des Heeren, dat toen nog in Gibeon was, te vluchten. De moed daartoe ontbrak hem, hij had geen kracht om de beloften Gods aan te grijpen. Want hij denkt nergens aan, dan aan straf en oordeel. Niettemin waren het geen ijdele klanken, maar was het hem heilige ernst met het gebed, dat de straf ook over hem zou komen, en op zijns vaders huis. Hij verwachtte dan ook niets anders, dan dat de straf ook op hem zou zijn, de straf, die hem tot nu toe niet getroffen had. Hij was hierin een getrouwe afschaduwung van Christus, die voor Zijn volk optreedt, en hun zaak bepleit; en in hem leefde dezelfde innerlijke beweging der barmhartigheid, die de apostel Paulus de merkwaardige woorden deed uitspreken: *want ik zou zelf wel wensen*

verbannen te zijn van Christus, voor mijn broederen, die mijn maagschap zijn naar het vlees. (Rom. 9:3). Ik herhaal het daarom: David verwacht niets, dan straf voor zich en de zijnen. Eerst luidde zijn gebed: "neem mijn misdaad van mij." Later: "laat uw slaande hand slechts mij en het mijne treffen. Want, ik, ik alleen ben de schuldige".

En dezelfde engel, die het glinsterende zwaard van des Heeren wraakgericht in de hand hield, brengt David de blijde boodschap der verzoening, wijst hem de terugweg tot de troon der genade, ja, neemt hem als het ware bij de hand, en geleidt hem zachtjes daarheen, toen het de arme David aan moed ontbrak, om meer aan genade en verzoening te denken. Dit is de wijze, waarop de Heere ons leert verstaan, dat Hij waarlijk alles in Zijn hand heeft. Hij is het, die ons straft, Hij is het die ons verootmoedigt. Ja, Hij is het, die ons doodt, maar met dat alles heeft Hij niets anders op het oog, dan ons eeuwig heil, het eeuwige leven van onze onsterfelijke zielen, onze verzoening met Hem, de eeuwige trouwe Verbondsgod, Wij zien hier de engel des Heeren, die eerst wel hard slaat, maar die daarna op 's Heeren last, David laat bevelen een altaar te bouwen. De engel deelde des Heeren bevel aan Gad, de ziener, mee, opdat die man Gods het woord van genade en vergeving zou spreken tot de arme David.

Zie, dat is nu de dienst der engelen, waarmee zij dag en nacht bezig zijn ten behoeve dergenen, die de zaligheid beërven zullen. Dat zijn immers arme mensenkinderen, arme zondaren, die God op het allerdiepst verootmoedigd heeft, zodat zij geen woord tot hun verontschuldiging meer over de lippen kunnen brengen. En als de Heere de Zijnen zover heeft, dan staat Hij op in Zijn vurige liefde voor die armen en ellendigen, en dan bedient Hij zich vaak tot hun eeuwig heil van dezelfde elementen, die eerst moeten dienen tot hun kastijding en schijnbare ondergang. U hebt in de profeten en evangelisten wel eens van de dienst der engelen gelezen. Wij vinden o.a. dat toen Jesaja, de heerlijkheid des Heeren zag, hij luid uitriep: "Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden van een volk, dat onrein van lippen is: want mijn ogen hebben de Koning, de Heere der heirscharen gezien." (Jesaja, 6: 5). Toen vloog een der Serafs en roerde de mond van de profeet aan met een gloeiende kool van het altaar, en zo werd de prediking van vrije genade op de lippen van de profeet gelegd. Zo was het ook een engel, die de herders op Bethlehems velden, de blijde boodschap bracht van de geboorte van onze Heere Jezus Christus. Ook een engel was het, die de diep bedrukte vrouwen, die zich naar het graf van de Heere Jezus Christus spoedden, de blijde tijding bracht: *wat zoekt gij de Levende bij de doden? Hij is niet hier, maar Hij is opgestaan, en Hij gaat u voor naar Galilea; daar zult u Hem zien, gelijk Hij u gezegd heeft.*

Mijn geliefden. Eén enkel woord, ja, een letter is dikwijls genoeg om licht en klaarheid te verspreiden over hetgeen ons anders duister is in Gods woord. Onze vertalers, hoe voortreffelijke hun werk ook overigens zij, is het niet in het oog gevallen, dat alléén in het 18e vers van 2 Samuel 24, en wel door de ziener Gad, toen hij David het bevel des Heeren overbracht om een altaar te bouwen, de Koning der Jebusieten die bij Samuel altijd Arauna, en in 1 Kron. 21 Ornan heet niet met deze namen, maar "Aranja," genoemd wordt. Deze naam nu "Aranjah," beduidt in het Hebreeuws: *de Heere verheugt er Zich over.* Op de dorsvloer, die een Jebusiet behoorde, moest David het altaar oprichten.

David, ik herhaal het, was, na al het gebeurde in zijn eigen ogen niets meer voor de Heere, en zijn geweten zei hem genoeg, dat hij al zijn voorrechten als jood verbeurd had, en met de verachte heidenen op één lijn stond. Hij durft zichzelf, bij de kloppingen van zijn geweten, geen kind van God meer noemen, hoewel hij het was, en

ook bleef. Maar hij wist nergens meer van, dan dat hij een arm en verdoemenswaardig zondaar is, en hij is, naar zijn mening en gewaarwording, op één lijn komen te staan met die gehate en verachte Jebusieten, die vroeger in Jeruzalem hadden gewoond. Zie, nu hoort hij plotseling in de naam van "Aranja," de Jebusiet een hemelse klank, een woordspel vol hemelse muziek. Want Aranja, beduidt "de Heere verheugt Zich", of "vreugde des Heeren". Waarover verblijdt de Heere Zich dan?

Daarover, dat Hij eindelijk Zijn David dáár heeft, waar Hij hem hebben wilde, de Heere verheugde er Zich over, dat Hij het volk weer genadig kon zijn, dat die éne offerande voor de zonde, die alleen voor Gods heilig aangezicht geldt, weer op de voorgrond zou treden, en zo des Heeren gerechtigheid weer gelden zal zowel voor het gehele volk als voor de enkele zielen. De Heere verheugt er Zich over, dat het doel bereikt is van deze gehele vreselijke geschiedenis, waarin de duivel scheen te zullen zegevieren. Zo zouden koning en volk beiden met de Heere verzoend zijn. Hoe heerlijk blonk de volheid van de raad Gods uit, die Zijn genade nog wilde verheerlijken, na al deze verkeerdheden en afdwalingen van mensenkinderen, die zich door de duivel hadden laten betoveren! Hoe heerlijk blonk die vooral uit, toen later juist op die plaats, waar Aranja,'s dorsvloer gestaan had, het huis des Heeren, Zijn schone en heerlijke tempel kwam te staan.

Toen David het altaar gebouwd had, en hij gezien had, dat de Heere, na al zijn verkeerdheid, toch weer met genade, met vrede, met verzoening tot hem kwam, en dat wel op die heidense dorsvloer, toen ging hij niet meer naar Gibeon, om aan te bidden, hij kent Gibeon als het ware niet meer, maar de dorsvloer van Aranja, die heidense Jebusiet, wordt heilig in zijn ogen. Daar kon David zien, hoe de Heere Zijn tarwe dorst, hoe Hij Zijn dorsvloer doorzuivert, hoe Hij het kaf met onuitblusselijk vuur laat verbranden, of wegwaaien, naar alle hemelstreken, maar ook, hoe Hij Zijn tarwe verzamelt in Zijn schuur. Zo leerde David het verstaan, *dat God niet is een God der Joden alleen, maar ook der heidenen*, en dat Hij de Zijnen heeft, niet alleen onder de inwoners van Jeruzalem, maar ook onder de vervloekte Jebusieten.

Zo zag al hij van ver, wat de Heere Christus later uitdrukte met de woorden: *Mijn huis zal een huis des gebeds genaamd worden, voor alle volken.*

Mijn geliefden, hebt u nu evenals David niets meer in uw hand dan zonden en ongerechtigheden, en is u dat van harte leed? Denk er dan aan, wat de Heere ons in Zijn allerheiligst Woord beveelt, juist dan, als elke zelfgekozen offerande ons uit de handen is geslagen, en wij het wenende moeten uitroepen: ik ben de allerverkeerdste, de diepstbedorvene van allen. Juist, als het ons zo te moede is, spreekt de engel tot ons: op deze dorsvloer, op deze bodem waar alles er onheilig, ja, heidens uitziet, en waar u uzelf door en door onheilig voelt, dáár komt de Heere tot u met de enige offerande, die voor Zijn rechterstoel geldt. 'Ik wil het uzelf leren, zegt de Heere, dat u, o arme David, in dit offer alleen verzoening hebt met Mij, uw God. Ik wil u tonen, welk een schat aan zegeningen Ik, na het strenge oordeel, dat over u is gekomen, nog voor u heb weggelegd, voor u, voor uw zaad, en voor het zaad uws zaads na u, in hun geslachten. Op deze dorsvloer zullen zij een veilige bergplaats hebben tegen de regen, een schuilplaats tegen de storm, een hut, waarheen alle volkeren zullen komen. Ik zal u tonen, dat ik deze plaats nog verkozen heb tot in het late nageslacht, om daar Mijn heerlijkheid te openbaren, de heerlijkheid van Mijn genade, als Koning, als Hogepriester en Profeet.' Dit alles ligt in de naam "Aranja," of: "de Heere verheugt Zich" opgesloten. Laat ons daarom deze naam in onze harten bewaren, dan zullen wij, al zijn wij vol zonden en schulden, die ons hart met angst en treurigheid vervullen, het nochtans uitspreken: 'Ik ben zeer vrolijk in de Heere, mijn ziel verheugt zich in mijn

God. Want, nadat Hij mij gekastijd heeft om mijn ongerechtigheden en zonden, heeft Hij Zijn genade en lankmoedigheid groot over mij gemaakt.'

David gehoorzaamde het bevel, hem door Gad van 's Heeren wege gegeven, hij zegt niet tot de ziener: "Nee, dat is te afschuwelijk, dat strijdt tegen mijn heiligste gevoelens, tegen mijn innerlijke overtuiging, op die heidense dorsvloer de Heere een altaar op te richten. Nee, ik wil het liever hier of daar zoeken." Maar David nam het bevel hem van Gad gebracht aan als hetgeen het werkelijk was: als het bevel des Heeren. Hij weet nergens meer van, dan van genade en barmhartigheid, die hem geschied zijn. Hij gehoorzaamt, omdat hij niets meer in de hand heeft dan zonde, en dus ook niets anders verwacht dan straf en oordeel. En nu overdekt de Heere hem met deze stroom van vrije genade en ontferming.

O mijn geliefden, van nature is het ons niet eigen, ja, is het ons een onmogelijke zaak, des Heeren bevel: "geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden", op te volgen. Want, zelfs wanneer wij onze zonde hebben leren kennen en zij ons krenken en bedroeven, zodat alle moed ons ontzinkt, toch hoort men niet uit zichzelf naar des Heeren vriendelijke woorden, en men gehoorzaamt Zijn gebod ten leven niet. Er is genade, krachtadige genade toe nodig, om een mens er toe te brengen in de Heere Jezus Christus te geloven, en zó 's Heeren gebod te vervullen. Van nature zijn wij daartoe veel te eigengerechtig. Want, om alleen op genade te leven, op genade te drijven, op genade te sterven, daartoe zijn wij veel te hoogmoedig, en wij willen veel liever alles zelf weer goed maken, dan onze God in de armen vallen, zoals wij zijn, opdat Hij rechte paden make voor onze voet. En heeft de mens gezondigd, dan is het hem onverdraaglijk, dat hij voor 's Heeren aangezicht zo slecht is geworden. Vroeger was hij immers veel beter. Daarom zal de mens er uit zichzelf immers nooit toe komen te smeken: *neem mijn overtredingen van mij*. Nooit zal hij uit zichzelf, uit eigen wil en kracht het evangelie aangrijpen, nimmer uit zichzelf een altaar oprichten op de dorsvloer van Aranja, de Jebusiet. Nooit of nimmer uit zichzelf de toevlucht nemen tot het kruis van de Heere Jezus Christus. Zolang hij het vol kan houden, zal de mens handelen als een dom en bot kalf, als een kind, dat weigert om vergiffenis te vragen voor hetgeen het misdreven heeft, en dat eigenlijk alleen weent, omdat zijn hoogmoed gekrenkt is.

Maar in Zijn ontferming verstaat de Heere het koninklijk met zulke tegensprekers en rebellerende kinderen om te gaan. Dat heeft de Heere aan de dierbare koning David bewezen, toen hij diens hoogmoed met de vurige bliksemstralen van Zijn oordelen verbroken heeft. Het was David te doen om uitbreiding van zijn koninkrijk en zijn macht, de grootheid van een koning bestaat immers in de veelheid der onderdanen ... en daar velt de Heere plotseling zeventig duizend mannen neer, die David nu niet meer tot zijn onderdanen tellen kon. Dat was geschikt om David te verbrijzelen. Want nu heeft hij niets meer om zich op te beroemen. Maar de profeet Gad komt tot hem met het bevel een altaar te bouwen op de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet. En ik vestig daar opnieuw uw aandacht op: David gehoorzaamt, hij verheft zich niet boven de Jebusiet, in diens heerlijke naam "Aranjah," voelt hij zich geborgen voor eeuwig.

Daarom, geliefden, al hebt u uw weg ook geheel en al bedorven, zodat u u onbekwaam gevoelt om in de u aangewezen kring langer het bestuur te voeren, vertwijfel nochtans niet aan Gods genade, maar neem het middel aan, dat de Heere tot uw behoud verordineerd heeft.

Nu volgt er nog iets zeer liefelijks: David komt tot de koning "Aranja," betreedt diens dorsvloer, en verzoekt hem, hem die voor het volle geld te willen verkopen, omdat hij

de Heere daarop een altaar wilde bouwen. David schaamt zich niet voor zijn vijand, - die nu zijn vriend was geworden, - het luid uit te spreken wat er gebeurd is. De heilige en rechtvaardige David, de man naar Gods hart, schaamt zich niet het de Jebusiet mee te delen, dat hij niet meer heilig en rechtvaardig is. Graag stelt hij zich met Aranja, op één lijn, en verzoekt hem ootmoedig en bescheiden hem de dorsvloer af te staan. En de Jebusiet toont meer godsvrucht te bezitten dan de anders zo godvruchtige David zo onlangs aan de dag had gelegd. Hij verootmoedigt zich aanstonds voor de koning, die hem toch vroeger onttroond had, en bewijst, dat hij een waarachtige vriend en onderdaan des konings geworden was. Zo weet God de Heere alles te besturen en wel te maken. Aranja, is ook niet geldgierig, hij zegt niet tot de koning: mijn dorsvloer kunt u krijgen, maar ik eis daarvoor een grote som geld. Maar hij wil hem alles voor niets geven: de dorsvloer, waarop hij aan het dorsen was, de dorswagen tot brandhout op het altaar, de runderen om slacht- en brandofferen te slachten, de tarwe tot spijsoffer de Heere.

Dat was voorwaar een edelmoedig man, een koninklijk gemoed, en toch was hij maar een heidenkind. Deze Jebusiet was een voortreffelijker man, dan er één in Jeruzalem was. Zo verstaat de Heere het een Jebusiet te heiligen en om te zetten, zodat de Heere alleen zijn schat en rijkdom is, en dat hij graag en vrijwillig alles schenkt en weggeeft, wat hij van Gods milde hand had ontvangen. David kon echter zijn aanbod niet aannemen. Want het gold hier geen geschenk van de ene persoon aan de andere, maar het gold hier de Heere een door Hem Zelf bevolen offer te brengen. Daartoe neemt hij geen geschenken aan, - hij laat ook niet met bussen aan de deuren rondlopen, om de benodigde gelden samen te brengen, - maar hij doet zijn eigen beurs open, hij geeft graag, wat God hem had gegeven, opdat de zonde des volks, opdat zijn eigen zonde verzoend zou zijn in het door God bevolen offer. Hij geeft het vrijwillig, gedenkende, dat geld en goed des Heeren zijn, en vrezende, dat, wat God hem gegeven had, in een doorboorde buidel zou vallen. Zo werd de volle waarde van alles wat Aranja, afstond, betaald. "En" lezen wij aan het slot van 2 Samuël 24:25: *alzo werd de Heere den lande verbeden, en deze plaag van over Israël opgehouden.*

Wij zijn nu tot het einde van onze betrachting over deze geschiedenis gekomen. In de aanvang vonden wij vermeld, dat Gods toorn ontstoken werd tegen Israël, daarna vinden wij de beschrijving van die vreselijke pest, van Davids berouw en schuldbelijdenis, van het bevel des engels en de uitvoering daarvan. En het eind van alles was, dat des Heeren toorn afgewend werd van Israël. Amen.

5. Salomo's gebed om wijsheid

Geliefden in de Heere.

Toen de Heere Jezus Christus ons kocht met Zijn dierbaar bloed, heeft Hij ons gekocht, Zich ten eigendom. En waar Hij is, daar zullen daarom ook wij, die Zijn dienstknechten en dienstmaagden zijn, wezen. Als wij aan God de Vader denken, en van Hem geleerd hebben, hoe Hij Zijn enige geliefde Zoon voor ons heeft overgegeven, en ons in Hem tot Zijn kinderen heeft aangenomen, dan mogen wij ook in het zalige bewustzijn leven, kinderen des huizes en erfgenamen te zijn; maar ook als zodanig dienstknechten des Heeren.

Deze uitdrukking "dienstknecht des Heeren" zal in onze oren koud of liefelijk klinken, al naar mate onze harten hieromtrent de Heere gezind zijn. Ook de woorden: "bevel" of "gebod" of "wet" zullen een harde of liefelijke indruk op ons maken, al naar mate onze harten gezind zijn omtrent de Heere en Zijn waarheid. Wanneer men bij bevinding geleerd heeft, wat het zegt *een dienstknecht der zonde te zijn*, dan begint men ook te leren, nadat men een betere Heere heeft leren kennen, wat men al van liefelikheden en zaligheden te smaken krijgt, als men van de Heere Jezus een dienstknecht of dienstmaagd geworden is. Een heer eist van zijn onderhorigen allereerst gehoorzaamheid, waarbij men duidelijk inziet en verstaat, dat alleen het gebod, dat is uitgesproken, waarlijk gelukkig maakt. Zolang wij ons geluk menen te vinden in het opvolgen en inwilligen van onze begeerten en lusten, hebben wij oren, maar horen toch niet, hebben wij ogen, maar zien toch niet, en zijn wij niets anders dan de speelbal van ons dwaas en onverstandig hart.

Maar als men leert, dat genade genade is, dan vindt men al zijn heil, al zijn zaligheid in het gebod des Heeren, in het gebod zijns Heeren. Dan leert men het verstaan, dat het beste en liefelijkste hier op aarde, dat alles, wat schittert en blinkt hier in deze wereld, dat alle begeerlijkheid der ogen en des vleses, dat alles, waarin de mens volmaaktheid meent te zien, en verzadiging meent te vinden, ten laatste toch blijkt niets te zijn dan wind en ijdelheid, die ten laatste het hart leeg en onbevredigd laat, zodat men tot de slotsom komt, dat hier op aarde niets is, dat duurzaam gelukkig kan maken. Daarom zegt ook David (Psalm 119: 96): "In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd"; d.w.z. in alle volmaaktheid in alles wat de mens droomt van geluk, en waarin hij waarlijk gelukzaligheid hoopt te vinden, heb ik gezien dat het een einde neemt, dat het voorbij gaat. Dezelfde ervaring van David, zal een ieder maken, die van de Heere een wijs hart heeft bekomen. Alles neemt hier op aarde een einde, en, is het voorbij gegaan, dan staat men eenzaam en verlaten daar, men heeft niets meer van al het liefelijke, dat ons vroeger verheugde.

Maar dat was niet het enige, wat David geleerd heeft. Want hij laat op de woorden: "in alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, " volgen: "maar Uw gebod is zeer wijd." 'Uw gebod, Uw woord, Uw bevel, dat uit Uw mond uitgaat, en dat u o Heere door de Heilige Geest in onze geest schrijft, in onze harten inprent, dat blijft.'

Reeds als kind, mijn geliefden' mocht ik steun en troost zoeken en vinden in des Heeren Woord. Hoewel ik een harde lijdensschool in mijn jeugd moest doormaken, zo was ik toch rijk en gelukkig met mijn Bijbel. Veel harteleed en treurigheid waren van oudsher mijn deel, maar ik heb bij dat alles ondervonden, dat des Heeren Woord blijft in der eeuwigheid, dat Hij mij daarmee nabij is gebleven, zodat ik in de grootste treurigheid, in de diepste ellende, als ik geen woord meer kon vinden, en elke belofte een leugen scheen te zijn, toch altijd weer woorden kreeg van Boven. Ook in de droefheid en smarten van mijn hoge ouderdom, nu mij alles het een voor het ander na

ontvalt, blijft Gods Woord als een vaste rots voor mij staan. En als wij nu op ons sterfbed liggen in angst en smarten, en alles voor ons oog verdwijnt, wat ons hier verheugde, wat zullen wij dan hebben? Misschien zullen wij dan eenzaam en verlaten daar neerliggen, misschien zullen onze dierbaren om ons sterfbed staan. Maar hoe dit zij, wij kunnen ons gelukkig achten, zo er onder de ons omringenden nog een ziel zal zijn, die het verstaat ons in onze laatste noden met Gods Woord te vertroosten, en ons zo over dood en graf heen te helpen. Ach, hier in de wereld schijnt alles dat dierbare Woord des Heeren te overzeilen en in de grond te boren, maar het Woord des Heeren blijft toch boven. Het gebod des Heeren is zeer wijd. Alles, wat de Heere in Zijn Woord gezegd heeft, zal letterlijk vervuld worden. En dat Woord zal ten laatste alles overzeilen, wat meende het licht van des Heeren Woord te kunnen uitblazen. Zeker, wij zijn gelukkig te prijzen, wanneer wij een hart hebben voor Gods waarheid, voor Zijn gebod, wanneer wij ootmoedig wandelen met onze God Wanneer onze ogen zien op Hem, die in de hemelen zit, gelijk de ogen der dienstknechten en der dienstmaagden zien op de handen van hun heren en hun vrouwen. Zulk een hart hebben wij van nature niet, maar God kan en God wil ons zulk een hart geven, als wij er Hem om bidden, met de oprechte belijdenis, dat wij dwaze mensen zijn, en een onwijs en onverstandig hart bezitten. Dat zien wij uit de geschiedenis, die wij lezen:

5. Te Gibeon verscheen de Heere aan Salomo in een droom des nachts; en God zeide: Begeer, wat Ik u geven zal. 6. En Salomo zeide: u hebt aan uw knecht David, mijn vader, grote weldadigheid gedaan, gelijk als hij voor Uw aangezicht gewandeld heeft, in waarheid, en in gerechtigheid, en in oprechtheid des harten met U; en u hebt hem deze grote weldadigheid gehouden, dat u hem gegeven hebt een zoon, zittende op zijn troon, als te dezen dage. 7. Nu dan, Heere, mijn God, u hebt Uw knecht koning gemaakt in de plaats van mijn vader David, en ik ben een klein jongeling; ik weet niet uit te gaan, noch in te gaan. 8. En Uw knecht is in het midden van Uw volk, dat u verkoren hebt, een groot volk, hetwelk niet kan geteld noch gerekend worden, wegens de menigte. 9. Geef dan Uw knecht een verstandig hart, om Uw volk te richten, verstandelijk onderscheidende tussen goed en kwaad. Want wie zou dit Uw zwaar volk kunnen richten? 10. Die zaak nu was goed in de ogen des Heeren, dat Salomo deze zaak begeerd had. 11. En God zeide tot hem: Daarom dat u deze zaak begeerd hebt, en niet voor u begeerd hebt vele dagen, noch voor u begeerd hebt rijkdom, noch begeerd hebt de zielen uwer vijanden; maar hebt begeerd voor u verstand om gerichtsaken te horen. 12. Zie, Ik heb gedaan naar uw woorden, zie, Ik heb u een wijs en verstandig hart gegeven, dat uws gelijke vóór u niet geweest is, en uws gelijke na u niet zal op staan. 1 Koningen 3:5-12

Geliefden.

Ik zou u na het lezen van dit gebed van Salomo, wel allen willen toeroepen, sla toch de een en tachtigste Psalm eens op, en lees die niet alleen eens vluchtig door, maar denk er eens ernstig over na, ook als u deze avond uw hoofd ter ruste zult neerleggen. Ik wil er op dit ogenblik niet over uitweiden, dat wij door Adams val en moedwillige ongehoorzaamheid allen onder de heerschappij van de dood en van de duivel zijn gekomen, en dat het dus een uitgemaakte zaak is, dat er bij ons van nature geen hart is, om wijsheid van God te begeren. Om dat te begeren en van de Heere te vragen, moeten wij een ander, een door genade veranderd hart hebben, één dat zó is

veranderd, dat het verbrijzeld en verbroken aan de voeten van de Almachtige ligt, met de belijdenis, dat het verloren is. Zulk een verslagen hart zou in de eeuwige dood verzinken, werd het niet vervuld met de troost van de volkomen gehoorzaamheid, die de Heere Jezus Christus Zijn Vader heeft aangebracht, zoals geschreven staat: “Toen zeide Ik: Zie Ik kom, in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden Mijns ingewands.” Psalm 40: 8 en 9. En: “De Heere Heere heeft Mij het oor geopend, en Ik ben niet wederspanning. Ik wijk niet achterwaarts (Jesaja 50: 5). Maar, geliefden, als de Heere nu door almachtige genade het hart verbroken en verbrijzeld heeft, en het zo heeft veranderd en omgezet, dat het hart nergens meer rust kan vinden, dan alleen in de volkomen gehoorzaamheid van de Heere Jezus Christus, - alleen daarin, dat onze gerechtigheid en zaligheid staat in Zijn gehoorzaamheid, - o, dan ontbrandt er een hete strijd, dan eerst leren wij het inzien, welke ongehoorzame mensen wij zijn! Dan eerst ondervinden wij, welk een afkeer, welk een opstand tegen des Heeren bevel er voortdurend aanwezig is in dat zelfde hart, dat de Heere veranderd en verbrijzeld heeft.

Geeft er eens acht op, geliefden, dat de Heere niet in de 81e Psalm zegt: ‘o hadden de goddelozen Mijn wil gedaan; o, verstonden Mij toch de goddeloze lieden, die op de brede weg ter hel wandelen’, ... maar u hebt het zeker dikwijls gezongen het welbekende versje:

*Och, had naar Mijn raad,
Zich Mijn volk gedragen,
Och, had Isrels zaad
Op Mijn effen paên
Ijv'rig willen gaan,
Naar Mijn welbehagen.*

Psalm 81: 15

Waarover klaagt dus de Heere God? Daarover, dat juist *Zijn volk* Hem niet gehoorzaamde, en dat Israël Hem niet verstond. Daarom zullen wij moeten erkennen en belijden, dat wij het meeste harteleed en lijden, dat wij in dit aardse leven moeten uitstaan, niet alleen volkomen verdiend hebben, maar, dat wij het ons meestal zelf op de hals hebben gehaald. Als wij God de Heere ongehoorzaam zijn, als wij onze eigen gekozen wegen inslaan, en naar de Heere onze God niet willen luisteren, dan hebben wij al de gevolgen van onze verkeerdheid, al de treurigheid en al het harteleed, dat wij steeds smaken, niet de Heere, maar alleen aan onszelf te wijten.

O geliefden, met de lippen, met de mond, kan men zo spoedig geloven, maar er is één les, die wij voortdurend te leren hebben, en dat is deze: *hoe groot onze zonde en ellende is*. Helaas, mijn zonde en ellende is zeer groot, dat ik wel voortdurend het bevel des Heeren verneem, maar dat mijn oren zo zeer vervuld zijn van andere dingen, dat ik hoor, en toch niet versta. Daarom als ik nauwelijks de stem des Heeren heb gehoord, zeg ik aanstonds: ‘jawel, ik zal het doen.’ En terwijl ik dan toch mijn eigen gang ga, ben ik spoedig alles vergeten, wat ik had vernomen; daarom doe ik wat ik doen moest half of in het geheel niet. Dit moet ingezien en beleden worden.

Geliefden, als wij de Bijbel lezen, en wij zijn aan de brieven van de Galaten en Efeziërs gekomen, dan moeten wij toch niet stil blijven staan bij sommige woorden uit de eerste hoofdstukken, bijvoorbeeld bij Efeze 2: 8: “Uit genade zult u zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave, niet uit de werken, opdat niemand roeme.” Terwijl men tegelijkertijd zichzelf en anderen het leven verbittert door allerlei ongerechtigheid. Ik lees: de geldgierigheid is de wortel van alle kwaad, en pleeg

ondanks dit gierigheid en woeker. Ik lees: 1 Cor. 6: 10: "Dwaalt niet, noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen rovers zullen het koninkrijk Gods beërven", en nochtans bedrijf ik zulke gruwelen in het openbaar of in het verborgene. Ik lees, dat het koninkrijk der hemelen gesloten zal zijn voor degenen, die met hun naasten in strijd, tweedracht en gekijf leven, en nochtans leef ik zo. Blijkt het daar niet ten duidelijkste, dat ik lees, en toch niet lees; dat ik hoor en toch niet versta?

O, laat ons toch onszelf geheel met lichaam en ziel, met goed en bloed, in handel en wandel van nu voortaan al de dagen van ons leven, onderwerpen aan de wil en aan het gebod van de Heere, Wiens dienstknechten wij zijn, Ik herhaal het: juist waar het hart door de Heere is verbroken en verbrijzeld, ontbrandt er een harde strijd. Want nergens komt meer opstand op tegen de gehoorzaamheid aan Gods gebod, dan in zulk een hart, dat toch graag gehoorzaam is, zodat juist daar de duivel losbreekt om allerlei oproer in zulk een mens te verwekken, alleen maar opdat Gods gebod niet geschiede.

Wij vonden hier in ons tekstverhaal gewag gemaakt van een jongeling, van een kleine jongeling, zoals Salomo zichzelf noemt. Salomo was nog zeer jong toen hij koning werd. Hoe is hij nu echter gezind? Denkt hij misschien: 'Ha, nu zit ik op mijns vaders troon, nu wil ik eens flink regeren en tonen, dat ik de baas ben?' Nee, maar God de Heere, die ons in Salomo een heerlijk voorbeeld van de Heere Christus gaf, en hem de Heilige Geest rijkelijk wilde verlenen, om der gemeente Gods van alle tijden en alle eeuwen de heilzame leer te brengen en het heerlijke lied der hemelse liefde te vervaardigen. God de Heere verschijnt de jongeling in een droom en spreekt tot hem: *Begeer, wat Ik u geven zal.* En wat beleed Salomo nu voor de Heere? Salomo zegt: "Ik ben een klein jongeling, ik weet niet uit te gaan noch in te gaan, U, o mijn God, u hebt mij tot koning gemaakt en zie daar nu dat grote volk, zo groot, dat niemand het tellen kan. Zo hebt u Uw belofte, eens aan Abraham gedaan, vervuld, toen u tot hem sprak: tel de sterren, zo u ze tellen kunt; also zal uw zaad zijn." En dit volk moet ik nu leiden en besturen. Ach, Heere, ik kan het niet." En hoe luidt nu zijn gebed? Zegt hij vol vertwijfeling: "laat mij maar sterven, o mijn God?" Of wel: "Heere, geef de regering aan een ander?"

Nee, hij weet, dat God hem heeft geroepen, daarom moet hij ook op de troon van zijn vader David zitten, hij en geen ander, maar wat moet hij nu beginnen? Zegt hij: "Heere ik hoop op Uw genade, op Uw barmhartigheid, maar dit volk te regeren is voor mij een veel te zware taak, daarom moet het volk maar zien, wat er uit het volk wordt, zo ik het mijne maar heb?"

Nee, zo redeneert hij niet, maar hij zegt: "Heere, u hebt mij over dit volk gesteld om het te leiden en te regeren, maar, o God, zie nu ook aan, hoe het in mijn hart gesteld is. In dit gehele volk, zoals het leeft en handelt, woont van nature niets dan opstand en ongehoorzaamheid, maar ach, mijn hart is nog het oproerendste van allen. Nu mag onder dit volk Uw Woord alleen gelden, Uw Woord het enige richtsnoer zijn, en het is ook Uw allerheiligste wil, dat ik dit volk Uw Woord en Uw gebod breng. Ach, Heere, geef mij dan daartoe allereerst een gehoorzaam hart."

O, geliefden, het is een zware taak, een geheel volk te regeren, dat kunt u wel begrijpen. Salomo heeft Israël door de wijsheid, die van Gods wege in hem woonde, bovenmate gelukkig gemaakt. Maar het volk heeft hem na verloop van jaren met niets vergolden dan met ondankbaarheid en miskennis, zodat men na Salomo's dood tot diens zoon Rehabeam zei: *uw vader heeft ons met geselen gekastijd.* Dat was immers

nietwaar, geliefden. Want zo ooit, dan heeft God de Heere het volk Israëls met vette tarwe gespijsd onder Salomo's regering. Het zilver werd in Salomo's dagen niet meer geacht dan de stenen van de straten en er was zulk een overvloed van goud in het land, dat de koning schilden van goud liet maken. Wie heeft ooit van grotere rijkdom gehoord dan die Salomo bezat? Maar dat had Salomo nooit op het oog gehad, maar het was er hem om te doen, dat de Heere Zelf Zijn Israël zou regeren, daarom bad hij de Heere allereerst voor zichzelf om een wijs hart. "Als ik dat maar heb, als u o Heere, mij maar geeft in Uw woord, in Uw bevelen te wandelen, dan heb ik genoeg. Want dat gaat toch al het andere, ja, de gehele wereld, verre te boven. Daarom, geef u mij Uw woord, dan zal ik dat aan het volk brengen. Geef mij een hart, geef mij een oor voor Uw woord." Deze bede was de Heere zo welbehaaglijk, dat Hij tot Salomo sprak: 'goed, u bidt voor uzelf niet om een lang leven, of om rijkdom, of om de ziel van uw vijanden, dat alles laat u aan Mij over en legt u in Mijn handen, u wilt uzelf niet wreken; maar geeft het alles over aan Mij en vraagt voor uzelf alleen om een wijs en verstandig hart. Welaan, zo zal Ik u een wijs en verstandig hart geven, een wijs en verstandig hart om dit volk te richten naar Mijn wil. De Heere heeft deze belofte ook aan Salomo vervuld, Salomo werd rijkelijk verhoord.

Maar, geliefden, al als kind maakte ik van dit verhaal een toepassing: *heeft Salomo zo gebeden en is hij verhoord, nu, dan wil ik ook zo bidden.* Ik wist wel, dat ik geen koning zou worden ik zou ook niet graag een koning zijn maar ik bad om een wijs en verstandig hart voor mijn volgend leven. Wat is toch beter dan te gehoorzamen aan de stem van de eeuwige Herder? Hem blindelings te volgen door bezaaide en onbezaaide landen? Die herder kan niet dwalen. Denkt toch niet dat Hij de weg niet weet. De weg is Hem goed bekend, en met Zijn Woord kunt u nimmer bedrogen uitkomen, maar, zoals geschreven staat: *Zijn woord, Zijn bevel is zeer wijd.* O, al bezit u ook op aarde niets dan Zijn woord, laat alles maar rollen, zo het rolt, razen zo het raast, pralen en pronken zoals het praalt en pronkt, laat alles hoog opklimmen tot aan de wolken boog, zie dan eens, of ten laatste het Woord des Heeren dit alles niet zal overvleugelen en wegblazen, zodat in een oogwenk al die schijnbare pracht en heerlijkheid van de wereld ineen zal storten en u boven zult drijven. De weg, die de Heere met u gaat, bestaat niet uit één stuk, maar het hangt alles samen uit kleinigheden, uit stofjes, Daarom moet een ieder de geschiedenis van Salomo wel ter harte nemen en de toepassing ervan op zichzelf maken, en spreken: 'Heere God, u hebt mij dáár of dáár geplaatst hier op aarde, maar zonder Uw Woord is alles verkeerd en gaat alles verkeerd en wordt alles verkeerd verstaan en begrepen. Waar ik ook heen kome, zonder Gods Woord en bevel zal ik niets ontmoeten dan duivelarij en onverstand, en de een voor en de ander na, gaat tenonder in waanwijsheid en hoge inbeeldingen van het hart.'

Waarom ligt dat? Het ligt daaraan, dat er niet gebeden wordt om een verstandig, om een gehoorzaam hart. Bent u een kind van God, dan zult u hebben leren inzien, dat uw gehele weg een keten is, waarvan allerlei kleinigheden de schakels vormen en dan zult u stof genoeg hebben om God te loven en te danken. Maar dan zult u ook leren inzien, dat alle verkeerdheden, die binnen in ons wonen, en die in de omgang met onze naasten en met onze huisgenoten, aan het licht komen, alleen ontspruiten uit een dwaas, onverstandig, ongehoorzaam hart. Laat ons daarom allereerst van onszelf bekennen, wat Salomo ook beleed en zeggen: 'Mijn God, ik heb een dwaas, onverstandig hart en daarom kan ik Uw volk niet regeren. Geef u mij toch een gehoorzaam hart, opdat, als u mij oren gegeven hebt om te horen, ik ook hore, wat u tot mij spreekt in al de grotere of kleinere gebeurtenissen en voorvallen in mijn leven.'

Hoe menigeen slaat zich niet radeloos voor het hoofd, omdat hij naar Gods bevel en goede raad niet wilde luisteren. Hoe menigeen heeft niet diep beschaamd op de borst moeten slaan en uitroepen met Psalm 119: 5, 6: "Och, dat mijn wegen gericht werden om Uw inzettingen te bewaren, dan zou ik niet beschaamd worden, wanneer ik merken zou op al Uw geboden."

Op het gebed om een gehoorzaam en verstandig hart volgt ook zeker de verhoring. God is een Verhoorder van het gebed, zoals wij alom in de Heilige Schriften kunnen opmerken, zoals wij bijv. Psalm 65: 3a lezen: "Gij hoort het gebed." Welke verkeerdheden klimmen niet vaak in uw hart op. Hoeveel verzoeken ontmoeten u niet op uw weg, hoeveel ziet u niet voor u liggen, waarvan u niet weet of het des Heeren of van de duivel wegen zijn. O, als het u dan in zulke uren bang is, ga dan tot God en vraag Hem u bij de hand te vatten en te houden, opdat niet uw, maar Zijn wil geschiede in alle opzichten. Zeg het Hem, wat u bezwaart: 'ach Heere, ik kan niet, ik heb geen wijsheid, u hebt mij kinderen gegeven, zij zijn ongehoorzaam, en ik ben verkeerd, ik weet niet, hoe ik hen leiden en besturen zal. U hebt mij een man, u hebt mij een vrouw gegeven en nu ben ik verkeerd of mijn vrouw is verkeerd. O Heere, geef ons toch een wijs hart, een verstandig en gehoorzaam hart.'

U denkt gewoon, als u zo de nieuwsbladen leest, dat het regeren een zeer lichte taak is en de meeste heren, die in de eerste of tweede kamer zitten, menen dat ook; en in de gemeente Gods meent iedereen vaak veel beter dan haar leraars en opzichters te weten, hoe die moet bestuurd en geleid worden. Maar, maar, als God de Heere de Keizer of Koning, als God de Heere de voorgangers en herders der gemeente geen ootmoedig en verbroken hart geeft, dat met alles de toevlucht neemt tot de Heere Zelf. Voorwaar, voorwaar zeg ik u, dat alles omgekeerd en verwoest zal worden in staat en kerk, in huis en gemeente. U hebt het vaak gezongen: "O had, naar Mijn raad, zich Mijn volk gedragen."

Maar u weet het ook, dat zo men kinderen iets te zeggen heeft, er onder de tien zeker negen zijn, die niet naar uw stem horen en zich niet bekreunen om hetgeen u zegt. Als u kinderen aanspoort, tot gehoorzaamheid, tot vlijt, tot arbeiden en leren, dan hebben zij allerlei voorwendsels om uw trouwe vermaning in de wind te slaan en het bevel van vader en moeder te ontduiken. En zo gaat het tussen dienstheren en vrouwen en dienenden eveneens. Daarom heeft een ieder nodig dat de Heere hem een hart geeft, dat op Zijn bevel hoort en wacht. In ons wonen duizenden verkeerdheden en de duivel zit ons voortdurend op de hielen, valt ons aan en wil met ons door de hemel en de hel vliegen; het woord echter zegt: *stilzitten zal ulieder sterkte zijn*.

Laat de duivel dreigen met hemel en met hel, laat alles doen en raadslaan en listige aanslagen bedenken, blijft u staan waar God u geplaatst heeft, dan gaat alles vanzelf. Dan zal de vorst der duisternis wel in toorn tegen u ontbranden en u toeroepen: "als u met mij niet mee doet, dan komt u er nooit, dan gaat alles verkeerd."

Zegt u dan maar rustig: "o nee, zielsvijand, juist als ik u volgde, als ik uw wil deed, dan zou alles verkeerd gaan wij zullen nu eens afwachten, wie ten laatste zal zegevieren."

En dan zal het geschieden, dat de Heere voor u opstaat en tot u spreekt, o, zo zoet en vriendelijk. "Ziet u nu wel, Mijn kind, wie is nu wijzer, u of Ik?" En dan zult u vol aanbidding uitroepen: "Gij alleen, o Heere zijt wijs."

"Is het nu niet goed uitgekomen, wat u gedaan of gelaten hebt, omdat Ik het u zo gebod? Heb Ik u niet van de vetste tarwe gegeven? Ziet u het nu, o Mijn kind?"

En dan zult u antwoorden: "Och, Heere, wat ben ik toch blij, dat u zo genadig bent, mij ongehoorzame, zó nabij te zijn, dat ik U nochtans gehoorzaam ben, al de dagen van mijn leven." Amen.

Bladvulling 1 KONINGEN 13

Wat is dan een Christen nodig te geloven?

Zo vraagt de Catechismus in de 22ste Vraag en Antwoord is u bekend. ***"Al wat ons in het Evangelie beloofd wordt hetwelk ons de artikelen van ons algemeen en ongetwijfeld christelijk geloof in ene somma leren."***

Ik wil u, om u duidelijk te maken, wat ons te wachten staat als wij ons door de vijand van Gods woord en gebod laten aftrekken, op het een en ander wijzen dat wij in 1 Koningen 13 vinden opgetekend. Er werd een profeet uit Juda tot Jerobeam, de koning van Israël gezonden, die te Bethel de kalverdienst had opgericht; God de Heere zond deze profeet tot de koning om hem Gods straffen en oordelen aan te kondigen vanwege de afschuwelijke afgoderij. Deze man Gods riep tegen het altaar door het woord des Heeren en zeide: "Altaar, Altaar, zo zegt de Heere: zie een zoon zal uit het huis Davids geboren worden, wiens naam zal zijn Jozia; die zal op u offeren de priesters der hoogten, die op u roken en men zal mensenbeenderen op u verbranden; en hij gaf dezelfde dag een wonderteken, zeggende: dit is het wonderteken, waarvan de Heere gesproken heeft; ziet, het altaar zal vaneen gescheurd en de as die daarop is, afgestort worden."

U kent het vervolg van deze geschiedenis, geliefden. De koning beval de man Gods te grijpen, maar terwijl hij zijn hand verhief om hem aan zijn dienaars aan te wijzen, verdorde 's konings arm, zodat hij die niet meer tot zich kon trekken. Toen moest de man Gods voor hem bidden en op diens gebed werd de verstijfde arm weer genezen. In zijn vreugde en dankbaarheid hierover wilde de koning zijn weldoener allerlei geschenken geven. Maar, vasthoudende aan Gods waarheid tegenover die schijngodsdienst van Jerobeam, die toch louter afgoderij was, sprak de man Gods: "Al gaf u mij de helft van uw huis zo zou ik niet met u gaan en ik zou in deze plaats geen brood eten noch water drinken. Want zo heeft de Heere mij geboden door Zijn woord: u zult geen brood eten noch water drinken en zult niet weder keren door de weg, die u gegaan zijt." (vers 8 en 9).

Zo gaat dan ook de profeet naar Juda terug langs een andere weg dan die hij gekomen was. Zo deed hij dan Gods wil, zonder daar iets toe of af te doen, de wereld was overwonnen, Gods waarheid heerlijk gehandhaafd, de strik was verbroken en hij ontkomen. Ja, ja, maar....; de zonen van een andere profeet, die in Bethel leefde, maar die het aan moed had ontbroken, de koning een dergelijke bestraffing aan te kondigen, vertelden hun vader wat voorgevallen was. Hij vraagt zijn zonen waar die man Gods is heengegaan en toen zij hem dit medegedeeld hadden, liet hij dadelijk zijn ezel zadelen en spoedde zich om de man Gods in te halen.

Toen hij hem, die onder een eik zat uit te rusten, bereikt had (vers 14) zei hij tot hem: 'Lieve broeder, waarom bent u mijn deur voorbijgegaan? Ik ben toch evengoed een profeet als u ook, kom, keer toch met mij terug om u te verkwikken te mijnen huize.' Nee, antwoordde hierop de man Gods uit Juda: 'Ik kan niet met u wederkeren, ik zal ook geen brood eten noch water drinken met u want een woord is tot mij geschied door het woord des Heeren. Gij zult aldaar noch brood eten noch water drinken.' Hij zegt: ik *kan* niet, maar daarin ligt opgesloten, dat hij wel wilde meegaan, en dat het alleen om het tot hem gerichte verbod was, dat hij wederkeerde door een andere weg dan hij gekomen was. Ach, toen was hij al weer in 's duivels strik geraakt.

Men moet Gods woord niet tot een verontschuldiging, een voorwendsel nemen om in dit of dat stuk niet met anderen mee te doen. Indien ik weet, dat mij de woorden Gods zijn toevertrouwd, dan zeg ik vrij uit mijn Evangelie en dan geldt het: òf het een òf het ander. Deze weg moet u op of u bent verloren. Wat u vernomen en geleerd hebt tot nu toe, dat is het wat de Christen nodig heeft te geloven. Het eenvoudige, de eenvoudige waarheid van de twaalf artikelen.

Zodra de man Gods mede wilde maar toch sprak: ik mag niet, was hij al uit zijn vastheid gevallen. *Ja, ik zou wel met u mee willen doen, jawel, maar het mag niet.*

O, dat is zulk een gevaarlijk standpunt. De andere profeet zegt: *ik ben ook een profeet en ik ben evengoed van God gezonden als gij.*

O, dat rampzalige "ook." Dit of dat, wat die predikt en zegt, is immers toch ook het Evangelie? Het is wel niet in alles met Gods woord in overeenstemming, maar om het nu geheel en al van de hand te wijzen, dat is toch al te kras.

Maar u, wankelen zielen, kent u dan des Apostels woord niet meer: "Doch al ware het ook, dat wij of een engel uit de hemel u een evangelie verkondigden, buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt." (Gal. 1: 8).

'Een engel, zegt de oude profeet, heeft tot mij gesproken door des Heeren Woord: breng hem mede met u in uw huis.' O, hoe treffend laat de Heilige Geest hierop aan het slot volgen: *doch hij loog hem.*

Nu er van een engel sprake is, mag de profeet uit Juda gedacht hebben: nu, als een engel dat gezegd heeft, dan mag ik toch wel meegaan.

En zo gebeurde het, dat deze man Gods, die de koning van Israël zo dapper tegemoet was getreden, voor die oude profeet bezweek.

Op zijn terugreis naar Juda wordt hij door een leeuw verslagen. Die leeuw had God gezonden. Want die leeuw liet de ezel en het dode lichaam stil rusten en raakte die verder niet aan.

Wat moeten wij hieruit leren? Dat wij ons door geen schone schijn moeten laten bedriegen, maar, waar het ons christelijk geloof geldt, moeten bedenken: "Zijt nuchter en waakt. Want uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een briesende leeuw zoekende wie hij zal mogen verslinden."

Of het één òf het ander: òf u volhardt in de zuivere leer van het evangelie; òf u bent voor eeuwig van de duivel prooi. Amen.

6. Over Gods alwetendheid

Want de Heere aangaande: Zijn ogen doorlopen de ganse aarde, om zich sterk te bewijzen aan degenen, welker hart volkomen is tot Hem. 2 Kronieken 16:9a.

Naar aanleiding van deze woorden willen wij nagaan:

- Vooreerst: wat wij hebben te verstaan onder de uitdrukking: "de ogen des Heeren."
- Ten tweede: wat daarvan gezegd wordt, namelijk: dat "zij de gehele aarde doorlopen."
- Ten derde: dat zij de gehele aarde doorlopen om zich aan een bepaald aangewezen soort van mensen "sterk te bewijzen" (of sterkte mede te delen).
- Ten vierde: wie deze mensen zijn; namelijk zij "wier hart volkomen is tot Hem."

Mijn geliefden.

Vooreerst: wat wij hebben te verstaan onder de uitdrukking: "de ogen des Heeren."

God is een Geest en die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en in waarheid. Intussen zijn wij mensen en geen geesten en ons natuurlijk begripsvermogen is niet helder genoeg om geestelijke dingen geestelijk te verstaan. Daarom heeft het de almachtige en goedertieren God in de hemel behaagd, door de Heilige Geest, die alleen onze Leermeester is in geestelijke zaken, Zich in de Heilige Schriften menselijk te laten voorstellen, alsof Hij een mens ware en alsof Hij, evenals wij, ogen, mond, neus, oren, handen en voeten had. Spreekt de Heilige Schrift nu van "des Heeren ogen", zo bedoelt zij daarmede Zijn onbegrensde Alwetendheid, zodat Hij met één oogwenk nauwkeurig weet, wat hier op aarde geschiedt. Deze Goddelijke alwetendheid is echter niet van die aard, dat de Heere Zich, om hetgeen Hij weet, verder niet meer bekommert. Nee, want Hij die hemel en aarde geschapen heeft door het woord Zijner Almacht, bezit niet alleen de macht, steeds en overal in het bestuur en de gang der geschapen dingen in te grijpen, maar Hij grijpt ook daadwerkelijk in dat bestuur en die gang in, en Hij alleen is het, die de zichtbare en onzichtbare dingen draagt door Zijn almachtige arm.

Spreekt de Heilige Schrift dus van "de ogen des Heeren", zo bedoelt zij daarmede Zijn alwetendheid en voorzienigheid. Dit is dus de wijze, waarop men zeggen kan, dat de Heere ogen heeft. Ook wij mensen hebben ogen van Hem ontvangen, maar met onze ogen, die wij gekregen hebben, om ermede te zien, kunnen wij toch niet alles zien, maar wij kunnen alleen zóver zien, als het gezicht van onze ogen reikt. Eigenlijk zien wij niet veel, ja, wij zien gewoonlijk maar weinig. Gewoonlijk hebben wij maar onszelf en al wat ons persoonlijk betreft in het oog. Want wij arme mensen zijn gewoonlijk geheel en al vervuld van ons lieve eigen *ik*. O, men moet veel nood hebben uitgestaan, veel leed geleden, veel strijd gestreden hebben, om zichzelf meer of minder uit het oog te verliezen, maar in waarheid ogen voor de naaste te hebben, - niet om dit of dat aan hem of haar te bedillen, - maar om hen op te heffen uit de diepte, waarin zij verzonken liggen, om voor hen uit de weg te ruimen, wat hun in de weg staat en zo hun ondergang te verhoeden. Ja, er moet veel geleden en gestreden

zijn, om anderer ellende, jammer en nood te begrijpen en zich tot hen te spoeden met hulp en troost.

Barmhartiger echter dan de ogen van enig mens, zijn de ogen des Heeren Heeren, en zo waarachtig Hij Zijn blik laat rusten op de goddelozen, met het vast genomen besluit, hen te straffen voor alle goddeloosheden, zo waarachtig is Zijn oog gevestigd op de vrome, met het vaste voornemen hem te redden uit al zijn nood en hem op de rechte tijd, ter rechter ure, nabij te zijn met hulp en uitredding.

Dat de Heere God daar boven in de hemel alwetend is, is ons allen bekend. Niemand van onze is het onbekend, dat de Heere alle dingen weet, dat voor Hem niets verborgen is, maar dat alles naakt en geopenbaard is voor de ogen Desgenen, met Wie wij te doen hebben en aan Wie wij eens rekenschap zullen moeten afleggen van al ons doen en laten. Wie van ons kent niet de verheven woorden uit Psalm 139, waarin wij het volgende lezen: *“Heere, Gij doorgrondt en kent mij. Gij weet mijn zitten en mijn opstaan. Gij verstaat van verre mijn gedachten. Gij omringt mijn gaan en mijn liggen, en Gij zijt al mijn wegen gewend. Als er nog geen woord op mijn tong is, zie Heere, Gij weet het alles. Gij bezet mij van achteren en van voren en u zet Uw hand op mij. De kennis is mij te wonderbaar, zij is hoog, ik kan er niet bij. Waar zou ik heengaan voor Uw Geest? En waar zou ik heen vlieden voor Uw aangezicht? Zo ik opvoer ten hemel, Gij zijt daar; of bedde ik mij in de hel, zie, Gij zijt daar. Nam ik vleugelen des dageraads, woonde ik aan het uiterste der zee, ook daar zou Uw hand mij geleiden, en Uw rechterhand zou mij houden. Indien ik zei: de duisternis zal mij immers bedekken, dan is de nacht een licht om mij. Ook verduistert de duisternis voor U niet, maar de nacht licht als de dag, de duisternis is als het licht.”* Psalm 139: 1-12.

Ten tweede: wat daarvan gezegd wordt, namelijk: dat "zij de gehele aarde doorlopen."

"De ogen des Heeren doorlopen de ganse aarde." De kracht van dit woord "doorlopen" (of "zien", zoals Luther vertaalt) vinden wij in een andere zin in het eerste hoofdstuk van het boek Job, waar wij in het zevende vers lezen: "Toen zei de Heere tot de Satan: vanwaar komt gij? En de Satan antwoordde de Heere: van om te trekken op de aarde en van die te doorwandelen." Zie, dezelfde aarde, die de Satan doorwandelt, zoekende wie hij mag verslinden, de ogen des Heeren doorlopen deze ook. Vergelijk ook bij de profeet Jeremia (hoofdstuk 5: 1): "Gaaf om door de wijken van Jeruzalem en ziet nu toe, en verneemt, en zoekt op haar straten, of u iemand vindt, of er één is, die recht doet, die waarheid zoekt, zo zal Ik haar genadig zijn." Zie, zo lopen de ogen des Heeren ook door de gehele aarde, door al de straten en stegen der talloze steden en dorpen, die de aarde bedekken, tot in de verborgenste hoeken en zij zien, en vorsen en zoeken op al die straten, in al die stegen en steegjes, in kelderwoningen en zolderkamertjes, en ook in de vertrekken der rijken, of zij iemand vinden, die recht doet, die waarheid zoekt. En o, waar Hij zulken vindt, daar zijn zij Hem allang bekend, en zij zijn Hem bekend geweest van alle eeuwigheid. Want anders zouden zij geen recht doen en niet naar waarheid zoeken. Waar Zijn ogen zulken vinden, daar zoekt Hij hen op met geen ander doel dan om Zijn genade aan hen groot te maken.

Nog vinden wij iets dergelijks Zacharia 4: 10: "Want wie veracht de dag der kleine dingen? Daar zich toch die zeven verblijden zullen, als zij het tinnen gewicht zullen zien in de hand van Zerubbabel; dat zijn de ogen des Heeren, die het ganse land doortrekken." De ogen des Heeren zijn snel; in één oogwenk hebben zij alles gezien. De diepte der hel is voor Zijn ogen niet diep, zij kennen en doorschouwen alle geesten uit de helse afgrond, zij zien en doorzien alle aanslagen, die de geesten uitbroeden, op touw zetten en ondernemen, om een arm mens in het tijdige en eeuwige verderf te

storten. De ogen des Heeren zien tot op de bodem der diepe zee. Ze kennen het hart van de engelen in de hemel, van de serafs, die voor Zijn troon staan, zowel als van de worm, die in het stof kruipt. Zij kennen in één ogenblik de taal des harten, het steunen en zuchten. Ze kennen de "ochs," en de "achs," die uit het benauwde hart naar boven stijgen. Wat wij onze medemensen niet duidelijk kunnen maken, dat weet de Heere al en Hij kent al onze nood en harteleed lang voordat wij die aan Hem hebben geklaagd of zelf maar uitgesproken hebben. Des Heeren ogen zijn snel; zij zijn sneller dan het bliksemlicht, als zij hulp kunnen aanbrengen in nood en benauwdheid. Het zijn de ogen van die grote en getrouwe God daarboven, Die Zich over de ellendigen van ganser harte ontfermt. Die niet anders kan dan genade voor recht te laten gelden. Die niet anders kan dan wel doen, en Die Zich met krachtdadige hulp en uitkomst spoedt tot hen, die geen hulp noch uitkomst meer zien. Zo betoont Hij Zich de Man en Rechter der weduwen, de Vader der wezen. Zo slaat Hij de ogen op de huismoeder, die in haar angst en nood tot God schreit, op de huisvader, op de jongelieden en kleine kinderkens, om in alles en voor alles raad te schaffen en in Zijn trouwe Vaderliefde te voorzien in al hun behoeften.

Mijn geliefden, het is waar, dat de mens het ver kan brengen in kennis en bekwaamheid tot allerlei zaken, maar het zijn toch maar weinige bevoorrechte personen, die zowel met het hart als met het verstand veel omvatten en bevatten kunnen. God heeft vader en moeder voor de kinderen geschapen, omdat de kinderen niet voor zichzelf kunnen zorgen. Kinderen verheugen zich over een stukje speelgoed, over een nieuw jurkje, dat zij ontvangen. Maar vader en moeder hebben wat anders te doen: hun ogen moeten zien, zij moeten hun ogen overal hebben en over alles laten gaan. En zoals de kleine kinderkens gezind zijn, zo zijn ook de volwassenen. Wij zien niet verder dan op hetgeen ogenblikkelijk tot de vervulling van onze behoeften dient; maar de Heere God in de hemel heeft al onze dagen en jaren, al onze lotgevallen, al onze haren, al onze tranen en zuchten geteld. Voordat het kind nog geboren is, laat Hij al de wieg daarvoor bereiden. Hij laat het kleed weven, voordat het kind, dat het dragen zal, nog het levenslicht aanschouwd heeft, zie, Hij zorgt al voor brood, voordat de mond die het eten zal, nog aanwezig is. Hij is Zijn mensenkinderen nabij. In het algemeen en in het bijzonder en zorgt voor alles en tegen alles wat zich voordoet op de weg.

Waar is deze God? Waar behoefte is, daar openbaart Hij Zich, Ik herhaal het, Hij maakt Zich op, sneller dan de bliksem. Want Zijn ogen doorlopen alle landen. Zo is er dan geen land, geen stad, geen oord, geen huis, geen woning, geen legerstede, waarop een zieke of lijdende ligt te kwijnen, waarover Zijn ogen niet gaan. Maar Zijn ogen dringen door alles heen om nabij te zijn, om te troosten, om genadig te zijn en hulp en uitkomst te verlenen. Om echter de volle troost van deze woorden te kunnen smaken, wordt er verondersteld, dat er behoefte, dat er een roepen tot God, een worstelen met Hem is, om verlossing en genade te verkrijgen.

De koning, tot wie de profeet deze merkwaardige woorden: "de ogen des Heeren doorlopen de ganse aarde", sprak, had veel wonderen beleefd. Het was geschied, dat er vele duizenden ja, duizendmaal duizend Moren zich tegen hem opmaakten om de stad en het land in te nemen. Toen had deze koning tot de Heere zijn God gebeden (2 Kron. 14: 11) en tot Hem gesmeekt: *Heere, het is niets bij U te helpen, hetzij de machtigen, hetzij de krachtelozen; help ons, o Heere, onze God. Want wij steunen op U, en in Uw Naam zijn wij gekomen tegen deze menigte; o Heere, u zijt onze God, laat de sterfelijke mens tegen U niets vermogen.*

Hemel en aarde heeft de Heere geschapen door het Woord Zijner Almacht. Hij sprak en het was er, Hij gebod en het stond alles daar, Hij roept de dingen, die niet zijn, alsof zij waren. Uit niets maakt Hij alles en wat leeg is, dat vervult Hij, Hij die gesproken heeft: *Mijns zijn beide, het zilver en het goud*. De hemel en de aarde zijn des Heeren. Daarom bad de koning in zijn benauwdheid: *Heere het is niets bij U te helpen, hetzij de machtigen, hetzij de krachtelozen*. Hij wilde daarmee zeggen: tegen honderdduizenden Moren heb ik geen kracht. Terwijl hij echter tegelijkertijd beleed en het ook uitsprak, dat de Heere zulk een God was, die de ontelbare Moren wel aan kon, ja, dat ze voor Hem niet meer waren dan een dropje aan de emmer, een stofje aan de weegschaal, heeft God ook gedaan naar dit zijn geloof.

Verder bidt de koning: "Help ons, Heere onze God. Want wij steunen op U en in Uw Naam zijn wij gekomen tegen deze grote menigte. O Heere, onze God, laat de sterfelijke mens tegen U niets vermogen." Tegen God vermag geen mens iets, geen duivel, geen wereld, geen dood, De koning Asa beleefde het zo, hij ondervond het, hoe de waarheid was, wat hij omtrent zijn God beleed.

Later echter komt hij in vernieuwde nood en verlegenheid. Toen, in plaats van opnieuw tot deze God de toevlucht te nemen en tot Hem alleen, wendde hij zich tot de koning van Syrië om zich te laten versterken door diens zichtbare macht. Zie, dit was nu volgens het menselijk verstand en menselijke berekening zeer verstandig gehandeld, maar voor des Heeren aangezicht was het een onwaardig gedrag. De koning bewees, dat hij geen liefde had voor zijn naaste, in dit geval de koning van Syrië. Want hij gaf hem, die toch niets was dan een sterfelijke mens, de roem en eer, die de Heere alleen toekwam. Hij handelde ook ontrouw tegenover zijn volk. Want dat zijn gewis ondeugende kinderen, die alles van hun ouders kunnen bekomen en zich toch naar vreemden wenden. In zijn waarachtig eigenbelang handelde de koning ook niet. Want hij liet de zekere, onbedrieglijke, almachtige steun des Heeren Heeren varen voor een onzekere, broze, menselijke steun.

Daarom zond de Heere in Zijn genade en ontferming een profeet tot hem om hem te bestraffen en hem een strenge boetpredicatie te houden en die boetpredicatie kan ons ook nog van nut zijn. En zoals ze ons tot verbrijzeling en verootmoediging brengt, zal zij ons ook kunnen vertroosten en opbeuren en ons goede moed doen vatten te midden van onze verdrukkingen.

Ten derde: ***dat zij de gehele aarde doorlopen om zich aan een bepaald aangewezen soort mensen "sterk te bewijzen"*** (of sterkte mede te delen).

"De ogen des Heeren doorlopen alle landen." Met welk doel? Wij vernemen dit uit het negende vers: "om zich sterk te bewijzen"; d.w.z om hulp en uitkomst te verlenen voor hen, die geen kracht hebben. Want het is van oudsher de taal der gemeente Gods geweest: "Bij ons is geen kracht tegen deze grote menigte, die tegen ons komt, maar onze ogen zijn op U." Des Heeren ogen zijn snel om kracht en hulp te verlenen. En niemand weet beter dan Hij, hoe zwak wij zijn. Want Hij kent ons tot op het gebeente. Als de nood op ons losstormt, als de last van kruis en leed ons neerdrukt, dan verblindt die nood ons geestelijk oog, zodat wij op des Heeren ogen niet zien, om Zijn hulp en voorzienigheid niet denken, zoals wij behoorden te doen, maar de Alwetendheid Gods vergeten.

Ach, zoals wij allen van nature zijn, huist er niets in ons dan verloochening van de Almachtige, levende en genadige God. Wie houdt het in nood uit eigen kracht vast, met troost voor zichzelf: "God ziet mij, de genadige en vriendelijke ogen des Heeren doorlopen alle landen, zij zijn ook op mij gevestigd. En deze God ziet mij aan met

innige bewegingen der barmhartigheid; zoals een teer liefhebbende vader of moeder hun oog gevestigd houdt op het kind."

Maar deze ogen des Heeren zijn ook ogen, die er naar zien, of men zijn vertrouwen waarlijk van alle schepselen aftrekt en op Hem alleen stelt, die in de hemelen woont. Want zo spreekt Hij immers bij de profeet Maleachi (Hoofdstuk 1: 6). *Een zoon zal de vader eren, en een knecht zijn heer. Ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer? En ben Ik een Heere, waar is Mijn vreze?* Nu zijn wij van nature onbekwaam om op iets anders acht te slaan dan op het zichtbare, namelijk op zonde en nood. En wij menen, dat als de duisternis ons aan alle kanten omringt, Gods vriendelijk oog ons ook niet meer kan zien, wij menen, dat, als het nacht is in ons en om ons heen, de Heere ook niet weet waar en in welke omstandigheden wij ons bevinden. Ach, hoe lang kan het duren eer de gedachte in ons hart komt: God ziet en weet alles en Hij heeft alles lang van tevoren geweten,

De koning Asa zag, hoe de machtige Baesa uit Samaria optrok met het doel op de grenzen van Juda een sterkte op te richten, teneinde Jeruzalem naar hartenlust te kunnen benauwen en dit ziende, ontzonk hem het hart. Toen nam koning Asa de toevlucht niet tot de onzichtbare God, die hem zo zichtbaar Zijn Almacht getoond had, maar hij zocht hulp en raad bij het zichtbare, hij stelde vlees tot zijn arm en wendde zich niet tot zijn oude trouwe God. O, het gedrag van Asa beviel de Heere toen zeer slecht!

En als wij zó handelen heden ten dage, dan mishaaft Hem dat nog evenzeer. Zijn ogen, die alle landen doorlopen zien het o, zo graag, dat onze ogen op Hem gericht zijn. Dat Hij helpt in nood zult u wel moeten bekennen, maar tegelijkertijd zult u het ook weer voor uzelf moeten belijden, dat u voortdurend Uw God vergeet. Dat u, zo Hij u aan uzelf overlaat, u voortdurend overgeeft aan de zonde en de wereld, en er weinig om denkt of om geeft, hoe zeer u daardoor uw God vertoornt, zodat ge u inbeeldt, dat de Heere achter een dikke, zwarte wolk is verscholen, waardoor Zijn blikken u niet kunnen zien. U zult het moeten erkennen, dat het louter geduld en barmhartigheid van de zijde Gods is, dat u hier nog bent, dat u nog in het heden der genade bent, dat u een goede gezondheid bezit, dat u brood, kleding, een goede legerstede en woning hebt. U zult moeten erkennen, dat dit alles een vrijwillige gave des Heeren is. Maar o, hoe zwak is ons hart om het voor hemel en aarde, om het voor onze zwakke metgezellen, voor mensen die hooi zijn en wier adem is in hun neusgaten, uit te spreken: God ziet mij! Als de nood over ons losbreekt, ja, dan is onze zwakheid zó groot, dat het ons onmogelijk is, ons op de Heere, die de hemel en de aarde gemaakt heeft, te verlaten. In zelfgekozen wegen kan de mens zich allerlei zware lasten opleggen en zichzelf half dood werken. Maar de ijverigste en welmenenste zal het nog het eerste moeten belijden, dat het hart zwak is en dat wij, met ons vleselijk verstand niets tot stand kunnen brengen.

Maar hoe gaat het nu toe met hen, die des Heeren zijn? Hoe zwak hun hart ook moge wezen, hoe zeer het ook moge heen en weer gedreven worden door 't stormgeweld der zonden, nochtans is hun hart, ook te midden van angst en vrees geneigd, God de eer te geven en bij Zijn woord en gebod te volharden. Waar het zo gesteld is, daar weet de Heere God ook wel, wat u op het oog hebt, al bent u ook nog zwak en ellendig. Ziet, daar begeeft Hij Zich op weg, daar komt Hij u nabij om u te versterken met de troost van Zijn woord, met Zijn hartversterkende en moedgevende genade en nabijheid, opdat u van harte de 37ste Psalm zou zingen: *wentel uw weg op de Heere en vertrouw op Hem, Hij zal het wel maken*; en u moedig en getroost uw God zou laten zorgen.

Waar de Heere echter zo de mensen in hun zwakheid ter hulp komt, daar heeft het de schijn, alsof de Heere Zelf ook zwak was. Want als Hij met ons wil omgaan, dan openbaart Hij Zich niet als de sterke God, die hemel en aarde gemaakt heeft, maar als Eén, die zwak met de zwakken, moede met de moeden schijnt te zijn. Niet als een sterke Held openbaart Hij Zich dan, maar als Eén die Zelf niet vooruit kan komen op de weg. Hij is treurig met de treurenden, Hij heeft medelijden met hen, die leed dragen en hard bekommerd zijn, en is met hen benauwd in al hun benauwdheid. En dat alles is waarheid bij Hem. Want als Hij Zich openbaart, dan doet Hij dat om te redden en te helpen. Dan komt Hij niet om na te zien, of alles nog, voordat Hij Zelf het heeft daargesteld, zó is als Zijn wet het gebiedt en Hij het ook hebben wil, maar Hij slaat de ellende en jammer gade om te wenen met de wenenden, om gebonden te zijn met de gebondenen, om ellendig te zijn met de ellendigen en hen zó uit al hun ellenden en noden te verlossen.

Dit is de wijze, waarop Hij Zich sterk bewijst. Hij wil, dat men al zijn zorgen op Hem wentelt, zoals Abraham ook deed, toen hij sprak: de Heere zal Zich een Lam ten brandoffer *voorzien* (Gen. 22: 8). Hij wil, dat wij al onze zorgen op Hem wentelen, en Hij is het, die ons daartoe kracht en sterkte geeft, opdat alles waarlijk op Zijn almachtige schouder komt te liggen. Ach, gij klein en ellendig mens, gij aardwormke, meent u werkelijk, dat uw nood groter is dan God? Of meent u werkelijk, dat er iets voor Hem is verborgen?

De Heere God heeft uw weinige penningen lang geteld, o arme weduwnvrouw, voordat u ze geteld hebt. Als u twaalf penningskes nodig hebt en u hebt er maar negen, dan weet Hij dat ook, voordat u het weet. En omdat Hij dat weet, zal Hij ook maken, dat u nochtans rondkomt. Niet de nood is het eerste aanwezig, en dan het brood en de uitkomst. Want de Heere leefde al van alle eeuwigheid, eer er een mensenkind het levenslicht zag. Hij is overal en steeds de Eerste; eerst heeft Hij brood en uitkomst bereid en dan komt de nood op, opdat God verheerlijkt zou worden als de machtige Verhoorder des gebeds: "geef ons heden ons dagelijks brood". Hij wil Zich aan ons openbaren, als Helper in de nood, Die ons met al onze lasten en noden draagt door nood en dood, ja, tot over nood en dood heen.

Dat ondervond Hagar, toen zij door de rechtvaardige Abraham uitgeworpen was, zoals zij het door haar zonden rijkelijk verdiend had; toen zij echter in de woestijn gekomen het kind onder een van de struiken wierp en het moedeloos uitriep: *dat ik het kind niet zie sterven*, juist toen werd zij bij haar naam geroepen (Gen. 21:17). Zij had gedacht: de Heere heeft mij verlaten, God wil met mij niets meer te doen hebben, en zie, juist toen zij dat meende, werd zij met name geroepen. Ach, daar wist zij niets van.

De Almachtige God heeft de namen van al de Zijnen opgeschreven in Zijn boek, hun gehele levensweg, hun geheel zonderegister, en op dat zonderegister heeft Hij de kwitantie gelegd, geschreven met het bloed van de Heeren Jezus Christus. Hij heeft alles zo voorbereid en verordineerd, dat het aan Zijn hand, in Zijn leiding, op Zijn weg beleefd en ondervonden wordt, hoe Gods ogen alle landen voorlopen. En waar dit beleefd en ondervonden wordt, daar wordt ook Zijn heilige Naam geëerd en gevreesd. Daar wordt ook Hem de eer gegeven, en van Hem geroemd, dat Hij waarachtig een God is, die zonden vergeeft, ongerechtigheden uitdelgt en ons reinigt in het bloed des Heeren Jezus Christus.

Des Heeren ogen doorlopen alle landen, zien in alle woningen, zien op alle lijdeneden, in alle harten van de mensen, opdat Hij het zwakke zou sterken. Hoop op Hem, o arm mens. Hij zal u niet begeven, noch verlaten. Al maakt de duivel u ook wijs, dat Hij u verlaten zal voor eeuwig, Hij zal bij u blijven, totdat Hij Zijn raad met

u volbracht heeft. Voor Hem is niets te wonderbaar, Hij wil en zal Zich sterk bewijzen aan hen "welker hart volkomen is tot Hem" (2 Kron. 16:9).

Ten vierde: **wie deze mensen zijn, namelijk zij "wier hart volkomen is tot Hem."**

Wat zijn dat voor mensen? Hierop antwoord ik u, u die voor des Heeren woord beeft, met enige wedervragen, en wel deze: bent u niet een schepsel Gods? Gaat u als zodanig het vee van het veld, de vogelen des hemels niet verre te boven? Bent u niet bovendien een zondaar voor God? Bent u niet in alle opzichten van Hem afhankelijk? O, zet dan ook het vertrouwen uws harten op Hem, uw Maker, die Zijn lieve Zoon voor u heeft overgegeven, opdat u in Hem, de Heere Jezus Christus vergeving van zonden, gerechtigheid en het eeuwige leven zou hebben. Geef Hem uw hart, geef u geheel op genade of ongenade aan Hem over, leg alles op Zijn Vaderlijke hand. Hij is het alleen, die al uw zaken uit zal richten. Hij is het alleen, in Wie onze adem en al onze paden zijn. Houdt Hij op hemel en aarde te dragen met Zijn almachtige arm, dan stort alles in één oogwenk in de afgrond. Dat u van uur tot uur, van dag tot dag door alles heen bent gekomen, op welke wijze dan ook, Wiens werk was dat? Hebt u er niet velen zien vallen aan uw rechter- en uw linkerhand? O, u arm menskenkind, geef de Heere uw hart, uw gehele weg, al uw nood, maar laat af van alle kromme en verkeerde wegen, wegen des ongeloofs en der vertwijfeling. Dat was Asa's zonde.

Zie, dat is de betekenis van dat woord: "wier hart volkomen is tot Hem." Volkomen namelijk zoals het kind volkomen is tot zijn moeder. Want u moet hier bij dit woord niet denken aan een voorgewende volkomenheid of volmaaktheid naar de mening van een vleselijke zedenkunde. Zie, het hart, het vertrouwen van zulk een jong kind is volkomen tot zijn moeder, als het angst heeft of geen raad weet of smart voelt, maakt het, dat het op moeders schoot komt, zo houdt het zich "volkomen" tot de schoot zijner moeder, en dat is zijn veilige schuilplaats. Zoals de moeder haar kindeke kent en gadeslaat, zo ziet ook de Heere die mensen wier hart "volkomen" is tot Hem.

Van nature heeft de mens er een afkeer van zich tot God te wenden en om die afkeer te verontschuldigen zegt hij: "God de Heere bemoeit Zich niet met de dingen des levens, Hij geeft er geen acht op." De natuurlijke mens plaatst God liefst verre van zich af in de hoogste hemel, alsof Hij niets van ons wist.

Waar echter het Woord, door de genade van de Heilige Geest, Gods werk in het harte aangevangen heeft, en voortzet, daar leert men het bij ervaring, *dat God is en dat Hij een Beloner is dergenen, die Hem zoeken*. Daar ondervindt men het: bij God is geen ding onmogelijk. Daar ondervindt men het en leert het dagelijks opnieuw, hoe waar het woord is: *roep Mij aan in de ure der benauwdheid, en Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eren*. Daar heeft men geleerd en leert men, dat het niets is bij de Heere te helpen, hetzij de machtige, hetzij de krachteloze. (2 Kron. 14: 11) Heeft men dit nu echter geleerd en leert men het dagelijks, dan moet men ook bij voortdurende bedroefd worden, ja, er zichzelf dag en nacht over aanklagen, dat men bij deze waarheid niet volhardt.

En deze God, aan Wie ik mij niet houden wil noch houden kan, Hij ziet mij, Hij kent mij door en door en al mijn zonden, die ik van mijn vroegste jeugd af heb begaan tot op de huidige dag, zij zijn Hem alle bekend. Nochtans: nochtans is Hij zó goedertieren, zó genadig, dat Hij mij het woord Zijner belofte schenkt.

Welaan, laten de zaken dan staan zoals zij staan; dit en dat stelle koning Baësa in het werk om ons te benauwen en te bedroeven, dit of dat ondernemen dezen of genen tegen ons, zó en zó ziet het er uit in huis of hart, de nood zij nog zo hoog gestegen en het schijnt van kwaad tot erger te gaan, maar ... 'nochtans, Heere mijn God, hier hebt u mij zoals ik ben, alles, alles werp ik op U, alles, alles leg ik in Uw Vaderlijke hand.

U alleen kent mij, U hebt hemel en aarde gemaakt, wees mij dan genadig, o Heere, naar Uw grote barmhartigheid, naar het woord Uwer belofte. U hebt alles in Uw hand; U blijft rechtvaardig, als U mij in de hel werpt, maar Heere, zo u mij nog éénmaal helpt uit deze benauwdheid, dan wil ik U roemen en prijzen tot in alle eeuwigheid.'

Al rukken er dan ook duizend en duizend zwaarigheden op ons los, zodat wij radeloos daar staan, ... tóch in een hoekje tot God de toevlucht genomen, Tot Hem met uw zonden, met uw noden, tot de Almachtige God heen. En zeg dan maar tot Hem: 'Heere, God, ik kan U niet zien, ik kan U niet aangrijpen, ik kan U niet voelen met mijn hand, maar nochtans, Uw woord is waar.'

Zie, in zulke wegen en ogenblikken maakt de Heere Zich snel op de weg om u de nodige kracht te geven, u aan Hem vast te klemmen. Zie, dit is de wijze waarop de Heere Zich in de ure der benauwdheid tot Zijn arme martelaars spoedt en zo is hun hart "volkomen" tot Hem. En zo doorlopen nog Zijn ogen alle landen, de gehele aarde, en die ogen zien in al uw kisten en kasten, ook in uw lege buidel, in uw nood, in het u aanklagend geweten. En waar 's Heeren ogen zó heen zien, daar zult u nog eens heilig lachen. Amen.

7. Jobs Verlosser

Want ik weet, mijn Verlosser leeft. Job 19: 25

Mijn geliefde broeders en zusters.

Het is niet goed, als wij alleen des zondags Christenen zijn, maar de gehele week door moeten wij Christenen wezen. Het vertrouwen op de levende God moet niet alleen aanwezig zijn, als wij iets zien, als wij naar ons begrip iets hebben, waarop wij ons kunnen verlaten, maar veel meer dan, wanneer er *niets* is. De waarheid Gods, de waarheid des geloofs is niet van onze gewaarwordingen of van ons gevoelen afhankelijk, ze is niet gebonden aan hetgeen wij zien of grijpen kunnen, maar berust op Gods beloften, door het geloof omhelsd. Die God, Die in de hemel woont, en alles in Zijn hand, macht en geweld heeft, regeert, en voor Hem zijn de mensen als een druppel aan de emmer, als een stofje aan de weegschaal. Wat gebeurt, gebeurt alleen door Zijn hand, geschiedt alleenlijk naar Zijn raad en gelijk Hij het bij Zichzelf heeft besloten. Zó hebben wij vaak oorzaak met Job te zeggen: *zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet ontvangen?* Job 2: 10.

"Geef ons heden ons dagelijks brood" is de bede, die de Heere ons gaf; maar als wij geen brood meer hebben, dan zitten wij diep in zorgen. Voor zo veel wij naar ons begrip zouden hebben, willen wij wel acht slaan op het Evangelie, maar wij luisteren niet graag naar Zijn heilige geboden, Zijn heilige wet. Het is bekend, dat wij in een plaats wonen die sinds eeuwen, boven vele andere, met Gods Woord en waarheid is begenadigd. Maar het is ook bekend, dat de zonden van onze woonplaats ten hemel schreeuwen, dat haar misdaden voor God niet zijn vergeten, en zij vol is van gruwelen tegen de heilige en levende God. Waar zullen wij nu blijven, waarheen zullen wij vlieden, als Gods oordelen over onze stad zullen aanvagen? Waar zullen Zijn kinderen blijven, die Zijn Naam aanroepen? Waar zullen wij ons herbergen, als wij gedenken aan onze eigen zonden; als wij indachtig worden onze lichtzinnigheid onze hoogmoed, onze wandel zonder de levende God? Waar wij wel iets van genade kennen of menen te kennen, maar slechts alleen zolang de Heere ons niets in de weg legt, Waar zullen wij blijven, als God de Heere, heden of morgen, voor honderden en duizenden de staf des broods breekt, zodat men niet meer weet wat te eten of te drinken, of waarmee zich te kleden? Dan staan wij radeloos daar, en waar zullen wij dan de moed vandaan halen, om te bidden: "Geef ons heden ons dagelijks brood", daar wij zulke grote en gruwelijke zondaars zijn?

Mijn Geliefden, als God komt, dan gaat het gewoonlijk, alsof, terwijl alles licht is, er plotseling een glas springt.² Bij God is geen ding onmogelijk. Kan God brood en klederen geven, kan Hij werk verschaffen, kan Hij helpen, als buitendien volstrekt geen uitzichten daarop bestaan? Aller antwoord is gewis: Ja!

Maar wat heb ik aan dat blote, *ja*? Wat heb ik aan de Almacht Gods op zichzelf? Alleen dan heb ik daaraan iets voor mijn arme ziel, te midden van mijn kommer en mijn zorgen, als ik mij mét al het mijne mag werpen op de levende God. Wat is toch wel het zwaarste stuk voor het geloof?

Dat is de wederopstanding der doden. Dat God een mens, op wonderbare wijze, laat geboren worden, dat Hij hem laat opvoeden en van alles verzorgt; dat Hij hem laat sterven en hem in de hemel opneemt, dat is alles nog niets, maar dat Hij ten laatste ook over het stof blijft staan, dat Hij, als de wormen al lang deze mijn ogen, dit mijn lichaam, deze mijn huid zullen doorknaagd hebben, nochtans alles weer zal

² Kohlbrugge zinspeelt op het springen van een der gaslampeglazen in de kerk te Elberfeld

verzamelen en te voorschijn roepen uit de graven, zodat een ieder voor Hem zal staan in zijn eigen lichaam, ... dat is groot, dat is wonderbaar! Zo wij recht daarvan overtuigd zijn, mogen wij Hem dan niet al het andere vrij overlaten, al het andere Hem toevertrouwen? Wanneer wij lang in de graven zullen zijn gezonken, als ons stof lang vergeten is in het land der levenden, als de wormen ons lichaam doorknaagd, en geheel opgelost zullen hebben, waar zal dan het stof blijven? Wie zal daarover waken? Wie zal dat weer verzamelen en verheerlijken, zodat het gelijkvormig zij aan het verheerlijkte lichaam van Christus? Dat kan Hij alleen, dat zal Hij alleen doen, die getrouwe Vriend, En zo Hij dat doen kan en doen zál, zal Hij dan ook niet voor alles voor dit leven zorg dragen?

Dit betuigt de lijdende Job als hij spreekt in Job 19: 25: ***Want ik weet, mijn Verlosser leeft,***

Wij slaan hier acht:

1. **Op de Naam "Verlosser."**
2. **Op het geloof dat spreekt: "mijn Verlosser."**
3. **Op hetgeen van deze Verlosser gezegd wordt: "Hij leeft."**
4. **Op de vaste overtuiging die zich daarin uitspreekt, dat Job zegt: *ik weet,*
En eindigen met enige toepasselijke aanmerkingen.**

1. ***Op de Naam Verlosser***

Het woord "Verlosser" beduidt hetzelfde als "Bloedvriend, nabestaande", die ons naar het bloed de naaste is, die het recht bezit, zijn bloedvriend te helpen, hem vrij te kopen als hij zichzelf verkocht heeft, hem vrij te kopen niet alleen voor zover het zijn persoon betreft, maar ook zijn goederen, die hij mocht hebben verkocht of weggeworpen.

"Losser, verlosser" betekent iemand, die met een losgeld, een losprijs de goederen wederom verwerft, die een bevriend persoon verkocht heeft. Verder beduidt het woord "verlosser" een bloedwreker, die het vergoten bloed van een verslagenen wreekt; alsook hij, die de kinderloze weduwe van zijn broeder of nabestaande zich ter vrouwe neemt.

In deze verschillende betekenissen vinden wij het woord "verlosser" dikwijls in de Heilige Schrift, zo vooral in Leviticus 25: 25, waar wij lezen: "Wanneer uw broeder zal verarmd zijn, en iets van zijn bezitting zal verkocht hebben, zo zal zijn lossen, die hem nabestaande is, komen, en zal het verkochte zijns broeders lossen." En vers 47 van hetzelfde hoofdstuk: "En wanneer de hand eens vreemdelings en bijwoners, die bij u is, wat bekomen zal hebben, en uw broeder, die bij hem is, verarmd zal zijn, dat hij zich aan de vreemdeling en bijwoner, die bij u is, of aan de stam van het geslacht der vreemdelingen zal verkocht hebben; nadat hij zich zal verkocht hebben, zal er lossing voor hem zijn: een van zijn broeders zal hem lossen; of zijn oom, of de zoon zijns ooms zal hem lossen, of die uit de naasten zijns vleses van zijn geslacht is, zal hem lossen; of heeft zijn hand wat bekomen, dat hij zichzelf losse."

Deze instelling gaf God de Heere ook als profetie, ziende op de geestelijke Bloedvriend Christus. Als iemand zich aan de duivel of de zonde als slaaf verkocht heeft, in slavernij geraakt en arm geworden is, zo geeft God naar Zijn wet, d.i. naar Zijn genade, het recht, dat zulk een mens, die zichzelf verkocht heeft, een lossen, een bloedvriend hebbe, tot wie hij moet komen, en die hem zal verlossen. Dit is ook het geval, als iemand uit armoede zijn goederen heeft verkocht; daarvan hebben wij ook heerlijke voorzeggingen en instellingen. "Lossen" betekent echter ook "Bloedwreker",

Numeri 35: 19: "De wreker des bloeds, die zal de doodslager doden: als hij hem ontmoet, zal hij hem doden." Gelijk hij doodslope, moet hij ook zelf doodgeslagen worden. Wanneer de doodslager zich niet in een vrijstad bevond, mocht de bloedwreker hem doden, ja, volgens de wet, was hij daartoe verplicht. Deze instelling was ook een profetie op Christus. In een ander beeld, waar van de vrijsteden wordt gesproken, betekent de doodslager de duivel, die de arme mens doodslaat: daar is dan Christus de bloedwreker, die Zich rust noch vrede gunt, totdat hij de duivel ook doodgeslagen heeft. Christus is voor al de Zijnen de ware, allernaaste Bloedvriend, zodat Hij geen engelen aanneemt, maar het arme zaad Abrahams, dat neemt Hij aan. Overmits dan de kinderen des vleses en bloeds deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks derzelve deelachtig geworden, opdat Hij door de dood teniet zoude doen dengene, die het geweld van de dood had, dat is de duivel, en verlossen zou al degenen, die met vreze van de dood, door al hun leven, der dienstbaarheid onderworpen waren. Hebr. 2: 14-16. Nog komt het woord "Verlosser", "Losser" in zijn volle betekenis voor in het schone boek Ruth. Daar staat geschreven hoofdstuk 2: 19, 20. Toen zeide hare schoonmoeder tot haar: Waar hebt u heden opgelezen, en waar hebt u gewrocht? Gezegend zij, die u gekend heeft. En zij verhaalde hare schoonmoeder bij wien zij gewrocht had, en zeide: de naam des mans, bij welke ik heden gewrocht hebbe, is Boaz. Toen zeide Naömi tot hare schoondochter: Gezegend zij hij de Heere, die zijn weldadigheid niet heeft nagelaten aan de levenden en aan de doden. Voorts zeide Naömi tot haar: die man is ons naastbestaande, hij is een van onze lossers: Christus is onze ware Bloedvriend en Losser, dat wil zeggen: Hij beërft al het goed, dat wij verloren hebben, dat wij in onze nood en armoede verkocht, en er aan gegeven hebben, wat wij dus niet meer bezitten. Hij beërft en koopt het, en geeft het ons weer met zichzelf, en zet ons weer in ons verloren erfdeel. Zo ook hoofdstuk 4. De andere, de nadere bloedverwant, d.i. de wet, moest eerst gevraagd worden, met hem moest de zaak vereffend worden, eer dat Christus als de ware Bloedvriend optreden kon. Boaz ging op in de poort des gerichts, en zette zich aldaar neer. En als de andere erfgenaam voorbijging, sprak Boaz met hem en zeide: Wijk herwaarts, zet u hier, u zulk een. En hij, Boaz, nam tien mannen, naar het getal van Gods geboden, van de oudsten der stad, en sprak: zet ulieden neer, en zij zetten zich. Toen zei hij tot die lossers: het stuk land, dat van Elimélech, onze broeder, was, heeft Naömi, die uit der Moabieten land is weergekeerd, verkocht. Ruth 4: 1-3. Dat betekent: zij vraagt, dat u of ik het los. Wilt u het lossen of niet? Ja, ik wil het lossen, sprak de nadere bloedvriend. Goed, maar dan moet u u ook Ruth, de arme, kinderloze Moabietische weduwe, ter vrouw nemen, om de naam van onze verstorven broeder over zijn erfdeel te verwekken. Dit wilde echter de nadere bloedverwant, de wet, niet. Want de wet wil wel onze werken hebben, maar onszelf kan zij niet aannemen. Christus echter wil zich over de arme, onvruchtbare weduwwrouw ontfermen, zoals geschreven staat, Jesaja 54: 1: Zing vrolijk, u onvruchtbare, die niet gebaard hebt, enz. Dat is alzo een Goël of Verlosser, Een lossers of verlosser is dus volgens de Hebreeuwse taal zulk een, die iemand loskoopt met een losgeld, en dat niet alleen de persoon, maar die ook de verloren goederen en eigendommen terugbrengt. Verder een, die het vergoten bloed wrekt, dus het leven der zijnen beschermt en bewaart, en eindelijk zulk een, die de van alle anderen gehate, en versmiede ziel aanneemt, en haar Heiland, Beschermers en Man wordt, en bovendien haar Bloedvriend is. En zo beschouwde Job Jezus Christus als zijn Goël, Bloedvriend, Lossers en Verlossers.

2. Nu geven wij acht op Jobs geloof. Mijn Verlossers, spreekt hij.

‘Die also mij, - niet alleen anderen maar ook mij, - met een losgeld vrijgekocht heeft en vrij kopen zal. Die niet alleen voor anderen, maar ook voor mij alle verloren goederen meegebracht heeft, en zal wederbrengen. Die voor mijn arme ziel zorgt, waar niemand anders voor zorgt. Die een Wreker is van mijn uitgestort bloed, en mijn vergoten tranen telt, en zich rust noch vrede gunt, totdat mijn bloed op mijn vijanden gewroken is.’ Dat zegt Job evenals David: *‘O Heere, ja, ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht, de zoon Uwer dienstmaagd. Gij hebt mijn handen losgemaakt.* Psalm 6. U hebt recht op mij, die U vrijgekocht hebt.’ Of zoals Thomas uitroept: *Mijn Heere en mijn God.* Want dat is de eigenschap van het ware geloof "mijn" te zeggen! Ook toen Hij van Zijn Vader verlaten was, riep onze Heiland: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Dit "mijn" zeggen, bevat ook in zich een betuiging van liefde en tederheid. En zo bekent dan de gelovige, als hij "mijn" zegt: ‘mijn Heiland en Verlosser’, dat hij zichzelf aan de duivel verkocht heeft, en in diens strikken vast is geraakt; dat hij al zijn goed verkwist en doorgebracht heeft; dat hij in zijn bloed verslagen ligt; en dat zijn ziel is als de ziel ener eenzame en verlaten weduwe, die door alle onweders voortgedreven en ongetroost is. Hij bekent het, dat hij onder de zonde verkocht is, en als een arme en ellendige daar staat, die echter ook van harte spreekt: "in deze Goël, in deze Verlosser heb ik alles terug, en ben ik zelf gezet op de weg des heils." De gelovige bekent door dit "mijn" zeggen, dat zulk een Goël onontbeerlijk voor hem is, dat hij anders zeker verloren is. Maar midden in zijn verlorenheid bekent hij het: ‘Deze is mijn Verlosser, Hij is mijn eeuwige toevlucht, en buiten Hem ben ik om en om, geheel en al, ook wat de hoop der toekomstige heerlijkheid betreft, een verloren mens. Maar Deze is de mijne, wij zijn met elkander verbonden. Hoewel Hij eigenlijk mijn Rechter zijn moest, omdat ik mij onder de zonde verkocht, en alles, wat Hij mij gegeven heeft, doorgebracht heb, verwacht ik Hem toch met een opgericht hoofd uit de hemelen. Want ik weet, dat Hij mij niet veroordelen zal, daar Hij zichzelf tevoren onder het gericht Gods gesteld heeft om mijnentwil. En dat weet ik ook, dat Hij woord en trouwe houdt. En hoewel ik verloren ben, en alles verloren heb, nochtans heb ik een machtige Bloedvriend. Hij is mijn Goël en Borg. Hij zal voor mij betalen, en heeft voor mij betaald tot de laatste penning toe. En hoewel ik diep in de ellende zit, ben ik nochtans niet ongelukkig. Want Hij leeft, die mijn arme, eenzame en verlaten ziel in genade heeft aangenomen en Hij is mijn Borg, die mijn zaak tot de Zijne heeft gemaakt.’

3. Op hetgeen van deze Verlosser gezegd wordt: "Hij leeft."

Verder heb ik gezegd, dat Hij leeft, dat Hij een levende Verlosser is, en geen dode afgod. Wat is levend? Ach, mijn Geliefden, wat is in ons oog levend? In ons oog leeft alleen wat wij zien, vlees en bloed, de mensen, de guldens, die wij in handen krijgen, het werk, dat wij hebben, om er ons brood mee te verdienen, in een woord, alles leeft voor ons, wat wij zien, en met onze ogen bekijken kunnen. Maar God? Maar de Heere Jezus? Hij alleen moet in onze ogen leven. Welgelukzalig zijn wij, zo al het andere voor ons in de dood gaat. Van Hem getuigt de Apostel Paulus, Rom. 6: 9 en 10: *“Wetende, dat Christus uit de doden opgewekt zijnde, niet meer sterft; de dood heerst niet meer over Hem. Want dat Hij gestorven is, dat is Hij der zonde éénmaal gestorven; en dat Hij leeft, dat leeft Hij Gode”*; dat wil zeggen: eens, voor altijd. En Openb. 1: 17, 18: *“En toen ik Hem zag, viel ik als dood aan Zijn voeten: en Hij leidde Zijn rechterhand op mij, zeggende tot mij: vrees niet, Ik ben de Eerste, de Laatste, en die leef, en Ik ben dood geweest, en Ik ben levend in alle eeuwigheid, Amen. En Ik heb de sleutels der hel en van de dood.*

De alziende Goël, de Verlosser, mijn Verlosser en God, leeft! Hij is niet dood, Hij is niet als de afgoden, die oren hebben en toch niet horen, die ogen hebben en toch niet zien, die niet spreken met hun tongen, die handen hebben en niet kunnen grijpen, die voeten hebben en zich niet op weg kunnen spoeden, om ons te helpen (Psalm 115: 5 vv). Nee, Hij, onze Goël en Heiland, leeft. Hij heeft oren en hoort het wenen, het schreien, het gebed der Zijnen. Ja, Hij verneemt ook de stille verzuchtingen, die tot Hem opstijgen. Hij hoort de ouden van dagen, Hij hoort de kindertjes. Ja, zelfs de kindertjes van twee en drie jaren, die, terwijl hun ouders onder de last van nood en kruis neergebogen zijn, in hun kinderlijke eenvoud spreken: / Heere Jezus, vader en moeder zijn zo bitter bedroefd tot de dood toe, U kunt helpen, ach, help dan toch ook.' Hij heeft ogen en ziet wat in de kast ligt en wat op de tafel staat, en wat in het hart diep verborgen is. Hij ziet het alles. Hij heeft ook handen, om te helpen, en voeten, om Zich tot degenen te spoeden, die diep gebogen in 't stof neer liggen. En ook alles ontbreekt, al is er geen vrucht van de wijnstok en geen rund op de stal meer, (Habakuk 3: 17). Nochtans is hij gelukzalig en nogmaals gelukzalig, die op de levende God hoopt. Hij, die psalmen ter hand neemt, en zingt: Hij leeft, mijn Goël leeft! Dat weet ik, zegt Job, *ik weet, dat mijn Verlosser leeft*.

Het Hebreeuwse woord geeft zulk een weten te verstaan, waarbij men om en om van een zaak overtuigd is, er niet aan twijfelt, maar er ten volle van is verzekerd, Een "weten" zoals het weten van de lieve aartsvader Jakob was, toen hij Jozefs beide zonen ging zegenen. Gen. 48: 17, vv. "Toen Jozef zag, dat zijn vader zijn rechterhand op het hoofd van Efraïm leidde, zo was het kwaad in zijn ogen, en hij ondervatte zijns vaders hand, om die van het hoofd van Efraïm, op het hoofd van Manasse af te brengen. En Jozef zeide tot zijn vader: niet alzo, mijn vader. Want deze is de eerstgeborene, leg uw rechterhand op zijn hoofd. Maar zijn vader weigerde het, en zeide: ik weet het mijn zoon, ik weet het, hij zal ook tot een volk worden, en hij zal ook groot worden; maar nochtans zal zijn kleinste broeder groter worden dan hij, en zijn zaad zal een volle menigte der volken worden."

Job wil dus zeggen: ik ben er van verzekerd, en twijfel er geenszins aan, Zoals ook Paulus zegt: Rom. 8: 38 en 39, "Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel, ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods; welke is in Christus Jezus, onze Heere.

Hoe kon Job dat weten? Dat wist hij uit de in het Paradijs geschonken beloften. Dat kon hij weten van Sem, dat kon hij weten van Abraham. Want volgens vele oude schriftverklaarders³, was Job een kleinzoon van Ezau, alzo behoorde hij tot het vijfde geslacht na Abraham. Uit de Paradijsbelofte kon hij het weten, uit de levende prediking had hij het vernomen, en eindelijk wist hij het door openbaring van de Heilige Geest. Daar heeft hij het geweten, - evengoed als wij, - dat het beloofde Vrouwenzaad lijden en sterven zou, dat Hij wederom op zou staan en de dood overwinnen, dat Hij leven en onsterfelijkheid aan de dag zou brengen, dat Hij niet alleen de ziel zou verlossen, maar dat Hij ook het lichaam zou verlossen, door dood, en graf, door verrotting en vernietiging heen. Ja, dat Hij, ondanks de verrotting des vleses, lichaam en ziel, weer tot één geheel verenigd, in Zijn heerlijkheid zou opnemen.

Dit weten wordt hem om zo te zeggen door de nood afgeperst.

³ Deze vele Schriftverklaarders zijn niet of nauwelijks bekend. Uit de leeftijd van Jog blijkt dat hij vóór Abraham geleefd heeft. Enkele eeuwen na de Zondvloed.

In het gehele boek Job zien wij een vreselijke strijd, Job begrijpt Gods wegen niet. Ondoorgroendelijk zijn hem de gangen des Heeren, zoals Hij hem leidt. Hij steunt helemaal niet op zijn eigen gerechtigheid, maar weet toch, dat hij met een goed geweten voor God en mensen geleefd heeft. Hij verstaat echter niet, dat de Koning der Koningen hem daartoe uitverkoren en gezet heeft om aller duivelen mikpunt te zijn, omdat Hij door Zijn oprechte knecht Job de gehele hel wilde beschamen. En in deze nood en angst, in deze hoogste aanvechtingen, spreekt hij het vaste en allerhoogste geloof uit, juist toen hij zo diep in nood zat, dat hij spreken moest: "Hij heeft Zijn toorn tegen mij ontstoken en mij bij Zich geacht als Zijn vijanden, Zijn benden zijn samen aangekomen, en hebben tegen mij haar weg gebaad, en hebben zich gelegerd rondom mijn tent. Mijn broeders heeft Hij ver van mij gedaan, en die mij kennen, zekerlijk, zij zijn van mij vervreemd. Mijn nabestaanden houden op en mijn bekenden vergeten mij. Mijn huisgenoten en mijn dienstmaagden achten mij voor een vreemde; een uitlander ben ik in hun ogen. Ik riep mijn knecht, en hij antwoordde niet: ik smeekte met mijn mond tot hem. Mijn adem is mijn huisvrouw vreemd; en ik smeeke om de kinderen mijns buiks wil; ook versmaden mij de jonge kinderen; sta ik op, zo spreken zij mij tegen. Alle mensen mijns heimelijken raads hebben een gruwel aan mij, en die ik lief had, zijn tegen mij gekeerd. Mijn gebeente kleeft aan mijn huid en aan mijn vlees, en ik ben ontkomen met de huid mijner tanden. Ontfermt u mijner, ontfermt u mijner, o u mijn vrienden. Want de hand Gods heeft mij aangeraakt," Job 19: 1 1-21.

Daar roept Job dus om ontferming bij de vrienden, maar vindt die niet, maar stijf en strak zien zij hem aan, als wilden zij zeggen: meent u, dat u rechtvaardiger zijt dan God? Hoe verheft u u, in uw eigengerechtigheid!

In deze nood nu roept en weent hij: "Och, of mijn woorden toch geschreven werden! Och, of zij in een boek ook werden opgetekend!" Dat heeft God laten geschieden dat zij met een ijzeren griffel en lood voor eeuwig in een rots gehouwen werden.

4. Op de vaste overtuiging die zich daarin uitspreekt, dat Job zegt: ik weet

En nu laat hij onmiddellijk volgen: "want ik weet, mijn Verlosser leeft." Hoe kwam het, dat Job dit met zulk een zekerheid zeggen kon? Er zijn er velen, die dit woord stout en overmoedig in de mond nemen, zonder dat het een zaak des harten is. Wie echter met Job weet, "dat zijn Verlosser leeft", die kent ook de ganse macht des twijfels. Die is het vaak bang, ja, zeer bang geweest, die is het nog vaak bang om 't hart. Die dit woord alleen met de oren horen, en met de mond uitspreken, zonder dat het in hun hart leeft, die kunnen het licht zeggen: *ik weet, dat Mijn Verlosser leeft, en luid zingen: "Jezus leeft, en wij met Hem."* Waar echter geen twijfelingen zijn, waar geen bestrijdingen zijn, waar geen angst, geen versagen is, waar geen gedurig onderzoeken is, of de grond, waarop men staat, wel vast is, daar is ook geen zaligmakend geloof.

Want Geliefden, waar zo alles ontzinkt, daar moet het aan de dag komen, waarop men gebouwd heeft, en wat men weet en gelooft. Dan, als alles is weggenomen, wordt het geloof levendig gemaakt. En hoewel de vijanden daar machtig zijn, hoewel de waterstromen vreselijk bruisen, zodat men meent te moeten omkomen voor eeuwig, nochtans breekt de Ster Jakobs, de blinkende Morgenster, in de duistere nacht door. Ja, juist daar begint de Heere Jezus te blinken en door alle nood heen, met de glans van Zijn bloed, van Zijn doornenkroon, met het licht Zijner heerlijkheid en macht. Waar dit geloofd wordt in waarheid dat de Heere zo de duisterste nacht in de heerlijkste dag kan veranderen daar twijfelt men er niet aan. Maar dat kan men zelf niet uitvinden, daartoe zou men niet komen met sluitredenen van het verstand, dat

leert men alleen door genade, door onderwijzing van de Heilige Geest. Daar is dan ook waarachtige verandering des harten aanwezig, zodat men levend is gemaakt, en overgezet in het rijk van de Zoon van God.

Voorwaar, het blijft niet uit, dat de ziel heen en weer wordt geslingerd. Het gaat gedurig op en neer, nu eens ligt de ziel vol angst neer, dan is zij er weer boven op. Nu is zij vol vreze, dan jubelt zij weer, nu heeft men niets, en dan klapt men in de handen van vreugde. Er is strijd en kamp in de ziel, en in die strijd komt de verzekering: *Hij is 't! Hij is 't! Hij is de Verlosser, mijn Verlosser, Die leeft tot in alle eeuwigheid.*

O, dat heerlijke woord des Heeren, dat kan maken, dat, hoewel er niets in de stal, niets in de kast is, er nochtans geen gebrek is. Dat, waar het werk ophoudt, er nochtans brood komt; dat, waar de ziel neergedrukt en geperst wordt, er nochtans verademing is; dat een arm schepsel, dat met God worstelt, Hem in waarheid vindt en gezegend wordt. Niet afgeweken van het dierbare Bijbelboek, niet opgehouden met het gebed! Wat in dit boek staat, dat blijft. Eer vergaan hemel en aarde dan een van 's Heeren goede, genadige en onwankelbare woorden. Eer vallen de sterren van de hemel, dan dat deze God, deze Goël de gebeden en smekingen van de Zijnen niet zou verhoren.

Toepassing

Maar o, laat ons toch één ding ter harte nemen, en dat is het behoud van onze arme zielen! Wij verstaan het niet, die te redden,;wij denken hoogstens aan uitredding voor 't lichaam. Daar behoort genade toe, om te weten, dat men zijn ziel te verliezen heeft, ja, om te weten, dat men een ziel te verliezen heeft, een kostelijke ziel. Want al schenkt God het een en ander voor dit leven, wat baat het, zo de arme ziel niet gered is? Het volk had eens in de woestijn niets te eten, en zij morden tegen God, omdat zij geen vlees hadden. Waar echter gemord wordt tegen God, daar toont Hij, dat Hij God is. Hij laat kwakkelers komen, het volk wordt rijkelijk verzadigd, maar tegelijkertijd ontsteekt de toorn des Heeren geweldig over het volk.

Dat hadden zij er nu van! Wat de mens begeert, wat hij op vleselijke wijze van God afdwingen wil, als ware dat de vervulling van Gods belofte, ... welaaan, hij zal het hebben. Maar dan zal God gewis met Zijn tuchtroede komen, opdat de arme ziel onder al die ingebeelde zegen niet verloren ga.

"Ik weet, dat mijn Verlosser leeft," Dat is de ware toevlucht! Tot Hem gevloeden, waar nood voorhanden is. Dan houdt men zich aan Zijn kruis, al dreigen dood en hel, en werpt zijn nood, angst gebrek en armoede, zijn zorgen voor vrouw en kind, huis en hof, met alles wat ons in 't aardse leven drukt, op Hem, Zo Hij zelfs voor het stof zorgt, als Hij, de Laatste, blijft staan over ons stof, over ons graf, als Hij ons stof, nadat het ineengestort, of van de wormen gegeten is, weer samenbrengt, opdat Hij het gelijkvormig make aan Zijn verheerlijkt lichaam, o wat kan Hij dan ook niet doen voor dit aardse leven? Wat kan Hij dan ook niet doen in onze nood? Wat, als wij morgen of overmorgen geen werk hebben? Wat kan dan de Heere? Alles heeft Hij in Zijn hand, macht en geweld.

Waar naar en van het zichtbare niets meer te hopen is, laat daar onze blik gevestigd blijven op Hem die leeft, en die zo almachtig is, dat dood, zonde, duivel, leven en genade, alles in Zijn handen berust. Hij ontfermt zich met eeuwige ontferming, ook waar Hij straft en tuchtigt en met Zijn oordelen komt over stad en land. Nochtans bewijst Hij, dat Zijn Naam Jezus is, en dat Hij ook zorgt voor het dagelijks brood; Hij die arm wilde worden om onzentwil, opdat wij door Zijn armoede zouden rijk worden. Amen.

8. Een van Gods wegen met Zijn volk

Maar God spreekt eens of twee maal; doch men let niet daarop. In de droom, door het gezicht des nachts, als een diepe slaap op de lieden valt, in de sluimering op het leger, dan openbaart Hij het voor het oor der lieden en Hij verzegelt hun kastijding;
Enz. Job 33:14-30

Mijn geliefden, Wij weten wel, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken, wij belijden ook wel, dat wij zondaren zijn, maar hoe wij eigenlijk zondaren zijn, dat wordt toch niet zo licht geleerd. Waar het Evangelie tot ons komt, daar kan met het vernemen en er zichzelf over verheugen en toch van binnen dood zijn. Wij kunnen menen dat wij zeer Evangelisch zijn en toch naar de gehele mens ons onder de wet bevinden, zodat wij denken: wee mij, wanneer ik niet dit of dat gedaan heb, dan zal God mij straffen. Daar wil men dan trouw aan God en Zijn Woord zijn, maar begrijpt niet, dat men op zichzelf stro is en wanneer de begeerte komt, is zij als een vonkje en zet alles in vlammen. Wij hebben daarvan geen begrip, hoe de lust naar het vergankelijke in ons is en dat juist deze begeerte veel machtiger in ons is dan onze voornemens.

Daar heeft de mens een Evangelie gehoord en zijn lust speelt met hem en drijft hem in het verderf, waar God Zich niet zijner ontfermt. Het hart, dat moet veranderd zijn. Het moet aan een mens vervuld zijn, wat God gezegd heeft: *Ik wil het stenen hart uit u wegnemen en wil u een hart van vlees geven.* Het moet bij hem waar worden wat de Heere gezegd heeft: *tenzij dat iemand wedergeboren is, zo kan hij het rijk Gods niet zien, niet erkennen.*

Ik weet, dat de Heere God in Zijn genade allerlei wegen en middelen heeft om de een zo, de ander weer anders te helpen. Dat de Heere God bij sommigen al in de prilste jeugd aan het hart werkt. De kentekenen daarvan zijn, dat iemand bij alle verkeerdheid toch zich voortdurend buigt onder dat wat recht en gerechtigheid is, onder Gods wet. Maar wat dood is, dat is dood en daar pleegt de Heere God ook al op jeugdige leeftijd te komen en aan te kloppen. Sommigen zijn er die nog te elfder ure een penning vinden. Maar hoe het daarmee ook is, dat moet toch gekend worden, dat men overgegaan is van de duisternis tot het licht en uit het geweld des satans tot God. Het Evangelie predikt niet alleen het geloof, maar ook de bekering, dat het hart van de mens gebroken is.

Ik leg nadruk op dit laatste. Want er zijn allerlei bekeringen, bijvoorbeeld, waar de wereld met de mens zich bekeert, maar de duivel in het hart blijft, waar de mens genoeg heeft in godsdienstige dingen. Maar waar waarachtige bekering is, daar grijpt het dieper in, daar komt een gebroken hart, daar is de mens geknakt gelijk een bloem, die al prijkt in de tuin, maar haar steel werd geknakt en nu is zij verwelkt. Dat er nu van dat ogenblik af slechts een leven zij uit genade en van genade, daartoe heeft de Heere allerlei wegen en middelen, en Hij verstaat het, de mens geheel en al om te keren. Op één van deze wegen, die niet zo zeldzaam is, wilde ik u in dit avonduur opmerkzaam maken.

Wij vinden hem in Job, hoofdstuk 33: 14-30:

Maar God spreekt eens of twee maal; doch men let niet daarop. In de droom, door het gezicht des nachts, als een diepe slaap op de lieden valt, in de sluimering op het leger, dan openbaart Hij het voor het oor der lieden en Hij verzegelt hun kastijding; opdat Hij de mens afwende van zijn werk en van de man de hovaardij verberge; dat

Hij zijn ziel van het verderf afhoute en zijn leven, dat het door het zwaard niet doorga. Ook wordt hij gestraft met smart op zijn leger en de sterke menigte zijner beenderen; zodat zijn leven het brood zelfs verfoeit en zijn ziel de begeerlijke spijs, dat zijn vlees verdwijnt uit het gezicht en zijn beenderen, die niet gezien werden, uitsteken en zijn ziel nadert ten verderve en zijn leven tot de dingen die doden.

Is er dan bij Hem een gezant, een Uitlegger, één uit duizenden om de mens zijn rechte plicht te verkondigen, zo zal Hij hem genadig zijn en zeggen: Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale; Ik heb verzoening gevonden! Zijn vlees zal frisser worden dan het was in de jeugd; hij zal tot de dagen zijner jonkheid te rugkeren. Hij zal tot God ernstig bidden, Die in hem een welbehagen nemen zal en zijn aangezicht met gejuich aanzien. Want Hij zal de mens zijn gerechtigheid weder geven.

Hij zal de mensen aanschouwen en zeggen: Ik heb gezondigd en het recht verkeerd, hetwelk mij niets heeft gebaat, maar God heeft mijn ziel verlost, dat zij niet voere in het verderf, zodat mijn leven het licht aanziet. Zie, dit alles werkt God twee- of drie maal met een man, opdat hij zijn ziel afkere van het verderf en hij verlicht worde met het licht der levenden.

Voor het ogenblik zou ik niets zozeer wensen, dan dat het dicht bij zes uur was, zodat ik geen enkel woord meer spreken moest. Dan zou ik zeggen: u hebt gehoord - weliswaar van een Bileam; want dat was Elhu⁴, maar nochtans gehoord - woorden, die Godes zijn, woorden om moed te vatten op de weg, woorden, die wel te bedenken zijn, woorden, waarbij men zichzelf rekenschap kan geven en zich te vragen heeft: *hoe ziet het er met mij uit?*

Job leefde onder de Arabieren, en daar had men Gods Woord niet. De wijzen wisten weliswaar iets ervan, de overigen echter niet. God echter is God in alle wereld en wanneer iemand ook al vroeger in de catechisatie Gods Woord ontvangen heeft, heeft hij, zolang het niet in merg en bloed is overgegaan, toch niets daarvan. De wegen, die God heeft, zijn alle naar Zijn eeuwige Raad en om bij de mens aan te kloppen, gebruikt Hij ook wel een droom. Want het is zeker, wanneer het lichaam slaapt, dan slaapt daarom de ziel niet en in de ziel gaat menig ding om wat een ander niet gewaar wordt; maar God, Hij ziet in hart en ziel. Niet dat wij daarom op dromen zullen acht geven, maar wanneer ons God een droom geeft, dan geeft Hij hem ons om ons te waarschuwen.

Abimelech, de koning, had verscheidene vrouwen, maar hij had daaraan niet genoeg. Want hij stak vol begeerte. Daar komt weer een schone vrouw in zijn nabijheid, Saraï, en nu wil hij die ook hebben. Maar daarbij wil hij toch ook vroom zijn. Toen God tot hem kwam in de droom, verontschuldigde hij zich, dat hij het in eenvoudigheid des harten gedaan had, daar hij toch wel had kunnen weten, dat God in den beginne één man en één vrouw schiep en dat die twee tot één vlees zijn moesten. Nu ja, God laat hem in zijn vroomheid, zegt echter: "Ik heb u belet om tegen Mij te zondigen."

Zo heeft God allerlei middelen en wegen. Vanwege de zonde komt Hij en werpt op de mens allerlei ziekte, zoals hier in de streek de tering veel voorkomt; dat is dan de Heere, die Zich opmaakt en aan het hart der mensen aanklopt.

Wanneer God wil en Hij is de mens genadig, dan laat Hij op hem ook de uitwendige tering komen. Want de zonde verbrijzelt de mens en is geestelijk en lichamelijk het menselijk verderf en al is hij heden gezond, zo kan hij morgen toch ziek worden. En wanneer God wil, dan heeft het een eind met zijn geloof, dan verdwijnt alle genade en

⁴ De harde stelling dat Elihu Bileam was, is zó onredelijk, dat het onbegrijpelijk is, dat K. deze mening durft handhaven.

alles wijkt van hem, zodat de mens niets meer heeft en hij kan zijn beenderen wel tellen. Hij wordt dan een arm dier en ligt voor God als een afschuwelijk voorwerp.

O, mijn geliefden, Waar God vrede brengen wil, de waarachtige vrede, daar ontnemt Hij de mens de valse vrede en waar Hij de mens een Toeverlaat zijn wil, daar ontnemt Hij hem ieder ander toeverlaat, ook die op zijn gezondheid. Wanneer Hij des mensen hoogste Goed zijn wil, neemt Hij hem ook het andere en wanneer Hij het alléén zijn wil, dan wil Hij het ook alleen zijn. Want God is ook ijverig voor Zijn liefde, Hij wil het hart van de mens geheel hebben, opdat de mens des te beter zal genieten, wat God hem in dit leven geeft en zich er niet aan zal verderven.

De mens heeft een voornemen totdat God hem in Zijn geweld en in Zijn macht neemt, zodat hij geen wil meer heeft en van God afhangen moet; en dit voornemen des mensen is boos, wanneer het ook goed is. God wil de mens afkeren van zijn werk, hetzij boos of goed, opdat Gods werk, wil en gebod in hem aanvangt. De mens steekt vol hoogmoed, hij moet het telkens gedaan hebben, wat hij niet verlost heeft, dat wil hij ook niet behouden; wat hij niet zelf gedaan heeft, dat laat hij gaan, zoals het gaat. De mens is een hoogmoedig dier, steeds wil hij zich laten gelden met iets te doen, steeds iets maken, de een zowel als de ander. *God wederstaat de hovaardige, maar de nederige geeft Hij genade* (Jakobus 4: 6).

De hovaardigheid was het die veroorzaakte, dat Saul eindelijk voor David vallen moest. God komt en wil de mens afwenden van zijn voornemen, van zijn boze werken, - wat echter de mens goed noemt, - opdat de mens zich in zijn goede werken niet hoogmoedig opblaze. God komt en klopt bij de mens aan, dat hij zich afkere van zijn hovaardigheid. Algemeen steekt deze in de mens. Daar gaat hij vol hoogmoed en meent dat hij iets in de wereld is, totdat God komt en de aardbodem doet schudden, zoals Hij eens in een grote stad gedaan heeft, dat zij beeft en siddert en alle volk roept: *ontferming, ontferming!* Daar ligt dan de hoogmoedige man,

God kan hovaardigheid niet dulden; Hij is niet hovaardig, maar rijdt als een Koning op het veulen van een ezelin ons tegemoet. Hij hangt als een vloek aan het kruis. Hij verbergt Zijn heilig aangezicht niet voor smaad en speeksel, Hij wil worden en is geworden als een worm, die zich in het stof buigt.

Hij heeft de engelen, die in Zijn heilige hemel heerlijk geschapen waren, toen zij rebelleerden in trots en hovaardigheid, uit de hemel in de hel geworpen.

Geen hoogmoediger voorwerp dan de mens bestaat er. En wanneer hij ook boven anderen tienmaal meer begenadigd is, komt de Heere neer en buigt hem en werpt hem neder in het slijk. Toch is dan de hovaardigheid steeds opnieuw aanwezig: *o, hoe word ik niet erkend!*

Zo komt God en klopt bij de mens aan, opdat Hij hem afkere van zijn voornemen en hem **behoede voor hovaardigheid**. Wanneer echter God begint aan te kloppen, dan wordt de mens mager, wanneer God begint hem tot inkeer te dwingen en alles in stukken breekt, dan laat de mens het hoofd hangen.

God heeft wel allerlei manieren om te komen, Hij werpt de mens op het ziekbed en neemt hem alles weg. Hij maakt het, dat hij bij zijn zedelijk gevoel aangegrepen wordt, dat hij teniet gebracht wordt en daar verbijzeld ligt voor het aangezicht Gods, dan belijdt: ach, God, wat ben ik toch voor een mens, Dat weet u allen wel min of meer wie u bent en wie het vandaag niet weet, die weet het morgen. Ach, daar gaat zoveel door het hoofd van de mens heen, daar komt zoveel in het hart van de mens op, Zijn het engelen des hemels? of duivelen? of zwijnen? Een ieder steke zijn hand in eigen boezem,

Ik zeg, dat God allerlei middelen en wegen heeft om een mens krachtadig tot inkeer te brengen. *Wanneer Hij wil, zo maakt Hij hem mager, zodat hij zijn beenderen tellen kan. Ook wordt de mens gestraft met smart op zijn leger en de sterke menigte zijner beenderen, zodat zijn leven het brood zelfs verfoeit en zijn ziel de begeerlijke spijs, dat zijn vlees verdwijnt uit het gezicht, en zijn beenderen, die niet gezien werden, uitsteken en zijn ziel nadert ten verderve en zijn leven tot de dingen die doden.*

Het verloren zijn - engelen kunnen het voelen - het verloren zijn van een mens, ... o, het is zo diep! O, hoe zou de mens soms liever een dier zijn dat geen ziel heeft, waarvoor het verantwoordelijk is. O, hoe is het de mens vaak te moede, dat hij liever niet geboren mocht zijn, dat hij liever sterven mocht, was er maar geen eeuwigheid.

Alles gaat goed, zolang de mens te eten en te drinken, zolang hij kleding heeft en gezondheid. Ik spreek echter nu daarvan, wat God bij een mens doet, dat God het duldt, dat er zó veel, zó ontzettend veel ellende in dit leven te vinden is; en dat een mens, - niemand weet het en niemand wordt het gewaar, - zó veel ellende en verlorenheid ervaren en doormaken moet.

Wie doet dat?

God!

Waarom? Opdat men zich daarin bedde en kome met een belijdenis, die men verkeerd uitlegt: "ik ben vleeselijk verkocht onder de zonde?"

Nee, opdat God de mens "afwende van zijn werk; en van de man de hovaardij verberge." Dat hij geheel zó te liggen komt als God hem hebben wil. Dat hij voor God worde als een bedelkind, dat hij een kind worde om te verlangen naar de kruimels die van des Heeren tafel vallen. Dat hij alle wederwaardigheden over zich late gaan en ophoude lief te hebben van ganser harte, wat vergankelijk is, maar van ganser harte verlange naar de levende God. Dat de mens ophoude van zichzelf te menen, dat hij iets was en iets zou kunnen, maar aanheffe te belijden: *God is het alleen!* Hij alleen is groot en ik ben een worm, van God hang ik af in al mijn wegen en Hij is alleen te vrezen,

God brengt de mens in de diepte, u en mij. Daartoe dienen al Zijn wegen! Maar daar ligt men nu, Ik denk, daar wordt in de duisternis, in de nacht, door duizenden gezocht; kan een mens het toch niet laten, waar hij zijn bederf begint in te zien, met dit zuchten tot God te gaan: *Ach God, Wat nu?* Wanneer de mens neerligt, nabij de dood, de hel in het hart, geen vrede in de ziel; nergens iets, waaraan men zich houden kan; alles is verdwenen en heengegaan; men heeft aan de wereld niets, aan zichzelf niets, aan de zijnen niets en aan God ook niets, ... dat is de raad:

Is er dan bij Hem een Gezant, een Uitlegger, één uit duizend, om de mens zijn rechte plicht te verkondigen, zo zal Hij hem genadig zijn en zeggen: verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale; Ik heb verzoening gevonden.

"Is er dan", er staat niet: "er is dan een Gezant," Twee zullen zuchten: "ach God," De één zal zuchten, omdat hij de beker van zijn lust niet leegdrinken kan; dan is er geen Gezant aanwezig. De ander zal zuchten, dat hij Gods Majesteit, gerechtigheid, heiligheid en gebod erkent. En hij, Gods schepsel, ligt daar zo verbijzeld en verdorven ... dan komt de Gezant.

Ik leg u dit zo uit opdat mijn God rechtvaardig gemaakt zij in de gewetens van allen, die Zijn Woord horen. Anders is er geen heil, geen redding en geen weg. Dat het dan niet het eerste moge zijn, dat een mens persoonlijk zijn wil heeft, dat hij zijn

gezondheid terugontvangen heeft, maar dit moet op de eerste plaats komen: *dat een mens persoonlijk met zijn God verzoend zij*. Er zijn velen, die alles verloren hebben en zij zuchtten: "ach God;" en wanneer zij het hunne terugontvangen hadden, lieten zij God toch varen.

Dit moet het eerste zijn, *dat een mens persoonlijk met zijn God verzoend zij*. Wanneer dat niet komt, is er geen raad. Het hangt echter van Gods soevereiniteit af, niet van de vrije wil van de mens, dat de mens soms denken mocht, dat hij zalig kon worden, wanneer hij wilde. God laat Zich niet bespotten. De goede gelegenheid is van achteren kaal; grijpt men haar, wanneer zij komt, zo heeft men haar; is zij aan iemand voorbijgegaan, zo kan men haar niet meer grijpen.

Gods soevereiniteit moet erkend worden, God de Heere is niet verplicht, iemand van ons in Zijn zalige hemel te nemen. De mens meent wel, dat hij God iets bijzonders daarmede doet, wanneer hij tot Hem bidt. Maar bent u Godzalig, bent u vroom en gelovig, dan bent u het voor uzelf, God heeft ons niet nodig, Wil Hij ons verlossen, het hangt af van Zijn soevereiniteit. En deze is het, die erkend wordt door een ieder, die niet om zijn lust te hebben, maar vanwege de heiligheid Gods en zijn eigen verlorenheid belijdt: *gebeurt het, dat ik nog verlost wordt, zo is het een wonder*,

Dan komt van de hemel een Gezant. U kunt het voor u persoonlijk niet geloven, wat u zegt van vergeving van zonden. U kunt niet vasthouden de vraag: "hoe zijt gij rechtvaardig voor God?" tenzij dan, dat deze Gezant er is.

"Is er dan een Gezant?" wie is dat? Het is Degene van Wie wij ook lezen bij Hosea (hoofdstuk 12, : 5): "Ja, hij droeg zich vorstelijk tegen de Engel, en overmocht Hem: hij weende en smeekte Hem. Te Bethel vond hij Hem en aldaar sprak Hij met ons." Dat is gezegd van Jakob, van wie wij lezen, dat hij aan het veer Jabbok, toen hij met al de zijnen verloren was, met de Engel geworsteld en Hem gebeden heeft: "Ik laat U niet gaan, tenzij Gij mij zegent," En deze Engel heet in vers 4: "God." Zo is dus deze Gezant (of Engel) God, de eeuwige Zoon van de eeuwige Vader, die gezonden werd van de hoge hemel en komt om te zoeken het verloren schaap, dat Hij zoekt tot Hij het gevonden heeft. De Gezant is dus de Gezondene van de Vader, zoals de Heere Jezus in het Evangelie meer dan eens van Zichzelf zegt, dat Hij van de Vader gezonden en in de wereld gekomen is om te zoeken en zalig te maken wat verloren is.

Wanneer dus een Gezant, "één uit duizend", - dat is: die met niemand vergeleken kan worden, bij geen andere gezant (engel) - komt met majesteit, macht en genade, (de Onvergelykelijke), ... Die alleen, ja, alléén kan dit doen. Zoals wij belijden, dat geen schepsel in de hemel noch op de aarde gevonden worden kan om ons zalig te maken, maar dat Hij, die ons zalig maakt, moet zijn: waarachtig God en waarachtig en rechtvaardig mens in één Persoon. Dat is de Gezant, één uit duizend, wie niemand gelijk is, die allen overtreft.

*Alleen tot U, Heer, Jezus Christ,
Mijn hope staat op aarde,
Ik weet dat u mijn Heiland zijt,
Geen troost heeft anders waarde,
Geen blote mens werd ooit geboren,
En ook geen Engel uitverkoren,
Die mij uit noden helpen kan,
Ik roep U aan.*

Dat is Eén uit duizend. Wanneer Die met hem spreekt. In het Hebreeuws staat er: 'Is er dan een Gezant, één uit duizend, een Advocaat.' Dit woord, dat in het Hebreeuws

staat, betekent: 1e iemand belachen of bespotten; 2e voor iemand intreden, en dus met allerlei wendingen der rede spreken, zodat de ander, tot wie hij spreekt, overtuigd is. Zulkeen noemen wij: Borg, Plaatsbekleder, die in onze plaats optreedt. Wij noemen Hem Voorspraak: "En indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige (1 Johannes 2, 1).

Wanneer die nu tot Hem zegt (zo zal Hij tot Hem zeggen) ... tot wie dan? Het Hebreeuws is duister. Hij spreekt met God, alzo dat Hij met Zijn heilverdienste bij God intreedt, dat Hij voor Gods troon verschijnt met Zijn verworven gerechtigheid, met Zijn bloed, met Zijn heils- en Middelaarsverdienste; zo spreekt Hij met God. Hij spreekt met de mens alzo, gelijk als wij weten, dat Hij is onze hoogste en enige Leraar en Profeet, van God de Vader gegeven en gezalfd, opdat Hij ons de verborgen raad en wil van God aangaande onze verlossing volkomen openbare. Wanneer men daar zo neerligt in zijn verlorenheid en in zijn verderf, en Hij er dan is, die God gezonden heeft, om het verloren schaap te zoeken, wanneer Hij er dan is bij God en bij God voortreedt met Zijn gerechtigheid en heiligheid, *dán* spreekt Hij troostvolle, zoete woorden des vredes in het hart van de verlorene.

Hij komt "***om de mens zijn rechte plicht te verkondigen.***" Wat is dat? Ja, daar komt eerst de kardinaal en de monnik in het hart op, om de mens te leren, wat zijn rechte plicht is. Dat hij zich toe moet leggen op uitwendige schijn en werken. In plaats van hem te zeggen, dat hij eerst persoonlijk met God verzoend zijn moet, dat dit geen uitstel verdragen kan, zegt hij hem, 'dat hij zijn zonden overwinnen moet; heden hebt u het niet goed laten liggen, dan moet u morgen beter opletten en acht geven.' Dat is de arglistigheid van de duivel.

Zo leert echter deze Gezant niet, maar Hij verkondigt de mens zijn rechte plicht, dat is, hoe hij voor God rechtvaardig kan worden. Waar deze Gezant komt, leert hij de mens in het hart wat hij met de mond belijdt: *Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?*

Alleen door een oprecht geloof in Jezus Christus. Alzo, dat al is het dat mij mijn consciëntie aanklaagt, dat ik tegen alle geboden Gods zwaar gezondigd en ook nog steeds tot alle boosheid geneigd ben, toch God, zonder enige van mijn verdiensten, enz.

Wanneer nu deze Gezant komt om de mens te verkondigen, hoe hij rechtvaardig voor God is hij heeft rechtvaardigheid en heiligheid gezocht en toch niet kunnen vinden, hij heeft gewerkt en toch niets tot stand gebracht wanneer de Gezant komt, deze Advocaat en Leraar, wanneer Hij in het hart binnenkomt met de zoete troost van Zijn Evangelie, dat Hij de mens verkondigt, hoe hij rechtvaardig zal zijn voor God, alleen door het oprechte geloof, dan ontsteekt Hij ook in het hart het geloof aan het woord, aan dit Evangelie, dat van boven af neergeworpen wordt in het water, waarin de mens schijnt te verzinken, en de mens in zijn doodsworsteling grijpt het aan, of ook alle duivelen roepen: u mag het niet aangrijpen, het is niet voor u, maar hij heeft niets anders, hij grijpt deze waarheid "Jezus bloed en gerechtigheid" en hij moet geloven, of hij wil of niet, hij moet het doen vanwege zijn grote ellende. Want hij is verloren en heeft geen andere redding.

Wanneer deze Gezant komt om de mens zijn ware plicht te verkondigen "zo zal Hij hem genadig zijn." Wie dan? God, de Rechter, Die zal de mens genadig zijn. Hoe zal Hij hem genadig zijn? Hij zal Zich zijner ontfermen. Hij komt met Zijn eeuwige goedertierenheid en liefde, zoals Hij gezworen heeft: *Zo waarachtig als Ik leef, Ik heb geen lust in de dood van de zondaar, maar dat hij zich bekere en leve.* Hij zal Zich zijner ontfermen. Hij, de allerhoogste God, die geen mens nodig heeft, Hij ziet door

alles heen de mens, hoe "het vlees verdwijnt uit het gezicht en zijn beenderen uitsteken." Hij ziet hem in zijn nacht en in zijn angst en hoort zijn: "Ach God!" En het oprecht geloof wordt geleerd, dat de mens rechtvaardig is voor God alleen door Jezus Christus. En de mens gelooft en schreeuwt: "Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp!" En ... hij gelooft.

En er komt van God, er komt een blik van Zijn troon, die hem vrijmoedig maakt. "**Hij zal hem genadig zijn en zeggen** ... Dat is weer moeilijk. Wie zal dan zeggen? God, de Zoon zal zeggen: *Genadig is God de Vader; als Rechter zal Hij genadig zijn.* Want God de Zoon zal zeggen: *Verlos hem; of: hij zal verlost worden;* dat wil zeggen: reken het hem niet toe, dat hij zo goddeloos is, dat hij zo verdoemd is voor U en vervloekt voor Uw wet. Maar hier is Mijn gerechtigheid, hier is Mijn heiligheid, hier is Mijn volkomen gehoorzaamheid, die schenk Ik hem, Mijn Vader. Hier is Mijn bloed, Ik heb alles gedaan; hij heeft niets, wat Ik echter heb, dat gaf Ik hem. Zo heet het: '*Verlos hem, of: hij zal verlost worden.* Ik schenk hem Mijn volkomen genoegdoening, heiligheid en rechtvaardigheid, anders daalt hij in het verderf neder. Want er bestaat geen andere genade voor hem.'

Nu volgt de oorzaak, waarom hij verlost moet zijn en niet in het verderf nederdalen: ***Ik heb verzoening gevonden.*** Er is dus een oorzaak, waarom God de Vader, op de bede van Zijn Zoon, aan een goddeloze, - die daar ligt in zijn jammer en in zijn nood, - zijn goddeloosheid niet toerekent. En deze oorzaak is: de Gezant Gods, gezonden van God. *Hij heeft gevonden een verzoening.* Dat is: een losgeld heeft Hij gevonden om genadig te bedekken de smaad en de schande van de verlorene. Hij heeft gevonden, dat in eeuwigheid voor God bedekt zouden zijn alle uw gruwelen en schandelijke dingen. Zodat u zingen mag: *welgelukzalig is hij, wiens overtredingen vergeven, wiens zonden bedekt zijn.*

En wat is het gevolg? Dit is het gevolg, dat een mens gezond en gelukkig zij aan zijn lichaam, wanneer God wil; en aan de ziel, dat hij tot het gebed kome; dat hij het aangezicht van de eeuwige Ontfermer zal zien; en dat hij voor God zal belijden: 'ik heb gezondigd, ik ben een zondaar en een mens, Gods genade alleen is het, dat ik ben, die ik ben; hoog leve de genade en Zijn gebod! Amen.

9. Een en ander omtrent Job

***"Gewisselijk, Hij legt de mens niet teveel op, dat hij tegen God in het gericht zou mogen treden."* Job 34: 23**

Deze tekstwoorden luiden in onze Statenvertaling geheel in overeenkomst met het oorspronkelijke. Wij willen, voordat wij deze woorden nader samen beschouwen:

- U het een en ander over Job zeggen.
- Dan de woorden die wij uit Job 34 u voorhielden, u aan het hart leggen.
- Om dan eindelijk onze betrachting met enige opmerkingen te besluiten.

Job was, zoals wij uit het eerste vers van het eerste hoofdstuk van het naar hem genoemde boek weten, een man, oprecht en vroom, en Godvrezend en wijkende van het kwaad. God had hem tot een vorst onder zijn volk gesteld, hem hoog verhoogd en met vele rijkdommen begiftigd.

"Daar geschiedde het nu op een dag als de kinderen Gods kwamen om zich voor de Heere te stellen, dat de Satan ook in het midden van hen kwam, en toen de Heere hem vroeg: van waar komt gij? Luidde zijn antwoord: van om te trekken op de aarde en van die te doorwandelen." Job 1: 7b. De Heere vroeg hem daarop, of hij ook acht geslagen had op 's Heeren dienstknecht Job? De satan, deze aanklager der broederen, is er steeds opuit om Gods werk in verdenking te brengen en hij kan het niet laten, daaraan iets afkeurenswaardigs te zoeken en aan te wijzen.

Nu, al verstaat de Satan het hier in dit leven zijn slaven en volgelingen kronen op te zetten, toch zullen alleen 's Heeren rechtvaardigen met kronen prijken in alle eeuwigheid. De schijngerechtigheid der goddelozen, - die toch niets dan ongerechtigheid is, - wordt hier op aarde hoog geprezen, maar de waarachtige gerechtigheid der rechtvaardigen des Heeren zal toch altijd tot ere komen. De duivel echter is er altijd opuit, wat des Heeren is, te verderven en te belasteren. En daar hij van Gods werk niets afweet en het dus niet kent, zo had hij in deze verzameling der kinderen Gods de moed, of liever de onbeschaamdheid, de Heere te antwoorden: *Ja, maar deze Job is ook niet voor niets vroom.* "Hebt U zo lezen wij in vers 10 niet een betuiging gemaakt voor hem, en voor zijn huis, en voor al wat hij heeft rondom? Het werk zijner handen hebt U gezegend, en zijn vee is in menigte uitgebroken in den lande." En vers 11: "Maar toch strek Uw hand uit en tast aan alles, wat hij heeft; zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen."

Het woord "zegenen" beduidt hier "vervloeken", of verwensen. En God, de soevereine God, die het volste recht heeft, met Zijn knechten te handelen naar Zijn goedvinden, evengoed als een aards koning het recht heeft de een of andere generaal te stellen op een gevaarlijke post, waarvoor een ander ongeschikt is veroorlooft de Satan met Job alles te doen wat hij wil, alleen werd het hem verboden de hand uit te strekken naar diens leven.

Daar komt dan de Godvrezende dienstknecht des Heeren op de ashoop te zitten, als een vervloekte, die alle oordelen Gods getroffen hadden; hij had niets meer en ook in zijn lichaam was hij hard geslagen. Daar komen nu zijn vrienden tot hem en willen hem troosten en terecht wijzen.

Job verstond de Heere niet, hij begreep des Heeren regering en leiding niet. Hij kon, wat hij ondervond, met Gods deugden en beloften, met hetgeen de Heere vroeger

gedaan had, niet in overeenstemming brengen en terwijl zijn vrienden hem op hun manier willen terecht zetten, wordt hij onder hun handen, naar hun mening, hoe langer hoe verkeerder. In de grond had Job gelijk, bij alles wat hij zei. Want zijn taal was geloofstaal, was de taal van de hoop en van de liefde. Maar hoewel het recht aan zijn zijde was, zo was hij toch geen engel, maar een mens, een zwak, onvolkomen mens, een zondaar om en om. En zo sprak hij, hoezeer zijn woorden ook van geloof, van hoop en van liefde getuigden, toch ook veel uit, dat zacht genomen, zeer geschikt was om aanstoot te geven en dat in de oren van zulke eigengerechtigde mensen als Jobs vrienden waren, die niets wisten van geloof, hoop of liefde, zeer barbaars en goddeloos moest klinken. En Job, hoezeer hij ook het recht aan zijn zijde had, zag teveel op zijn verlies, op het verschil tussen 's Heeren vroegere wegen en leidingen en wat hij nu ondervond; en hij kon er in zijn harde aanvechtingen zo niet bij, dat God soeverein is, dat wij in dit leven geen blijvende plaats hebben, dat het maar een doorgang is en dat het alles gaat om de eeuwige zaligheid. Zie, dat alles wist Job wel, maar hij kon er zo niet bij te midden van al zijn ellende en verdriet. Daarvan kwam het dan ook, dat hij zich enerzijds wel aan God vastklemde in zijn vertwijfeling, maar anderzijds ook op het zichtbare zag en zo rees de vraag in hem op: 'Is dat nu liefde, dat ik hier op de ashoop zit? Is dat nu rechtvaardigheid en trouw van God dat ik zo ellendig neer moet liggen? Dat ik mij moet neerbukken en mijn rug leggen als aarde, ja, als een straat, waar u allen, o mijn vrienden, met uw ingebeelde rechtvaardigheid overheen gaat?'

De vrienden hadden alles beproefd, maar eindelijk werden zij toch gewaar, dat zij hun pijlen tevergeefs afschoten, doch nu treedt een jonge man op, Elihu genaamd, die sprak alsof hij God, de Zone Gods Zelf ware; hij was echter nog erger dan de drie anderen; hij overtrof hen nog verre, hij sprak als het Lam, maar hij was niet uit het Lam, hij was een duivel. Dit neemt echter niet weg, dat de gesprekken dezer vrienden hoge en gewichtige waarheden bevatten, waarheden, die wij wel ter harte mogen nemen, die de Apostelen meermalen aangehaald hebben in hun vermaningen aan de gemeente Gods.

Zulk een spreuk is ook dit 23ste vers uit Job 34, en Elihu had voorzeker gelijk en hij sprak de volle waarheid, toen hij zei: "Gewis Hij, dat is, **de Heere legt de mens niet teveel op, dat hij tegen God in het gericht zou mogen treden.**" Dit wilde Job ook niet doen, hij wilde niet opstaan tegen de Heere, maar hij twistte dáárover, dat Gods waarheid toch alleen wáárheid was en hoe het nu mogelijk was, dat de Heere door Zijn daden en leidingen, Zijn eigen waarheid scheen te logenstraffen.

Dat een mens niet tegen God in het gericht mag optreden, is een waarheid die wij allen volmondig zullen toestemmen en een ieder zal het graag toegeven, dat God de Heere een mens niet teveel oplegt. Maar hoewel wij dit alles als waarheid opnemen, zo zult u toch ook moeten toestemmen, dat wij zó bedorven zijn, dat het ons maar een kleinigheid is, met God te twisten over de wegen, die Hij met ons houdt. Wij spreken het zo wel niet uit, maar het ligt toch zo in ons hart en wat lang daarin gekookt heeft, komt eindelijk ook wel over de lippen.

Gods leidingen zijn dikwijls wonderlijk en niets zou ons meer behagen, dan eerst een hemel op aarde te genieten en dan nog een hemel hiernamaals bovendien. Nee, God legt niemand teveel op. Waarvan niet? Van leed, van smart, van zorgen, van nood, van angst, van kommer, van harteleed, van dat alles, wat wij beproevingen en tegenspoed noemen. Nee, niemand, wie hij ook zij, oud of jong, legt God teveel op.

Wel legt Hij ieder mens iets op. Hij geeft een ieder zijn last te dragen. Deze last noemt de Heere: *Zijn kruis of juk*. Ach, sinds de zonde in de wereld is gekomen, is dit leven niets dan een gestadige dood en dit houdt niet op hier in dit leven, voor een ieder, wie hij ook is. Want het oude woord, uitgesproken in het Paradijs, het blijft gelden: "in het zweet uws aanschijns zult u uw brood eten." Waar het dagelijks brood nu zo moet gegeten worden, ach, hoeveel zorg en moeite is daar niet om met God en ere door het leven te komen. En al mag hieromtrent bij de een of ander schijnbaar geen nood bestaan, zo zal toch de Heere, waar het een van Zijn uitverkorenen betreft, er wel zorg voor dragen, dat hem een streep door de rekening worde gehaald, opdat hij geen vlees tot zijn arm stelle, maar hoop op de levende God. Er zijn geen mensen, die nooit geschreid hebben of nimmer schreien zullen, er is geen huis hier op aarde, waar niet vroeger of later tranen worden gestort, geen huis, dat niet vroeger of later van zuchten en noodkreten weerklinkt, geen huis, waarin de dood niet binnentreedt. Een ieder mens meent wel, dat zijn kruis het allerzwaarst is, maar dat is toch zo niet. Het gaat hier alles op en neer, en als de zon een poos liefelijk geschenen heeft, dan komt er weer regen en stormwind. Hoe schoon en heerlijk ziet alles er niet uit, als bloesems en bloemen bloeien, maar toch komen herfst en winter weer en de bladeren vallen af en de schone, heerlijke bomen staan daar, kaal en ontbladerd, de bloemen zijn verwelkt en de dood schijnt overal te heersen, totdat de opstanding, de heerlijke lente weer daar is. Zo gaat het voortdurend op en neer en wisselt alles af.

Legt God nu ooit de mens teveel op? Het komt weleens van onze lippen: nee, dat is toch teveel; en dan zijn wij geneigd allereerst om het kruis te ontvluchten en dan de schuld te zoeken dáár, waar zij nooit of te nimmer gezocht mag worden, namelijk bij de Heere.

Nee, de Heere legt ons niet teveel op, in geen opzicht. Laat ons eens allereerst vragen: als de Heere naar uw verdiensten met u wilde handelen, moest Hij u dan niet meer, moest Hij u dan niet nog iets geheel anders opleggen? Wij zouden wel willen, dat de zon altijd scheen en dat alles ons gelukte. Maar nu treedt de Heere ons, soms geheel onverwachts, met het kruis tegemoet en verspert ons de weg, die wij ons zo schoon hadden voorgesteld en zie, dan staan wij radeloos. Ik beroep mij daarbij op uw eigen ondervinding. Ach, er behoort maar een kleine windvlaag toe om een kind van God te doen vermageren en verbleken. Het is zulk een arme ziel spoedig te moede, als zouden hemel en aarde invallen vanwege het harteleed, dat haar zo plotseling overviel, dat zó plotseling, als het ware, door het venster in huis werd geworpen.

Wij hebben, mijn geliefden, en dit behoort bij ons allen vast te staan als een paal boven water, niets anders verdiend dan de eeuwige dood. De grootste godloochenaar, al spot hij ook nog zo erg, voelt het toch wel in zijn hart, als hij aan de oever van de dood ligt, voor Wie hij zal moeten verschijnen om rekenschap af te leggen, en weet het ook zeer goed, dat hij niets verdiend heeft dan de eeuwige dood.

En is dat waar, hebben wij niets anders verdiend dan de eeuwige dood? Dan past het ons ook, de hand op de mond te leggen, de Heere te zwijgen als Hij ons een last te dragen geeft. Maar al moesten wij ons leven lang met ziekte en dood worstelen, kunnen wij daartegen dan iets met recht inbrengen? Hebben wij iets, wat dan ook, te eisen? Ach, als de Heere God eens in werkelijkheid met ons handelen wilde naar ons zonderegister, als de Heere tegenover ons eens Zijn heilige wet wilde handhaven, - zoals dagelijks in de Staat menselijke inzettingen en wetten gehandhaafd worden, hoe menigeen wordt niet voor vijf, voor tien of meer jaren in de gevangenis geworpen, op brood en water, bij zware arbeid, omdat hij zoals hij het noemt het ongeluk heeft

gehad, deze of gene wet te overtreden? En toch, al zijn verontschuldigen baten hem niets, het over hem uitgesproken vonnis wordt voltrokken en hij moet de straf dragen. En hoe is het nu tegenover de Heere God met ons gelegen? Ja, wij hebben allen wel van de lieve Heere Jezus gehoord en geleerd en menen, dat wij het recht hebben van Hem te eisen, dat Hij ons voortdurend zegent. Wij denken dat het een heel natuurlijke zaak is, dat God de Heere ons voortdurend allerlei geluk en heil laat toevloeien. Maar wij hebben op niets van dit alles ook maar de geringste aanspraak. Want daar wij niets zijn dan mensen, dus zondaren, dan hebben wij alles verbeurd en hebben niets te eisen.

Als wij dit recht begrijpen, zullen wij ook het hoofd niet meer zo moedeloos op de borst laten zinken en klagen, dat God ons teveel op de schouders legt, maar wij zullen Hem gelijk geven en denken: het is nog genade, dat ik ben die ik ben, ik had nog heel wat anders verdiend. Nee, de Heere legt niemand teveel op, hoe zwaar de last ook zij die ons neerdrukt, hoeveel harteleed ons ook treffe?

Zeker, Gods Verbond staat onwankelbaar vast en: "wie Hij genadig is, die is Hij genadig." En Hij vergeeft de Zijnen alle zonden en alle misdaden en geen zonde noch verkeerdheid zal de uitverkorenen kunnen scheiden van de liefde Gods, in Christus Jezus. Maar, al laat de Heere de kinderen van deze wereld ongestraft zondigen totdat Zijn uur daar is en Zijn almachtige arm hen treft, met Zijn lieve kinderen slaat de Heere een andere weg in. Het is loutere trouw en brandende liefde, dat Hij hen tegenkomt op hun verkeerde wegen. Van nature vragen wij niet naar de wil van God, maar alleen naar onze eigen wil en eisen dan nog bovendien, dat de Heere onze verkeerde wil goedkeurt. Als nu echter een kind van God des Heeren gebod min of meer terzijde zet en overtreden heeft, dan vraag ik: kan de Heere het toelaten, dat de mens in wegen geraakt, die niet goed zijn? Ach, de mens eet gewoonlijk van de boom die hij zelf geplant heeft en hij moet dragen, wat hij zichzelf over het hoofd heeft gehaald. God de Heere laat Zich niets wijs maken of voorliegen en Hij wil ook niet, dat Zijn kinderen Hem iets trachten wijs te maken of voor te liegen. Waar de Heere Zijn verbond bij ons gaat waarmaken, daar werkt Hij allereerst in het hart een dorst naar heiligheid. Er ontstaat in het hart een ernstige strijd en haat tegen de zonde, en lust en liefde, niet om naar sommige, maar naar alle geboden Gods te leven. Er daalt ware vreze Gods in het hart en neemt de Heere het nauw met de zonde, de bekeerden nemen het niet minder nauw daarmee. Maar hoe nauw zij het ook met de zonde nemen, toch ondervinden zij, tot hun bitter harteleed en droefheid, hoe groot de macht van de zonde en de wereld is, en dat zij ook tegen hun beste wil, en voornemens in, al slechter en slechter schijnen te worden. En als dan allerlei nood losbreekt of als duivel en wereld hun dit of dat zoeken aan te wrijven, zo bekennen zij: 'mijn God, ik heb Uw oordelen wel verdiend. Nee, het is niet teveel, wat U mij oplegt, en had ik beter acht gegeven op Uw wetten en geboden, ik zou in deze moeilijke weg niet gekomen zijn.' Zie, dan moet men de ketenen, die men zichzelf gesmeed heeft, wel eens een tijd lang meeslepen totdat het de Heere behaagt, die af te nemen, dan moet men lijdzaam dragen, wat men te dragen heeft, de hand op de mond leggen en van harte spreken: *Hij legt de mens niet te veel op.*

De Heere legt niemand teveel op. Wij leven hier als mensen onder mensen en hebben allen de raad van de alleen wijze hemelse Koning te dienen. Waarom laat de Heere het de dwingelanden toe, de onschuld te onderdrukken? Waarom laat Hij in het verborgene zoveel ongerechtigheden ongestraft? Ach, deze ongelukzalige vraag: *waarom?* Als wij de Koning onze eed gezworen hebben, en de vijand tegemoet moeten trekken, zullen wij dan met Hem gaan twisten, waarom Hij het ene regiment

hierheen en het andere daarheen zendt? Zullen wij er Hem rekenschap van vragen, waarom de ene officier hier, de andere daar in garnizoen moet liggen? Waarom Hij de ene in een veilige vesting onbekommerd voort laat leven, terwijl Hij de andere met de beste troepen aan het grootste gevaar blootstelt, ja, de vijand als het ware prijsgeeft? Moet er met de Koning getwist worden als Hij het tot het heil des vaderlands zo bepaalt in Zijn wijsheid? God de Heere kan niet alle mensen tot hetzelfde doel gebruiken, niet allen kan Hij ten doelwit stellen aan de scherpe pijlen van de vijand. God kan niet, of liever, het behaagt Hem niet, alle mensen daar te laten staan als machtwerken Zijner genade, waaraan men kan zien, welke heerlijke vruchten van geduld en volharding de genade Gods uitwerkt. Maar Hij heeft zo Zijn keurtroepen en die zendt Hij uit in het vuur, meer dan anderen; en dit alles geschiedt tot heil van het vaderland, tot eer en verheerlijking des Konings opdat de slag glorieus gewonnen zij. Legt de Heere u dan teveel op, als Hij u keurt en wederom keurt in de smeltkroes der ellende? Als Hij u tot een doelwit zet voor de scherpe pijlen van duivel en wereld? O, alles wat bestaat, alles wat voorvalt, het moet alles meewerken tot de vervulling van des Heeren raad; alles moet ingrijpen in dat wonderbaarlijk rad, de een zowel als de ander. Daar is niemand vanuit gesloten; en is men nu rijk, nu, dan kan iemand zijn rijkdom tot een ondragelijke last worden en is men arm, dan moet men zich door het leven slepen in ontbering en gebrek. De een is gezond, de ander ziek, maar juist zo moeten beiden Gods raad uitdienen, en dragen wat God hen opgelegd heeft. De een gelukt alles, de ander moet begraven worden in smaad en verachting en niets mocht hem gelukken, totdat God Zijn maakwerk bereid heeft en dan zal het blijken, dat het werk is van de alleen wijze en goedertieren God.

God legt de mensen niet teveel op, zodat hij met Hem zou mogen richten. Ach, er schijnt dikwijls geen einde te komen aan het lijden van deze tijd, maar toch, eens zal de dag aanbreken, waarop alles wat hier zo donker en raadselachtig was, opgehelderd zal worden in het liefelijk licht. Waar de een valt, staat de ander weer op en ook de gevallenen staan op, en hun kinderen, De meest goddeloze koningen, die de volken het meest verdrukt en geplaagd hebben, worden dikwijls opgevolgd door zonen, die vaders des vaderlands waren; beide moesten Gods raad dienen op hun wijze. Er zijn vervolgers geweest, die het hebben moeten ervaren, welk een macht God gelegd heeft in Zijn arme schapen, die niet eens hoornen hadden om zich tegen hen te verdedigen, zodat die tirannen het ten laatste vol schrik moesten uitroepen: *Heere Jezus, wat wilt Gij dat ik doen zal?* Al de deugden en volkomenheden des Heeren worden, zowel in de gemeente Gods als onder het gehele mensdom, daarin verheerlijkt, dat God de mensen een last te dragen geeft, de een op deze, de andere op die wijze. En dan gebeurt het wel, dat zij, die lange tijd kruisdraagsters waren boven anderen, tot trommelende maagden worden, zodat de kleine Benjamins aan het hoofd komen te staan en aanvoerders worden, nadat zij lange, lange tijd gelegen hebben in de kuil, waar geen water in was.

Nee, niemand legt de Heere een te zware last op, zodat hij met Hem zou mogen twisten of rechten. De mens is altijd ondankbaar voor al het goede, wat de Heere hem verleent. Verbreekt de Heere in Zijn Vaderlijke wijsheid de dingen, waar wij zo veel waarde aan hechten, dan staan wij wenend en radeloos bij die gebroken stukken en gedenken niet meer aan al het goede, dat de Heere ons van oudsher heeft gedaan. En waarom, als u o mens, o zondaar, radeloos jammert: "Ach, het is maar stoot op stoot, wonde op wonde," denkt u dan ook niet aan al die weldaden, die u van 's Heeren hand te beurt vielen? Terwijl u zo bitter klaagt en weent, houden velen, die u niet van nabij

kennen, u voor een rijk, gezegend man. En u hebt alleen ogen voor uw kruis en al de ontelbare weldaden Gods telt u nauwelijks mee. U denkt nergens anders aan dan aan de vervulling van uw ogenblikkelijke wensen en begeerten en wat u van 's Heeren hand hebt ontvangen, bestaat nauwelijks voor u. O, ondankbaar mens! Zeker, er is menig een die in diepe nood is verzonken, ook door zorgen over het tijdelijk bestaan, zodat hij nauwelijks weet, hoe met vrouw en kinderen door het leven te komen; maar u, die zo spreekt, u hebt die vrouw en die kinderen toch immers van de Heere ontvangen?

'Ja leraar, maar dat maakt mijn nood maar des te groter, u spreekt zo alleen omdat u niet ziet noch verstaat, wat u bezit.'

Nee, God legt niemand teveel op. Als wij alles eens gingen opsommen, zeker, het getal van de weldaden Gods zou dat Zijner beproevingen en kastijdingen zeer ver overtreffen. Nog laat God u in het leven en Hij had u al lang in de eeuwige verdoemenis kunnen werpen. Hij heeft echter nog geduld met u en wil, dat ge u in waarheid tot Hem bekeert. Want het is niet onmogelijk, dat u nog volstrekt onbekeerd bent, al bekommert u dit weinig. Ja, al meent u van uzelf het tegendeel. In al de nood en het verdriet, dat wij ondervinden, geeft de Heere ons toch Zijn woord en daardoor de liefelijkste vertroosting.

Daarom geliefden, laat ons niet rechten met onze God maar liever tevreden zijn met wat Hij ons geeft en ons onderwerpen aan Zijn leidingen en wegen. Want, wat wij ook mogen ondervinden, wat ons ook mag treffen, Hij is en blijft nochtans voor de Zijnen een liefhebbende Vader in Christus Jezus en daarom zal het getal Zijner weldaden toch altijd het getal van onze smarten en tranen zeer ver te boven gaan.

Ach, des Heeren lankmoedigheid en ontfermingen zijn zó groot, zó oneindig groot, en er is geen einde aan Zijn weldaden. Waren onze ogen daarvoor maar geopend, wij zouden beter beseffen, hoe het harte Gods voor ons gezind is. Als uzelf vader of moeder bent, zult u begrijpen wat een ouderhart is; u zult immers uw zwak, jong kindeke geen last te dragen geven die zijn zwakke krachten te boven gaat. Als anderen beweren: "hij kan het best dragen", zult u immers eerst vragen en onderzoeken of deze bewering juist is. En als de last te zwaar en de weg te lang is, zult u die last immers liever zelf opnemen, dan die op de schouders van uw kindeke te leggen.

Nu, zo is de Heere ook gezind. De vorige last, die u zo ondragelijk zwaar vond en waarvan u zo dikwijls zei: "het is teveel, ik kan het niet meer dragen, " wie was het, die hem met u droeg en u eindelijk, eindelijk ook van de schouders nam? Heeft de Heere Zich niet tot een Toevlucht gesteld voor onze benauwde ziel? Bent u niet in het verborgene tot Hem mogen gaan en hebt tot Hem mogen spreken: 'och Heere, ik kan niet meer, help U mij?' Heeft Hij toen niet geholpen en uw gebed verhoord? Is Zijn oor gesloten voor de gebeden en het geroep van Zijn arm volk? O, zeker niet! Maar zo Hij vertoeft, beidt Hem, Hij zal gewis komen en niet uitblijven. Zijn aangezicht wordt niet tevergeefs gezocht en er is nog nooit iemand bedrogen uit gekomen die op de levende God gehoopt had.

Daarom herhalen wij het nog eens: *God legt de mens niet te veel op, dat hij met Hem zou mogen in het gericht gaan.* Want ondanks al Zijn kastijdingen, zijn Zijn weldaden talrijker dan het zand aan de oever van de zee. Maar hoe gaat het in het dagelijks leven? De meeste kinderen beginnen te wenen en te klagen, als zij enige vragen en antwoorden uit de Catechismus van buiten moeten leren en roepen: "o, die leraar is zo hard en streng, Hij geeft veel te veel op." Want helaas, eten, drinken en spelen, dat behaagt het kind wel, maar vragen leren? Nee, dat is veel te moeilijk en te vervelend.

En u, volwassene, God legt u zeker niet te veel op, als u door lijden en harteleed de vragen van de Catechismus, die u allang meent te kennen, eerst recht moet leren verstaan. O, hoe zwaar valt u dit hemelse onderwijs, dat de Heere u in de school des kruises laat toekomen! Maar het is ook Zijn wil niet, dat u eeuwig op deze school zult blijven, maar er zal ook zeker weer een tijd aankomen, dat u weer vrolijk en opgeruimd uw levensweg zult voortzetten en al het goed genieten, dat de Heere aan Zijn volk beloofd heeft. Zelfs zilver gunt de Heere Zijn volk graag, ja, zilver als de stenen op de straten, als het heilzaam voor ons is, maar gewoonlijk is dat niet heilzaam voor ons. Hij geeft naar Zijn vrijmachtig welbehagen en Hij ontnemt naar Zijn vrijmachtig welbehagen opdat de overvloed van alles bij Hem berust; opdat vader en moeder met hun huis voor deze tijd zouden leven uit de hand Gods, en voor de eeuwigheid, voor de onsterfelijke ziel, uit de doorboorde hand van onze Heere Jezus Christus.

Als wij zo onze blik vestigen, nauwkeurig vestigen op hetgeen God de Heere met ons bedoelt, wanneer Hij ons velerlei moeite en kruis oplegt, ja, naar onze mening haast te veel, laat ons, geliefden, dan toch niet vergeten, hoe weinig wat wij lijden, te betekenen heeft vergeleken met hetgeen de Overste Leidsman en Voleindiger onzes geloofs moest uitstaan in de dagen Zijns vleses. O, dan zullen wij moeten erkennen, er ligt in al dat kruis, in al die druk toch ook veel goeds, veel zegen opgesloten. Allereerst word ik daardoor bewaard, dat ik mijn God niet vergeet, maar dagelijks leer mijn kinderen, mijn gehele huis, alles wat mij dierbaar is, op God te werpen, aan Hem toe te vertrouwen. Opdat ik toch niet zou gaan denken, dat ik god en koning ben, dat ikzelf alles aan moet schaffen wat ik behoef, maar dat ik leer, mijn ogen op te heffen tot Hem Die in de hemel zit, en Die een stuiver op de hand legt, als er een stuiver, een rijksdaalder als er een rijksdaalder wezen moet.

Laat ons daarom gedenken, geliefden, wanneer onze weg door kruis en lijden heenloopt, dat alles ons niet bij geval, maar van Zijn Vaderlijke hand toekomt. En wij dus met Hem niet mogen twisten over Zijn leidingen en wegen. En waar voorspoed ons deel is, laat ons daar verstaan en ter harte nemen het woord: *wie meent te staan, ziet toe, dat hij niet valle*. O, laat ons toch de Heere onze God niet vergeten, maar het wel ter harte nemen: God de Heere, heeft alles in Zijn hand, onze gehele levensweg en zonder Zijn zegen gelukt niets en waar Zijn vloek komt, daar is het gedaan met alle hooggeroemde voortreffelijkheid en kracht des mensen. Laat ons dus alle weldaden aannemen en genieten uit des Heeren hand, opdat wij door onze hoogmoed Hem niet noodzaken ons te vernederen en te verbrijzelen.

En gaat het ons naar onze mening slecht, dan moeten wij toch met de Heere niet twisten, maar tot Hem komen met al onze "waaroms"; al onze noden en bezwaren aan Hem klagen, voor Hem blootleggen en zeggen: 'Heere mijn God, zo en zo hebt U gedaan; U hebt hemel en aarde geschapen, och, wend Gij deze nood van mij af en wees mij genadig. U hebt mij immers de belofte van zegen gegeven en nu gaat het mij zo bitter slecht.' Mensen hoeven van dit alles niets te weten, dat gaat alles zo in stilte om tussen de Heere en uw ziel. Blijf maar aan het worstelen en belijd Hem vrijmoedig uw zonden en schulden. Dan zullen wij eens, als wij de laatste adem uitblazen, vrijmoedig tot de Heere durven spreken: *U hebt mij niet te veel opgelegd, U hebt alles wel gemaakt*.

Toen Mozes het volk Israël, opdat het niet uitgedelgd zou worden van onder de hemel, maar gezegend met tijdelijke en eeuwige zegen, voor de afgoderij wilde behoeden, begon hij zijn eerste boek met die oude, welbekende, heerlijke woorden: *In den*

beginne schiep God de hemel en de aarde. (...) En God sprak: daar zij licht en daar was licht. Deze eenvoudige waarheid moest genoeg zijn om vast te doen staan tegenover alle verleidingen van de duivel en tegenover al de stormen en bedenkingen van onze zwakke harten. Maar wij hebben deze, en zo menige andere waarheid zo dikwijls gehoord, dat wij er als het ware voor afgestompt zijn en nauwelijks meer acht slaan op wat al op het eerste Bijbelblad tot onze troost en bemoediging staat geschreven. Waren wij niet zo verkeerd en blind in geestelijke dingen, zo zouden deze verheven woorden in Genesis 1 genoeg zijn om onze harten te vervullen met de diepste eerbied voor God, met het vaste vertrouwen op Hem en met hartelijke lust en voornemens om Hem te dienen al de dagen van ons leven. Wij arme mensen kunnen zo bezwaard daar heengaan alsof wij hemel en aarde moesten dragen op onze zwakke schouders, alsof wij het heelal hadden te regeren, alsof van ons alles afhing, en alsof niets tot stand kwam, dan hetgeen wij tot stand brengen. Is het echter de Heere, die de hemel en de aarde heeft geschapen, en daardoor Zijn Goddelijke kracht en almacht bewezen, zo mogen wij alles, alles gerust aan Hem toevertrouwen, en, waar wij blijven hangen aan de uitspraken van Zijn mond, alles getroost van Hem verwachten wat wij hoeven voor tijd en eeuwigheid.

Deze eenvoudige waarheid echter is ons veel te eenvoudig. Daarom trad de Heere God niet in allerlei bijzonderheden om het Job duidelijk te maken, dat het niet goed is, dat een mens zijn mond opendoet om met zijn God te twisten. Nee, om het de arme Job duidelijk te maken met wie hij te doen had, en hoe groot des Heeren almacht is om hem te helpen, sprak Hij niet met Job over allerlei diep ingewikkelde geestelijke vraagstukken, - sprak Hij niet met hem over dingen, die slechts te vatten zijn met het verstand van een engel, - maar Hij sprak met de arme, aangevochten, hard geplaagde Job over de aarde, over de zee, over de sterren, over de dieren, over de gehele zichtbare schepping, die Hij uit niet had te voorschijn geroepen door het Woord Zijner Almacht.

Laat ons eens het 38^e hoofdstuk van Job opslaan en zien, wat de Heere Zijn dienstknecht als het ware voorleest uit het boek Zijner schepping. Daarna, zo lezen wij van:

Toen antwoordde de Heere Job uit een onweder en zeide: Wie is hij, die de raad verduistert, door woorden zonder wetenschap? Gord nu, als een man, uw lendenen, zo zal Ik u vragen en onderricht Mij. Maar waar waart gij, toen Ik de aarde grondde? Geef het te kennen, indien u kloek van verstand zijt. Wie heeft haar maten gezet? Want gij weet het. Of wie heeft over haar een richtsnoer getrokken? Waarop zijn haar grondvesten neergezonken? Of wie heeft haar hoeksteen gelegd? Toen de Morgensterren samen vrolijk zongen, en al de kinderen Gods juichten. Of wie heeft de zee met deuren toegesloten, toen zij uitbrak en uit de baarmoeder voortkwam? Toen Ik de wolk tot haar kleding stelde, en de donkerheid tot haar windeldoek. Toen Ik voor haar met Mijn besluit de aarde doorbrak en zette grendel en deuren, en zeide: tot hiertoe zult u komen en niet verder, hier zal hij zich stellen tegen de hoogmoed uwer golven. En vers 16: Zijt gij gekomen tot aan de oorsprongen der zee? Hebt gij in het onderste des afgronds gewandeld? Zijn u de poorten van de dood ontdekt en hebt u gezien de poorten van de schaduw van de dood? Bent u met uw verstand gekomen tot aan de breedte der aarde? Geef het te kennen, indien u dit alles weet. Waar is de weg, waar het licht woont? En de duisternis, waar is haar plaats?

Waar God zo spreekt, daar legt de mens de hand op de mond, en vernedert zich voor de Heere in stof en as. Daar begint men in ware ootmoed en verbrijzeling des harten te vragen: 'Wie is de Heere, en wie ben ik? En zou deze God, deze grote Koning van hemel en aarde niet machtig zijn, mij, arm, zwak mensenkind te dragen met al mijn

noden en bezwaren? Niet machtig zijn mij door alles, alles heen te helpen en mij eindelijk met eer aan te nemen? Niemand meet de hemel daarboven, maar Hij meet de spanne grond waarop onze voeten staan hier op aarde; niemand kan de talloze menigte der sterren tellen, maar Hij telt der mensen dagen, Hij telt hun gedachten en Hij telt ook al hun zuchten en tranen. Niemand weet, wat in de diepten der zeeën verborgen is, maar Hij weet het wel, en Hij weet ook, wat in onze harten en nieren ligt verscholen. En Hij heeft de diepte der zeeën gepeild, zodat Hij daaruit allerlei schatten tevoorschijn roept of die daarin verborgen laat blijven, al naar dat het Hem behaagt, zo weet Hij ook wel in het hart te doen ontkiemen en daaruit te doen voortspruiten, wat tot Hem naar boven moet stijgen. Hij weet ook, al naar dat het Hem behaagt, de ongerechtigheid die in 's mensen hart ligt, verborgen te houden tot op de jongste dag.'

Abraham twijfelt en kan niet meer geloven, maar de Heere zegt tot hem: *Zie nu op naar de hemel en tel de sterren, indien u ze tellen kunt.* Sla uw ogen naar boven, gij hard aangevochtene, Wie heeft de zon daarboven geschapen, opdat zij dag voor dag, gelijk een bruidegom, de voorgeschreven weg volbrengt aan 's hemels troon? Wie roept de maan met haar vriendelijk licht tevoorschijn en wie roept de ontelbare sterren alle bij name? Wie liet de bergen omhoogrijzen en de dalen der aarde in de diepte verzinken? Wie roept uit kleine bronnen grote rivieren en machtige stromen tevoorschijn? Wie is het die deze menigte der wateren tussen hemelhoge bergen en steile rotswanden naar de zee doet stromen, zonder dat de zee daarvan ooit overstroomt of voller wordt? En de zon, staat zij niet elke morgen met vernieuwde glans aan 's hemels boog en gaat de maan niet altijd weer op en onder op haar gezette tijd, en prijken niet nacht voor nacht de sterren aan de hemel met haar stille, vriendelijke glans? Wie onderhoudt de ontelbare menigte van dieren en planten en allerlei schepselen die op aarde leven? Wie is het die de natuur ieder jaar doet verzinken in de slaap van de dood om haar daarna weer op te wekken tot een nieuw leven? Wie roept bliksem en donder uit Zijn schatkamers tevoorschijn? Wie werpt het ijs daarheen als stukken? Wie roept sneeuw, hagel, nevel en stormwind, zodat zij Zijn wil moeten uitrichten? O, dat is de Heere en Hij alleen, De machtigste mens, ja, alle mensen samen, vermogen het niet, één enkel zandkorreltje te maken, maar God de Heere werpt duinen daarheen als een vaste muur, waardoor Hij de zee belet het land te overstroomen met haar machtige golven en baren. Zo weet God de Heere uit miljoenen en miljoenen zandkorreltjes één vaste wal te bouwen zonder dat toch één van die ontelbare korreltjes met een ander verbonden is. O, wat de Heere vermag, dat kan geen mens tellen, wegen noch meten! Niemand kan een bloem scheppen, zó heerlijk, zó welriekend, als de bloemen die God de Heere laat bloeien, en de machtigste koning op aarde kan nog geen enkel grashalmpje doen ontspruiten. En de God, die hemel en aarde heeft geschapen, die in de lente uit het hardste hout liefelijke knoppen en bladeren doet voortkomen, die de malse regen doet nederdalen op het dorstige aardrijk of de wateren des hemels samenbindt als in een dunne doek, al naar dat het Hem behaagt. Hij, die tot de regen zegt: "houdt op," en de liefelijke zonnestralen weer doet doorbreken door de zwaarste wolken. Hij is het ook, o mens, die u formeerde uit het stof der aarde en die u, nadat Hij u schiep naar Zijn beeld, en Zijn gelijkenis, de heerschappij gaf over de werken Zijner handen.

En gelijk de Heere nu de almachtige Schepper is van de hemel en de aarde, en daarin Zijn almacht geopenbaard heeft, zo draagt Hij die ook tot op de huidige dag door Zijn krachtige en almachtige arm. O, de wonderen Zijner regering en dragende kracht zijn niet te tellen, noch op te sommen. In alles grijpt Zijn almachtige hand in, onverschillig of wij het zien of niet. Er is niemand onder ons, die het leven niet aan Hem te danken

heeft, niemand aan wie Hij niet van de vroegste kindsheid af alles goeds heeft bewezen; er is niemand onder ons, die niet alles, wat hij heeft en is, aan die almachtige en genadige dierbare God heeft te danken. En wat nu leed genoemd wordt, wat hier beneden bitter kruis en tegenspoed heet, het komt ons alles, niet bij geval, maar van Zijn Vaderlijke hand toe, het komt alles uit de Vaderlijke hand van een Vader, die gelijk Hij aan machtige stromen hoge rotsblokken en steile bergmuren in de weg werpt, opdat de wateren daarheen zouden stromen, waar Hij die hebben wil, ook ons allerlei rotsblokken en muren van nood, lijden en smart doet ontmoeten; opdat onze weg gericht zou zijn, waarheen Hij ons leiden wil.

Ach, wij arme mensen menen in onze blindheid, dat wijzelf voor onze lichamelijke en geestelijke nooddrift moeten zorgen en alles wat wij daartoe behoeven, tot stand moeten brengen. Maar wij vergeten daarbij, dat, zo wij verstand hebben, het God de Heere is, die het ons verleent, of ook weer ontnemt, naar Zijn welbehagen; dat het God de Heere is, die de mensen gezonde ledematen geeft of weer ontnemt, naarmate Hij het in Zijn wijsheid goedkeurt. Het is God de Heere, die de werkloze werk verschaft, die het brood laat groeien tot voedsel der hongerigen, die de schapen wol en de runderen hun huiden gegeven heeft om tot deksel voor Zijn mensenkinderen te dienen. Gelijk Hij de sterren telt, zo telt Hij ook de muntstukken der armste weduwe en Hij weet zeer nauwkeurig, hoeveel zij behoeft om weer voor een dag het nodige voedsel voor haar kinderen te kopen. Niemand kan uit zichzelf iets tot stand brengen, niemand kan uit zichzelf iets beginnen of voleindigen. Alles, alles geschiedt naar des Heeren welbehagen, door Zijn almachtig en wijs bestuur en Hij kent ook Zijn tijd en Zijn uur en "Hij laat nooit varen het werk Zijner handen." Hij wordt niet moe noch mat en Zijn verstand is onmetelijk om hulp en uitkomst te verschaffen en te bedenken voor hen, die in hun druk menen, dat er voor hen uitkomst noch redding meer mogelijk is.

Daarom zullen ook alle mensen met hun deugden en met hun verkeerdheden, daartoe dienen, dat alles tenslotte opgelost wordt in het loflied: *God, Gij hebt hemel en aarde geschapen en u doet alles tot prijs en verheerlijking van Uw grote Naam!* Farao moest de naam Gods Israëls verheerlijken en hij is met zijn ganse heir in de wateren omgekomen en in de diepte gezonken als lood. En de Heere sloeg de goddeloze Sanherib een haak door de neus, opdat openbaar zou worden, dat God alleen God in Sion is en dat Hij weet te straffen, die Zijn Naam lasteren. En als het hart van Herodes zich verheft, slaat hem een engel Gods en hij wordt van de wormen gegeten en moet de geest geven, maar des Heeren woord zal wassen en toenemen en zijn vrije loop hebben. Farao zoekt het Goddelijk zaad te verstikken en uit te delgen, maar God de Heere, die de Nijl in Zijn hand heeft, weet er wel voor te zorgen, dat Mozes niet omkomt, maar dat hij gevonden wordt door Farao's dochter en zo bewaard blijft tot op de dag dat het volk Israël met een uitgestrekte arm uit Egypte zal geleid worden en droogvoets door de Rode Zee trekken. God laat stromen in de woestijn uitbreken uit de hardste rotssteen en van de hoge hemel laat Hij Zijn manna regenen; grote koningen worden doodgeslagen en Zijn kleine lammerkens draagt Hij in Zijn schoot. En te Zijner tijd trekt het volk door de Jordaan heen, juist als die vol is aan haar beide oevers. Opdat God Zijn macht zou verheerlijken, wierpen alle golven en baren zich op een hoop en het volk trok droogvoets Kanaän binnen met Hem, Wiens naam is: *de Eerste en de Laatste, de Alfa en de Omega, Jezus Christus; hooggelooft tot in alle eeuwigheid.*

Zo is des Heeren macht, zij is Almacht. Hij is in de hemel en Hij doet alles wat Hem behaagt. In het Paradijs heeft Hij tot troost der diepgevalen mensenkinderen tot de

duivel gesproken: "het Zaad der vrouw zal u de kop verbrijzelen", en Hij houdt woord en trouw. En al heeft de duivel ook eeuw in eeuw uit beproefd, de gemeente Gods uit te roeien, en al heeft hij daartoe alles op het spel gezet, nochtans heeft de Heere er altijd voor gezorgd, dat er een ark der behoudenis voor Zijn arm volk was toe bereid. Toen alles in de nacht der afgoderij lag verzonken, riep God uit Ur der Chaldeeën een afgodendienaar, veranderde diens hart en bracht hem in een land, dat hij tevoren niet gekend had. Zo werd Abram spoedig Abraham genoemd en Saraï Sarah; en hoewel alles verstorven was, zowel bij Abraham als bij Sarah, bleven zij toch de gezegenden, de erfgenamen der belofte Gods. Op Gods tijd en uur bracht Sarah Izak ter wereld en hoewel Abraham honderd jaren oud was, werd hij verblijd. Want hij had de zoon der belofte; geboren, niet uit de dienstmaagd maar uit de vrije. In die zoon der belofte zag hij een beeld van onze Heere Jezus Christus: *in Izak zag hij Christus*.

Door de gehele Heilige Schrift zien wij de Heere in alles ingrijpen, zien wij overal, hoe Hij Zijn raad en welbehagen volbrengt, hoe Hij niet op mensen wacht, niet naar mensen en hun verkeerde wil vraagt, en hoe Hij een machtige Ontfermer is, Die het gebed hoort en verhoort. En Die het koninklijk verstaat, op Zijn tijd, op Zijn uur, te roepen de dingen, die niet zijn, alsof zij waren.

Waar Jakob, na een leven vol strijd en lijden, meende, dat zijn grauwe haren met kommer ten grave zouden dalen, vernam hij, ongedacht en onverwacht, de blijde mare: "Jozef, uw zoon leeft nog!" Jakob trekt naar Egypte en de verachte veeherders komen plotseling in het heerlijkste van het land te wonen.

Hoe ook de duivel de arme David op de hielen zat, en hem vervolgde, van oord tot oord, toch bleef de eed bestaan, die de Heere hem gezworen had, en het gelukte alle duivelen niet, die teniet te maken. En al week om Davids zonden het zwaard ook niet van Davids huis, en al scheen meer dan eens het koninklijk zaad te zijn uitgedelgd, nochtans wist de Heere hen wel te verbergen, waaruit de Christus des Heeren eens zou geboren worden. De stoel Davids staat nog, op de vaste rotssteen van Gods genade en trouw,

En de dag, waarop de vaderen gehoopt hadden, kwam ten laatste. Hij kwam, die de koningen begeerd hadden te zien. Hij, naar wiens komst alle profeten uitgezien hebben. "Onderzoekende, op welke of hoedanige tijd de Geest Christi, die in hen was, beduidde en tevoren getuigde van het lijden, dat op Christus komen zou, en de heerlijkheid daarna volgende." (1 Petrus 1: 11) Hij werd vlees en bloed in de schoot van de maagd Maria, en Hij, die de hemel der hemelen niet omvatten kan, lag, o wonder boven wonder, in een kribbe, als een zwak Kindeke, en Herodes en het gehele prachtige Jeruzalem, waren met schrik vervuld. Op de door God bestemde tijd treedt Hij op: de duivelen gaan voor Hem op de vlucht, de doven krijgen het gehoor, de blinden het gezicht, de stommen de spraak weer, en de kreupelen springen als een hert, de doden worden opgewekt en de armen wordt het Evangelie gepredikt. Zo kwam Hij op aarde uit 's hemels hoge zaal, omringd door wonderen, die niet te tellen waren, evenmin als het zand der zee. Hij, die met één trede van Zijn voet de gehele aarde van Zich kon stoten, heeft het tegenspreken der halsstarrige zondaren tegen Zich verdragen en door de kracht Zijner woorden het gehele rijk der Farizeeën en Schriftgeleerden omvergeworpen.

Vóóordat Zijn tijd en Zijn uur gekomen is, zou niemand Hem één haar krenken. Zodra echter de tijd en het uur gekomen zijn, dat Hij door Gods genade voor allen de dood zou smaken, begeeft Hij Zich vrijwillig in de dood.

En juist daarin, dat Hij in Gethsémané met de dood worstelt, zien wij de kracht van Zijn eeuwige Godheid uitblinken. Ja, daarin werd de almacht Gods op het allerhoogst

verheerlijkt, dat Hij, die de hemel der hemelen niet kan bevatten, Zich laat versterken door een engel, dat Hij sterft aan het kruis en dat niet als andere mensen, maar dat Hij daar eerst het hoofd buigt en de geest geeft, als Hij vooraf luide uitgeroepen heeft: "Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn Geest." En verscheurd door de macht, door de almacht des Heeren, wordt het voorhangsel van de tempel, de doden staan op uit hun graven, de rotsen splijten, het volk slaat op de borst en een heidenkind roept uit: *waarlijk, deze was Gods Zoon!*

Drie dagen en drie nachten ligt Hij in de banden van de dood, maar de almacht van God is veel machtiger dan de dood, duivel en graf, en voordat de zon opgaat boven de aarde, staat Hij ten derden dage op uit het graf en zoekt in de almacht Zijner liefde allen op, die door de duivel hard geplaagd waren en wenend in droefenis des harten ter neder zaten en meenden, dat er voor hen nooit meer redding of uitkomst zou dagen.

En tien dagen nadat onze grote God en Verlosser ten hemel was gevaren, laat Hij het regenen, een geweldige regen, ja, plasregens van Geest, zodat de afgodstempels instorten, de hardste harten verbrijzeld worden. En terwijl door de kracht en de zwaarte der oordelen Gods alle volken overhoop geworpen en bewogen worden, gaat het woord der Almacht van Hem, die het zendt, onweerstaanbaar verder, komt uit alle volken van de Noordpool tot de Zuidpool, van het verre Oosten tot het verre Westen. Zover er mensen wonen, zijn er ook knieën die zich voor Hem buigen, zijn er tongen, die Hem loven en belijden: *in de Heere Heere hebben wij gerechtigheid en sterkte.*

En juist door alle tegenstand wordt het rijk van genade, van vergeving van zonden, van eeuwige genade, het rijk der almacht Gods verhoogd; juist door alle tegenstand heen wordt de almacht Gods voor en door de Zijnen verhoogd, die op Hem vertrouwen en Hem aanroepen en tot Hem spreken: *Onze God is toch in de hemel, Hij doet alles wat Hem behaagt.* Van de hoge hemel ziet Hij op de aarde neer: wat is voor Hem het dal waarin wij wonen, wat is voor Hem ieder huis, ieder mens? Wat is dat alles voor God? Met Zijn almachtige arm draagt Hij hemel en aarde, draagt Hij dit dal, het huis, waarin wij samen komen, draagt Hij elk huisgezin met vrouw en kinderen, en Hij weet ook zeer nauwkeurig, wat het hart neerdrukt en bezwaart. God weet en ziet alles en als Hij nood ziet, dan is Hij geen ijdel toeschouwer daarvan, maar dan helpt Hij ook op Zijn tijd en op Zijn uur.

Hij aanschouwt iedere nood, o aangevochtene, met een hart vol deernis en ontferming. En als Hij uw nood gadeslaat, dan blijft Hij ook getrouwelijk zitten bij de smeltkroes der ellende, waarin Hij u keurt en loutert. Maar eer zullen hemel en aarde vergaan, eer Hij de hand zou aftrekken van de allergeringste der Zijnen. O, Hij ziet het wel en hoort het wel, waar in een dakkamertje of kelder een kind is, dat tot Hem om uitkomst en ontferming schreit.

En deze macht Gods, hoe blijkt zij Almacht te zijn, waar het geldt een mensenhart, dat God de Heere de eer niet wil geven, aan te grijpen en om te zetten. Ach, van nature is de mens met alles wat aan en in hem is, geheel verzonken in deze vergankelijke wereld. Hij speelt aan de rand van de afgrond en denkt nergens over na. God leeft niet voor hem; de Heere bestaat voor hem niet, hij heeft God niet lief en de Heere Jezus Christus ook niet. Hij gaat daarheen vol vijandschap tegen God en Zijn waarheid en ontsteekt in hete toorn, als men hem ook maar op de geringste verkeerdheid opmerkzaam maakt. Van nature schuwt de mens elke gedachte aan dood, graf en eeuwigheid en stelt die verre, zeer ver van zich. Van nature verstaat de mens niets anders dan zich met lichaam en ziel in dienst van de duivel over te geven en dat blijft zo, totdat God komt en hem toeroept: *Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?* Zie, dat is nu de Almacht Gods. Een dode, nog erger dood dan de doden in de graven, is de mens,

zolang hij nog niet bekeerd is, zolang de Heere hem niet aanblaast met de Geest des levens in een weg van verootmoediging, van dood en ellende.

Maar als de Heere komt, dan wordt de dode mens levend, zodat hij op de borst slaat en uitroept: mijn God, ik ben verloren! Dat roept geen mens uit zichzelf en die goede keus doet niemand uit eigen kracht of eigen wil, maar het is een werk der macht, der Almacht Gods, het is alleen Gods vrije genade, die zulks werkt naar de raad van Zijn Wil.

Zo kunnen wij de Almacht Gods gadeslaan in de schepping, uit Zijn voorzienigheid en uit de werken Zijner genade.

Laat ons nu nog bedenken, welk een invloed zulk een waarheid op ons hart en op onze wandel behoort uit te oefenen.

- Is de Heere God almachtig, dan betaamt het ons ook, Hem de eer te geven en niet aan de afgoden, dan zij die eer gegeven niet aan de schepselen, die vergaan, maar aan de Schepper, die alleen te loven en te prijzen is in alle eeuwigheid. Is Hij de Almachtige, dan betaamt het ons ook, Hem als de almachtige God te erkennen en te belijden, dan betaamt het ons, wel te overwegen en ter harte te nemen, dat alles, alles alleen van Hem afhangt en dat alle macht en geweld alleen in Zijn Goddelijke hand ligt. O, er leven hier op aarde duizenden en duizenden gerust en zeker verder. Zij menen, dat alles onveranderd zijn gang zal gaan zoals het tot op heden ging en zij verstaan niet, dat als de Heere, - om van iets ergers te zwijgen - bijvoorbeeld morgen aan de rivier, die door onze woonplaats vloeit, een andere loop geeft duizenden werkeloos en brodeloos zijn. Ach, hoe koud en onverschillig kan men zo voortleven en voortwandelen, vlees tot zijn arm nemen, zijn vertrouwen stellende op eigen verstand, eigen kracht, eigen overleggingen in plaats van de knieën voor Hem te buigen en te spreken: "Heere, maak U het met mij, zoals U wilt, Heere Jezus; U alleen hebt alles in Uw hand."
- Is God de Almachtige, dan hebben wij ook wel te bedenken, met wie wij te doen hebben. Wat begint u, o mens, wat doet u als u uw onsterfelijke ziel aan de duivel en de wereld verkoopt? Weet u wat u doet als u van God en de kennis Zijner wegen niets wilt weten? Weet u dat ge u zo in het eeuwige verderf stort? Huis en hof, grootheid en macht, gezondheid en schoonheid, het is alles spoedig verdwenen en verwelkt en dan in het laatste uurtje, in het uurtje van de dood, waar zult u dan verschijnen? Daarom roep ik u nog heden toe: *wat wilt u, genade of toorn?* Gods toorn moet ontbranden tegen elke zonde en Hij is almachtig. Daarom is Zijn toorn snel als de bliksem en kan u neervellen in één ogenblik en dan is het uit en gedaan met al uw ijdele dromen en verwachtingen. Hij heeft alles in Zijn hand. Daarom: gedenk aan Zijn onmetelijke goedertierenheid, aan Zijn onuitputtelijk geduld.
- Is de Heere almachtig en weet Hij in Zijn toorn de ongerechtigheid te vinden, almachtig is Hij ook in Zijn genade. Waar uw spreken en klagen over uw onmacht geen ijdele klanken zijn, maar u uw gehele onmacht tot alles, wat goed is, tot uw bittere droefenis meer en meer ondervindt, zodat u meent voor eeuwig te zullen omkomen. Daar zult u vaak ondervinden: daar Boven is macht, daarboven is Almacht, om mij te redden en mijn voeten te zetten op de vaste wal. Ja, er is een macht, een almacht der genade, die het koninklijk verstaat een mens die voor Hem vliedt, en zich in zonde en de wereld stort, zo aan te grijpen, dat hij niet meer zondigen kan, maar gedreven wordt tot de Troon der genade en daar om genade en ontferming schreit.

- Is God almachtig, dan heeft ook een ieder in ootmoed en onderwerping van Hem te verwachten en aan te nemen wat goed en heilzaam voor hem is. Het blijft vaststaan: *Wat onmogelijk is bij de mensen, is mogelijk bij God!* Al schijnt hier op aarde alles afgesneden te zijn en in het niet te zijn verzonken, zo is het nochtans bij de Heere geen afgesneden, onmogelijke zaak om te helpen en uit te redden. Daarom behoeft geen arm mensen wie het bang te moede is, bang om het hart is, te vertwijfelen aan Gods almacht. Maar hij mag te midden van al zijn angsten en noden zich voorhouden, dat de waarheid, - die alle armen en ellendigen, die in gebede blijven hangen aan de Naam Jezus, ondervinden, - deze is: *onze God is toch in de hemel. Hij doet alles, wat Hem behaagt.* Psalm 115: 3. Amen.

PSALMEN

Bladvulling Psalm 9:3, 4

De gehele Heilige Schrift getuigt ervan, tot troost en bemoediging voor des Heeren volk, dat de Heere niemand dergenen, die Hij hier door allerlei smart, lijden en treurigheid, aan de dood van Zijn Zoon gelijkvormig maakt, in hun nood zal laten steken. Nee, Hij doodt en Hij maakt weer levend. Hij voert ter hel en weer daaruit. Hij slaat, maar Hij heelt ook. Hij ontnemt, maar Hij schenkt ook weer, honderdvoudig geeft Hij terug, wat de Zijnen om Zijnentwil moesten ontberen of verliezen.

Al zijn zij dan een tijdlang een schouwspel voor engelen en mensen, ja, als aller uitvaagsel tot nu toe, Hij, die daarboven op de stoel zit, zal altijd eer behalen en ook genade en ere geven. Hij zal het hun aan niets laten ontbreken. Daarom kan een kind Gods, dat behalve de Heere niets heeft om op te bouwen, voor tijd en eeuwigheid, zich en al het zijne veilig aan Hem toevertrouwen en als Hij komt met Zijn redding en uitkomsten. Dat is, Hij was er met Zijn hulp, en de ene verrassing volgt op de andere dan stroomt het uit het hart en van de lippen, wat wij Psalm 9: 3 en 4 lezen:

Ik zal de Heere loven met mijn ganse hart, ik zal al Uw wonderen vertellen. In U zal ik mij verblijden en van vreugde opspringen. Ik zal Uw Naam psalmzingen, o Allerhoogste, omdat mijn vijanden achterwaarts gekeerd, gevallen en vergaan zijn van Uw aangezicht.

Deze woorden uit de negende Psalm zijn woorden voor de gemeente Gods in tijden van vervolging, als het de aanschijn heeft, dat het met haar uit en gedaan is en er voor haar schijnbaar niets meer is te hopen. Ja, de vijand schijnt alles in te hebben genomen, zoals wij in het 7de vers lezen: “O vijand, zijn de verwoestingen voleind in eeuwigheid? En hebt gij de steden uitgeroeid? hunlieder gedachtenis is met hen vergaan.”

O, als de ziele het van harte uitspreekt: *Ik zal de Heere loven*, dan is het haar uit genade gegeven te hopen op des Heeren woord en dan hoopt zij dag aan dag en nacht aan nacht, op hoop tegen hoop, of het niet komt, wat de Heere beloofd heeft. Men heeft lang de Heere in zijn druk verwacht, alle golven en baren waren over het hoofd gegaan. Maar eindelijk ervaart men toch, dat de Heere Koning is en dat Hij het koninklijk verstaat de stoel der schadelijkheden in de diepste afgrond te stoten.

"Met mijn ganse hart" volgt er nu. Eigenlijk staat er, ik wil Hem danken, juist dan als ik niet danken kan. Want o, wij moeten niet zien op het zichtbare, maar op hetgeen geschreven staat, want dat zal wel blijven gelden, dáár kan de duivel geen haarbreed van af doen. Opent nu de Heere onze ogen met Zijn kostelijke ogenzalf, neemt Hij daardoor het deksel van onze ogen af, dan geeft Hij ons ook op Hem te zien, ja, als armen, als zondaren, als nietswaardigen, maar toch geeft Hij ons op Hem te zien. Maar dan zal het ons ook niet aan vijanden ontbreken, die in hete toorn daarover ontbranden, dat de Heere Zijn volk zalig maakt van hun zonden, want dat kan de hel niet uitstaan. Ook fluistert de satan allerlei verkeerdheden en verkeerde gedachten in het hart omtrent God en wil ons wijs maken, dat de Heere ons niet wil, ons niet zal verlossen en dat de schapen Zijner weide geen mensen, maar halve engelen moeten zijn. Maar de Heere weet wel alle uit- en inwendige vijanden op de vlucht te drijven. Dan is het: “Ik wil U loven met mijn ganse hart. *Ik vertel al Uw wonderen.*” Opdat ook anderen mogen horen en leren verstaan en moed zouden vatten midden in hun duisternissen en aanvechtingen en opdat zij in plaats van harde gedachten van de Heere te koesteren, Hem met ons zouden loven vanwege Zijn goedertierenheid en trouw.

10. Psalm 16

Paasblaadje 1897

Wij willen, geliefden, samen naar aanleiding van deze Psalm beschouwen:

1. De profetie daarin geschreven omtrent de opstanding van de Heere Jezus Christus
2. Vervolgens de vervulling van deze profetie.
3. Ten derde de nuttigheid, die ons daardoor ten deel valt.
4. En eindelijk de verwachtingen voor de toekomst, die wij op grond daarvan mogen koesteren.

Talrijk en uitgebreid zijn voorzeker de profetieën omtrent de opstanding van onze Heere Jezus Christus en het zou niet mogelijk zijn, die alle één voor één te verklaren. Daarom willen wij ons voor heden bepalen bij de 16de Psalm, die één van de meest bekende profetieën daaromtrent bevat. Wij lezen daar vers 8 tot 11:

Ik stel de Heere gedurig voor Mij; omdat Hij aan Mijn rechterhand is, zal Ik niet wankelen. Daarom is Mijn hart verblijd en Mijn eer verheugt zich; ook zal Mijn vlees zeker wonen. Want Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten. Gij zult Mij het pad des levens bekend maken; verzadiging der vreugd is bij Uw aangezicht; liefelikheden zijn in Uw rechterhand, eeuwig.

Wat wij daar lezen, zijn woorden van Koning David, door hem in zijn veelvuldig kruis en druk uitgesproken. Maar het zijn ook woorden van onze Heere en Verlosser Jezus Christus, die Hij door de mond van David tot God de Vader spreekt en dat wel als Borg, als Middelaar, als Plaatsbekleder Zijner uitverkorene, Hem door de Vader van alle eeuwigheid gegeven gemeente. Daarom is deze Psalm aan deze gemeente geschonken, opdat zij daaruit vernemen zou, welk een volkomen overwinning Christus behaald heeft en zij daardoor ook zou weten, wat daarbij in Zijn ziel is omgegaan. Gods uitverkoren gemeente moet het weten, dat Hij dit alles, haar ten goede heeft uitgesproken. Opdat zij zou verstaan: mij ten goede, heeft Hij dit alles gezegd en Hij is het, die deze Zijn woorden ook in mijn hart legt, opdat ik die zou horen en lezen als voor mij gesproken en geschreven. Zo alleen zal ik Hem leren kennen als mijn Hoofd en Koning en zal ik het vast vertrouwen des harten ontvangen, dat ik met Hem behouden en veilig door alles heen zal komen.

De vervulling van deze profetie kunnen wij vernemen in de geschiedenissen van de Evangeliën, de nuttigheid dezer vervulling uit de apostolische woorden: *En indien Christus niet opgewekt is, zo is uw geloof tevergeefs, zo zijt gij nog in uw zonden* (1 Cor. 15: 17). Uit deze woorden kunnen wij dan de volgende gevolgtrekking maken: daar Christus uit de doden is opgestaan, zo zijn wij niet meer in onze zonden en is ons geloof niet ijdel, niet tevergeefs. Wij zijn dus niet meer in onze zonden maar in Christus, Die de banden van de dood niet hebben kunnen houden en Die leeft tot in alle eeuwigheid. En wat de toekomst betreft, zo spreekt de Heere tot de Zijnen, die geleerd hebben de toevlucht tot Hem te nemen: *Vrees niet, Ik ben de Eerste en de Laatste en Die leef en Ik ben dood geweest en ziet, Ik ben levend in alle eeuwigheid.*

Amen, (Openb. 1: 17b en 18). En: Want Ik leef en gij zult leven (Joh. 14: 19). En: Waar Ik ben daar zal ook Mijn dienaar zijn (Joh. 12: 16).

Geliefden, Volgens het opschrift heet de 16de Psalm "een gouden kleinood van David". Deze Psalm heeft David in de handen der gemeente gegeven en is die ook eeuwen lang gezongen in de oude gemeente van Israël. Zeker beschrijft hij daarin zijn eigen lijden, zijn eigen zielsworstelingen met de Heere, maar er komt toch ook veel in de Psalm voor wat David niet heeft kunnen zeggen met het oog op zichzelf. Zo heeft namelijk David voor zichzelf zeker niet durven beweren, *dat hij de verderving, de verrotting niet zou zien*. Er staat echter uitdrukkelijk in (Psalm 16: 10): *Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving ziet*.

En zij, die in de oude gemeente verlichte ogen des verstands hadden ontvangen, zagen het zeker in, dat David met deze woorden onmogelijk zichzelf op het oog kon hebben. Maar op wie zien deze woorden dan? Wie is het dan eigenlijk, die in deze Psalm spreekt?

Dat leert ons de Heilige Geest, door de mond der apostelen. Want zo spreekt o.a. de apostel Petrus op het Pinksterfeest over deze Psalm en legt die geheel en al uit als op Christus ziende. Immers wij lezen (Hand. 2: 24 tot 31): *“Welke God opgewekt heeft, de smarten van de dood ontbonden hebbende, also het niet mogelijk was, dat Hij van dezelve dood zou gehouden worden. Want David zegt van Hem: Ik zag de Heere alle tijd voor mij; want Hij is aan mijn rechterhand opdat ik niet bewogen worde. Daarom is mijn hart verblijd en mijn tong verheugt zich, ja, ook mijn vlees zal rusten in hoop. Want Gij zult mijn ziel in de hel niet verlaten, noch zult uw Heiligen overgeven om verderving te zien. Gij hebt mij de wegen des levens bekend gemaakt, Gij zult mij vervullen met verheuging door Uw aangezicht. Gij mannen broeders, het is mij geoorloofd vrij uit tot u te spreken van de patriarch David, dat hij beide gestorven en begraven is en Zijn graf is onder ons tot op deze dag, Alzo hij dan een profeet was, en wist, dat God hem met ede gezworen had, dat Hij uit de Vrucht zijner lendenen, zoveel het vlees aangaat, de Christus verwekken zou, om Hem op Zijn troon te zetten, zo heeft hij, dit voorziende, gesproken van de opstanding van Christus dat Zijn ziel niet is verlaten in de hel, noch Zijn vlees verderving heeft gezien.”*

De discipelen van de Heere hebben vóór Zijn opstanding de Schriften niet verstaan; zij hebben het niet begrepen, dat Christus uit de doden zou opstaan, want zij verstonden niet eens, dat Hij zou sterven en begraven worden. Zij hadden Hem Persoonlijk bij zich en gelijk de bruiloftsgasten zich verheugen, als zij de stem van de bruidegom vernemen, zo vonden zij ook troost en vreugde in de omgang met de Heere Jezus Christus, in Zijn woorden, Zijn leer, onderwijzing en zij werden verkwikt, als zij de grote daden zagen, die Hij verrichtte. Eerst na Zijn opstanding heeft Hij hun de ogen geopend, zodat zij de Schriften verstonden en zij ook de 16de Psalm en de woorden *"Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie"*, hebben leren kennen, als ziende op Hem, de uit de dood Verrezene, die in deze verheven woorden in de Geest al tot Zijn uitverkoren gemeente sprak toen David haar de Psalm in handen gaf.

Ik zeg niet, dat de gehele gemeente dit verstaan heeft, want wie in de gemeente begrijpt er uit zichzelf iets van, wat het betekent, zich in de macht van de duivel te bevinden? Wie begrijpt van nature, wat Gods toorn tegen de zonde betekent en wie verstaat het, hoe onmogelijk het voor ons mensen is, onszelf door onze werken van de zonden te verlossen? Ach, wie is er in de gemeente die zich een recht denkbeeld maken kan wat het betekent: te sterven, dood te zijn, begraven te worden en tot

verrotting over te gaan? Daar denkt de mens van nature niet aan, maar hij begraaft zich in de dingen des levens en denkt niet aan het einde. Maar dat einde komt toch of wij er aan denken of niet, het nadert van dag tot dag, van uur tot uur; en wat is dan het einde? Het einde is sterven, begraven worden, tot verrotting overgaan en gedaan is het dan met al de genietingen van het aardse leven, met al onze zorgen, met alles, waarover wij ons gekweld en vermoeid hebben van onze geboorte af. En dan? Ja, wat dan, als wij geen vrede hebben gevonden bij God door onze Heere Jezus Christus? Immers niets anders dan het lot van de rijke man die, nadat hij gestorven en misschien met pracht begraven was, zijn ogen opsloeg, zijnde in pijn. Maar hoe vind ik deze onmisbare, deze zoete vrede bij God? Door die te zoeken? Maar hoe leer ik die zoeken en hoe gaat het bij dit zoeken toe?

O, geliefden, als de Heilige Geest ons aan onszelf heeft ontdekt, ons heeft leren inzien, dat wij die heerlijke vrede missen, dan zal dat zoeken een zoeken worden op leven en dood, want men leert inzien, dat men verloren is en niet meer verloren behoeft te gaan. Maar, die dit geleerd heeft, die leert ook zeker in onze dood en diep verderf naar Hem zoeken, die dood, leven, duivel en genade, ja, die alles in Zijn hand heeft. O arme, door onweder voortgedreven ziel, het zal bij dit zoeken niet blijven. Maar u zult Hem ook vinden en dan zult u Hem leren kennen, als een mens van gelijke beweging als gij.

O, hoe vriendelijk zal Hij tot u spreken: ‘Luister naar Mij, o ziel! U bent niet meer van uzelf, u behoort Mij toe. Weet u dat wel? Ik ben uw Broeder, en Mijn Vader in de hemelen is ook uw God en Vader. Ik ben uw Broeder, Ik heb uw vlees en bloed aangenomen en Ik heb niet alleen de zelfstandigheid van dit vlees en bloed aangenomen maar Ik ben ook gekomen, hoewel zonder zonde, in de gelijkheid van het zondige vlees (Rom. 8: 3). Dat wil zeggen, in de gehele jammerlijke toestand waarin u, mijn broeders, door Adams val was geraakt. Zo zijn ulieden één geworden met Mij. En u aan Mij vastklemmende, zal het u gelukken, zult u verlost worden uit de dood, waarin u van nature verzonken ligt, want Ik heb Mijzelf overgegeven om uwentwil.’

En met het oog op Zijn lijden en sterven profeteert Christus door de mond van David hier in de 16de Psalm: ‘Mijn kind, dat zal voor Mij langs een vreselijke weg gaan. Maar om uwentwil vertrouw Ik op Mijn God en Vader, dat Hij Mij zal helpen de dood te overwinnen, de duivel te binden en over alle helse macht de zegepraal weg te dragen. Daartoe stel Ik de Heere gedurig voor Mij. De Heere, die Mij in de wereld zond om u te redden en door alles heen te brengen. Daarom zal Hij Mij niet beschaamd stellen maar Mij verheerlijken bij Zichzelf, met de heerlijkheid, die Ik bij Hem had, eer de wereld was.’

Nu dan, neig uw oor, o dochter, neig uw oor, gij door onweders voortgedrevene, ongetrooste; en hoor uw Heere en Verlosser smeken in de 16de Psalm: *Bewaar Mij o God, want Ik vertrouw op U* (Psalm 16: 1). Ja, ook deze woorden uit vers 1 mogen wij gerust beschouwen als woorden van onze Heere Jezus Christus, waarmee de Heilige Geest door de mond van David, Hem de Eerstgeborene inbrengt in de wereld. Want wij mogen geenszins hier of daar een vers uit deze Psalm uit het verband rukken alsof alleen die verzen die van de opstanding spreken op Christus, en de anderen uitsluitend op David zagen. Nee, gelden vers 10 en 11 van Christus, dan zien ook de overige verzen van deze Psalm op Hem.

Daarom: *Bewaar Mij o God, want ik vertrouw op U!* Ik draag ze alle aan Mij, alle die u Mij hebt gegeven, zoals de wijnstok de vruchten draagt en zo moet Ik het wagen Mij te werpen in de stroom van Uw toorn en hen daar doorheen te brengen. Ja, het moet in de dood gaan, met de gehele schat, die u Mij hebt gegeven, met alle zielen die U van

eeuwigheid toebehoren. Ik moet de weg voor hen banen en hen door de ruisende stroom heen dragen. Ja, het is voor hen, dat Ik in de dood ga, opdat zij met Mij verlost zouden zijn uit alle geweld en macht van de duivel en het eeuwige leven deelachtig worden, dat Ik voor hen heb verdiend en verworven.

Maar, voegt Hij er dan in het tweede vers aan toe: er zijn er velen, die menen, Mij niet nodig te hebben, die met hun offeranden menen alles terecht te kunnen brengen en daarom niet denken aan Mijn lijden en sterven, aan Mijn afbetalend bloed. Het offer van de zodanigen echter versmaad Ik, en hun namen zullen op Mijn lippen niet zijn, als Ik als Borg en Plaatsbekleder, als hemelse God ook eens optreden zal in de eeuwige vierschaar. Maar hen acht Ik hoog, die u Mij hebt gegeven, die heiligen, die heerlijken, die zichzelf niet weten te helpen en die al hun heil, al hun heerlijkheid alleen in Mij zien.

De Heere Christus neemt hier de zielen van Zijn uitverkorenen voor heilig en heerlijk, hoewel zij in zichzelf vloek- en verdoemenswaardig zijn. Als de Heere die *heilig en heerlijk* noemt, dan weet Hij wel wat Hij zegt. Hij heiligt Zichzelf niet om hunnentwil maar ter ere van de wil van Zijn Vader wil Hij allen verlossen en uithelpen, die in hun schande en beschaamdheid tot God om ontferming roepen: *was mij wel van mijn ongerechtigheid en reinig mij van mijn zonden* (Psalm 51: 4). Dat zijn degenen die Hij "heiligen en heerlijken" noemt, die Hij verheerlijken wil. Van deze sprekende zegt Hij: *de heerlijken in welke al Mijn lust is*.

Verder lezen wij nog: *De snoeren zijn Mij in liefelijke plaatsen gevallen. Ja, een schone erfenis is Mij geworden*.

Uiterlijk zegt de Heere dit van de stammen Israëls, geestelijk echter van degenen, die de Vader Hem had gegeven, om hen te redden, te verzoenen, te heiligen en te verlossen voor eeuwig. Dat is Zijn deel, Zijn erfenis, zoals wij in Psalm 33: 12 lezen: "Welgelukzalig is het volk, diens God de Heere is, het volk, dat Hij Zich ten erve heeft verkoren." Dat is de bruid uit het Hooglied. Zwart en lelijk is zij in zichzelf, van moeders lichaam aan een verkeerd en verdoemeniswaardig voorwerp, maar aan Christus door de Vader gegeven, neemt Hij hen aan in genade, heeft Hij ze lief met een eeuwige liefde. Een liefde, waarmee Hij alles bedekt wat verkeerd aan haar is. En Hij rust niet, voordat Hij Zijn eigen beeltenis in haar ziet prijken. Zijn beeltenis? Ja, en dit wel zo, dat zij gedurig uitroept: *Jezus, Jezus, niets dan Jezus!* Dat dit het enige is, dat in het hart der bruid leeft.

Nu zegt de Heere Jezus, sprekende in deze Psalm, en ziende op de tijd, dat Hij Zijn lijden en dood tegemoet zou gaan: 'Ik ga de dood tegemoet, het gaat met Mij in het graf, in de macht van de dood. Wie zal Mij daaruit redden? Hij alleen, Hij Mijn Vader, Die daarboven op de troon zit.'

Daarom zegt de Heere verder: *Ik stel de Heere gedurig voor Mij*. Zie, dat wil de Heere ook u inprenten, o, u arme, door de vreze van de dood benauwde ziel, opdat u uw oog niet vestigt op uw veelvuldige krankheden en op uw dood, maar op Hem, die in de hemelen is. Ik heb de Heere voortdurend voor Mij, als de Eerste, als Hem, die was, die is en die komen zal en Die nooit laat varen de werken Zijner handen.

Daarom spreekt Hij ook: *omdat Hij Mijn Vader aan Mijn rechterhand is, zal Ik niet wankelen*. D.w.z. Ik zal geenszins tot verrotting overgaan, hoewel de dood Mij voor een tijd in zijn macht zal hebben. Ja, dat zal een wonderlijke oorlog zijn, zoals Luther zegt, waar de ene dood de dood van Christus de andere dood de dood, waarin wij door Adams val geraakt zijn teniet maakt. Sterven moet Ik, in het graf zal Ik wel liggen. Ja, sterven zal Ik en de gehele nacht der duisternis zal zich opmaken om Mijn ziel te doen

stikken. En omkomen en de helse roofvogels zullen er op uit zijn, de duive des Heeren te verslinden in het ogenblik dat zij opvaart tot haar God.

U zult Mijn ziel in de hel niet verlaten. U zult ze niet overleveren in de klauwen van de helse sperwer, ja, het zal geen der helse roofvogels gelukken Mijn ziel te verslinden.

Weet u wel, wat het einde is? Het einde is, dat men, als men sterft, overgaat tot verrotting. Deze gedachte benauwde de Heere Christus naar het vlees, want ook Hem gold, als mens in onze plaats, zo God de Vader niet tussenbeide trad, het vonnis: *stof zijt gij en tot stof zult u wederkeren*. Daarom was het Hem bang om het hart. Het was Hem bang in Gethsémané, bang op Golgotha, want Hij gaat over tot verrotting, dan kan Hij de Zijnen niet door de Jordaan van de dood heenleiden en voor een eeuwig omkomen bewaren. Dan kan Hij de dood niet overwinnen, noch een eeuwig geldende gerechtigheid voor de Zijnen daarstellen.

Daarom zegt Hij: *Gij zult niet toelaten*. Het is hier dus een pleitgeding, een proces, waarbij de gehele macht der duisternis voor Gods troon optreedt en de eis stelt: "Deze Uw Gezalfde heeft Uw toorn tegen de zonde op Zich geladen, Hij heeft de zonden van Zijn gehele volk op Zich genomen. Daarom, geeft Hem in onze macht, laat Hem in het graf overgaan tot verrotting".

Dat laat echter God de Vader in eeuwigheid niet toe, maar Hij scheldt de satan. Hij zegt: "Ja, satan, Hij zou werkelijk in uw macht overgegeven worden, indien Hij niet vlekkeloos rein was in Zichzelf, indien Hij zonde en ongerechtigheid voor Zichzelf te verantwoorden had. Maar dat is zo niet. De zonden, die Hij draagt, zijn de zonden van anderen, zijn de zonden van Zijn uitverkoren volk. Die draagt Hij, maar Hij Zelf is heilig en onbesmet, afgescheiden van de zondaren. Ja, het is waar, Hij is in de dood gegaan, maar niet om eigen schuld en zonde, maar wel voor de zonde en schuld van al degenen, die Ik Hem gegeven heb. Deze dood heeft Hij vrijwillig op Zich genomen, maar Hij Zelf is het leven en de onverderfelijkheid."

Zo geeft God de Vader in dit proces geen tittel of jota toe en het staat vast: *Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie*.

2. Nadat wij zo al deze heerlijke beloften uit de zestiende Psalm beschouwd hebben, laat ons, geliefden, een blik werpen op de vervulling daarvan.

O, zie hen daar samen zitten, die lieve jongeren van de Heere: vol angst, nood, verschrikking en droefheid zijn zij vanwege hun zonden. Zij hebben immers al hun Heere en Zaligmaker verlaten, zijn in Gethsémané lafhartig weggelopen en op de vlucht gegaan, één van hen heeft zelfs luid uitgesproken: *Ik ken deze mens niet!*

Zij zitten samen bezwaard door hun zonden en bovendien vervuld van vrees voor de Joden. Hadden zij dan nooit die zestiende Psalm gelezen? O zeker, maar zij hebben die niet verstaan. Dat bekent immers de apostel Johannes zelf als hij ons vermeldt, dat de Heere eens gezegd had: *Breekt deze tempel af en in drie dagen zal Ik die weder opbouwen* (Joh. 2: 19); dan voegt Johannes, ons meedelende dat de Heere dit zei van de tempel zijns lichaams (vers 21) er het volgende bij: "Daarom, als Hij opgestaan was van de doden, werden Zijn discipelen gedachtig, dat Hij dit tot hen gezegd had en zij geloofden de Schrift en het woord, dat Jezus gesproken had."

Vóór Zijn opstanding, voordat zij Hem levend weer hadden gezien, geloofden zij dus noch de Schrift noch het woord, dat de Heere sprak, of liever: *zij verstonden het niet*. Nu zal misschien menig goed onderwezen catechisant het bespottelijk vinden dat de discipelen niet begrepen, dat de zestiende Psalm op Christus zag.

Maar, maar, ... wat verstaan wij daarvan? En, zo wij die goed begrepen, waarom zijn wij dan zo bang voor de dood? Waarom schuiven wij dan altijd de gedachte van dood

en eeuwigheid, ja, van het gehele eeuwige heil, zo ver van ons? Ach, wij horen de waarheid en wij horen ze toch niet. Als de kerk uit is, gaan wij naar huis, zijn vervuld van onze aardse aangelegenheden en vergeten ... Nu, wat vergeten wij dan? Wat de hoofdzaak en het einddoel van ons leven is. O, dat de waarheid van Christus, opstanding, de vaste waarheid, het zalige bewustzijn, dat wij geen dode, maar een levende Verlosser hebben, toch niet alleen in ons hoofd maar bovenal in ons hart leefde. Denk eens aan de wachters bij het graf: zij zijn met doodschrik geslagen, maar lopen naar de aardse en kerkelijke overheden en vertellen daar, dat de Heere opgestaan is. Tenminste, zij vermelden wat zij daarvan gewaar zijn geworden. Maar verdere indruk maakt het gebeurde niet op hen. Zij laten zich met geld omkopen om onder het volk uit te strooien, dat Zijn discipelen 's nachts gekomen zijn en Zijn lichaam gestolen hebben. Toch heeft Hij Zich aan Zijn discipelen levend vertoond. Zij hebben na Zijn opstanding met Hem gesproken, gegeten en gedronken. Ook heeft Hij nog tot Thomas gezegd: **Breng uw vinger hier en zie Mijn handen en breng uw hand en leg ze in Mijn zijde en zijt niet ongelovig, maar gelovig.**

Ja, God maakt de doden levend, Hij roept de dingen, die niet zijn alsof ze waren, Hij spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er. Dat heeft Hij ook aan abraham bewezen, toen Hij uit diens verstorven lichaam en uit het verstorven lichaam van diens huisvrouw Sara, de belofte in vervulling deed gaan.

Wij hebben de opstanding van de Heere Jezus Christus voor ogen en kunnen daaruit weten, dat de belofte vervuld is. Toen nu Christus uit het graf tevoorschijn trad, bracht Hij al de Zijnen, kleinen en groten, daaruit weer tevoorschijn en daarom zal geen grafkuil ons voor eeuwig kunnen opsluiten, geen dood ons kunnen doden voor eeuwig, ons namelijk, die in Zijn Naam geloven. Dit geloof zweeft niet in de lucht, maar het berust op een goed en welgegrond fundament, want al, wat tevoren geschreven is, dat is tot onze lering tevoren geschreven, opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hoop zouden hebben (Rom. 15: 4). Hij kwam uit het graf tevoorschijn, dragende aan Zich ons vlees en bloed. Daarom roept de Apostel Paulus ook de Efeziërs toe: *Hij heeft u levend u maakt met Christus* (Ef. 2: 5); en Rom. 6: 8 lezen wij: *Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zo geloven wij, dat wij ook met Hem zullen leven.*

Ten derde de nuttigheid, die ons daardoor ten deel valt.

Maar hoe is dat mogelijk? Ik, "leven met Hem?" Ik, die niets ben dan een verdoemeniswaardig zondaar?

Geloof u dat in waarheid van uzelf, o belijd het dan Hem, maar doe het zó, dat u tot de Heere zegt: 'Heere Christus, u hebt Mijn vlees en bloed willen aannemen. U bent daarmee in het graf gegaan en uit het graf levend tevoorschijn gekomen; o, ontferm U dan mijner. En wil in de dag der dagen dit mijn ellendig vlees en bloed verheerlijken en mijn vernederd lichaam Uw verheerlijkt lichaam gelijkvormig maken.'

Geliefden, de gehele troost van het lijden en sterven van de Heere Jezus Christus, de troost van Zijn opstanding en hemelvaart, ligt opgesloten in het artikel van *de vergeving van zonden uit loutere genade*. Zodat God ons onze zonden niet toerekent, maar ons toerekent de gerechtigheid die Christus voor ons verworven heeft, toen Hij de dood voor ons overwon, door Zijn dood.

Slaan wij op Handelingen 13: 32 en v.v.: "En wij verkondigen u de belofte, die tot de vaderen geschied is, dat namelijk God dezelve vervuld heeft aan ons, hun kinderen, als Hij Jezus verwekt heeft. Gelijk ook in de tweede Psalm geschreven staat: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik u gegeneerd." En hier herinner ik u aan: *Ik vaar op tot*

Mijn Vader en tot uw Vader tot Mijn God en tot uw God. Hij is de Zoon en wij worden, om Zijntentwil, uit genade, tot kinderen Gods aangenomen.

En nu verder in Handelingen 13 : 34: "En dat Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, also dat Hij niet meer tot verderving zal wederkeren, heeft Hij aldus gezegd: Ik zal ulieden de weldadigheden Davids geven, die getrouw zijn. Waarom Hij ook in een andere - de 16de - Psalm, zegt: Gij zult Uw Heilige niet overgeven om verderving te zien. Want David, als hij in zijn tijd Gods raad gediend had, is ontslapen en is bij zijn vaderen gelegd en heeft wel verderving gezien. Maar Hij, die God opgewekt heeft, heeft geen verderving gezien. Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Deze u vergeving van zonden verkondigd wordt, en dat van alles, waarvan gij niet kon gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door Deze, een ieder die gelooft, gerechtvaardigd wordt."

Zo leeft Hij dan om nooit meer te sterven. Hij draagt Mijn vlees en bloed in Zich, Hij roept mij toe: *Ik leef en u zult ook leven!*

Hij heeft geen verderving gezien. Hij leeft en Hij leeft om mij te verhoren als ik wenend tot Hem spreek: *laat mijn ziel leven, en zij zal u loven en laat Uw rechten mij helpen* (Psalm 119: 175). Hij leeft, om daar boven als Hogepriester de kracht van Zijn albetalend bloed tot vergeving van zonden te handhaven; om als de hemelse Advocaat en Plaatsbekleder voor ons op te treden in de vierschaar Gods, als de satan ons daar wil aanklagen. Hij leeft, om Zijn uitverkorenen te wassen van al de zonden, die hen van kindsbeen af aankleven en Hij wil daarmee volhouden totdat zij uitgestrekt liggen op hun laatste legerstede. Voortdurend waakt Hij voor u, opdat de troost van de vergeving van zonden, de vastheid van het verbond der genade, de zekerheid, dat God niet toegelaten heeft "dat Zijn Heilige verderving zou zien" bij u blijft. Zo leert u van Hem dat u geen dode, maar een levende Heiland hebt en dat u van Hem ontvangt opstanding, uitredding, volkomen uitkomst uit elke nood en angst en benauwdheid, uit elk graf, ook uit de zwakheid en ellende, waarmee wij al de dagen van ons leven te strijden hebben.

Daarom schrijft ook de Apostel Paulus 1 Cor. 15: 17: *indien Christus niet opgestaan is, dan is uw geloof tevergeefs, dan zijt gij nog in uw zonden.* Is Hij echter opgestaan, dan is ons geloof niet tevergeefs en zijn wij niet meer in onze zonden. Nee, het is niet ijdel, het is niet tevergeefs, het is geen hersenschim, dat geloof "dat niet ziet en nochtans gelooft."

Maar als wij, die geloven, niet meer in onze zonden zijn, waar zijn wij dan? "Niet meer in mijn zonden" hoe is dat mogelijk?

U bent in Christus, u bent ingeplant in Hem als ranken in de wijnstok. "Niet meer in mijn zonden" en ik heb toch dagelijks met de zwakheid van mijn geloof en met de boze lusten van het vlees te strijden? Nu, strijd de goede strijd, o u mens Gods, de Heere zal u niet beschaamd maken, maar u wassen en reinigen van al uw zonden. En al valt ook de rechtvaardige zevenmaal des daags, toch zal hij niet weggeworpen, maar wel opgericht worden, want Zijn God ondersteunt hem en vergeet hem niet. Maar overigens, o kind Gods, behoeven uw zonden u niet meer te beangstigen. Wie in Christus is, is niet meer in zijn zonden, want Christus heeft die alle gedragen in Zijn lichaam aan het hout. Dag aan dag vergeeft Hij de zonden en dag aan dag zendt Hij de Geest der gebeden in de harten van Zijn volk. Hij leert hen bidden: *Vader, vergeef ons onze schulden zoals ook wij vergeven onze schuldenaren.*

"Gij zijt niet meer in uw zonden" zegt de Apostel. Hoe is dit mogelijk? Ja, hoe is het mogelijk, dat ik, die de eeuwige dood verdiend heb, een erfgenaam zou zijn van het eeuwige leven?

Geliefden, het gehele genadewerk Gods is een onmogelijke zaak. Maar wat bij de mensen onmogelijk is, dat is mogelijk bij God, want bij God zijn alle dingen mogelijk. Daarom is het Hem ook mogelijk het handschrift van onze zonden aan het kruis te nagelen. Daarom is het Hem ook mogelijk de voorhang van de tempel vanéén te scheuren van boven naar beneden, zodat een arme ziel het vrijmoedig leert uitspreken: “En ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef - geliefden, ik herhaal het: "hetgeen ik nu in het vlees leef" - dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven. Ik doe de genade Gods niet teniet, want indien de rechtvaardigheid door de wet is, zo is dan Christus tevergeefs gestorven.” (Gal. 2: 20 en 21).

4. En nu de toekomst.

O, denk daarbij aan die schone woorden:

*O dood, waar is uw prikkel nu,
 Waar is uw zege, o helle?
 Wat kan ons nog de duivel doen,
 Hoe gruwzaam hij zich stelle?
 God zij gedankt, die hem versloeg,
 Die heel zijn heir ter helle joeg,
 En ons de kroon wou geven.*

Want wat zal ons de toekomst brengen? Wat zien wij blinken in het verschiet? De kroon, de kroon der gerechtigheid, de opstanding des vleses.

Geliefden, laat ons samen naar het kerkhof gaan. Daar ziet u, daar zien wij de graven van onze dierbaren, die in Jezus zijn ontslapen. Maar o, denk niet, dat zij voor eeuwig daarin blijven. Zie ook daar, weinige schreden daarvan verwijderd, de plaats waar wij eerlang zullen neerliggen.

Maar wij blijven niet in de doodkist, niet onder de grafzerk, en een heerlijke verrijzenis zal ons deel zijn, die door geen doodkist, door geen grafzerk zal worden tegengehouden. En dus wat is onze toekomst?

Wat ook het begin was. *Jezus was het begin; Jezus zal ook de toekomst zijn! Amen.*

11^e preek Psalm 18: 30

Wij lezen in Psalm 18: 30:

De Statenvertaling heeft hier: ***Want met U loop ik door een bende, en met mijn God spring ik over een muur.***

Duitse vertaling: ***Want met U kan ik krijgsvolk verpletteren en met mijn God over de muren springen*** Luther heeft ergens ook de volgende schone vertaling of veeleer uitlegging: *Met God word ik uit de verzoeking gerukt en met mijn God spring ik over een muur.*

Want met U loop ik door een bende. Er is dus de verzoeking als het ware gelijk aan een bende moedwillige krijgsknechten waaronder men, ik weet niet hoe geraakt is en die ons beroven en doden willen. Zij zijn zo veel in aantal, en zij zijn zo sterk en men is daarvan zo omringd, dat men niet ontkomen kan. De verzoeking namelijk, die hier bedoeld is, is deze: dat God het beschikt, dat onzichtbaar, als het ware, alle duivelen in allerlei gedaante en met allerlei gedachten van omkomen, van toekomstig ongeluk, rondom een mens zijn. Dan gaat hij als het ware eenzaam en verlaten zijn weg, wordt opeens zó overvallen, ... en alle belofte en alle uitzicht op redding zijn voor hem verdwenen; daartoe ook alle vreugde aan de Heere. Zulke verzoeking, welke de mens als een bende overvalt, wordt van God beschikt. Waarom? Om de mens van zijn boze dingen en gedachten af te brengen, die anders liggen dan Gods gedachten. Doordat Gods gedachten vrede en geluk zijn, de mens echter van het zichtbare is betoverd en gedachten van ondergang en dood heeft, die de duivel hem echter voortoverft als waren zij slechts geluk en zegen.

Waar de verzoeking over een mens komt, dat hij door allerlei overvallen wordt, dat hem allerlei dreigt, daar geschiedt dat om hem af te brengen van niet erkende zonden; want een mens moet niet wanen, dat hij al zijn zonden kent. De mens weet van zijn zonde eigenlijk volstrekt niets. Wat ook de kinderen van de wereld met handen als verkeerd kunnen voelen, dat houdt men voor zonde. Maar hoe de zonde in het hart binnensluipt en het geheel en al omsingeld houdt, wie verstaat het en heeft daarvoor ogen? Ons hart is immers een poel van allerlei ongerechtigheid en de duivel vertelt de mens, dat dát rechtvaardigheid is.

Ons hart is van God áf en is naar de wereld toe en daar in. En de duivel vertelt ons, dat dit de goede weg is. Zo wordt de mens geheel blind, kan de straf niet meer dulden en kan het ten slotte niet meer aannemen, dat zijn weg niet goed zou zijn. Hij heeft teveel eigenliefde en is te hoogmoedig, denkt, dat hij vroom is en de hemel verwacht, terwijl hem toch de duivel aan de strik heeft en hem toefluistert, dat hij zo in de hemel zal komen en God zal zien.

Zo moet dan de mens van allerlei verkeerdheid afgebracht worden. Deze zaak echter uit zichzelf te doen, is voor de mens onmogelijk, want in het gelijk willen hebben van zijn hart, heeft hij voor iedere verkeerde weg duizend gronden, dat het zo heeft moeten wezen. Zo laat dus God zulke verzoeken, zulke oorlogsbenden over de mens komen.

Wat nu uit God is, kan zulke verzoeken niet uithouden; het ligt in de dood tussen zulke banden, is vol angst over zulke krijgsbenden. Het moet weten, wat Gods weg met hem is, of God hem genadig is; het wil van de zonde áf en op die weg welke de juiste is. Maar de bende, de bende, die bindt hem zelfs en leidt hem gevangen. Zo is de verzoeking, welke God beschikt over de Zijnen. Daar laat Hij het aan de ganse hel

over Zijn kind aan te tasten, opdat het zien zou, wat in Hem is, en erkennen, dat het maaksel Zijner genade Zijn maaksel is.

In zulke verzoeking, hoewel voor ons en op andere wijze, is Christus, onze Koning, geweest. In zulke verzoeking is ook David geweest; in zulke verzoeking komen alle kinderen Gods. Uit deze verzoeking is Jezus uitgekomen en heeft alle banden verscheurd en nu leert Hij de Zijnen, die Hem eren, het heilsgeheim, zodat zij opeens als Simson worden, die de touwen verscheurde als vlas. Zo worden zij dan uit de verzoeking gerukt en komen door de bende heen.

Er komt een ander beeld. De psalmist zegt verder: ***En met mijn God spring ik over een muur.***

Het beeld is genomen van een oorlog. Daar is een vijandelijke stad op de weg en deze moet ingenomen worden. Nu heeft zij echter een hoge muur van zware, vaste stenen. Daar zijn dan soldaten vol heldenmoed, die de stad zullen en moeten en willen innemen. Zij nemen ladders, klimmen daarmee op de muur, springen van de muur en zo in de stad.

Zo deed het eens Alexander de Groote, die een Indische stad wilde veroveren. Hij was de enige, die de muur beklom en in de stad sprong, midden onder de vijanden, toen verhief hij zijn schild en sloeg met zijn zwaard ter rechter- en ter linkerhand, zodat niemand de moed had hem te genaken, totdat zijn soldaten kwamen om hem te helpen. Wat is nu deze muur? Als kind hoorde ik eens mijn stervende tante zeggen: "Met mijn God spring ik over de muur." Ik dacht, welk een moed van een zwakke vrouw (want zij was geheel vermagerd). Ik begreep het echter niet.

De muur is dat, wat ons in de weg wordt gelegd, zodat wij niet vooruitkomen; dus alle hinderpalen, die ons verhinderen de loopbaan te lopen, die ons is voorgesteld, opdat wij de kroon der gerechtigheid ontvangen. Dat is de muur. De muur ja, dat zijn zo velerlei gedachten, die wij omtrent God koesteren, gedachten van eigen weg en wil. De muur, dat zijn allerlei zonden, waarover wij heen moeten, zonden tegen God en de naaste.

Zo plegen bijvoorbeeld de apostelen in hun brieven allerlei vermaningen te geven, vermaningen, die toch eigenlijk geboden zijn. Zo bijvoorbeeld: "Indien er dan enige vertroosting is in Christus, indien er enige troost is der liefde, indien er enige gemeenschap is des Geestes, indien er enige innerlijke bewegingen en ontfermingen zijn, zo vervult mijn blijdschap, dat u eensgezind moogt zijn, deze liefde hebbende van één gemoed en van één gevoelen zijnde. Doet geen ding door twisting of ijdele eer, naar door ootmoedigheid achte de een de ander uitnemender dan zichzelf. Een iegelijk zie niet op het zijne, maar een ieder zie ook op hetgeen der anderen is. Want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was, Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roof geacht heeft, God even gelijk te zijn, maar heeft Zichzelf vernederd, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende, enz." (Filipp. 2). "Wandelt in de liefde, gelijkterwijs ook Christus ons heeft liefgehad en Zichzelve voor ons heeft overgegeven tot een offerande en slachtoffer Gode tot een welriekende reuk." (Efeze 5). "Hoererij en alle onreinheid laat ook onder u niet genoemd worden, gelijkterwijs het de heiligen betaamt." (Efeze 5). "Wordt van het kwade niet overwonnen, maar overwint het kwade door het goede." (Rom. 12). "Maar nu legt ook af gramschap, toornigheid, kwaadspreken, lastering, vuilspreken uit uw mond," (Col. 3). "Want de gehele wet wordt in één woord vervuld, namelijk in dit: u zult uw naaste liefhebben gelijk uzelve." (Gal. 5).

Zullen wij ons dan niet aan het gehele woord onderwerpen? Is niet het ene zowel Gods woord als het andere? Zou ik het ene deel eruit nemen, dat mij tot een betere

troost dient en het andere deel laten liggen? Dat gaat immers niet. Zou ik van mijzelf denken: ik kom in de hemel en onverschillig zijn jegens mijn naaste, mijn vlees en bloed? Wie dit erkent, wie Gods woord geheel als Gods woord neemt, die verootmoedigt zich onder al zulke vermaningen en geboden, die kan het niet invallen zo maar lichtzinnig te zeggen: "Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, maakt mij rein van alle zonden." Nee, maar er is in hem de liefde van Christus, dat Hij Zijn leven graag geeft voor anderen, dat hij behoeftigen zal helpen en zwakken uit de weg neemt, wat deze in de weg is. Hij zal en moet doen, wat het gebod zegt.

Nu komt nog meer: God te eren boven alle dingen, God lief te hebben van ganser harte, op God te vertrouwen, zich aan Hem over te geven met lichaam en ziel; de ganse weg, de ganse toekomst, vrouw en kind, huis en hof en alles Hem op de hand te leggen, Hem alle zorgen toe te vertrouwen. Nu komt daar nog bij de een of andere hartstocht of lievelingszonde en daar wordt men deswege gestraft door Gods woord. Daar kan men zich dan niet uithelpen met een gestolen troost; men moet weten, hoe men met God staat. Men moet van zulke zonde af.

Eindelijk steekt achter zulk een muur de dood. Daar moet ik overheen. Daar moet ik ook tot de dood zeggen: 'U kunt mij niet doden, u ontvangt mij niet; u hebt mijn Heere en Heiland genomen, maak het met Hem uit. U kunt mij met uw verschrikking wel in zwijm doen vallen, maar overwinnen zult u mij niet.' Want dat weet de uit God geborene: zó zal het zijn.

Dat is nu echter een hoge muur, van hoge, zware stenen. Over deze muur zal en moet de uit God geborene heen, anders kan hij zijn weg niet verder trekken. Hij heeft geen vrede, geen vreugde aan de Heere, hij heeft geen blijdschap, er ligt hem iets op het hart, als een zware steen, die hem drukt. Zolang deze vijandelijke stad niet ingenomen is, doet de bezetting uitvallen, en men is nooit zeker.

Het roofternest moet dus ingenomen zijn. *Ik ben niet van mijzelf, maar van mijn Heere en Zaligmaker Jezus Christus!* Daarom: over de muur heen! Ik moet van mijn zonde weg. Ik moet God vrezen, eren, Hem dienen, wat mij ook in de weg is; ik moet er doorheen. Daartoe zijn wij geroepen en tot soldaten en ridders gemaakt, opdat wij doorbreken, over de muur komen en de vijand uit de vijandelijke stad drijven. Dat is onze christelijke roeping. Het blijft er bij, dat geen dief en al zou hij ook honderd jaar eerlijk zijn geweest en slechts één naald had genomen, dat geen onkuise, geen dronkaard, geen kijver, niemand, die toorn en tweedracht verwekt en kweekt, geen gierigaard, het koninkrijk Gods beërven zal. Ook niemand, die opstaat tegen Gods goede en genadige weg. Dat erkent de huichelaar niet. Dat erkent hij niet, die slaapt, verzadigd is en zichzelf bedriegt. Maar wel hij, die uit God geboren is, die erkent het; hij onderwerpt zich aan de gehele wil Gods. Hij moet op de muur en er overheen, Maar hij kan niet, hij kan niet.

Huichelaars zijn spoedig gereed om morgen dan weer opnieuw ongerechtigheid te bedrijven. De uit God geborene moet erop, er over. Hij kan niet, het is hem onmogelijk. Hij heeft het op allerlei wijze geprobeerd. Hij heeft de stenen willen stukslaan, maar hij heeft geen hamer meer, en de muur is te vast en te hoog. Niet over een enige zonde, al was deze ook nog zo licht; niet over een enige hartstocht of bezwaar, al was dit ook zo licht als een veer, komt een kind Gods uit zichzelf heen. Daar is het veel te verkeerd voor.

Dat kunnen de eigengerechten wel, maar de kinderen Gods niet, die bederven het te zeer en juist daardoor, dat zij moeten en zullen, juist door de erkenning van hun schuld en zonde, zijn zij zo neergeslagen, dat zij als dood aan de muur liggen. Er is geen gedachte meer aan klimmen en springen.

En toch, juist deze en alleen *déze* komen op de muur, komen over de muur. Juist deze en alléén deze lopen door een bende heen juist wanneer de ganse bende juicht: *ha, wij hebben u!* Hun onmacht erkennen de kinderen Gods diep, ten diepste, maar zij blijven er niet op zitten, dat zij zeggen: *ik kan niet*. Er is hun niets te hard, niets onmogelijk. Zij spreken niet: *ik kan niet*. Zij liggen daar aan de muur, verbrijzeld, verbroken, in hun bloed. Zij hebben het beproefd, de stenen uit elkaar te slaan. Zij zijn ook vaak erop geklommen, waren zij echter zestig of zeventig voet hoog gekomen, zo zijn zij opeens weer in de diepte gevallen. Zo liggen zij dan daar in hun bloed, maar zij zullen en moeten er toch over. En zij komen er ook over. Geen zonde, geen hartstocht, geen nood, geen bezwaar, geen angst is zo gruwelijk, zo hels, zo zwart, zo onmogelijk, waar de Christen niet overheen zou komen. Stoot op stoot wil hem doden en vernietigen, maar hij geeft het vaandel niet af; hij is onsterfelijk, niets kan hem doden. Nu ligt hij daar neer, hij is verbroken, gewond, in zijn bloed en komt toch over de muur heen.

Hoe dan?

Met één sprong, Hij kan er niet lang over doen. Er komt een keuze: *òf zo, òf zo!* Vanwaar komt deze kracht? Vanwaar dat een mens zo licht is als een veer, terwijl hij nog zwaarder te bewegen is dan de muur zelf? Dat ligt in het 'met U'! In het: "Met Mijn God." God is de kracht. God, Die alom te eren is. God Die alleen te vrezen is. In God is de kracht. En zoals in God de kracht is, zo komt deze kracht ook in de ellendige, de daar neerligt, binnen. Allereerst door Gods verlichting, dat God komt met Zijn heil, met Zijn goedertierenheid, met Zijn genade, met vergeving van zonden, met de belofte des levens, met de rechtvaardigverklaring; dat God komt en Zich betoont in Zijn grootheid, waar een mens neerligt in zijn naaktheid; dat God komt en Zich betoont in Zijn grootheid. Dat God de Vader, God de Zoon, God de Heilige Geest, de mens verlicht en hem onder Zijn Koninklijke genadescepter brengt. Zodat de mens zich begint te verbazen en te aanbidden: 'Hebt u naar mij willen omzien, hebt U Zich mijner willen aannemen? Wie ben ik? Ik heb de eeuwige dood verdiend, en U had mij moeten neerslaan en in het verderf moeten werpen, maar U komt, mij te bezoeken in mijn nederliggen.'

Zo openbaart God Zijn deugden en volmaaktheden aan de arme, naakte, verlegen, heilbegerige mens. En de genade werkt het "mijn zeggen." Zodat het heet: "*mijn Heere en mijn God!*" Het geloof komt en spreekt: "mijn." En is God mijn, dan wordt de muur klein. Is God mijn, wat zal dan mijn zonde en hartstocht?

Welaan, mijn God, ik waag het met het stuiversstuk. U bent de God, Die alles in Zijn hand heeft, ik zie de nood en kan niets doen, ik leg vrouw en kind in Uw hand; o, ontferm U!

Daar wordt de Heere aangegrepen aan de zoom van Zijn gewaad. Daar wordt Zijn sterkte aangegrepen: "Wees U mij maar niet al te verschrikkelijk. Gij zijt mijn Toevoorzicht in de nood. Ik heb geen recht op aarde en in de hemel, ik heb niets verdiend dan de hel, niets verdiend, dan dat ik aan de muur liggend overgelaten word; dan dat dood en duivel kwamen en mij de nek braken. Ik heb niets anders verdiend, dan wat alle duivelen zeggen, dat geschieden zal, dat ik op het einde nog bedrogen uit zal komen. Maar mijn God, ja mijn God, op U ben ik geworpen van de baarmoeder af. U hebt mij gekend, toen ik nog aan de moederborst lag. U hebt willen schijnen in mijn arm, jong hart en hebt tot mij willen zeggen: "Mijn genade zal van u niet wijken en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen." Ja, mijn God, of ook alle duivelen op

mij zitten, ik moet over de muur heen. U bent mijn God en U zult eeuwig geloofd en geprezen zijn.

En in dit loven, daar is men over de muur heen: *U bent mijn God!* Een verborgen kracht heeft de mens aangegrepen, dat hij geworden is als een strohalm en door de bende en over de muur heengedragen werd.

Dat wilde ik u broederlijk voorhouden, want morgen of overmorgen komen wij weer voor een muur te staan of te liggen, dat houdt niet op. Er zijn allerlei zonden, allerlei nood; de woorden en beloften Gods moeten vervuld worden. Daar zijn dan benden, van welke men omringd wordt; muren voor welke men te liggen komt; daar moet men door de bende heen, dan moet men boven op de muur erover, de stad moet genomen zijn, de vijand eruit gedreven.

Ik heb het u voorgehouden, opdat, wanneer u morgen of overmorgen ook weer u door een bende omsingeld ziet, of voor een muur komt te liggen, u het parool indachtig blijft: "Mijn God!" En wij zijn erdoor en erover eer wij het denken. Amen.

12^e preek. De volmaaktheid van 's Heeren weg

Gods weg is volmaakt; de rede des Heeren is doorlouterd; Hij is een Schild allen die, op Hem betrouwen. Psalm 18: 31

Mijn geliefden.

Daar wij van nature tot alle boosheid geneigd zijn, zijn wij er ook toe geneigd te menen, dat de wegen, die wij gaan, in onze macht liggen en dat het van onze wil afhangt, onze gang te richten naar ons welbehagen. Deze dwaling waarin wij verkeren, is oorzaak, dat wij niet kunnen nalaten in ons binnenste tegen Gods goede en genadige wil, op te staan, te rebelleren tegen Zijn wegen en Zijn leidingen met ons, af te keuren. De kortzichtige mens meent zijn lot zelf te kunnen besturen, zijn geluk zelf tot stand te kunnen brengen en hij weet niet, hij kan het ook niet weten, dat hij, overgelaten aan zichzelf, niet anders kan, dan zich in het tijdelijk en eeuwig verderf te storten. In de waan verkerende, alles te kunnen zetten en schikken naar zijn wijsheid en inzichten, hoort hij in het geheel niet naar des Heeren woord. Of hij is het spoedig vergeten en hij houdt niet op, Gods woord te wantrouwen, het door allerlei spitsvondigheden van zijn verdorven toestand, zo hij kan, krachteloos te maken, of het als niet steekhoudend, als niet waarachtig bevonden, opzij te schuiven.

Wanneer ons zulk een boosheid of goddeloosheid, waarlijk door Gods genade, tot boosheid en goddeloosheid is geworden en wij dikwijls beschaamd hebben moeten staan tegenover Gods goedheid en geduld, dan leren wij met Jeremia zeggen: “Ik weet, o Heere, dat bij de mens zijn weg niet is; het is niet bij een man, die wandelt, dat hij zijn gang richte” (Jeremia 10: 33). O, hoe welgelukzalig is hij of zij te prijzen, die begint op des Heeren woord acht te geven: *Mijn zoon, geef Mij uw hart en laat Mijn wegen u welgevallig zijn*, dan zal men zich diep leren verootmoedigen over de hoge dunk, die men van zichzelf koesterde, over alle inbeeldingen van het hart, die de arme mens vervulden, toen men meende de kracht en de wil te bezitten om zelf zijn gang te richten, toen men in hoogmoed en opgeblazenheid meende, alles zelf te kunnen doen en laten naar eigen keuze. Dan begint men de Heere ootmoedig te smeken, of Hij ons toch wil leiden naar Zijn raad, of Hij ons wil verlossen van elke eigenwillige weg en ons terugbrengen van al onze dwaalwegen. Wat wij vaak van onszelf mogen denken, geen van onze is meer vrij, zodat wij in en met Adam zijn gevallen. Wij zijn of slaven of knechten van de duivel, of wij zijn vrijgekochten van de Heere en dus Zijn knechten. Is nu iemand slaaf van de duivel, dan bewondert hij des duivels paden met verlustiging van hart en in allerlei kwade begeerlijkheden.

Is men echter een vrijgekochte van de Heere, dan wandelt men op 's Heeren wegen volgens Gods gebod en in de eenvoudige geboden, waartoe Hij de mens roept. In deze wegen des Heeren worden wij eerst recht tot zondaren in eigen oog, omdat wij dagelijks ondervinden dat, - hoewel ons hart enerzijds genegen is tot Gods gebod en ook geen andere weg zou begeren dan die des Heeren zijn, - wij toch allerlei aan 's Heeren leidingen met ons weten te bedillen en ons vreemd houdende bij de hitte van allerlei verdrukking. En wij weten voortdurend allerlei in des Heeren doen met ons, af te keuren en te berispen, omdat Zijn wegen altijd weer blijken niet met onze gedachten van heil en gelukzaligheid overeen te stemmen. Daarom zegt de Psalmist: ***Gods wegen zijn volmaakt.*** Dat zegt hij omdat wij Gods wegen geenszins volmaakt vinden en omdat hij ons wil leren, dat hij ook die wegen van tevoren nooit begrepen

of verstaan heeft, ja, dat hij die veel meer in zijn binnenste had afgekeurd, maar dat de uitkomst hem telkens en telkens weer beschaamd heeft gemaakt.

Gelijk wij gezind zijn van nature omtrent des Heeren wegen, zo zijn wij het ook omtrent de redenen Zijns monds. Want, wanneer de Heere God ons op Zijn wegen geleidt, gaat Hij niet stom naast ons heen, ook al kunnen onze ogen Hem niet zien, maar Hij geeft ons antwoord op al de bange vragen van ons hart, op al de bedenkingen en tegenwerpingen, die daaruit oprijzen. Zoals Hij ook met Zijn knecht Abraham handelde, die Hij uitgeleidde buiten zijn tent en tot hem sprak: "Tel de sterren, als u ze tellen kunt. Alzo zal uw zaad zijn", gelijk wij lezen in Genesis 15: 5.

Alles wat de Heere spreekt, is doorlouterd en welbeproefd, alles wel overlegd, alles voortgekomen uit Zijn eeuwig voornemen, alles woorden van Goddelijke wijsheid, waarvan nooit één tittel of jota wordt teruggenomen of herroepen.

Alles strekt daarin alleen, om ons waarlijk duurzaam gelukkig te maken. Dat verstaan wij echter niet altijd en leggen 's Heeren woorden verkeerd uit, alsof de Heere ons wilde verderven. Wat bij de Heere wit is, dat noemen wij zwart en als Hij van het leven, van het eeuwige leven en van de zalige hemel spreekt, dan menen wij in de verblinding, die ons van nature eigen is, dat Hij spreekt van dood, hel en eeuwig omkomen. Wanneer Hij tot ons komt met Zijn zuivere waarheid, met Zijn waarachtige genade, dan worden wij wanhopig en menen: nu is het voor mij gedaan met alle heil en gelukzaligheid. Deze onze dwaasheid en verblinding duurt zolang totdat de uitkomst ons beschaamd. Dan gaan wij er eens over nadenken, tenminste dan, als de Heere Zelf er ons bij bepaalt, wat er van ons terecht zou gekomen zijn, zo God met ons gehandeld had na de overleggingen en schikkingen van ons verstand. Zulke eigenwillige overleggingen koesterde ook de man Gods, Abraham, toen hij tot de Heere sprak: *och, dat Ismaël mocht leven voor Uw aangezicht!*

Hoewel nu de Heere hem gans vriendelijk antwoordde: "Aangaande Ismaël heb Ik u verhoord; zie, Ik heb hem gezegend en zal hem vruchtbaar maken en hem gans zeer vermenigvuldigen: twaalf vorsten zal hij gewinnen en Ik zal hem tot een groot volk stellen" (Gen. 17: 20), zo lezen wij nochtans in vers 21: "Maar Mijn verbond zal Ik met Izak oprichten, die gij Sara, op deze gezette tijd in het andere jaar baren zal."

Wanneer nu de Heere het door Zijn eeuwige genade ons geeft, dat wij ons ondanks al ons tegenspreken en onze tegenwerpingen, toch op Zijn woorden, op Zijn rede verlaten, daar doet Hij het ons ook ondervinden, dat Zijn rede doorlouterd en wel beproefd is, zodat wij het van ganser harte de profeet naspreken: ***Des Heeren reden is doorlouterd, Hij is een schild allen, die op Hem betrouwen.***

Gelijk ook geschreven staat in de 12^e Psalm: *De redenen des Heeren zijn reine redenen, zilver, gelouterd in een aardse smeltkroes, gezuiverd zevenmaal.* Psalm 12: 7 Mijn geliefden. Het moet ervaren, het moet ondervonden worden, dat de Heere een Schild is voor allen die op Hem betrouwen. Want wanneer wij in Gods wegen wandelen en naar Zijn redenen luisteren, zo ziet het er in den beginne, en ook wel later, bij lange na niet zo zonnig en vriendelijk uit als bij hen, die op van de duivel wegen wandelen en naar hun eigen lusten en begeerlijkheden handelen en niet naar des Heeren redenen horen. Maar zij luisteren naar de woorden van de satan en naar hetgeen in de wereld als goede leer en levenswijsheid geldt.

Want wie op des Heeren wegen wandelt, schijnt meer en meer van alles ontbloot en beroofd te worden. Waar men naar des Heeren redenen luistert, daar schijnt men van God en mensen verlaten te zijn, totdat men in de gehoorzaamheid des geloofs ervaart, dat de Heere in de hemel een Schild is, een trouwe bescherming en beschutting voor

allen, die op Hem vertrouwen, al zijn zij de zwaksten uit de zwakken, de meest onwijken uit de onwijken.

Gods wegen, de wegen die Hij met Zijn volk inslaat, zijn altijd in overeenstemming met Zijn geboden. Het is een uitgemaakte zaak, dat deze wegen niet anders kunnen zijn dan goede en omdat het Gods wegen zijn, volmaakte wegen. Hetzelfde geldt ook van Zijn redenen, die redenen, al die zoete en hartversterkende woorden, die Hij tot Zijn volk spreekt, in de wegen, die Hij met hen gaat.

Nu mogen Gods uitverkorenen van Hem, hun hemelse Vader om Christus wil, alles goeds hopen en verwachten; alles wat bij de afgoden nooit en te nimmer te vinden is, want alle afgoden der volken zijn niets dan louter ijdelheid. Waar is een God als onze God? *De Heere is mijn Deel, zegt mijn ziel, daarom zal ik op Hem hopen.* Is God vóór ons, wie of wat zal tegen ons zijn? Hij heeft ons gemaakt en niet wij, Zijn volk, tot schapen Zijner weide. Hij is de onze, Hij is onze genadige God, onze getrouwe Vader geworden en wij zijn de Zijnen geworden, door de alleen geldende en volkomen offerande van Zijn Lam. Daardoor zijn wij met Hem verzoend, zijn wij Zijn eigendom geworden. Wat zal ons dan van Zijn liefde kunnen scheiden? Het is Zijn voornemen, het is Zijn Goddelijk welbehagen, dat wij het goed zullen hebben en het hemelse Kanaän zullen beërven.

Heeft Hij, naar Zijn voornemen, ons bij onze rechterhand gevat en ons op Zijn weg gezet, zo kan en zal Hij met ons geen andere wegen opgaan, dan die goed zijn in Zijn ogen, omdat zij op Zijn gouden hemelstad uitlopen. Al Zijn deugden en volmaaktheden, zoals Hij die, ons ten goede, in Christus Jezus heeft verheerlijkt, zijn er ons borg voor, dat al Zijn wegen heilig, wijs en goed zijn. Heilig in vergelijking met de onreine wegen van de wereld, wijs tegenover onze dwaasheid en onwetendheid, goed tegenover alles, wat wij goed noemen en waarvan toch begin, midden en einde niets zijn dan jammer en harteleed.

God is ons ten schild. Het heil van de wereld is zand en kaf, dat door de wind verstrooid wordt en heenstuift in alle winden. De weg der goddelozen vergaat en hun overvloed en ingebeeelde zegen vloeit weg als water. Maar onze God is een eeuwige rotssteen. Hoe leren wij dat echter verstaan? Ach, geliefden, om te ervaren, dat, toen de grote wateren zich verhieven, ons huis bleef staan, omdat het op de rotssteen was gegrond, - om te kunnen roemen, waar is een Rotssteen, waar een Toevlucht, als onze God? - daar moeten immers de golven en baren op ons los komen, ja, ons over het hoofd zijn gegaan. Er staat immers geschreven, dat, toen God niets groters had om bij te zweren, Hij bij Zichzelf zwoer: *waarlijk zegenende zal Ik u zegenen.*

Zie, zo 'n rede is doorlouterd en als Hij zulke woorden uitspreekt, dan zijn zij waar en zullen waar blijven, ook waar ons hart niets dan het tegendeel ziet en gelooft. O, al werpen alle vijanden Zijn redenen, Zijn dierbaar Woord, al Zijn heerlijke en zalige beloften in de smeltkroes, ja, al werpt ook u het gedurig daarin door al de tegenwerpingen van uw opgeblazen verstand, - toch, hoe feller de gloed van uw eigenwijsheid en ongeloof brandt, hoe heviger de wereld en de hel vervolgingen tegen de redenen des Heeren, tegen de waarachtige waarheid, in het werk stellen, - des te meer zal Gods waarheid, zal Zijn rede aan het licht komen als de liefelijkste morgenzon. Omdat des Heeren rede, des Héeren rede is. Ja, het is des Heeren rede, God is waarachtig, Hij kan niet liegen, wat Hij belooft, dat doet Hij zeker en gewis, en al schijnt ook Zijn rede en gebod tegen alle menselijke rede en verstand in te druisen, toch zullen hout noch steen Hem kunnen weerstaan, wanneer Hij gebiedt, dat het hout zinken moet, en het ijzer boven drijven.

Om het tot onze diepe verootmoediging en tot onze troost duidelijk te maken, dat Gods wegen met Zijn uitverkorenen volmaakt zijn, en dat Zijn rede, waarmee Hij hen vaak op de zo moeilijke wegen, die zij hebben te gaan, weet te verkwikken, namelijk met allerlei kostelijke en dierbare beloften uit Zijn Evangelie doorlouterd is, moeten wij aan al de wegen gedenken, die de Heere met David ging. Het eind van al deze wegen vinden wij in de aanhef van deze onze 18^e Psalm waar het geschreven staat in het eerste vers: “Voor de opperzangmeester, een Psalm van David, de knecht des Heeren; die de woorden van dit lied tot de Heere gesproken heeft ten dage als hem de Heere gered had uit de hand van al zijn vijanden, en uit de hand van Saul.”

Als wij nu bedenken, dat deze Psalm van David opgesteld is, en dat wel, zoals wij uit 2 Samuel 22 weten, toen de treurige geschiedenis met Absalom achter zijn rug lag, zullen wij die Psalm nog beter leren verstaan. O, hoe diep, hoe smartelijk, hoe talrijk waren Gods wegen met David! Als wij uit de Psalmen, die voor, in en na deze treurige tijden door David gemaakt zijn, lezen, wat de Heere in al deze wegen tot hem sprak, zo moeten wij erkennen: *de wegen des Heeren met David waren volmaakt*. Wel gingen deze wegen vaak door diepe wateren, maar het waren toch alles wegen, die het doel hadden, Davids waarachtig heil en geluk te bevorderen.

Ook alle redenen des Heeren, al schenen zij geheel tegen alle onmogelijkheid in uitgesproken te zijn, *waren doorlouterd*. Want het ging alles in vervulling, wat de Heere gezegd had.

Nog duidelijker zal ons de waarheid van deze Psalmwoorden blijken, als wij denken aan onze grote Koning David, aan Christus, de ons van God gegevene en gedenken, hoe Hij eens met de bedrukte Emmaüsgangers op de weg wandelende, tot hen sprak: *Moest niet de Christus al deze dingen lijden en alzo tot Zijn heerlijkheid ingaan?* Laat ons daarbij ook denken aan wat Hij eens tot Zijn jongeren sprak: “De Zoon des mensen is gekomen, opdat Zijn schapen leven en overvloed zouden hebben.” Heeft Hij hun niet eens gevraagd: *heeft u ook iets ontbroken?*

Ook David heeft nooit iets ontbroken, want wij weten het uit de geschiedenis van zijn leven, dat, hoewel hij lange tijd in de woestijn en in de vreemdelingschap moest omdolen, en hoewel, hij menig harteleed aan het hof van Saul moest ervaren, en na de treurige geschiedenis met Uria en Bathseba ook allerlei kruis en druk moest ondervinden in zijn eigen huis, de Heere het hem ook nimmer aan redding en uitkomst heeft laten ontbreken in nood en dood.

Zelfs een kind zal de waarheid der tekstwoorden uit de 18^e Psalm kunnen vatten, als het leest en hoort, hoe Gods weg was met Zijn oude volk, met de kinderen Israëls, toen zij uit Egypte togen en wat Hij toen tot hen sprak. Zijn weg liep toen door de diepe zee, en Zijn rede tot Mozes luidde: *Zeg de kinderen Israëls, dat zij voorttrekken door de zee heen. De Egyptenaren, die u nu ziet, zult u in eeuwigheid niet wederzien.*

Daarom geliefden, laat ons de Heere bidden om de genade van Zijn Heilige Geest, opdat wij de wegen des Heeren zouden leren kennen en erkennen voor hetgeen zij werkelijk zijn, en opdat wij Zijn rede zouden mogen leren geloven en Hem leren gehoorzamen. Zo zal Hij ons een Schild zijn tot aan de dood, ja, tegen de dood en dan zullen wij het nog in ons laatste uurtje tot Zijn lof kunnen getuigen: *waar is zulk een God, als Gij zijt? En waar is een Schild gelijk de Heere?* Amen.

13. Over de 33ste Psalm

De drie en dertigste Psalm, geliefden, is een Psalm om te zingen, als men voor een diepe zee staat, waar men door heen moet, als men aan de rand van een afgrond zich bevindt, en aan de overzijde wezen moet; als men aan de oever van de Jordaan van de dood staat, die vol is tot aan haar oevers, als het pad door die grote wateren loopt, en men dat pad niet kan betreden, noch vinden. Alle Psalmen, waarin gezegd wordt: "zingt vrolijk de Heere", of "ik wil mijn God Psalmzingen, terwijl ik nog ben", zijn geen Psalmen om te zingen in zegen en overvloed, maar als er geen rund meer in de stalling is. (Habakuk 3: 17). De Heere kent de Zijnen. Hij kent ook hun pad door de woestijn. Hij weet, dat de discipel niet is boven zijn meester, noch de dienstknecht boven zijn heer, en dat dus de weg der Zijnen, in deze vijandige wereld door allerlei ellende en miskenning heenloopt. Dat weten wij ook uit het leven van David. Ach geliefden, geef maar eens nauwkeurig acht op de voetstappen der schapen, en welke wegen zij van oudsher achter hun Herder hebben moeten gaan!

Het pad dergenen, die waarlijk des Heeren zijn, gaat hier door het water, door alle wateren, ja, door het vuur heen. Vaak zijn zij omringd door schijnvromen, die goddeloos zijn, door mensen, die wel een menselijke gedaante hebben, maar in de grond duivelen zijn. Zij moeten steeds op hun hoede en goed gewapend zijn tegenover vijanden, die van links en rechts op hen afkomen, zij verliezen telkens de veldslag, en zijn toch een opgericht zegeteken des Heeren. De olijftak van de Goddelijke vrede geven zij niet uit de handen, dat is hun vaandel. Zij zijn telkens "twijfelmoedig, maar niet mismoedig, nedergeworpen, doch niet daarin verlaten".

Twee dingen zijn er, die zij altijd ervaren: *allerlei ellende en allerlei uitredding*. Altijd bevinden zij, die des Heeren zijn, zich in allerlei bezwaren en benauwdheden. Maar uitredding, volkomen uitredding beleven zij eenmaal, tweemaal, driemaal, zevenmaal, honderdmaal. Zij hebben een Koning op wie zij vertrouwen; die Koning heet Jezus. Wat hun dan ook overkomt, die Koning verstaat het heerlijk hun zielen stil te maken in Hem. Hij weet hen er toe te brengen, alles wat hun drukt, of bezwaart voortdurend uit de hand te geven, en in Zijn Almachtige hand te leggen.

Mijn geliefden, het lied, dat eeuwig gezongen zal worden, het lied van Mozes, en van het Lam, dat leren zij, die het eeuwig zullen zingen, hier beneden, op de pelgrimsreis. Zij leren het zingen, zoals de vogels ook leren zingen, namelijk in een enge kooi, die, juist opdat zij zouden leren zingen, toegedekt wordt met een dikke doek, zodat het arme zingvogeltje niets om zich heeft dan zwarte nacht. Want, hoe heeft de Heere Zijn volk van oudsher geleid? Nauwelijks zijn zij gered, of zij bevinden zich weer in gevaar van om te komen. Gaat het dan eens een tijd lang berg op, spoedig daarna moeten zij weer de diepte in. Het volk Israëls was nog maar even door het bloed des Lams uit het diensthuis van Egypte ontkomen, zij waren nauwelijks door des Heeren uitgestrekte arm vooruit geleid, of zij kwamen voor de Rode Zee te staan, zonder enig uitzicht daar doorheen te komen. Maar de Heere klieft de zee, zodat haar golven bruisen, en de wateren verheffen zich als muren, zodat het volk droogvoets de overzijde bereikt. Maar nauwelijks zijn zij aan de oever gekomen, of zij hebben gebrek aan drinkwater, een dag, twee dagen, drie dagen lang. Eindelijk vinden zij water, maar het is bitter, en zij kunnen hun dorst niet lessen. God weet echter dat bittere water voor zijn volk zoet te maken, en zij vinden zeventig palmbomen en twaalf waterfontein. Maar na deze heerlijke verkwikking moeten zij weer de woestijn in, en geraken in het diepe dorre zand, waar niets groeit.

Zie, dat is nu een juist beeld van de weg die de Heere met Zijn volk gaat. Van nature begrijpen wij niets van die weg des Heeren. Zij, die het hier op aarde alleen om de uiterlijke zegen te doen is, worden op des Heeren tijd en uur ten laatste door Zijn oordelen overvallen en hun lichamen vallen in de woestijn, maar die blijven op des Heeren weg, die komen door alles, ja, door alles heen. Woest en dor is de woestijn des levens, maar God zij geloofd en geprezen, wij, die de Heere hebben gevonden, als onze Heere, hebben daarin geen blijvende plaats, maar wij trekken naar het land der eeuwige rust. Gelijk geschreven staat: “Zo zegt de Heere: het volk der overgeblevenen van het zwaard heeft genade gevonden in de woestijn, namelijk Israël, als Ik heen ging, om hen tot rust te brengen.” (Jeremia 31: 2). O, dat volk des Heeren is zulk een wonderbaar volk, het zijn doden, die Hij telkens weer levend maakt, ellendigen, tot wier hulp hij telkens toeschiet. Het zijn zulken, tot wie bij voortdurend gezegd wordt: *buig u neder, dat wij over u gaan!* En wier geschiedenis de Heere beschrijft met de woorden: *en gij legde uw rug neder als aarde, en als een straat dergenen, die daarover gaan.* (Jesaja 51: 23). Maar zij hebben de Heere tot hun Deel en Erfenis, die trouwe Verbondsgod. Al stijgen de wateren ook voortdurend nog zo hoog, één blik van Zijn genade, een liefdewoordje van Hem is genoeg, om hen lucht te verschaffen, en te bevrijden. Want al verging hemel en aarde, mijn God blijft leven, mijn Jezus blijft leven, en ik met Hem. Daarom: ***Gij rechtvaardigen, juicht vrolijk in de Heere, lof betaamt de oprechten.***

David was een goede en getrouwe koning, en bovendien een kundig en bekwaam krijgsman. Hij wist het wel, dat hij met de oprechten in Israël door alles heen zou komen, en dat het de tien volken, die rondom hem waren (Psalm 83) nooit zou gelukken de kleine gemeente Israëls, het wormpje Jakobs te verwoesten. Hij heeft echter nooit gezegd: "verheugt u daarover, dat u mij hebt", maar: "verheugt u in de Heere," o gij rechtvaardigen! Die u voor God aanklaagt en u als verdoemelijke en vloekwaardige zondaars hebt leren kennen, ik herhaal het, *verheugt u in de Heere.* Met het oog op het brandofferaltaar en de ark des verbonds roep ik u toe: *gij zijt rechtvaardig en heilig!*

De Heere moeten wij prijzen met schone klanken. ***Hem loven met harpen, en tiensnarige instrumenten.*** Dat betekent de instrumenten, de werktuigen, waarmee de Heere Jezus gekruisigd is. O geliefden, laat ons toch nooit vergeten, dat wij niets verdiend hebben, noch verdienen, dan de eeuwige dood, en dat wij eeuwig zouden moeten branden in de helse vlammen indien Christus niet verschenen was in het vlees en ons niet door Zijn dood een eeuwige verlossing had aangebracht. Allang zouden wij zwijgen in de groeve der vertering en onze ziel in het diepste der hel liggen. Voor hen bij wie de Heere, met voorbijgaan van zo vele anderen, Zijn vrije genade heeft verheerlijkt, bij hen, wie de Heere al hun zonden genadig heeft vergeven, en zo recht op het eeuwige leven heeft geschonken, - vooral wanneer Hij zulken, wanneer Hij ons geeft te smaken en te proeven, dat Hij vriendelijk is, nochtans vriendelijk ook in de diepste wegen van kruis en druk, - bij hen is zulk een woord een druppel koud water voor de van dorst versmachtende ziel. En in zo menige bange nacht, als u niet meer weet, waar u staat, en waar uw vroeger gekend geestelijk leven is gebleven, *verheug u dan nochtans in Hem.* Maak u harpen en snarenspeel uit de verbroken dingen, die verbrijzeld aan uw voeten liggen, die God Zelf u uit de hand schijnt geslagen te hebben. Ja, uit al uw schoonste zichtbare dingen, die in stof en as vervlogen zijn, maak er u instrumenten uit om Hem, uw God, te loven. Het blijft er bij: hier beneden is het de plaats der gelukzaligheid niet, maar het is nood en strijd, angst en doodsgevaar van de wieg af tot aan het graf. Alleen, die in waarheid de gerechtigheid

liefhebben, allen die alleen in Jezus gerechtigheid heil zien voor tijd en eeuwigheid, ... zij hebben hier veel vreugde? Nee, veel vijanden, die hen bewust of onbewust verachten, verbrijzelen, ja, onder hun voeten vertreden. Welnu, gij krijgsknecht van Jezus Christus, indien u dan waarlijk een krijgsknecht van Jezus Christus bent, wat trekt ge u dan alles aan, en vreest als een lafaard? Verheerlijk liever uw Koning! Ik wijs u hier op een nieuwe lofzang. U hebt misschien vaak gezongen:

O mijn ziel wat buigt g' u neder?

Waar toe zijt 'g in mij ontrust.

Of: *"Stel op de Heer' in alles uw vertrouwen".*

Nietwaar, dat hebt u immers al wel honderd en duizendmaal gezongen in uw druk, en ik met ulieden. Maar nu wijs ik u eens op een andere Psalm, op een nieuw lied, en dat is de 33ste Psalm. En al kent u die ook geheel en al van buiten, toch blijft Gods Woord, daarin voor eeuwig nieuw en eeuwig fris.

Het woord des Heeren is waarachtig en getrouw. Dát is het, waarom u Hem een nieuw loflied moet aanheffen, Hem ter eer.

"Ach, " zult u zeggen, "ik kan niet zingen." Maar u, die zo spreekt, bedenk dan toch eens, dat het alleen door almachtige genade is, dat u op dit ogenblik nog niet midden in de vlammen der hel ligt voor eeuwig.

Er staat in onze Psalm in het 13e vers: ***“De Heere schouwt uit de hemel, en ziet alle mensenkinderen.”*** Denk nu hierbij eens, o bekommerde en bezwaarde huisvader, aan uw huis, aan uw vrouw, aan uw kinderen, en denk aan uw kast, aan uw gereedschap, waarop voor uw zielsoog gegraveerd staat: “Gij zult eten de arbeid uwer handen; welgelukzalig zult gij zijn, en het zal u welgaan.” Maar uw kast is leeg, uw gereedschap ligt te verroesten, en er is nergens een slag werk voor u te krijgen. Ja, dat is zwaar, dat is benauwd, dat drukt het gemoed neer. Was het dit nog maar alleen, maar er is zoveel, zóveel bovendien. U hebt gelijk, en wij voelen met u mee. Maar denk er toch ook eens over, wat u, wat wij eigenlijk verdiend hebben, en hoe genadig de Heere het, ondanks al onze zonden, tot op heden met ons gemaakt heeft. Heeft Hij ons niet Zijn eigen dierbaar Woord gegeven? Luisteren wij wel daarnaar? Wij hebben Zijn Woord in onze huizen liggen, maar lezen wij er wel in? En zo wij het misschien lezen en horen, de ware zielsnood, waarin wij het alleen leren begrijpen en verstaan, ontbreekt ons. Is het nu geen grotere genade, dat God ons door allerlei kruiswegen en tegenspoed komt bezoeken, en ons zó terugbrengt, waar wij wezen moeten, dan dat Hij Zijn kindertjes rustig laat eten en drinken, zodat er ten laatste, geen gedachte meer bij hen is aan Gods genade en ontferming, aan Zijn zalige hemel, aan de eeuwige heerlijkheid? Is het ons niet jaar en dag getrouw voorgezegd, dat de oordelen Gods aanstaande zijn, ook over ons vaderland? Maar wie slaat er acht op?

Daarom: henen uit, met de afgoden! En zal God dan geen woord en trouw houden, zal Hij een volk beschaamd laten staan, dat zich onder Zijn oordelen buigt, dat Hem vreest, en dat te midden der benauwdheid Zijn aangezicht zoekt? Dat moet Hij weten; Hij doe wat recht is in Zijn ogen! Maar het sta bij ons vast, wat er ook gebeurt: ‘Liever met de Heere berg af en de diepte in, dan met de duivel berg op!’ *Want des Heeren barmhartigheden zijn veel en Zijn goedertierenheid is tot in der eeuwigheid.*

14. Pinksterpreek over Psalm 45: 1-12

Wij hebben, mijn geliefden, u het een ander aangewezen van de heerlijke vruchten, die de opstanding en hemelvaart van onze Heere Jezus Christus voor ons draagt. Wij willen u nu ook wijzen op de gaven, die Hij, nu *Hij verhoogd is aan 's Heeren rechterhand, in ons, Zijn lidmaten uitstort*, zoals ons geleerd wordt in de 51^e vraag van onze Heidelberger Catechismus. Wij beginnen daartoe, met u de twaalf eerste verzen van de 45e Psalm voor te houden. Psalm 45: 1-12

1. Een onderwijzing, een lied der liefde, voor de opperzangmeester, onder de kinderen van Korach, op Schoschannim (Luther vertaalt hier: "van de rozen"). 2. *Mijn hart geeft een goede rede op: ik zeg mijn gedichten uit van een Koning; mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers.* 3. *Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen; genade is uitgestort in uw lippen; daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid.* 4. *Gordt uw zwaard aan de heup, o Held, Uw majesteit en Uw heerlijkheid.* 5. *En rijd voorspoedig in uw heerlijkheid, op het woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid; en Uw rechterhand zal U vreselijke dingen leren.* 6. *Uw pijlen zijn scherp volken zullen onder U vallen; zij treffen in het hart van des Konings vijanden.* 7. *Uw troon, o God, is eeuwig en altijd; de scepter Uws koninkrijks is een scepter der rechtmatigheid.* 8. *Gij hebt gerechtigheid lief, en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God, Uw God gezalfd met vreugdeolie, boven uw medegenoten.* 9. *Al Uw klederen zijn mirre en aloë en kassie; uit de elpenbenen paleizen, van waar zij U verblijden.* 10. *Dochters van koningen zijn onder Uw kostelijke staatchteren; de koningin staat aan Uw rechterhand in het fijnste goud van Ofir.* 11. *Hoor, o dochter, en zie, en neig uw oor; en vergeet uw volk en uws vaders huis.* 12. *Zo zal de Koning lust hebben in uw schoonheid; dewijl Hij uw Heere is, zo buig u voor Hem neder.*

De 45e Psalm, geliefden, is bij uitnemendheid, ja, boven alle andere Psalmen, de Psalm van de Heilige Geest. Het is de Heilige Geest, die door de mond van David deze Psalm gegeven heeft aan en in de gemeente; die was, die is, en die komen zal. Een Psalm voor zulken, die in grote verdrukking zijn. Een Psalm voor de gemeente van de Heere Jezus Christus in haar geheel, maar die ook tot de ziel van allen, die des Heeren zijn, wordt gesproken van de hoge hemel, om haar bij te brengen: *'U hebt een Man, al bent u eenzaam en verlaten, want uw Maker is uw Man. Uw Man is uw Koning en uw God!'* Zodat die ziel, waar dit tot haar is gesproken, plotseling een Psalm, een loflied aanheft, en het luid uitspreekt, dat zij uit louter genade en barmhartigheid een Bruidegom heeft, namelijk de eeuwige trouwe en sterke God Daarboven.

Daarom heet deze Psalm allereerst een onderwijzing, of een hartversterking, want wie verstaat het beter dan de Heilige Geest, met de moeden een woord ter rechter tijd te spreken? Zo even was de mond nog vast toegesloten, zodat ternauwernood de angstkreet: "ach God," of: "ach mijn God," van de lippen kwam, en plotseling worden de banden der tong losgemaakt, de blik op de sterke, verhoogde Immanuël gericht en er ruist een loflied daarheen, veel heerlijker als wanneer een begaafde oosterse schrijver zijn bezielde woorden op het papier werpt.

"Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen," zegt de Geest. 'U bent de Allerschoonste zegt de bruid, de Schoonste onder de kinderen der mensen.'

Waarom is Hij dan zo schoon? De wereld, geliefden, vergaat met al haar pracht en schoonheid, en alles hier beneden veroudert en verwelkt, maar de Heere Christus is heden en gisteren dezelfde en tot in alle eeuwigheid. Zijn schoonheid veroudert en verwelkt nimmer. Wat is dan die schoonheid, waarin bestaat die heerlijkheid van de hemelse Bruidegom, die de bruid zo luid prijst? De bruid juicht en roemt van die heerlijkheid, dat, toen zij daar zo hulpeloos en moedeloos neerlag, er een woord des levens van boven uit de hemel in haar verbrijzeld en verbroken hart gesproken werd. Een woord, waarvan zij wist: dat is niet door mensen, dat is door de Heere Zelf tot mij gesproken, dat was een woord van mijn Koning, van mijn God. En o, welk een volheid van genade, van vrede en vreugde aanbrengeende genade, is niet uitgestort in Zijn lippen!

Want waartoe is de Heere Christus ons gegeven, waartoe is Hij verhoogd aan 's Vaders rechterhand? Is het niet om het de Zijnen toe te roepen: "Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart, en u zult rust vinden voor uw zielen." (Matthéüs 11:28, 29). Vanwaar komt deze Immanuël, deze Man, deze sterke God, vanwaar komt Hij? Deze Koning komt van de Vader, en het is het welbehagen van deze Vader, wat ook de treurigen zo aangenaam en welkom is, namelijk dat zij troost ontvangen in hun ellende. Het is des Vaders welbehagen, dat deze heerlijke, van Hem gegeven Koning, Zijn volmaakte schoonheid openbare aan een onbeduidende, ja, afschuwelijke maagd, en haar hart veroverde door Zijn liefde, door een van die woorden, die Hij alleen weet uit te spreken; zoals Hij die uitspreekt, en waardoor Hij haar hart zo verbrijzelt en vertedert, dat zij nergens anders meer naar verlangt, dan om deze Koning op leven en dood tot haar eigendom te hebben. Daarom, zegt onze Psalm verder, "heeft u God gezegend in eeuwigheid." Alzo een eeuwigen zegen, omdat Hij des Vaders wil ten uitvoer legt, - die ook Zijn wil is, - omdat Hij haar liefheeft, die God van eeuwigheid uit vrije en soevereine genade heeft uitverkoren, om haar lief te hebben van eeuwigheid tot eeuwigheid.

Maar ach, wat zijn de vijanden van deze Bruidegom en Zijn arme bruid toch sterk en machtig! Hoe verstaan zij het de ziel in allerlei banden en strikken ten onder te houden, zodat het altijd weer rondom haar klinkt: *de Filistijnen over u, o Simson!* Maar wat nood, deze Koning, deze hemelse Bruidegom heeft een "zwaard", zoals wij in vers 4 lezen. En daarmee verricht Hij wonderen. Met dit zwaard slaat Hij alle vijanden aan stukken, met dit zwaard verstaat Hij het ook Zijn arme gemeente heerlijk te troosten. En als de gemeente zegt:

Behoudt ons Heere, bij Uw Woord,

Keer af der anti-christen moord.

dan beduidt dat woord van Luther hetzelfde, wat wij hier ook in Psalm 45 lezen.

"Gord Uw zwaard aan de heup, o Held, Uw majesteit en Uw heerlijkheid."

Ach, het menselijk hart is bekleed met zulk een sterk pantser. Geen wapensmid hier op aarde verstaat het pijlen te maken, scherp genoeg om door dat ijzeren bedeksel heen te dringen. Maar één pijl, geschoten van de boog van mijn Koning, dringt door alles heen tot binnen in het hart, en in het stof ligt de ergste vijand, de ergste wederstrever en tegenspreker, en aanbidt Hem, die hem in het stof neer wierp. O, de Heere Christus heeft zoveel vijanden! De natuurlijke hoogmoed van de mens kan de hoogheid, edelmoedigheid, liefvalligheid en voorkomende liefde van de Heere Jezus Christus niet uitstaan. Want zulke deugden en eigenschappen verootmoedigen en vernederen de ruwe, slecht opgevoede mens. Van nature wil niemand van genade weten, een ieder meent de zaligheid zelf wel te kunnen verwerven, totdat hem als een

donderslag het woord in 't hart klinkt: "Bekeer u, bekeer u, o huis Israëls, want waarom zoudt gij sterven? Ik heb geen lust in de dood van de goddeloze."

Waar zetelt de Koning? Dat heeft Hij onszelf gezegd. "Want also zegt de Hoge en Verhevene, die in de eeuwigheid woont, en wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige en bij dien, die van een verbrijzelde en nederige geest is, opdat Ik levend make de geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden." (Jesaja 57: 15). Daarboven dus is Zijn troon, daarboven aan de rechterhand des Vaders zetelt Hij. Tegelijkertijd is Hij bij de Zijnen, om levend te maken het hart van de nederige en de verbrijzelde. Zo zit Hij wel naar Zijn menselijke natuur daarboven ter rechterhand Gods, maar naar Zijn majesteit, genade, Godheid en Geest wijkt Hij nimmermeer van ons; ook waar wij Hem niet zien. Zie, dat is nu de troon van Zijn genade, die nooit wankelen zal. Deze genadetroon poogt de duivel met allerlei listen en aanvallen omver te stoten, het zal hem nooit gelukken. 'Voorwaar, ik ben geen held, en mij, o vijand, kunt u met één stootje omverwerpen, maar mijn Heere Christus is de Held, tot Wie de Gemeente bidt: "Gord Uw zwaard aan de heup, o Held." Hij zal Zijn genadetroon wel weten staande te houden.

Het volk des Heeren heeft zelf geen wapenen; zij vermogen niets, zij zijn niet in staat zich te verdedigen. Duivel en wereld, vlees en bloed, hebben zich verenigd, hebben een verbintenis op leven en dood aangegaan om Gods volk teniet te doen. De hel wil, dat alles haar toebehoort; God mag niets hebben. Hoe verdrijven wij nu de duivel? Hoe worden wij gered? Hoe verliest de vijand het geding? Zo roept Gods volk: **Rijdt voorspoedig in Uw Heerlijkheid!** De Heere houdt deze heerlijkheid verborgen, maar wanneer men zich niet meer weet te helpen, en in zijn nood tot de Heere roept, dan krijgt men deze heerlijkheid te zien.

Op het woord der waarheid; dat is echter waarheid voor God, dat, waar bij de mens alles verkeerd en verdraaid is, waar hij God van de troon heeft geworpen, en er zichzelf op gezet, God zich over de mensen ontfermt in vrije, eeuwige genade. De mens heeft alles bedorven, bederft voortdurend alles, maar God maakt alles goed. Dat is de waarheid. Deze waarheid ten goede trekt Hij uit. *Om de ellendigen bij het recht te houden* (zo vertaalt Luther hier "**rechtvaardige zachtmoedigheid**"), namelijk bij dat recht, dat zij bij het Kruis mogen blijven, dat zij blijven mogen in het grote algemene armenhuis, waarin de Heere al Zijn armen en ellendigen opgenomen heeft.

Daarom lezen wij ook verder in vers 7: ***Uw troon, o God, is eeuwiglijk en altijd; de scepter Uws koninkrijks is een scepter der rechtmatigheid.***

Hoe is de scepter van deze Koning der ere? O dat is een vreselijke scepter voor alle Hamans, die het Israël Gods naar het leven staan, maar het is een scepter der rechtmatigheid voor een arm en ellendig volk, dat door de wereld voortdurend wordt vervolgd, veroordeeld, verdoemd en zo mogelijk vermoord. Kent u deze scepter? Zo ja, dan hebt ge uzelf ook leren kennen als een kind des doods, en u hebt het ondervonden, dat vanwege uw zonden en uw grote dood, de toegang tot deze Koning u ontzegd en toegesloten was. Zo ja, dan is het met u tot een besliste keuze gekomen, zodat u het in uw nood hebt leren uitspreken: "Welaan Heere Jezus, Ik ben niets, ik kan niets, en ik wil ook niets, maar ik waag het in Uw naam. Ik heb het gelezen dat een iegelijk die de Naam des Heeren aanroept, zalig zal worden, daarom roep ik tot U in mijn angst." En nog heden ten dage vraagt de hemelse Koning aan iedere ziel, die in het verborgene zo tot Hem schreit: wat wilt u o Esther, wat wilt u o ziel? En, geliefden, dat gaat dan op dood of op leven, want het geldt de zaligheid van uw, van

mijn ziel, En dan reikt de Koning ons, die bevende voor Hem staan, zijn scepter toe, en wij zijn behouden, Zie dat is "de scepter der rechtmatigheid"

Wat heeft deze Koning lief? Dat zien wij in vers 8: ***Gij hebt gerechtigheid lief.*** Wat haat deze Koning? ***En Gij haat goddeloosheid.***

Weet u geliefden, wat in des Konings oog "goddeloosheid" is? Dat men van een arme en ellendige, ja, van de allerarmste eist, dat hij moet betalen, wat hij niet betalen kan, en dat men kracht en krachtsbetoning eist van de zwakke, die geen krachten heeft.

Wat heeft Hij lief? Dat heeft Hij lief, dat men zich voor Hem neerwerpt en uitroept: "Heere help mij, ik kan niet, Heere help mij, ik verga". Waar niets is, daar vordert Hij ook niets, maar wat Hij hebben wil, dat schenkt Hij ons eerst.

O, mijn geliefden, speel toch niet met het goud des Konings, speel niet met het goud, dat Hij alleen Zijn armen en ellendigen geeft. Geloof mij toch, als u dat geld niet ontvangen, maar gestolen hebt, als u het niet hebt ontvangen in een verbroken en verbrijzeld hart, het zal u weer ontnomen worden, wat u meent te bezitten. Bij ons, arme kinderen Adams, is niets dan armoede op armoede, dan gebrek op gebrek, maar de Heere doet ons dit zo ondervinden, opdat wij des te rijker zouden zijn. Zoals Hij spreekt: 'hier is niets dan armoede en gebrek, maar juist daarom wil Ik hem of haar helpen, die Mij aanroept in de nood. Helper.' Redder, dat is Zijn Naam.

Geliefden, er is vreugde in de hemel over één zondaar, die zich bekeert. Daarom sprak de Heere ook eens tot de Farizeeën: *tollenaren en hoeren zullen u voorgaan in het koninkrijk Gods*. Omdat zij zulke gruwelijke zondaars zijn? Nee, maar, omdat er onder die tollenen en hoeren zullen zijn, die hun zonden hebben leren kennen en belijden, die voor des Heeren aangezicht verbroken en verbrijzeld zijn, en die nu op genade drijven, op genade sterven. Zie, zulke zielen te redden, - waarover de duivel het vonnis velt: zij zijn verloren, - dát is vreugde, dat is de zaligheid en het welgevallen van mijn Heere Jezus Christus. Daarom wordt de Heilige Geest, zoals Hij op Hem is neergedaald, "vreugdeolie" genoemd. Daarmee heeft God de Vader Hem gezalfd boven Zijn medegenoten. Want zulk een vreugde in het hart te werpen, dat vermag alleen de Heere, dat vermag alleen de Heilige Geest. O, dat doet Hij ook zo graag. Zijn wij ooit beschaamd of te schande geworden, als wij midden in gebrek, nood en ellende aan Zijn voeten neer zijn gezonken? Ik vraag het u nog eenmaal: zijn wij er beschaamd mee uitgekomen?

Och, geliefden, wij zijn zo anders gezind van nature dan de Heere. Wij zouden zo graag pronken met een stukje ingebeeelde en zelfgemaakte heiligheid of gerechtigheid, waar wij in aanraking komen met een diep gevallen mens. Maar zo is Hij niet gezind, Hij schaamt Zich niet ons *Zijn broeders* te noemen, en het is Zijn welgevallen, de allerellendigsten terecht te brengen van zijn verkeerde weg, en hem alles terug te geven.

Van deze Koning, van deze hemelse Bruidegom, mijn geliefden, gaat een liefelijke kostelijke geur uit. Maar, om recht van deze geur te kunnen genieten, moet men geheel machteloos zijn, ja, op het punt staan om te sterven, en de laatste adem uit te blazen, door allerlei smart en angst, zodat men het niet meer uit kan houden in dit leven. De Koning laat de geur van Zijn klederen ruiken; zij zijn doortrokken van de reuk der liefelijkste balsems en kruiden.

Dat beduidt, geliefden, dat, waar Hij ons bekleedt met Zijn gerechtigheid, Hij de ene belofte op de andere laat volgen, en dat Hij ons nu dit, dan weer een ander woordje toefluistert. Daardoor wordt dan de ziel, die daar zo-even nog in het stof lag te wenen, opgericht, zodat zij weer vooruit kan op de weg en weer eens adem schept in de vrije,

hemelse lucht, die Hij haar toewaait, nadat de benauwde dampkring dezer wereld haar bijna had doen stikken.

Zie, dat is nu die liefelijke geur, waarvan de 45ste Psalm spreekt, **die hemelse mirre, aloë en kassie, waarmee de Heere Zijn arme bruid verkwikt vanuit de elpenbenen paleizen**, dat wil zeggen vanuit de hoge hemel. En o, als men die hemelse geuren ruikt, dan vergeet men al het overige, daardoor wordt men over alles heen gezet, want de geur van deze welriekende zalf vervult het gehele hart, het gehele huis.

Nu lezen wij verder van een bruid. **Koningsdochters treden op** (vs. 10), **en zij vergezellen een bruid die bekleed is met het fijnste goud van Ofir**.

Wie is deze bruid? Ja, wie is deze bruid? Het is een arme ziel, en die koningsdochters, dat zijn ook arme zielen.

Geliefden, de vijf en veertigste Psalm is een Psalm, waarin van louter hemelse zaken gezongen wordt. Nu, wie zal deze bruid vergezellen op haar tocht, wie zal haar leiden naar het paleis van haar God en Koning? Dat kan niemand, als een, in wier aderen ook koninklijk bloed stroomt, niemand in wie niet "dat gevoel is, dat ook in Christus is" (Filip. 2: 5). Verstaat mij goed: wie een ziel wil vangen, en haar, o zo graag ook tot de Heere zag komen, die kan niet gierig zijn, die is mild en barmhartig. Die verstaat het hart van de hemelse Koning, en die weet, dat deze Koning leeft voor Zijn onderdanen, voor Zijn arm volk, dat hier beneden nog in vreemdelingschap rondwandelt. Zijn kroon is hun kroon, want de Heere Jezus en Zijn waarachtige gemeente zijn één en niet twee. Wie is dan die bruid, die hier in onze Psalm bedoeld wordt?

Geliefden, reis toch de wereld niet rond, om deze bruid te zoeken, maar geef uw hart aan de Heere Jezus en zeg dan vrijmoedig: *die bruid ben ik!* Hij is immers degene, die gezegd heeft: *die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen* (Joh. 6: 37). En: "De Geest en de bruid zeggen: Kom, en die het hoort, zegge: kom; en die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet", (Openb. 22: 17).

O, hoe fijn is toch het goud, waarmee deze bruid bekleed is! Dat goud heeft zij niet bereid, het is haar werk niet; en het kleed, dat haar bedekt en versiert, is haar werk ook niet; want zij heeft dat kleed van haar Bruidegom ontvangen. Het zijn niet haar werken, maar het zijn Zijn gouden werken, die beproefd uit het vuur zijn gekomen. En zij wandelt hier op aarde in het geloof, in het geloof alleen, tot aan het graf.

Geliefden, dat zijn de allerbeste, Koninklijke klederen, waarmee deze arme bruid gekleed wordt. Die klederen, die de Heere haar geeft, het is het allerbeste Koninklijke kleed, om in te leven en in te sterven, en daarin komt zij ook eens in heerlijkheid weer uit het graf tevoorschijn.

Dit fijne goud, waarmee de bruid van Christus bekleed is, kent de duivel niet, het is veracht in zijn ogen, hij kent niets dan zijn eigen goud, hij wil niets weten van het rode bloed van de Heere Jezus Christus, want daarvan heeft hij een afschuw, en alleen zijn kleuren vindt hij schoon.

O, hoe gelukzalig moet deze bruid niet zijn, dat zij voor het aangezicht van zulk een Koning staat, en bekleed is met zulk fijn goud. Zij zal van louter vreugde en zaligheid wel niets anders doen, dan roemen, zingen, juichen, ja, huppelen van vreugde. Ja, dat zou men menen maar deze bruid is nog niet in het paleis binnengetreden, *maar zij wordt daarheen geleid*.

Als u weten wilt, hoe het met haar hart gesteld is, zie dan maar eens in uw eigen hart, en u zult het begrijpen, dat het aan deze bruid moet gepredikt worden (vs. 11): "**Hoor**". Is zij dan doof? Ja, zeker, zij is doof. Hoe is dat mogelijk? Ach, de zonde, de lust, de wereld vervullen haar hoofd met hun oorverdovende klanken, de storm van

allerlei zorgen en angsten bruist in haar oor, zodat zij niet anders vernemen kan. Daarom laat de hemelse Bruidegom haar toeroepen: "Hoor!" En dat is zo nodig, geliefden, want wij hebben een open oor voor alles, maar niet voor wat de Heere tot ons spreekt. Daarom luidt het ook tot ons: "Hoor!"

Het is toch verschrikkelijk, dat de mens niet luistert naar Gods Woord, daar toch de Heere hem het oor geformeerd heeft, om daarmee te horen naar de zoete stem van het Evangelie. Ik herhaal het: maar ziet zij dan de Koning en de heerlijke klederen niet? Ziet zij niet in welk gezelschap zij zich bevindt? Ach nee, mijn geliefden, want de mens is van nature - en zo de Heere Zich aan Hem voor een tijd onttrekt, ook na ontvangen genade, - veel te veel vervuld van eigenliefde, en van hetgeen zijn verdorven *ik* vleien kan.

Wil ik u dat eens met een voorbeeld ophelderen? Nu zie ik op dit heerlijke Pinksterfeest⁵ zulk een grote schare voor mij. En gisteren voormiddag, toen de dis des Heeren in ons midden stond, hoe vol smart, hoe diep bedroefd was ik toen niet, zodat ik uitriep: *Heere God, moet ik het in mijn oude dagen nog beleven, dat zo weinigen tot des Heeren tafel komen?* Indien u dat nu verneemt, hebt ge u diep te schamen. Is de Heere dan niet vriendelijk? Is Hij niet genadig en barmhartig? Wat kan Hij u beter geven, dan het teken en onderpand Zijner liefde? Wat helpt het horen van een leerrede, als ik toch niet hoor? Die als Ruth gezind zijn, zeggen niets maar zij horen, en doen de goede keus, die Ruth ook deed.

Verder, geliefden, wijs ik u op de tederheid van de Heilige Geest. Hij verwijt u niet, dat u doof bent, o ziel, maar Hij spreekt liefelijk, vriendelijk en voorkomend tot u: "Hoor o dochter!" Dat doet Hij om haar hart in te nemen. 'Vrees niet, zegt Hij, Ik wil u niet slaan, keer u toch niet van Mij af, maar stel in alles het vertrouwen uws harten op Mij. Hoor, mijn dochter, Mijn geliefd kind, neig toch uw oor tot Mij, luister eens toe, verneem eens, wat Ik u te zeggen heb; neig uw oor en "zie".'

Zie, dat is uw Koning, dat is de eeuwige heerlijkheid, die Hij u schenken wil. Heeft Ruth er ook iets bij verloren, dat zij de goede keus deed? Orpa keerde naar Moab terug, en na enige jaren is het zwaard over Moab gekomen. Heeft Ruth er iets bij verloren, dat zij de goede keus deed? Heeft zij met en in Boaz niet alles terug ontvangen? Zie toch eens de weg, die u bewandelt en waarop u blijft volharden. Het is de weg tot het verderf. In Mijn Woord is al uw heil gelegen, en niet uw kracht, niet uw overleggingen zullen heil verschaffen, maar al uw heil ligt in het Woord van uw Koning. Werp toch eens een blik in des Heeren Woord, doorblader eens de gehele Heilige Schrift. Is er dan ooit iemand beschaamd of te schande geworden, die op deze Koning gehoopt heeft? Heeft Hij niet, ook waar men uiterlijk alles moet laten varen, ook alles honderdvoudig weten te vergoeden? Daarom: *hoor o dochter, en zie, en neig uw oor.*

En nu nog een vraag. *Zou u graag welgevallig zijn in het oog van deze Koning?*

Ach, hoe zou ik Hem welgevallig kunnen zijn? Ik ben immers zo afschuwelijk, hoe zou Hij dan in mij een welbehagen kunnen hebben?

Allereerst daardoor, dat u acht geeft op wat Hij zegt, en uw ogen gebruikt om te zien, welk een Koning deze uw Koning is, wat Hij u brengt, waarheen Hij u leiden wil. Maar heeft de bruid van nature wel een hart om zich vrijwillig de Heere over te geven? Of heeft zij van nature alleen hart en oor voor het huis haars vaders, des duivels, en voor diens maagschap, die toch in de ure van de dood ons geen druppeltje troost kunnen geven? Daarom moet zij, de bruid, gewaarschuwd worden: spring daar

⁵ Deze leerrede werd uitgesproken op de tweede Pinksterdag 1872

toch niet zo lichtzinnig over heen! Het moet u aangezegd worden, dat het huis uws vaders, des duivels, u in hoofd en hart zit, uw vroegere speelgenoten en vrienden vervullen uw zinnen. Laat dat varen, o dochter, vergeet dat, dan zal de Koning een welgevallen aan u hebben.

Hoe, moet ik dat alles uit de hand geven?

Geeft de duivel wat des duivels, en de Heere wat des Heeren is, dat zal Hem welgevallig zijn. Want zo lezen wij verder (vs. 12): **zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid**. Heb ik dan schoonheid? O, voor de wereld hebt u misschien schoonheid genoeg, ten minste u houdt uzelf voor bijzonder schoon. Maar als er van de Heere sprake is, als het om de goede keuze gaat, dan spreekt u altijd van uw afschuwelijkheid, van uw onmacht en zwakheid. Waarom? Omdat u in de grond van uw hart deze Koning schuwt, en niet weet, hoe zalig u aan Zijn hand bent.

Maar ik heb immers geen schoonheid?

Wat gaat u dat aan! Leert u maar zeggen: "ik ben zwart", dan zal de Geest, die u dat leerde, er ook bijvoegen: "maar liefelijk." Dat zal dan juist uw schoonheid zijn, en zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid. *Hoor o dochter!* Zie daarop: "Hij is uw Heere." Daarom sprak de apostel Petrus het op het Pinksterfeest ook luid uit: "Zo weet dan zekerlijk het ganse huis Israëls, dat God Hem tot *een Heere* en Christus gemaakt heeft, namelijk deze Jezus, die u gekruist hebt, (Hand. 2: 36). Weet u nu wie uw Koning, wie uw Heere is? Hij is uw Heere, en Hem zult u aanbidden.

"Buig u dan voor Hem neer" gij dochter! En noch duivel, noch wereld, noch vlees, noch bloed houde u daarvan terug. Komt, en laat ons in het stof neerbuigen voor Hem, onze God, onze Koning, onze Goël en Verlosser. Dient Hem alleen, want Zijn dienst is zaligheid. Ja, Zijn dienst is zaligheid!

Dat zal zeker ieder van harte belijden, die des Heeren is.

15. Gedicht over Psalm 45:14

Wie is de bruid des Lams gelijk?
 Wie is zo arm, en wie zo rijk?
 Wie is zo zwart, gedrukt door tegenspoed?
 Wie is zo schoon, wie gaat het hier zo goed?
Lam Gods, Uzelf en Uwe zaal'ge schaar
Zijn mensen, en toch eng'len, wonderbaar.

Ook ik ben uit genade, o Heer,
 Een lid van 't erfvolk tot Uw eer,
 Ellendig als wel nimmer is beleefd,
 En toch zo heerlijk, dat de vijand beeft;
 Zo goddeloos, dat men geen erger vindt,
 Rechtvaardig toch als Hij, des Vaders Kind.

Een worm, gebogen in het stof,
 Die opklimt tot des Konings hof,
 Bekommerd, vol van droefheid, naakt en krank,
 En toch vol enkel lofgezing en dank.
 Zo zwak, dat mijne kunst is louter "niet";
 Zo sterk, dat Satan voor mij wijkt en vliedt.

Vervolgd, verlaten en vervloekt,
 Maar die de Heer' gans trouw'lijk zoekt.
 Voor 't oog der wijze wereld slechts een zot,
 Maar gans vervuld van wijsheid in mijn God;
 Verdrongen, neergeveld, alom verjaagd,
 En toch een held, die eeuw'ge palmen draagt.

Wie ben ik in mijn eigen staat?
 Een afgrond vol van zondekwaad,
 In uwe pracht, o Lam, wie ben ik dan?
 Een mens, bij wie geen engel halen kan.
 Zo schoon, zo uitgelezen is Uw bruid,
 Zo wit, zo rein, geen woorden drukken 't uit.

O zondenschuld, u buigt mij neêr,
 Maar gij, geloof, verheft mij weer.
 Wie kan toch vatten Gods verborgen raad?
 Alleen wie in het waar gelove staat;
 Waar Christus bloed als één terneder schrijft,
 Wat anders hemelsbreed gescheiden blijft.

Dat is Gods machtig wonderwerk,
 Het doelwit van Zijn liefde, trouw en sterk.
 Een meesterstuk uit niets, door Zijne macht;
 O Christus' bloed, U hebt het ver gebracht,
 Komt, onderzoekt, u Serafim, knielt neer,
 Bewondert ons en juicht, en dankt den Heer.

16. MEDITATIE Hooglied 4: 12-17

Dient Hem alleen, want Zijn dienst is zaligheid. Dat zal zeker ieder van harte belijden, die des Heeren is.

Dat zullen wij u nog nader ontvouwen, door u het een en ander mee te delen van de zaligheden die in des Heeren dienst gesmaakt worden. Hooglied 4: 12-17 lezen wij daarvan het volgende: ***Mijn zuster, o bruid, gij zijt een besloten hof, een besloten wel, een verzegelde fontein. Uw scheuten zijn een paradijs van granaatappelen, met edele vruchten, cyprus met nardus. Nardus en saffraan, kalmus en kaneel, met allerlei bomen van wierook, mirre en aloë, mitsgaders alle voornaamste specerijen. O Fontein der hoven, Put der levende wateren, die uit Libanon vloeien. Ontwaak, Noordenwind, en kom, Gij Zuidenwind, doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien. O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame, en ate Zijn edele vruchten.***

Het oude Paradijs, mijn geliefden, is verloren. God had in dat Paradijs de mens goed en naar Zijn evenbeeld geschapen. Wat wij lezen Gen. 1: 27: *En God schiep de mens naar Zijn beeld; naar het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij ze.* Maar, toen de verleiding van de duivel en 's mensen moedwillige ongehoorzaamheid daartussen was gekomen, werden zij uit de hof van Eden verdreven en hadden, in plaats van de heerlijke vruchten te genieten, die ten hunnen behoefte in het Paradijs groeiden zich hun leven lang te plagen met ezelskost, met doornen en distelen.

Maar de eeuwig trouwe God in de hemel, die niet laat varen de werken Zijner handen, maar trouwe houdt tot in alle eeuwigheid, Hij verstaat het koninklijk alles weer terecht te brengen en te herstellen, wat het vlees, wat de duivel bedorven heeft. Van alle eeuwigheid aan heeft Hij een andere Hof, een nieuw Paradijs toeberaid ten behoeve van een andere man, van een andere vrouw dan Adam en Eva, namelijk ten behoeve van Zijn enig geliefde Zoon Jezus Christus, die de Schrift immers de Tweede Adam noemt en ten behoeve van Diens van eeuwigheid uitverkoren bruid, Zijn teergeliefde gemeente. Ja, voor deze heeft God de Heere een hof geplant, waarvan de aanvang al hier op aarde ligt en waarvan ik het einde niet weet, want die hof is eeuwig. In het oude Paradijs groeiden allerlei vruchten, maar veel liefelijker vruchten groeien en bloeien in het nieuwe Paradijs. En gelijk God de Heere het oude Paradijs aan het door Hem geschapen eerste mensenpaar, onze eerste voorouders, Adam en Eva, gaf, zo heeft Hij het nieuwe Paradijs aan dat andere mensenpaar gegeven, namelijk aan die Tweede Adam, Die hemelse Bruidegom en Diens duurgekochte bruid. De hemelse, door de Heilige Geest ingegeven, dichtkunst der Heilige Schrift, heeft de gewoonte, een stad, een staat, een vergadering of vereniging, en zo ook de uitverkoren gemeente Gods voor te stellen onder het beeld van een jonkvrouw, een bruid. Dat doet deze hemelse dichtkunst of poëzie op zulk een liefelijke wijze, opdat geen arme ziel, die tot deze verzameling, tot dit lichaam behoort, uitgesloten zou worden of zichzelf zou uitsluiten. Maar dat elke gelovige ziel, hoe arm en ellendig u zich ook vaak gevoelt, van het heerlijke Hooglied zou leren zeggen: *Uw uitnemende liefde is beter dan wijn.* Hooglied 1: 2b.

Mijn geliefden. Wij leven hier in een fabrieksstad en o, daar worden de gedachten zo zeer met rook, damp en stof vervuld, dat het niet overbodig is, zo de Heilige Geest ons eens recht verfrissende dichterlijke gedachten in het hart werpt. En o, is niet de onrust, die in onze woelige en drukke woonplaats heerst, zijn niet al de onzuivere

bestanddelen, die hier vaak de dampkring verpestten, een getrouw beeld daarvan, hoe het in de gehele wereld op geestelijk gebied toegaat?

De Tweede Adam noemt zich in onze tekstwoorden, wel de Bruidegom, maar ook de Broeder der uitverkoren gemeente. In deze hemelse verbintenis noemt Hij de bruid Zijn zuster, omdat zij één Vader hebben. Hij als enige Zoon des eeuwigen Vaders en zij omdat zij uit diezelfde Vader, dat is uit God geboren is en niet door de wil van de man, niet door de wil des vlees is voortgebracht.

Deze hemelse Bruidegom, deze oudste Broeder in de hemel, heeft ten behoeve van Zijn bruid een schone hof en Hij verstaat het, haar in deze hof te brengen. Zolang zij nog dat gedeelte van die hof bewoont, dat hier op aarde ligt, komt Hij maar zo van tijd tot tijd haar een bezoek brengen. Want voortdurend kan Hij niet bij haar zijn, hoewel Hij altijd, ook als zij Hem niet ziet, voor haar blijft waken en zorgen. En als Hij niet bij haar in de hof is, dan is Hij boven op de bergen om al de leeuwen, beren en luipaarden en alle andere wilde dieren te verslaan, die de rust en de vrede, die Zijn bruid in Zijn liefelijke hof smaakt, zoeken te verstoren. En komt Hij tot haar, dan laat Hij Zijn blikken in de hof rondgaan, ziet de bruid aan en zegt tot haar: *Mijn zuster, o bruid, gij zijt een besloten hof* (vs.12).

Is zij het, die deze liefelijke hof geplant heeft? Is zij het, die al deze liefelijke, verkwikkende vruchten heeft laten groeien? En wat haar zelf betreft, is zij het die haar Bruidegom uitverkoren heeft of heeft Hij haar liefgehad en opgezocht, toen zij naar Hem niet vroeg? Heeft zij zichzelf gemaakt tot wat zij in des Konings ogen is of is zijzelf dan niet evengoed een schepping Gods, als de gehele hof die haar omringt? Daarom noemt de Heere haar met recht *een besloten hof*.

Dus noemt de Heere haar allereerst, ***een besloten hof***. Dat wil zeggen, een hof die voor de huichelaars niet openstaat, een hof, waar zij niet in kunnen breken. Die hof is afgesloten, want zij alleen kent haar hemelse Bruidegom en Hij kent haar. En wat de Heere Jezus met Zijn waarachtige gemeente, met elke ziel, die Hem toebehoort, heeft te verhandelen, wat zij Hem van haar armoede en Hij haar van Zijn rijkdom heeft te vertellen, dat verstaat niemand, die niet uit God geboren is. Want "de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes God zijn, want zij zijn hem dwaasheid en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden." (1 Cor. 2: 14). O, daar roept men het uit:

Wie is der bruid des Lams gelijk?

Wie is zó arm en wie zó rijk?

Wie is zó jammerlijk en toch zó schoon?

Als zij, de bruid van Godes een'gen Zoon?

Daarom ook zegt de hemelse Bruidegom tot haar: *'Hoe schoon is uw uitnemende liefde, mijn zuster, o bruid!* U vertelt het niet op de straten, wat Ik u in onze stille gesprekken meedeel, want u bent voor Mij "een besloten hof." Ik weet het, als Ik tot u kom, vind Ik geen vreemden bij u. Ik tref u alleen aan, d.w.z. u zoekt geen twee heren te dienen, u tracht niet God te dienen en de Mammon, maar u eert Mij alleen en u wacht op Mij in uw eenzaamheid en verlatenheid, dat is Mij niet onbekend.'

Nu volgt er nog een ander beeld: ***gij zijt een besloten wel, een verzegelde fontein***. Voor ons is de kracht van dit beeld niet recht te vatten, want wij weten zo recht niet, wat de waarde is van een wel, van een fontein van zuiver en verkwikkend drinkwater, omdat dat ons zelden ontbreekt en wij er dus weinig waarde aan hechten. Maar des te beter kent men die waarde in het verre Morgenland.

Ik wil u dit met een kort verhaal trachten op te helderen. Daar waren eens twee broeders, die bij de dood van hun vader diens nalatenschap hadden te verdelen. De ene werd koopman en met behulp van zijns vaders geld werd hij schatrijk, hij wist de mensen te vleien, hij verstond het te huichelen en een schijnvroom manteltje om te hangen, maar plotseling werd de aanzienlijke man doodarm en kwam zelfs eindelijk in de gevangenis.

De andere broeder had voor zich als erfdeel een groot landgoed genomen, dat echter meer op een zandwoestijn geleek dan op een lusthof: hij had echter een bron op het oog die onder dat zware, dorre zand verscholen lag. Toen dat landgoed het zijne was geworden, ging hij vlijtig aan het bebouwen van de grond en het planten van allerlei bomen en struiken en daarbij bediende hij zich voornamelijk van die schone waterbron, waarvan hij de waarde zo goed had weten te schatten. Hij liet echter die bron goed toesluiten, zodat niemand daar bij kon, hij wist ook het water uit deze verborgen bron in allerlei kanalen en sloten te leiden en veranderde zo die woeste zandwoestijn in een waar Paradijs, dat niet te betalen was met het dubbele der schatten, die zijn hoogaangeziene broeder vroeger bezeten had. Dit alles ontsproot nu uit die éne bron, maar deze bronput van fris en levend water was niet toegankelijk voor een ieder.

Zo gaat het nu ook op geestelijk gebied, mijn geliefden. De bruid kan wel een loflied aanheffen ter ere van haar hemelse Bruidegom, zij kan des Heeren lof verkondigen voor de kinderen der mensen, maar haar geloof kan zij niet aan anderen meedelen. Zij kan anderen niet deelachtig maken van de Heilige Geest, die haar geschonken werd. En dat is haar werk ook niet, zij is *een besloten wel, een verzegelde fontein*. Dat is de bruid des Heeren en de Heere Jezus prijst Zijn bruid daarover en weet, dat zij Hem alleen aanhangt met haar gehele hart en dat zij Hem uitsluitend toebehoort voor tijd en eeuwigheid.

Hij zegt, dat zij **"een verzegelde fontein"** is en wil daarmee zeggen, dat Hij haar verzegeld heeft met Zijn Geest, met Zijn eeuwig Zegel, willende daarmee zeggen: "Gij zijt de Mijne, o zuster, o bruid, en niemand zal u kunnen rukken uit Mijn hand. Uw vrucht is uit Mij gevonden." (Hoséa 14: 9b) En al uw vrucht is tot lof en prijs van Mijn hoogheerlijke Naam. Daarom heb Ik u verzegeld.'

Van zulk een verzegeling lezen wij o.a. ook in Openbaringen 7, waar van *de honderd vier en veertig duizend* gesproken wordt, die het zegel van hun God hadden aan hun voorhoofden. Elk van deze verzegelden was op zichzelf, maar ook allen waren gemeenschappelijk zulk *een gesloten wel, zulk een verzegelde fontein*.

Nog houdt de Bruidegom, nadat Hij dit alles gezegd heeft, niet op Zijn bruid te prijzen, maar nadat Hij haar "een gesloten wel", "een verzegelde fontein" genoemd heeft, prijst Hij ook de schone vruchten, die zij bezit. Hij zegt tot haar in verheven, hemelse, dichterlijke taal: ***"Uw scheuten zijn een paradijs van granaatappelen, met edele vruchten, cyprus en nardus; nardus en saffraan, kalmus en kaneel met allerlei bomen van wierook, mirre en aloë, mitsgaders alle voornaamste specerijen."*** (Hgl. 4:13)

Geliefden, het is om Zijn bruid moed in te spreken dat de Heere dit tot haar zegt. Want het is de arme bruid van Jezus Christus hier op aarde vaak zeer bang. En wat maakt de vijand der zielen haar al niet wijs? Maar het is niet waar, dat de arme weduwwrouw arm blijft, die bitter weent en klaagt, dat er niets aanwezig is om de schulden te betalen en wier kinderen op het punt staan om verkocht te worden om de onverbiddelijke schuldeheer te voldoen, die volkomen betaling eist. Het is niet waar,

dat als het meel in het vat en de olie in de kruik dreigt stil te staan, de weduwe met haar zoon zal moeten sterven.

Het is waar, het is eeuwig waar, dat al de vrucht der bruid uit Hem zal bevonden zijn, maar het is gewisselijk waar, dat de bruid ook vruchten draagt. Zij ziet die vruchten niet, zij prijst ook zichzelf niet om die vruchten, maar het is haar hemelse Bruidegom, die haar prijst. Diens woorden hoeft zij niet als laffe vleierij te beschouwen, maar zij mag er zich over verheugen, waar zij niets anders op het oog heeft, dan dat die liefelijke hof met allerlei schone vruchten prijke en zó de Bruidegom moge behagen. Maar ik herhaal het: zij heeft zichzelf niet gemaakt tot wat zij is, zij is het niet die de vrucht heeft laten groeien, die vruchten, die zij gekweekt heeft onder zoveel gebeden en zuchten, die zij bevochtigd heeft met zoveel tranen. U weet immers, geliefden, wat die vruchten zijn. Sla maar eens op: Galaten 5: 22: “Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid.” Verder Rom. 5:1-5: “Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus, door Welke wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade; in welke wij staan, en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods. En niet alleen dit, maar wij roemen ook in de verdrukkingen, wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop. En de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door de Heilige Geest, die ons is gegeven.” En 1 Cor. 1: 4-7: “Ik dank mijn God allen tijd over u, vanwege de genade Gods, die u gegeven is in Christus Jezus; dat gij in alles rijk zijt geworden in Hem, in alle rede en alle kennis. Gelijk de getuigenis van Christus bevestigd is onder u; also dat het u aan geen gave ontbreekt, verwachtende de openbaring van onze Heere Jezus Christus.”

Ziet u, daar hebt u nu deze granaatappelen, deze cyprus en nardus en saffraan. Al deze heerlijke boompjes en struiken met hun heerlijke, edele vruchten, die in het midden der gemeente groeien en bloeien, de Heere tot lof en prijs, de gemeente zelf tot heil en sieraad.

Ik herhaal het echter, het is niet de gemeente zelf, die al deze heerlijke vruchten voortgebracht heeft, of voortbrengt, het is alles het werk des Heeren. Het is de Heere om hier bij de hemelse dichterlijke taal van het Hooglied te blijven die de bruid tot een gesloten wel, tot een verzegelde fontein gemaakt heeft, zodat er stromen van levend water uit deze voor Hem geplante hof ontspringen, die voortdurend al deze schone heesters en struiken besproeien en verkwikken. De Bruidegom wil tot Zijn bruid zeggen: ‘zie toch niet teveel op wat u van nature bezit of niet bezit, vergeet dat oude boeltje, waar u eerst zoveel mee ophad, en zie op uw Bruidegom en luister naar wat Hij u zegt. En als u blind bent, vraag Hem dan om ogenzalf, opdat u Hem zien mag in Zijn Koninklijke schoonheid.

De kostelijke specerijbomen en heesters, die in het oosten groeien, worden niet gekweekt zoals wij hier bloemen in bloempotten of anders kweken, maar in hun stammen worden diepe sneden gemaakt en dan vloeien of wenen de welriekende zalven uit deze wonden. Evenals bij ons als wij hevige smart gevoelen, de tranen uit de ogen vloeien en ons over de wangen rollen. Maar juist omdat de ware vrucht rijpt onder kruis en lijden, daarom is een levendig verkeer met de Bruidegom een behoefte voor de bruid te midden van alles wat zij hier beneden heeft uit te staan. O ziel, u behoeft zoveel niet te weten, u behoeft niet te weten, hoe rijk u in de gemeenschap met de Heere bent, als u maar dat éne weet, dat u in leven of in sterven niet van uzelf bent, maar het eigendom van uw dierbare Heere en Zaligmaker Jezus Christus! Als u maar dat éne weet, dat u een Bruidegom hebt en, waar u te traag geweest bent om Hem de deur te openen, waaraan Hij stond te kloppen, begeef u dan naar buiten, om

Hem te zoeken. Zeker, Hij zal Zich van u laten vinden en u verrassen met Zijn trouwe liefde,.

Welaan, de Bruidegom moet het Zelf weten of Hij een welbehagen heeft in zulk een bruid als Zijn arme Sion is. Hij moet Zelf weten wat Hij doet, als Hij deze bruid prijst. Kom, laat ons op Hem vertrouwen, mijn geliefden, met ons gehele hart, met onze gehele ziel! En waar wij alles missen wat wij behoeven, om voor God in gerechtigheid te verschijnen, laat ons daar tot onze hemelse Bruidegom gaan, gelijk een vrouw die, wanneer haar huishoudingkas leeg is, tot haar lieve man gaat en hem vraagt om wat haar ontbreekt.

Nu komen wij aan het 15e vers: ***O Fontein der hoven, Put der levende wateren, die uit Libanon vloeien.*** Zoals onze Statenvertaling luidt, die geheel met het oorspronkelijke overeenkomt, en hier juister is dan de anders zo voortreffelijke vertaling van Luther. Eerst had de Bruidegom tot de bruid gezegd: "gij zijt een besloten hof, een verzegelde, goed toegedekte wel", en daarmee prijst Hij al de heerlijke vruchten, die deze arme bruid versieren, hoe zwart, hoe door de zon verbrand zij ook in zichzelf zijn mogen.

Maar nu verheft zij zich plotseling en zegt tot de Bruidegom: "wat? Ik? Ik zou een besloten hof, een verzegelde wel zijn? Nee, U, U alleen, o mijn hemelse Bruidegom, bent de besloten Hof, de verzegelde Bronput. Dat ben ik niet, want ach, wat zou er uit mij voortkomen? Maar U, U bent de Bron en Bronput der levende wateren, die de hete dorst der ziel lessen voor eeuwig; en die van boven uit de hemel vloeien, en ook van het sneeuwbedekte, ijskoude gebergte van Libanon, vanuit de ijskoude sneeuw van Uw lijden en sterven.'

Heeft dus de bruidegom zo-even nog tot haar gezegd, *dat zij een besloten hof, een verzegelde wel is*, nu antwoordt zij: 'Nee Heere, maar U, U alleen bent de Springader des levenden waters. Wat ik tot stand breng, wat ik uitwerk, indien het welgevallen vindt in Uw ogen, het is niets dan een geschenk van Uw hand, een weldaad, die niet ik U, maar die U mij bewijst. Alles wat U tot stand brengt, dat komt van boven, op grond van de ijskoude nacht van Uw lijden en sterven.'

De Bruidegom heeft dus de bruid geprezen en al die schone dingen van haar vermeld, maar als Hij zo liefelijk met haar gesproken heeft, dan verdwijnt Hij weer. Want, zoals ik al zei, Hij, deze hemelse Koning, kan niet altijd bij haar blijven. Zolang zij hier in de vreemdelingschap is, want Hij heeft nog arbeid te verrichten, namelijk deze grote Koning moet al de leeuwen, beren, luipaarden en andere wilde dieren doodslaan, die op Zijn lieve bruid loeren, en haar zouden willen verslinden (1 Petr. 5: 8). Maar Hij heeft haar toch beloofd wederom tot haar te komen en haar eens naar huis te halen voor eeuwig.

Nu is zij alleen, maar in haar hart overlegt zij: 'Waarmee zal ik Hem kunnen verrassen en verkwikken als Hij wederkomt? Wel, waarmee anders, mijn ziel, dan met de vruchten, die Hijzelf in mijn hof geplant heeft en wier geur Hij zo graag ruikt? Waarmede dus dan met die heerlijke vruchten, die ik van Hem ontvangen heb? Mijn Vriend, mijn hemelse Bruidegom komt terug. O, ik zou zo graag als Hij komt, alles in orde hebben, zodat de geur van de kostelijke, door Hemzelf geplante vruchten, Hem tegemoet moge waaien!'

Daarom laat zij ook in het zestiende vers volgen: ***"Ontwaak Noordenwind! Gij Geest des oordeels, Gij Geest der uitbranding, Gij scherpe en snijdende wind, die door Uw machtige adem alles neerwerpt en in het stof doet zinken, maar die ook door Uw zuiverende kracht alles vernietigt, wat die heerlijke vruchten verhinderen zou zulke***

liefelijke geuren te verspreiden. Slaap niet, o Noordenwind, slaap niet, maar verhef U, sta op en verdrijf al die bange nevelen, die de kostelijke vruchten van uw hof dreigen te vergiften. Want U alleen bent het, die helderheid en klaarheid kunt geven, waar niets heerst dan nacht en duisternis. Gelijk het goud uit het noorden⁶ komt, zo is het ook door u, o scherpe, maar heilzame Geest des oordeels en der uitbranding, dat mijn vruchten een gouden tint verkrijgen.

Zie, geliefden, dat is zo ongeveer de wijze, waarop de waarachtige gemeente van Jezus Christus om de Heilige Geest smeekt.

Zij bidt verder: ***kom Gij Zuidenwind.*** De Noordenwind is onstuimig en op de vleugelen des storms trekt hij over velden en wouden heen; de Zuidenwind is als een duif, hij breidt zijn vleugels uit over de schone vruchten van deze Goddelijke hof en verwarmt de vochtigheid. Hij verwarmt het aardrijk, verwekt also vochtige, vruchtbare schaduwen, en brengt ook liefelijke regen mee op zijn vleugels, zoals wij ook zingen:

*Een milde regen zondt G' o Heer,
Op Uw bezwijkend' erfnis neer,
Om sterkt' aan haar te geven.*

O, wat is het toch een liefelijke regen, waarmee de Heere Zijn arm volk weet te verkwikken, een regen, waarvan men wel elke druppel zou willen opvangen. Zo weet de Geest des oordeels, en de Geest des vredes en der ruste beurtelings deze van God geplante hof levend te maken, en levend te houden. De wind maakt levend, wat dood is, de wind dringt door alles heen, de wind maakt, dat de vrucht kiemt en uit de aarde te voorschijn komt, de wind des Geestes is het, die alles in beweging brengt, die verdeelt en nog eens verdeelt, wat verdeeld, die verbindt en samenhoudt, wat verbonden moet zijn. Ja, dat doet de Heilige Geest alleen. En zo waait de Geest, op het gebed: *doorwaai mijn hof*, ook werkelijk in die hof. In die hof, die ik voor ogen heb, en die niet uitsluitend mijn eigendom is, maar die ik bezit in gemeenschap met geheel het dierbare, uitverkoren volk van God. Wat zal er dan geschieden?

Dat zegt de bruid zelf: opdat de specerijen, ***opdat Zijn specerijen uitvloeien.*** De kostelijke, welriekende, hemelse balsem, de Heilige Geest met al Zijn liefelijke, heerlijke vruchten zal neerdruppelen van de hoge hemel. Dit is de wijze, waarop de van de Heere geplante hof, waarop de ware Kerke Gods gebouwd wordt.

En dan, en dan ten slotte: "*kom Heere Jezus*" met de woorden: ***O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame, en ate van Zijn edele vruchten!*** Ja, kom Heere Jezus, en geniet van al de heerlijke vruchten die U ons geschonken hebt. Want U alleen bent het Die het huis gebouwd, en de hof geplant hebt.

⁶ De noordenwind verdrijft de regen in het land Israël en brengt de 'gouden' zon.

17. De ware toevlucht in benauwdheden

God is ons een Toevlucht en Sterkte, Hij is krachtig bevonden een Hulp in benauwdheid. Psalm 46: 2

Geliefden.

Wanneer de Heere ons Zijn stem doet horen: *zoek Mijn aangezicht*, en waar de Geest des Heeren het volk leert antwoorden: *ik zoek Uw aangezicht, o Heere* (Psalm 27: 12), wat werkt dat aangezicht dan uit? Het vervult het verslagen en gebroken hart met blijdschap, het straalt des Heeren nooddruftigen zacht en zalig tegemoet, het stilt de onrustige golven en baren, die in een arm mensenhart zo kunnen woelen; het brengt alle stormen en onweders tot zwijgen, die de ziel heen en weer drijven van de ene angst op de andere, als zij alleen ziet op de zichtbare dingen dezer wereld. Het heeft geen nood met des Heeren volk, zelfs voor dit tijdelijke leven niet en dat wel alleen daarom, dat de Heere God is. Want de afgoden zijn niets dan rook en ijdelheid, en alle macht, die zich verheft tegen de kennis van des Heeren schone Naam en tegen het volk des Heeren, is geen God, maar een afgod, d.w.z. louter ijdelheid en zwakheid. Hoe prachtig en sterk de vijand zich voordoet, in de grond der zaak ontbreekt hem toch alle macht en sterkte. Daar boven, hoog in de lucht en wolken, daar troont Hij, Wie alle macht gegeven is in de hemel en op aarde. Al is Hij naar Zijn menselijke natuur niet meer hier beneden, *met Zijn majesteit, genade, Godheid en Geest wijkt Hij nimmermeer van de Zijnen*. Ja, het is waar: tegenover de geweldhebbers dezer eeuw, tegenover alle machten van deze wereld en der hel mag Zijn volk maar een klein wormpje, een kleine kudde zijn; ... wat schaadt dat in werkelijkheid? Want welk een Herder, welk een Veldoverste bezit dit kuddeke niet? Is Zijn Naam niet Heere Zebaoth, Heere der heeren, Heere der heirscharen? Dit volk nu, wat ondervindt het, wanneer het zijn toevlucht neemt tot die opperste, hemelse Herder en Hem volgt door bezaaide en onbezaaide landen? Gaat het hun niet als koningin Esther? Zij hoorde, toen zij meende een kind des doods te zijn, plotseling de vriendelijke stem van de koning: *wat wilt u Esther? Tot de helft van mijn koninkrijk zal ik u geven*. Het is immers de Heere Jezus Christus Zelf, die tot Zijn kleine kudde gezegd heeft: "Vreest niet, want het is des Vaders welbehagen ulieden het koninkrijk te geven." En gelijk Hij het ontvangen heeft van Zijn Vader, zo zal dat volk Jakobs, ook met Hem zitten ter rechterhand Gods op Zijn troon en met Hem heersen over alles.

Een scherp, tweesnijdend zwaard draagt Hij in Zijn hand, dat zwaard is onschendbaar, het keert niet terug in de schede, voordat het des Heeren welbehagen heeft volbracht, het is onverbreekbaar. Hij geeft ook aan Zijn zwak, nooddruftig volk een zwaard in de hand. Wat is dat voor een zwaard? Allereerst is dat het gebed. Het behoeven er niet velen te zijn, die door hun gebeden hemel en aarde regeren met de Heere. Hij heeft het immers gezegd: *waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn naam, daar ben Ik in het midden van hen*.

Hoe vaak komen wij niet samen tot het gezamenlijk gebed, zonder dat wij eigenlijk onze noden en behoeften kennen. Wij leven zo door van dag tot dag, als zaten wij in Abrahams schoot. Ja, in vroeger jaren, bijvoorbeeld in de jaren 1866 en 1870, ja, toen het woord "oorlog" overal weerklonk, toen hebben wij er iets van gevoeld. Maar na die jaren heeft de vijand van 's Heeren volk een geheel andere gedaante aangenomen om dat volk te bestrijden en ware het mogelijk uit te roeien. Hij heeft allerlei listen bedacht en is er maar op uit, om zowel in Duitsland als in alle landen, waar Gods

woord verkondigd wordt, allerlei twist en tweedracht te doen ontstaan en zo Gods kerk ten onder te brengen.

Om dit doel te bereiken, zoekt hij twee grote partijen te vormen: aan de ene zijde een grote algemene kerk met al de afgodsbeelden en fabelen der Roomse kerk, maar zonder paus; terwijl de andere partij alles in het werk stelt, voor de man die in Rome woont, en zich aanmatigt de opvolger van Petrus te zijn, de wereldlijke macht die hij vroeger gestolen en zich aangematigd had, weer terug te krijgen.

En nu, geliefden, het zijn nu vijf en twintig jaren geleden, dat ik tot u kwam als uw herder en leraar en vele, vele zijn de gebedsverhoringen die wij samen ervaren, vele, vele zijn de wonderen, die wij samen beleefd hebben, zodat wij er veel van kunnen getuigen. Het is zonneklaar gebleken: het is de Heere Die ons behouden heeft. Hij, Die in al onze zwakheid onze kracht, in al onze zonden onze gerechtigheid is geweest en Die in alle noden ons uitkomst op uitkomst heeft geschonken, tot op de huidige dag. Een ding is echter nodig en dat is, dat wij de wonderdaden Gods niet vergeten, deze wonderen, die wij niet gedaan hebben, die mensen niet verricht hebben, maar die Hij door mensen verricht heeft en, als wij dan daarbij bedenken, hoe deze wonderen in overeenstemming zijn geschied met Zijn beloften, dan scheppen wij, afziende van alle zichtbare dingen, nieuwe moed in deze onze God; in de hoop, dat Hij ons ook verder niet zal begeven noch verlaten, maar om Christus' wil onze gebeden genadig zal horen en verhoren.

Met het oog op deze vertroostende waarheid willen wij de heerlijke woorden opslaan die wij vinden Psalm 46: 2: ***God is ons een Toevlucht en Sterkte, Hij is krachtig bevonden een Hulp in benauwdheid.***

De 46ste Psalm en vele andere Psalmen werden gesteld in handen van de opperzangmeester opdat zij zo bewaard en door en voor de gemeente zouden gezongen worden. Wanneer wij lezen, dat deze Psalm gezongen moest worden onder de kinderen van Korach en Alamôth, dan wil dit zeggen, dat deze Psalm want de Hebreëen hechten grote waarde aan het zingen gezongen moest worden, bovenal door vrouwelijke diepe of zogenoemde altstemmen. Zodat de Heere wilde, dat ook bovenal de jeugd goed acht zou geven wanneer deze Psalm gezongen werd. De 46ste Psalm, mijn geliefden, is een heerlijke Psalm, gelijk al de elf Psalmen, beginnende met Psalm 40 tot en met 51.

In de 40ste Psalm lezen wij, hoe de grond gelegd werd voor het gehele gebouw der zaligheid, namelijk door dat de Heere Christus in de diepste diepte is nedergedaald, in de diepe kuil, in modderig slijk is verzonken en hoe de Heere Hem daar uit heeft opgetrokken, een nieuw lied in Zijn mond leggende. Verder vernemen wij in deze 40ste Psalm, hoe Christus van de Vader vlees en bloed heeft ontvangen, hoe Hem het lichaam is toebereid en hoe Hij in de wereld komende, alle offeranden afgeschapt heeft, en dat Hij, voor de Vader verschijnende met die ene offerande van Zijn Lichaam, Zijn wil volkomen vervult die in Zijn hart gegraveerd was; en Zijn gerechtigheid verkondigt in de grote gemeente.

In de 41ste Psalm hebben wij onze dierbare Heere en Verlosser voor ons, zoals Hij in Bethanië door Maria werd gezalfd, tot een gedachtenis aan Zijn begrafenis. Daar zien wij Hem ook in handen van Judas Iskarioth en vernemen aan het slot Zijn dankpsalm: "Hierbij weet Ik, dat u lust aan Mij hebt, dat Mijn vijand over Mij niet zal juichen." Nee, duivel, dood noch wereld zouden over Hem juichen. "Want Mij aangaande, Gij onderhoudt Mij in Mijn oprechtheid en Gij stelt Mij voor Uw aangezicht in eeuwigheid." Want dat is des oprechten vroomheid, luid te verkondigen:

Geloofd zij de Heere, de God Israëls van eeuwigheid en tot in eeuwigheid. Amen, ja, Amen! Zo heeft de Heere gesproken: die Mij eren, zal Ik ook eren! En: als ge u tot Mij wendt, zal Ik Mij ook tot u houden.

Dan zien wij in Psalm 42 en 43 een hert, dat gejaagd door vervolgers en plagers, in hete dorst schreeuwt naar de waterstromen, wat vooral wordt uitgedrukt in de woorden:

*'k Zucht, daar kolk en afgrond loeit,
Daar 't gedruis der wateren groeit,
Daar Uw golven, daar Uw baren
Mijn benauwde ziel vervaren.*

Psalm 42:4

en:

*Mijn ziel, hoe treurt u dus verslagen?
Wat zijt g'onrustig in uw lot?
Berust is 's Heeren welbehagen,
Hij doet welhaast uw heilzon dagen.
Uw hoop herlev' naar Zijn gebod:
Mijn Redder is Mijn God.*

Psalm 43: 5

Dan vinden wij weer in Psalm 44 een opsomming van Gods grote daden: "O God, wij hebben het met onze oren gehoord en onze vaders hebben het ons verteld, Gij hebt een werk gewrocht in hun dagen, in de dagen vanouds. Zeker ook in hun dagen. Ja, geliefden, daar kunnen wij ook van meespreken, zowel uit eigen ervaring als omtrent hetgeen onze vaders ons verteld hebben. Wij hebben het vaak gezongen:

O, houdt ons vast aan 't heilig Woord; enz.

zoals Luther driehonderd jaar geleden gezongen heeft. Heeft de Heere dit niet gedaan tot op heden? Het is nu vijf en twintig jaar, dat ik in uw midden dat Woord verkondigd heb en voor het grootste gedeelte is het een ander geslacht, dat mij nu hoort dan toentertijd. Nu vraag ik juist de jongeren in ons midden, hebben uw ouders, heeft uw eerbiedwaardige vader, uw dierbare moeder u niet allerlei medegedeeld van hetgeen de Heere voor hen gedaan heeft in hun dagen, toen zij in angst en bittere nood verkeerden? God wil de ere hebben van Zijn wonderdaden.

Als wij nu alles vernemen wat de Heere gedaan heeft, *hoe Gij (Psalm 44: 3) de heidenen met Uw hand uit de bezitting hebt verdreven, maar henlieden* - dat zijn onze vaders - *hebt geplant, Gij hebt de volken geplaagd, hen lieden daarentegen doen voortschieten*, o, dan wordt het vertrouwen van onze harten op de Heere versterkt, al zag het er op dit ogenblik even droevig uit als in de voornoemde Psalm 44.

De gemeente spreekt het daar uit, dat zij het met haar oren heeft vernomen, dat haar vaders zulks niet door hun arm, door hun zwaard, door hun wijsheid of verstand tot stand hebben gebracht, maar het was alleen het werk van Gods genade, van des Heeren ontferming en overbrekelijke trouw.

Maar dan stort het volk des Heeren ook verder het gehele hart uit voor des Heeren aangezicht, in de bittere nood, in de vervolgingen, die over hetzelfde zijn gekomen, en zegt in vers 23: "Maar om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood, wij worden geacht als slachtschapen." De gemeente vraagt in deze woorden: 'Waarom komt dit alles over ons? Wij hebben Uw woord niet verloochend, maar juist omdat wij bij Uw woord blijven, worden wij vervolgd, gedood, geworgd en verbrand.'

De Psalm sluit echter toch daarmee, dat bij alle bekentenis van eigen onmacht en van de ijdelheid van alle menselijke hulp, en wanneer alles verloren schijnt te zijn, nochtans de ziel uitbreekt in de noodkreet: *help Gij ons, maak U op, verlos ons!*

‘Ja, waarom zou Ik u helpen? Gij zijt immers niets dan doemwaardige zondaars en overtreders van Mijn geboden?’

‘Ja, Heere, maar wij werpen ook onze gebeden niet neder op onze gerechtigheden maar op Uw barmhartigheden, die groot zijn. Heere, wij roepen U aan, omdat U zo goed zijt. Daarom: Sta op ons ter hulp, en verlos ons om Uwer goedertierenheid wil’.

Al heeft de gemeente des Heeren niets te verwachten dan gevangenis, galg, rad, brandstapel en allerlei angst, nood, verdrukking, verachting, versmaadheid om des woords wille, zo geschiedt het toch vaak, dat zij te midden van dat alles voor haar geestelijk oog een Koning krijgt te zien. Een Koning, Die, hoewel haar de tranen over de wangen rollen, en zij vaak meent daarin te zullen stikken, het heerlijk verstaat alle tranen van haar wangen af te drogen.

Dán roept zij het luide met Psalm 45: 3 uit: *Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen, genade is uitgestort op Uw lippen.* Wie kan zoals Hij de moeden te rechter tijd een woord spreken? Wie kan de bekommerden troosten zoals Hij? Wie richt de terneergebogenen zo liefelijk op als Hij? Wie kan met een uitspraak van Zijn Almacht maken, dat alles plotseling in het leven anders staat dan het tot nu toe stond, zodat het plotseling zijn kan voor de ziel als was zij al in het nieuwe Paradijs? Deze Koning verheft Zijn zwaard, het zwaard van Zijn Woord en treft met de snelheid van de bliksem Zijn vijand in het hart. Hij rijdt met Zijn zegewagen en behaalt overwinning op overwinning. Men ziet Zijn genadetroon opgericht en bevestigd voor eeuwig en altijd, men ziet de wonderen van Zijn hand en roept luide uit: *mijn Heere, en mijn God!*

Men ziet Zijn bruid staan te Zijner rechterhand en men gelooft Zijn woord van uitbreiding en zegen en zo sluit de 45ste Psalm in het 17de en 18de vers met deze woorden: “In plaats van uw vaderen zullen uw zonen zijn, Gij zult hen tot vorsten zetten over de ganse aarde.” Dat wil zeggen, zij zullen met Christus heersen als koningen en priesters, afgewassen en gereinigd in Zijn Goddelijk bloed. Zo worden zij gezet tot vorsten over de gehele wereld, zodat zij de hele wereld regeren. Waardoor? Door hun gebeden en smekingen.

Zo is dan de Koning temidden Zijner gemeente en men ziet met het geestelijk oog die schone stad Gods voor zich liggen, waarvan in Psalm 46 sprake is. Deze stad lijkt op een grote, schone stad, op een schoon aangelegde hof; op een Paradijs. Zij wordt doorsneden door grote hoofdstromen, waaruit dan weer allerlei beekjes ontspringen aan welker oevers zij hun woningen hebben, die in dit Paradijs, die in Sion wonen. Hoe schoon en liefelijk nu deze stad Gods zij, zo is zij toch juist vanwege haar schoonheid en liefelijkheid de vijanden een doorn in het oog. Wat spreken nu echter de burgers van die stad Gods? *Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?*

En o, geliefden, wat hebben wij beleefd en wat beleven wij nog en zullen wij beleven, wij, die des Heeren zijn? Wat anders dan wat wij zo dikwijls beleefd hebben:

*Als mij geen hulp of uitkomst bleek,
Wanneer mijn geest in mij bezweek,
En overstelpt was door ellend’,
Hebt Gij, o Heer’ mijn pad gekend.*

Dus: *God is ons een Toevlucht en een Sterkte.* Ja, de helse sperwer moge de duif des Heeren Jezus Christus jagen en proberen te verslinden, zij heeft haar veilige schuilplaats waarheen zij vluchten mag. Zij mag te midden van alle, ja, van alles, wat haar bedreigt, vluchten tot Hem, die alleen God is en Die woord en trouwe houdt tot in eeuwigheid; de God van het eeuwig verbond der genade. Hij is het, Die, toen Hij de

ziel allereerst zette op de weg, tot haar sprak: “Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer (Jesaja 54: 10).

God is onze Toevlucht. Ja, Hij zit hoog verheven boven alle vijanden en hoe hoog Hij ook gezeten is boven alle menselijke macht en heerschappij, toch is Hij in het verborgene de Zijnen nabij, zoals de gemeente het ook Hem betuigt: “Voorwaar, Gij zijt een God, die Zich verborgen houdt, de God Israels, de Heiland” (Jesaja 45: 15).

Maar wanneer is Hij ons een toevlucht, een sterkte? Wanneer ondervinden wij dat?

O, zeker niet als wij niet in nood zijn. Maar het is haast niet denkbaar, dat een waarachtig kind Gods ooit volkomen rust zou hebben hier op aarde, want de duivel laat een kind van God nooit met vrede. Het is onmogelijk, dat wij anders dan door vele verdrukkingen zouden ingaan in Gods Koninkrijk. Het met Christus verheerlijkt worden is nauw verbonden aan het met Christus' lijden.

Daarom luidt het ook verder in ons tekstvers: *Hij is krachtig bevonden een hulp in grote benauwdheid* (vers 8), of, zoals Luther het vertaalt, *in de benauwdheden, die ons hebben getroffen*. Dat ziet niet op vorige benauwdheden en noden, maar wel op de benauwdheden, waarin wij op het ogenblik verkeren, die gisteren of heden hebben getroffen of die ons morgen zullen treffen. Daar geraakt een kind van God wel eens in droeve verlegenheid, te midden van alles, wat het ondervindt. Ach, dan is er onder dat alles vaak noch uitredding, noch geloof, noch gebed, noch zucht aanwezig en er wordt niets ondervonden, dan dat de Heere ons heeft begeven en verlaten, ja, de vijand zal ons nog in zijn macht krijgen menen wij, wij zullen heden of morgen nog omkomen door Sauls handen. O, dat zijn voorwaar geen kleine noden en angsten, waarin een kind van God kan geraken, want het blijft bestaan ook in het heetst van de strijd op Gods belofte en getuigenis en daar wordt dikwijls de bange kreet vernomen: de benauwdheden mijns harten hebben zich wijd uitgestrekt,

Maar als het dan met een kind van God zo ver is gekomen, waar moet het dan met hem heen? Ja, waarheen? Weet u dat niet?

O, ga dan toch uit op de voetstappen der schapen en zie eens, waarheen de Heere Jezus Christus, dat dierbare Lam Gods de toevlucht heeft genomen en waar het met Hem heen is gegaan. Immers naar God heen, naar de stad Gods heen. Deze stad is omringd door bergen, die vast blijven staan tegen alle stormwinden en stortzeeën. Kan een duivel een kind van God dan niet in zijn macht krijgen?

Nee, zeker, de duivel kan nooit een kind van God in zijn klauwen krijgen, ik vlucht onder de vleugelen van mijn God, daar ben ik veilig en geborgen tegen alle geweld van de vijand. Er is geen vijandelijke macht, die Zijn volk schaden kan als het geborgen is onder de vleugelen van de Almachtige. Deze kloekhen weet haar kuikens wel te beschermen en te beschutten. Maar hoe kan ik dan de toevlucht tot Hem nemen, daartoe heb ik kracht noch moed?

Ja, daarin hebt u volkomen gelijk. Ik ben geheel machteloos en kan niet eens tot Hem vluchten. Ja, zeker, zo is het met de zaak gelegen, maar verneem het nu eens, dat de Heere in Psalm 46 niet alleen **de Toevlucht, maar ook de Sterkte der Zijnen** wordt genoemd. Ja, Hij is het, die de Sterkte van Zijn volk is. Hij heeft sterkte en Hij geeft sterkte om tot Hem te vluchten, om Hem aan te grijpen en tot Hem te spreken met vader Jakob: *ik laat u niet gaan tenzij U mij zegent*. Wordt men zo gered? Wordt men langs die weg uit de nood verlost?

Waar zou u dan andere hulp zoeken dan bij Hem? Als ik Hem maar heb, dan heb ik de Potentaat aller Potentaten op mijn kant, dat is mijn almachtige Heere Christus, dat is

mijn getrouwe Vader, dat de hemelse Trooster, de Heilige Geest, die mij opbeurt uit elke zee van droefenis en ellende. Wanneer zal Hij helpen? Als u niet meer vooruit kunt, als niemand meer iets kan, blijf dan daarbij en spreek het luid uit: *Onze hulpe staat in de Naam des Heeren Heeren, die de hemel en de aarde gemaakt heeft.*

Amen.

18. Meditatie over Psalm 54: 8

Geliefden.

Laat ons onze aandacht enige ogenblikken vestigen op het 8ste vers van de 54ste Psalm en wel op het laatste gedeelte van dat vers, waarin van des Heeren Naam gezegd wordt: "**dat Hij goed is**". Allereerst willen wij, om die heerlijke woorden beter te verstaan, de gehele Psalm met elkaar lezen.

*Een onderwijzing van David, voor de opperzangmeester, op de Neginoth. Als de Zifieten gekomen waren, en tot Saul gezegd hadden: Verbergt zich David niet bij ons? O God, verlos mij door Uw Naam en doe mij recht door Uw macht. O God, hoor mijn gebed, neig de oren tot de redenen mijns monds. Want vreemden staan tegen mij op, en tirannen zoeken mijn ziel, zij stellen God niet voor hun ogen. Sela. Ziet, God is mij een Helper; de Heere is onder degenen die mijn ziel ondersteunen. Hij zal dit kwaad mijn verspieders vergelden; roei hen uit door Uw waarheid. Ik zal U met vrijwilligheid offeren. Ik zal Uw Naam, o Heere, loven, "**want hij is goed**". Want Hij heeft mij gered uit alle benauwdheid, en mijn oog heeft gezien op mijn vijanden.*

In ons 8ste vers wordt gesproken, geliefden, van de Naam des Heeren en daarvan gezegd, dat die goed, dat wil zeggen schoon, liefelijk, troostvol is. "Ik zal Uw Naam, o Heere, loven, want Hij is goed". Ja, goed, schoon, liefelijk, troostvol en verkwikkend is des Heeren Naam, zodat wij wel luid mogen zingen:

Als 't zware kruis mij drukt neer,

Vertroost Uw schone Naam te meer.

Ja, wij kunnen het van ganser harte uit ervaring betuigen, dat des Heeren Naam zo vol troost is, dat de verkwikking, de geestelijke en lichamelijke verkwikking, die wij daardoor ontvangen, rijkelijk opweegt tegen alle treurigheid en harteleed. Het zware kruis, de verdrukkingen, die hier ons deel zijn, zij schijnen ons voorwaar geen oorzaak van vreugde, maar van droefheid te zijn. Maar wat schenkt de Heere voortdurend nu daar tegen over aan Zijn arm en ellendig volk? Wat heeft het ontvangen om tegen al dat leed in, niet daarin om te komen? Het is des Heeren schone en heerlijke Naam. Welaan, daarbij mogen dan vrij al onze namen tenonder gaan, als Zijn heerlijke Naam maar van dag tot dag daarin mag verheerlijkt en groot worden! Dat elk waarachtig kind van God het vrolijk leert uitroepen: *o wat is des Heeren Naam toch goed en schoon en vertroostend!* Deze Naam is eigenlijk niet uit te spreken noch te doorgronden, veel minder met het menselijk verstand te bevatten. Er ligt zo oneindig veel in opgesloten, dat alles tegen het vleselijk verstand van de mens indruist.

Daarbij zinken wij in het niet en mogen wel met de Koninklijke profeet uit Spreuken 30: 2 en 3 uitroepen: "*Voorwaar, Ik ben onvernuftiger dan iemand, en ik heb geen mensenverstand. En ik heb geen wijsheid geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend.*" Nee, wij hebben geen mensenverstand, wij, die in onze waanwijsheid en verblinding de gerechtigheid van onze lieve Heere Jezus Christus, Zijn allerheiligst lijden en sterven voor niets tellen en ons in de kuil van rouw en droefheid laten insluiten door allerlei bezwaren, verdrukkingen, nood en lijden van dit aardse leven, omdat wij niet begrijpen, dat de weg naar de eeuwige heerlijkheid, de weg naar boven, nooit anders is dan een weg door ellende en droefheid heen. En dat alle heiligen Gods, de ene voor, de andere na, door allerlei vuur en vlammen, door allerlei stromen en rivieren heen moeten. Ja, dat al hun lijden en verdrukking nog niets heeft te betekenen

bij hetgeen onze Heere Jezus Christus, de overste Leidsman van ons geloof Zelf heeft uitgestaan.

Beloof de Heere vrij uw geloften, ja, bevestig die met eden, nochtans zult u ondervinden tot uw bittere smart, dat u evenmin als de wijze koning "mensenverstand" hebt, want u zult ervaren, dat wat u de Heere gezworen hebt, niet volbrengt. Maar de Heere is het, die Zijn eens gegeven eed koninklijk en getrouw volbrengt. Zoals Hij het ook deed voor de Joden. Zodat Hij alleen het was, die Zijn volk heil en redding verschaftte, toen de goddeloze Haman een wet had laten uitgaan, dat al de Joden gedood zouden worden. Deze wet, eenmaal door de koning der Perzen en Meden uitgevaardigd, was niet op te heffen, niet te herroepen. Maar de Heere wist nochtans alles zo te besturen, dat de Joden recht en redding verkregen en bovendien gordde Hij het zwaard aan hun heup, waarmee zij de vijanden versloegen. Zo gordt de Heere zijn volk nog een zwaard aan de heup, opdat de vijanden daardoor op de vlucht zouden gaan. Dat zwaard is Zijn heerlijke en heilige Naam.

Kunnen wij er echter nu iets van begrijpen met ons verstand, dat wij, zo waar de Heere leeft, in Zijn Naam de zekere Borgtocht hebben, de vastheid, dat Hij altijd weer voor Zijn arm, ellendig volk zal opstaan en opkomen en tot Zijn en hun vijanden zal spreken: *indien gij Mij zoekt, zo laat deze heengaan?* Ach, ik moet het herhalen, mensenverstand is bij ons niet, want in plaats van vrolijk en onverdroten op des Heeren trouw te leven en te sterven, menen wij in onze blindheid, dat wij de wereld op onze zwakke schouders moeten torsen.

Maar indien wij waarlijk op weg naar de hemel zijn, geliefden, moeten wij dan iets anders verwachten, kunnen wij dan iets anders verwachten, dan dat wij doornen en distelen ontmoeten op ons pad. Want nogeens herhaal ik het: *wij hebben geen mensenverstand*. Hoewel wij weten, dat de weg zó is en niet anders, zouden wij, aan onszelf overgelaten, veel liever de weg naar Rome inslaan.

"Ik ben onvernuftiger dan iemand, en ik heb geen mensenverstand, en ik heb geen wijsheid geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend", zo spreekt de wijze koning in Spreuken 30. Had hij dan geen wijsheid geleerd? Zeker, maar hij had die weer vergeten. Had hij de wetenschap der heiligen dan wel gekend? Zeker, en hij wist het beter dan anderen, dat dit alleen de ware wijsheid is, op de Naam des Heeren te hopen en daaraan vast te houden. Maar in de praktijk des levens hield hij daaraan niet vast. Daarom zegt hij ook: "Ik ben onvernuftiger dan iemand, of deze dingen zijn mij te hoog. Wie is ten hemel opgeklommen, en nedergedaald?" Zo spreekt hij in vers 4. "Wie heeft de wind in Zijn vuisten verzameld? Wie heeft de wateren in een kleed gebonden? Wie heeft alle einden der aarde gesteld? Hoe is Zijn Naam? En hoe is de Naam Zijns Zoons? Zo gij het weet."

Nu, indien God in de hemel dat alles kan, kan Hij dan ook niet voor u zorgen, o klein en gering mensenkind? Kan Hij dan ook niet in al uw behoeften voorzien? Wat bent u dan in Zijn ogen? Bent u waarlijk in Zijn ogen een kind, dan is Hij immers ook uw Vader aan Wiens hand u veilig uw weg kunt voortzetten. Wat kunnen mensen, die hooi zijn en wier adem is in hun neusgaten, u dan schaden? Aan Zijn hand gaat het zeker goed! Uw gehele levensboek ligt opengeslagen voor Hem en al de dagen, die u nog beleven zult, dagen van smart, dagen van vreugde, zij staan daarin opgeschreven. Hij voorziet in al uw behoeften. Hij die u elke dag opnieuw leert tot Hem te gaan met de bede: "geef ons heden ons dagelijks brood".

En nu, hoe is Zijn Naam en hoe is de Naam Zijns Zoons? Zou u dit weten? Zie, bij zulke vragen staat het hooggeroemde verstand van de mens stil en wat moet het belijden: ik weet het niet, ik heb nog niets gezien dan een duistere schaduw van de

heerlijkheid van die schone Naam. Maar wat ik daarvan gezien en gesmaakt heb, het gaat alle beschrijving te boven, die heerlijkheid is te groot om door menselijke lippen uitgesproken te worden. Alles wat aan deze Naam is, is louter troost en verkwikking, zo veel is zeker. Is Hij het niet, die de gevallenen, de neergebogenen opricht? Is Hij het niet, die het verbrijzelde gebeente heelt? Hoort Hij niet het geschrei der ellendigen, telt Hij niet al onze tranen?

O, laat het ons toch bedenken, dat Hij juist bij Zijn lieve kinderen de hitte der verdrukking niet kan laten ophouden. Het moet met hen juist in de smeltkroes der ellende, het moet met hen door het water en het vuur heengaan. Dit is de wijze, waarop Hij Zijn volk keurt in de smeltkroes der ellende, gelijk het goud en het zilver door het vuur beproefd worden. Dit is de weg, waarop Hij hen vatbaar maakt voor de genietingen van het eeuwig leven, om met Hem in eeuwige heerlijkheid zich welgelukzalig te gevoelen in het gezelschap aller uitverkorenen.

Daarom roep ik het tot u: wees goedsmoeds en vreest niet, als Hij u maar bij de hand heeft. Wees dapper en welgemoed en stapt maar, zonder rond te zien, met vaste tred door de beslijkte en donkere straten. De Koning is bij Zijn volk op deze duistere weg en juist deze weg is het, waarop Hij Zijn volk laat ondervinden, wat Zijn Naam is. Ja, dat die Naam zo troostvol en verkwikkend is, dat Zijn arm volk vol moed mag uitroepen: Groot en heilig is Zijn Naam! Is dat geen stof tot vrolijk juichen?

Is deze Naam heilig en heeft Hij die op Zijn kinderen gelegd, dan zal Hij ook zorgen voor de ere Zijns Naams. Hij geeft Zijn kind, dat naar Zijn Naam genoemd is, niet over in de handen van de vijand en laat hem om Zijns Naams wil, die op hem ligt, ook in de dood niet omkomen. *Heilig is Zijn Naam* en daarom heiligt Hij ook Zijn gehele volk. Hij legt Zijn Naam op dat volk en laat er Zijn Naam op leggen.

O, wat ligt er in deze hoogheerlijke Naam niet opgesloten! Laat ons bijvoorbeeld eens opslaan Numeri 6: 23. Daar spreekt de Heere door Mozes tot Aäron en zo spreekt nog de Vader tot Zijn lieve Zoon: "Alzo zult gij de kinderen Israëls zegenen, zeggende tot hen: - want van deze Naam komt alleen slechts zegen, hoewel de duivel u aanklaagt, hoewel uw hart u veroordeelt, hoewel de wereld u vervloekt en Gods heilige wet bovendien, - van de hoge hemel komt dit woord tot uw verslagen gemoed: Hier is de Naam des Heeren, de Naam des Heeren Jezus, die Zijn volk zalig maakt van hun zonden: *de Heere zegene u!*"

Al wordt u voortdurend bedreigd door allerlei lichamelijk gevaar, nood, ziekte en dood, staat u elk ogenblik bloot aan het gevaar, door uw eigen zondig en verkeerd hart meegesleept te worden, kunt u geen enkel uur, geen enkele seconde, u op uw eigen kracht verlaten, zodat u in de angst uwer ziel met David uitroept: 'ik zal nog een der dagen omkomen door de hand Sauls', ... o, verneem Zijn vriendelijk woord: "*de Heere zegene en behoede u.*" Gelijk de hen haar kuikens vergadert en verbergt onder haar vleugels, zo zij de Heere Zelf u een Beschutting. En uw Toevlucht zij onder de schaduw Zijner vleugelen.